

اِقْرَأْ كِتَابَكَ طَغْفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيْبًا ۞

د علي (رض) نه باسناد صحيح نقل دي چه دهغوي په زمانه
كښي شل ركعاته تراويح شوي دي (امين الله غير مقلد)

[پزبان پښتو]

مسنون تراويح شل ركعاته دي

بجواب

مسنون تراويح اته ركعاته دي

د امين الله پشاورى غير مقلد
تلميذ خاص د تراويحو متعلق د يو كتابچې
محققانه ومنصفانه تحقيقي وتنقيدي جائزه

تاليف

تلميذ خاص مناظر اسلام خادم نوجوانان احناف
متعلم عبد الرحمن عابد حفظه الله

پسند فرموده

رئيس المناظرين عمدة المحققين او كاروي ثاني
فاتح فرق باطله والامذهبية خاصة ، حجة من حجج الله
علامه مفتي محمد نديم صاحب حفظه الله ورعا

شعبه نشر و اشاعت مركز امام اعظم ابو حنيفه (رح) پشاور
نوجوانان احناف طلباء ديوبند پشاور پاكستان
(0092) 0333-3300274

د مضامینو فہرست

شماره	مضمون	صفحہ
7	تقریظ	7
10	مقدمہ (ازمؤلف)	10
19	”سبب تالیف“ باندی یونظر	19
21	د غیرمقلد دروغ بی فروغ:	21
23	مزید نورہم اوگورہ!	23
23	خلاصہ:	23
28	د غیرمقلدینوقیاسی مسائل:	28
31	نصیحت:	31
36	لیکن غیرمقلدین اوانصاف (!!)	36
39	د غیرمقلد لوئی جہل:	39
57	سوالات	57
63	عجیبہ اوضروری قاعدہ:	63
64	بنہ سوچ وفکر اوکپی:	64
65	آخری توضیح:	65
69	اول مخالفت:	69
69	دوئم مخالفت:	69
70	دریم مخالفت:	70
70	خلورم مخالفت:	70
70	پنخم مخالفت:	70
شماره	مضمون	صفحہ
70	شپیرم مخالفت:	70
70	اووم مخالفت:	70

4 مسنون تراویح شل رکعتہ دی

- 70..... اتم مخالفت :
- 71..... نهم مخالفت :
- 71..... لسم مخالفت:
- 71..... په دوئمې طریقې سره تور.....
- 72..... دریمه طریقہ د تور.....
- 72..... خلورمه طریقہ د تور.....
- 72..... پنخمه طریقہ د تور.....
- 73..... دوئمہ قرینہ :
- 74..... دریمہ قرینہ :
- 74..... خلورمه قرینہ :
- 75..... پنخمه قرینہ:
- 75..... شپږمه قرینہ :
- 76..... شپږمه طریقہ د تور.....
- 77..... د غیرمقلدینو په تابوت باندې آخری میخ.....
- 77..... اوله نکته :
- 78..... دویمه نکته :
- 78..... دریمه نکته :
- 79..... تراویح او تهجدو کسب فرق :
- 79..... تعریف د تهجد:
- 87..... د یو څو شبھاتو جوابات :

شماره	مضمون	صفحه
-------	-------	------

- 87..... چلینج :
- 87..... شبہ نمبر۱:
- 88..... توضیح :
- 90..... شبہ نمبر۲:
- 91..... په امام بخاری m باندې د غیرمقلد عظیم دروغ:

مسنون تراویح شل رکعتہ دی

5

- 100..... ددې ځائې پورې چه کوم بحث اوشونوددې متعلق یوڅوسوالات
- 102..... د غیرمقلدینو د دوئم دلیل تعاقب.
- 104..... عیسی بن جاریه تعارف :
- 108..... د دوئم راوی یعقوب قمی تعارف :
- 111..... د غیرمقلدبل عظیم دروغ :
- 112..... د غیرمقلدینو د دریم دلیل تعاقب:.....
- 114..... د غیرمقلد په نبی d افتراء:.....
- 116..... د غیرمقلدینو څلورم دلیل باندې تعاقب.....
- 120..... په دوئمې طریقې سره د مذکور حدیث منسوخیت :
- 128..... د غیرمقلدینو پنځم ۵ دلیل اود هغې تعاقب.....
- 131..... څوحواله جات اوگوری:.....
- 134..... په بلې طریقې سره توپر.....
- 135..... اوس ئې شماره :
- 136..... حالانکه غیرمقلدین خواجماع سکوتی نه منی، مثلاً :
- 139..... د غیرمقلدینو شپږم دلیل باندې تعاقب.....
- 144..... په متن کښ اضطراب :
- 144..... امام مالک :

شماره	مضمون	صفحه
-------	-------	------

- 144..... عبدالعزیز:.....
- 144..... یحیی بن القطان.....
- 144..... محمدبن اسحاق :
- 145..... داؤدبن قیس :
- 146..... خلاصةالتحقیق :
- 148..... د غیرمقلد7دلیل باندې تعاقب.....
- 151..... د غیرمقلد8،9دلیل باندې تعاقب.....
- 152..... د غیرمقلد10ذلیل باندې تعاقب.....

6 مسنون تراویح شل رکعتہ دی

- 155.....پہ اخرہ کنبں دامین اللہ غیرمقلد فیصلہ.
- 157.....د شل رکعاتو مستندراویات
- 164.....د سائب بن یزیدروایت :
- 167.....دریم روایت :
- 170.....خلورم روایت:
- 173.....پنخم روایت:
- 174.....شپیرم روایت :
- 178.....خلاصة التحقيق :
- 181.....اتم روایت :
- 183.....خلاصة التحقيق :
- 184.....نہم روایت :
- 186.....آخری خبرہ !
- 187.....لسم روایت :
- 187.....نوغیرمقلداوس پہ دې روایت باندې داسې جرحہ کوی

شماره	مضمون	صفحه
-------	-------	------

- 192.....یولسم روایت :
- 193.....زیاد بن عبدالرحمن القبی :
- 197.....پہ دوئم طرزکنبں جواب :
- 198.....خلاصة التحقيق :
- 198.....غیرمقلدین دقرآن وحدیث نہ استدلال نشی کولی:
- 203.....دامام ابوحنیفہ m نہ دشل رکعاتہ ثبوت :
- 231.....راخو دوئم عنوان د غیرمقلد تہ -----
- 232.....دغیرمقلدبل عنوان ..اشتهارکنبں دریم اثر“باندې جائزہ“
- 235.....د غیرمقلدبل عنوان ..اشتهارکنبں خلورم اثر“باندې تعاقب“
- 236.....د غیرمقلدبل عنوان ..اشتهارکنبں پنخم اثر“باندې تعاقب
- 241.....د غیرمقلدبل عنوان ..اشتهارکنبں شپیرم اثر“باندې تعاقب“

فیس بوک پیج: نوجوانان احناف Nojawan E Ahnaf

.....

تقریظ

استاذ المناظرین، شهنشاه خطابت، شیرخبر پختونخواه اوکاړوی
ثانی، حضرت علامه مفتی محمد ندیم صاحب ادام الله ظلّه
علینا

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم اما بعد
محقق العصر حضرت مولانا عبدالرحمن عابد صاحب سلمه الله
تعالی زمونږ دهغه ملگرو نه دې چه په دې وخت کښې د
غیرمقلدینو د کتابونو پوره او مضبوطه مطالعه لری. او بیا خصوصاً
د غیرمقلدینو د نام نهاد مجتهد کذاب العصر گستاخ صحابه ښ

وشاتم انبیاء کرام علیہم السلام شیخ امین اللہ کنہری د کتابونو خو بالکل حافظ دے ماشاء اللہ تقریباً نن نہ اوہ (۷) کالہ مخکنی مولانا عبدالرحمن سلمہ اللہ تعالیٰ د نوجوانان احناف طلباء دیوبند (کثر اللہ سوادہم) دمحتت پہ برکت سرہ د پنجپیریت نہ توبہ تائب شو او ددغہ وخت نہ ددہ خما سرہ خصوصی تعلق پیدا شو. دے دغہ وخت تقریباً چہ پہ درجہ ثانیہ کنہی وو ماتہ بہ ئی بار بار وئیل ماتہ خہ کار حوالہ کرہ خو ما بہ ورته وئیل خیل سبقونہ مضبوط اووایہ سبق تہ توجہ ورکرہ خو بہرحال چہ کلہ دہ ڍیر اصرار شروع کرو نو ما ورته اووئیل یو کار درتہ حوالہ کوم خوہغہ بہ سر تہ رسول غواہی نودہ ڍیر پہ خوشحالی سرہ جواب راکرو بالکل تھیک دہ. نو ما ورته اووئیل دے وخت کنہی د غیرمقلدینو پہ صفونو کنہی د شیخ امین اللہ کنہری د کتابونو د وجہ نہ دیر پُښتانه گمراہ شو نو ددے سلسلے د بندولو دپارہ زہ پہ ہغہ باندے کارکول غواہم تہ پہ دے کنہی زما مدد پہ دے طریقے سرہ وکرہ چہ د شیخ امین اللہ ٲول کتابونہ او بیانات راجمع کرہ او تنقیدی مطالعہ ئی اوکرہ اوہغہ غلطیانی ئی ماتہ پیش کرہ چہ زہ پرے مخکنی کار اوکرہم.

ماشاء اللہ پہ پنخہ (۵) کالہ کنہی دہ پہ دے موضوع باندے دومرہ کار اوکرہ چہ شیخ امین تہ پخپلہ بہ ہم د خپلو کتابونو دومرہ علم نہ وی خومرہ چہ مولانا عبدالرحمن سلمہ اللہ تعالیٰ تہ دے او بیا ددے سرہ سرہ دا خدمت ہم اوکرہ چہ د غیرمقلدینو پورہ کتابونہ ئی پہ ہرہ طریقہ سرہ د پورہ ملک نہ راجمع کرل او دہغے تنقیدی مطالعہ ئی اوکرہ او زمونہ مناظرینو تہ ئی مواد راکرو چہ نن دہغے نہ پورہ دنیا اہل حقو تہ فائدہ او اہل باطل تہ نقصان پرے رسی.

الحمدلله

اللہ تعالیٰ دے دنیا او آخرت کنہی دہ لرہ او ددہ والدین او استاذانو تہ ددے اجر جاری او قائم ساتی. امین

مولانا عبدالرحمن عابد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ خپل نوې کتاب ”مسنون تراویح شل رکعتہ دی“ ماتہ د نظرثانی دپاره راکړه چونکه د مسلسل مسلکی او تبلیغی اسفار د وجې نه پوره کتاب د مطالعې یا نظرثانی وخت ملاؤ نه شو. البته بعض مقامات باندې مې نظر واچوؤ، ما دا کتاب ډیر زیات مفید بیا موندو. په دې موضوع باندې گنډ کتابونه لیکلی شوی لیکن ددې کتاب گنډ خصوصیاتو نه یو خصوصیت دادې چې په دې کښې د غیرمقلدینو د کتابونو نه د غیرمقلدینو سوالاتو جوابات التزام کړې شوې دي. چې داسې انداز به په بل یو کتاب کښې هم اونه موندلې شی. او یقیناً چې په دې کتاب کښې د علماء کرامو، طلباء کرامو او مناظرین حضراتو دپاره ډیر بهترین مواد راجمع کړې شوی دی چې ددې لسمه حصه هم په بل کتاب کښې نشی ملاویدې تقریباً.

چونکه ما دخپلو مصروفیاتو د وجې نه خو پوره کتاب مطالعه نه کړو لیکن کله چې هم وخت راته ملاؤ شی نو پوره کتاب به گورم ان شاء الله

الله تعالیٰ دې دمحقق العصر برادر محترم حضرت مولانا عبدالرحمن صاحب سلمہ اللہ دې کتاب ته هم دهغه نورو کتابونو غوندې مقبول عندالله وعند الناس ورکړی او الله تعالیٰ دې د اهل السنه والجماعت د قافلې نه دکټ شوی بدقسمته نوجوانانو دپاره د هدایت او د اهل حق روڼو دپاره د استقامت او د مولانا عبدالرحمن صاحب او دهغه د والدینو او اساتذہ کرامو دپاره د نجات ذریعه اوگرځوی.

آمین بجاه النبی الکریم
ویرحم الله عبداً قال آمین

کتبہ العبد الفقیر (حضرت مفتی) محمد

ندیم

محمودی الحنفی (حفظہ اللہ من کل شرور)
خاکپائے علماء دیوبند یکے از نوجوانان احناف
پاکستان

(بحالت سفر) ۱۶/۱۰/۹۱

.....

مقدمہ (از مؤلف)

بسم اللہ الرحمن الرحیم

فله الحمد والمنة على ان جعلنا متوسلين بائمة التقليد
اللهم ارحم الائمة والمقلدين واهد غير المقلدين الذين
يبغضون اهل السنة والجماعة الحنفية ويسبون ائمة الهدى
امام ابا حنيفة وغيره

اما بعد: خرنگہ چہ رمضان میاشت پہ شروع کیدو شی نود مؤمن
پہ مخ بانڈی د خوشحالی آثار بنکارہ شی او اهل ایمان خپل عباداتو
د زیادت دپارہ سوچونہ شروع کپری پہ دغہ میاشت کنب د اللہ پاک
د انعاماتو پہ شیبو شیبو راوریدل شروع شی او د حقیقی شیطانانو
تپل شروع شی.

لیکن بدقسمتی سرہ پہ دغہ مبارکہ او د انعاماتو نہ دکہ میاشته کنب
مسلمانان د عبادت نہ بندولو دپارہ د دین دشمنان د انسانانو پہ

شکل کنبس پہ غور زیر نوم سرہ عوامو لره ددین د اړولو دپاره داسې کوششونه کوی چه دخپل قیدیانو یارانو نه هم خو گامه ورمخکنبس دی.

سبب تالیف:

چونکه د رمضان میاشت کنبس عبادت ډیر او په اخلاص سره پکار دې لیکن بعض عناصر د بعضو په اشارو سره لکه خرنگه چه خائې په خائې ملک کنبس د فساد او د انتشار اډې جوړې کړی دی، همدغسې د مسلمانانو په عبادت کنبس رکاوټ او خلل جوړیدل هم غواری.

چنانچه همدې واقعاتو مطابق په رمضان المبارک غوندې میاشت کنبس اتفاق او عبادت کول پکار وو، لیکن ددې خلاف ئې د مسلمانانو اتفاق تس نس کولو لپاره د مسلمانانو متفق عمل د شل رکعاتو تراویحو خلاف ئې خان دپاره د ذلت اسباب تیارولو په حقله یی یو کتابچه اولیکله او د لیکلو مقصد ئې دا وو چه تراویح (شل رکعاته) په هیخ صحیح حدیث کنبس نه دی ثابت. (العیاذ بالله)

مونږه دې رسالې او کتابچې لره هیخ اعتبار نه ورکوو. لیکن غیر مقلدینو کنبس د تکبر ماده زیاته وی. نو مونږ ته دغه غیرمقلد مؤلف بار بار فون کولو چه ځمونږه ټول احناف بالخصوص تاسو نوجوانان احناف ته چیلنج دې، ددې کتاب جواب اولیکئ، کله به ئې فون کولو او کله به ئې مسیجونه کول. دا د یوځل او دوه ځل خبره نه ده بلکه بار بار فون او مسجز..... بالآخر مونږ ورله اطلاع هم ورکړه چه چه صحیح ده جواب ئې لیکو خو ته په قلاز شه. لیکن ددې باوجود بیا به ئې هم تنگول کول چه کتاب به کله لیکې او کله به منظرعام ته راځی. حتی چه مونږ ته د مشهور مدرسه باړه گیت نه یو مولانا صاحب فون اوکړو چه یو غیرمقلد کتاب لیکلې دې او زموږ

یو طالب علم لہ ئی ورکری دی او دا دعوی کوی چہ دا کتاب پہ احنافو باندی قرض دی ددی جواب احنافو نہ نشی کیدی وغیرہ۔ نو ہغہ کتاب ئی چہ مرکز (امام اعظم ابوحنیفہ m) تہ راوہو نودا کتاب ہم ہغہ کتاب وؤ چہ د کوم کتاب وضاحت شروع دی۔

خیر.... مونبرہ ددی باعثہ نور تصانیف یو طرف تہ کپہ او ددی کتاب جواب مو بفضل اللہ تعالی شروع کپو چونکہ ددغہ غیرمقلد نوم سرہ فضیلة الشیخ مولانا مفتی ابومحمد عبدالرحمن آفریدی ، داسی القابات ہم درج وؤ او حان تہ د امین اللہ تلمیذ خاص ہم وائی۔[اقوال السلف ص15] او پہ پنبستو ژبہ کنبس داسی نوی اعتراضات ہم لا منظرعام تہ نہ وؤ راغلی نو مونبرہ د اللہ د رضا دپارہ ددین د دفاع کولو لہ خاطرہ د مسلمانانو د اتفاق ماتحت ددغہ رسالی علمی او تحقیقی جائزہ اولیکلہ۔ بعونہ تعالی

او د غیرمقلدینو رسالہ خہ دہ صرف د جہالت او د اکاذیبو مجموعہ دہ۔ دوران تحریر کنبس چہ مونبرہ اوکتلہ نو دغہ غیرمقلد خپلہ رسالہ مشہور دجال او د خپل کور نہ [غیرمقلدیت] نہ ورته د کذاب او د تلبیس حامل وئیلی شوی کس [دسنابلی غیرمقلد وغیرہ تحریرات] زبیرعلیزئی غیرمقلد کتاب د تراویحو متعلق غلا دہ۔ نو حمونبر د حیرت خہ انتہاء نہ وہ معلوم چہ دا غیرمقلدین پردی کتابونہ پہ خپل نامہ لیکي خو روستہ بیا حمونبرہ خہ نا خہ تسلی اوشوہ چہ خہ خیر۔ موصوف چہ حان تہ دچا شاگرد وائی [یعنی د امین اللہ پشاور] نو دہغہ ہم دا حال دی چہ پردی کتابونہ پہ خپل نامہ باندی شائع کوی او بیا روستہ ورته خپل عوام کالانعام ”مجتہد العصر“ لقب ورکری۔

مثلا یو غیرمقلد مفتی ابو خالد لائق احمد غزنوی کتاب لیکلی وؤ پہ اردو ژبہ کنبس پہ نوم ”احناف اور خلفاء راشدین“ نو دغہ د

غیرمقلدینو مجتہد العصر امین اللہ غیرمقلد دغہ کتاب ئی
 پہ پبستو ژبہ کببب ترجمہ کړو پہ نوم د ”احناف او خلفاء
 راشدین“ اوپہ هغی ئی خپل نوم اولیکه!!!
 او دغسې ئی په الحق الصریح جلد ۴ کببب د قراءت خلف الامام
 رساله مشموله کړیده چه هغه ئی د ابویزید عبدالقاهر غیرمقلد کتاب
 ”الحجة الواضحه“ بتغیرقلیل سره غلا کړیدی.
 که داسې ئی نور راز هم اوسپړو نو خبره رانه خارج عن المبحث
 هسې اوگدیزی.

قیاس کن زگلستان من بهار مرا

دا د غیرمقلدینو زور عادت دې چه د مسلمانانو په مینخ کببب چه
 کوم اتفاق دې هغه دوی تس نس کوی. پکار دا وه چه دوی دا خپل
 کوشش په عباداتو کببب خرچ کړې وې. لیکن افسوس صد
 افسوس!!! چه دوی داسې متفقہ اعمالو باندې هم نزاغ کوی!
 په دې کتاب کببب به تاسو خپله اوگوری چه مونږه د الله په توفیق
 سره ددوی د کور نه هم شهادات رانقل کړی دی چه دشل رکعتو
 روایات بسند صحیح منقول دی. البته چه ددوی کله ځمونږ سره
 مقابله راشی نو بیا د تعصب د وجې نه هغه خپل اقرار کرده صحیح
 احادیث هم قبلولو ته تیار نه دی.

مثلاً.....امین اللہ غیرمقلد وائی چه د علی h نه باسناد صحیح
 نقل دی چه د علی h په زمانه کببب شل رکعاته شوی دی [بیان ئی
 مونږ سره موجود دې چه ځمونږ فیسبوک پیج ”ترجمان احناف“
 کببب هم دا بیان کتلې شې]

او دغسې دغیرمقلدینو شیخ الحدیث او د امین اللہ په ځائې اوس
 دهغې په مدرسه کببب شیخ الحدیث او خطیب عمار سمیع اللہ
 صاحب لیکي چه ”دخپل استاذ مولانا ابومحمد امین اللہ مدظله

العالی د مشورې نه بعد ما دا رساله ولیکلہ چہ شل رکعاتہ تراويح کول د عمر بن الخطاب او د علی بن ابی طالب رضی اللہ عنہما نہ پہ صحیح روایاتو ثابت دی۔ [تراويح خو رکعاتہ دی صفحہ ۴، ۵] باقی حوالہ جات کتاب کنبں دننہ اوگورہ۔

او د اتہ رکعاتو بارہ کنبں دوی خپلہ فیصلہ کوی چہ: د اتہ رکعاتو (بنیادی) حدیث ضعیف دے [القول المقبول صفحہ ۶۰۷ از عبدالرؤف سندھو صاحب غیرمقلد]

او دغسې ابو عمار صاحب ہم د اتہ رکعاتو تمام روایاتو تہ ضعیف وئیلی دی۔ اوگورہ تراويح خو رکعاتہ دی (ص ۲۲ و ۲۳ و ۲۵ و ۲۸) او دغسې امین اللہ غیرمقلد لیکي چہ (نبی علیہ السلام) دائی نہ دی فرمائیلی چہ ”صلوة اللیل ثمان رکعات فتدبر“ [الحق الصریح جلد ۱ صفحہ ۴۲۱]

خہ چہ کلہ حدیث ضعیف شو نو د غیرمقلدینو دا فیصلہ ہم دہ چہ ”ضعیف حدیث دسرہ فرمان مصطفی دی نہ“ (تحفہ حنفیہ ص ۱۹۷)

نو دغہ عمل دوی بیا کلہ نہ شروع کړو نو هغه ہم اوگورئ! عبدالمجید خادم سوهدروی صاحب غیرمقلد لیکي چہ:

”لاهور میں آٹھ تراويح کی ترویج آپ ہی سے ہوئی“ [سرة ثنائی صفحہ ۴۵۲]

یعنی پہ لاهور کنبں د اتہ تراويحو رواج حسین بتالوی صاحب کړې دی۔ او څرننگہ بہ ثابت کړی دوی چہ پہ کوم ہیئت سرہ دا بدعی عمل کوی چہ اتہ رکعاتو تہ سنت او پہ دې کنبں حصر گنړلو سرہ سرہ شل رکعاتو تہ بدعت وائی او التزاماً ئې کوی نو هغه دې مونږ تہ د انگریز د دور نہ (۱۸۰۰ء) پہلا صرف پنځہ (۵) داسې مساجد اوبنائی چہ پہ هغې کنبں پہ دغہ ہیئت مذکورہ سرہ اتہ رکعتہ تراويح کیدل، او یا دې صرف (۵) داسې کتابونہ د انگریز د دور نہ پہلا

اوبنائی چہ پہ ہغی کنبی پہ ہیئت مذکورہ سرہ د تراویحو اثبات کنبی وی نو د کعبی پہ رب می د قسم وی چہ پہ ہغہ وخت کنبی بہ مونبرہ ہم شل رکعاتو تہ بدعت وایو[العیاذ باللہ] او پہ دغہ ہیئت بہ مونبرہ ہم تراویح شروع کرو۔

شل رکعاتہ تراویح بدعت دی:

ددی تولو حقائقو باوجود بیا ہم شل (۲۰) رکعاتہ تراویحو تہ بدعت وئیل ڍیر د تعجب خبرہ ده۔

«مولوی محمد عثمان دهلوی غیرمقلد لیکی چہ:

مقلدین کی ایک بڑی جماعت نے بیس رکعت مقرر کرکے بدعت شنیعہ کا ارتکاب کیا ہے“
[رفع الاختلاف صفحہ ۵۴]

«مولوی یونس قریشی غیرمقلد لیکی:

البتہ بیس یا تیس کی تعداد معین اور خاص کرنا درست نہیں کیونکہ اس عمل کے بدعت ہو جانے کا خوف ہے“ [دستور المتقی صفحہ ۱۴۲]

«د جماعت غیرمقلدین سرخیل علامہ امیر یمانی صاحب جماعت تراویح متعلق لیکی چہ:

”والمحافظة عليها هو الذي نقول انه بدعة“ [سبل السلام ج ۲ ص ۱۱]

د تراویحو جماعت باقاعدہ سرہ ادا کول مونبرہ (غیرمقلدین) ورته بدعت وایو۔

او ددی نہ یو خو کرخی مخکنبی لیکی چہ :

”ان عمر رضی الله عنه هو الذي جعلها جماعة على معين وسماعها بدعة واما قوله نعم البدعة فليس في البدعة ما يمدح بل كل بدعة ضلالة“

ہمدغہ حضرت عمر **h** مقرر کردہ امام سرہ د تراویحو جماعت صورت ورکری دے او ددی نوم ئی بدعت کیخودہ۔ دہغہ دا قول چہ دا بنہ بدعت دے نو بدعت یوہم قابل تعریف نہ دے بلکہ ہر بدعت گمراہی دہ۔

« نواب صدیق حسن خان غیرمقلد لیکے:

”اما قوله نعم البدعة هذه فليس في البدعة ما يمدح بل كل بدعة ضلالة وليس المراد بسنة الخلفاء الراشدين..... ومعلوم من قواعد الشريعة انه ليس لخليفة راشد ان يشرع طريقة غير ما كان عليه النبي ثمان عمر نفسه الخليفة الراشد سمى ما راه من تجميع صلاته ليل رمضان بدعة ولم يقل انها سنة“ [الانتقاد الرجيع صفحہ ۶۲ بحوالہ الفتح المبين صفحہ ۴۴۱]

یعنی ہرچہ د عمر **h** دا قول دے چہ ”نعم البدعة هذه“ دا ہغہ بدعت نہ دے چہ کوم بنہ بدعت دے بلکہ ہر بدعت ضلالت دے۔ ددی نہ خلفاء راشدین سنت مراد نہ دے۔ او دا د شریعت قواعدو نہ معلومہ دہ چہ د خلیفہ راشد دپارہ داسے طریقہ جائز نہ دہ چہ ہغہ نبی علیہ السلام نہ وی کری۔ ددی وجہ نہ عمر **h** خپلہ خلیفہ راشد دے لیکن دے د رمضان پہ شپو کنبں جمع اولیدہ نو ورتہ ئی بدعت اووٹیلو سنت ئی ورتہ نہ دے وٹیلے۔

« د غیرمقلدینو محقق عبدالقادر حصارے صاحب لیکے:

”پس آٹھ تراویح مسنون ثابت ہوئیں اور بیس عدم ثبوت سے بدعت ظاہر ہوگئیں“ [فتاوی حصاریہ جلد۴ صفحہ ۴۲۷]

عجائبات غیرمقلدین:

غیرمقلدیت بدون اجتہاد مذهب ڊیر عجیب مذهب دے۔ دا خبرہ بہ پہ ہغہ چا پتہ نہ وی کوم خلقو چہ ددوی خرافاتونہ ڊک مذهب کتابونہ ئی مطالعہ کړی وی۔ التہ ناخبرہ خلقو لره د نشاندهی په طور باندې مختصراً یو خو عجائبات درته بناویو۔ بفضل اللہ تعالیٰ «چہ کله دوی ته د خیتې مسئله راشی نو بیا د مسلمانانو متفقہ عمل درې (۳) ورځې د قربانی په ځانې بعض غیرمقلدین د څلور (۴) ورځو پورې قربانی کوی او بعض پکنس لا فتوی د شل ورځو پورې ورکوی۔ اوگوره فتاوی علمائے اهلحدیث جلد۷۔

او چہ کله د عبادت موقعه راشی نو بیا.....
 هلته کنس د شل رکعاتو نه راکم شی او د اته (۸) رکعاتو کولو فتوی ورکوی۔ [عام کتب غیرمقلدین] او بعض پکنس (یعنی امین اللہ) دوه (۲) رکعاته د تراویحو فتوی ورکوی۔ (دا بیان ئی مونبر سره ریکارډنگ کنس دې کہ چاته درکار وی نو مونگ نه ئی اخستې شی او ځمونبر فیسبوک پیج ”ترجمان احناف“ باندې هم کتلې شې) بلکه بعض پکنس صفا اقرارهم کوی چہ کہ څوک تراویح نه کوی نو اړو کوی دې نه۔ [تذکره غلام رسول صفحہ ۵۹]
 نو د غیرمقلدینو عبادت او په خیتې باندې د مئین توبې موازنه خپله قارئین کرام دې اوکړی!

«علمائې احناف علماء دیوبند پسې خو دوی فتوی ورکوی چہ دوی پسې مونځ نه کیری۔ [بدعتی کسے پیچھے نماز کاحکم صفحہ ۳۱]

خو.....خوارج، روافض او قادیانیانو پسې د مونځ کیدو اجازت او فتوی ورکوی۔ [لغات الحدیث جلد ۱ صفحہ ۶۷۲ و فیصله مکہ ۳۶]

«غیرمقلدین خو د سپی بول (میچازې) ته پاک وائی۔ [فتاوی اهلحدیث ج ۱ ص ۲۵۰]

خو.....د نبی پاک صلی اللہ علیہ وسلم بولو ته ناپاک

وائی. [نزل الابرار ج ۱ ص ۵۰]

« د خپل شیوخو (مشرانو) دپاره خو دوی د عصمت قائل دی. [الحق الصریح ج ۶ ص ۵۹۶، رحمة الباری ۱۲۳، تذکره غلام رسول صفحه ۱۳۵ و ۴۷۶]

خو.....د نبی پاک صلی اللہ علیہ وسلم دپاره د عصمت (مطلقاً) قائل نه دی. [الحق الصریح شرح مشکوة المصابیح جلد ۱ ص ۳۰۲ و الحق الصریح فی عدد التراویح ص ۱۶]

« دوی خو فتوی ورکوی چه د [انگریزانو، ناقل] حاکمانو اطاعت او د رئیس انقیاد دتولو واجباتو نه لوئی واجب دی. [ترجمان وهابیه صفحه ۲۹ از نواب صدیق حسن خان]

خو....د صحابه وؤ اطاعت (اقوال) واجب خو لری خبر نفس حجت هم نه گنری. [الحق الصریح جلد ۱ ص ۴۷۴ و الدین الخالص جلد ۲ صفحه ۸۰ و ۸۱]

« د صحابه کرامو خلافت ته خو دوی عذاب خداوندی وائی.

[صدیقه کائنات صفحه ۲۳۷]

خو.....د انگریز خلافت ته رحمت خداوندی وائی. [الحيات بعد الممات ص ۴۴]

« غیرمقلدین خو په لفظ الله کنب هیخ اثر ونفع نه گنری. [الدین الخالص ج ۲ ص ۲۴۱]

خو.....په کفری تعویذونو کنب اثر منی. [الدین الخالص ج ۱ ص ۲۴۷]

« غیرمقلدین خو دخپل استاذ وشیخ لپاره ”شهوته“ لفظ گستاخی گنری. [رحمة الباری صفحه ۳]

خو.....غیرمقلدین د آدم علیه السلام غوندي هستی دپاره دا لفظ استعمالوی، او هیخ باک ئی نه گنری. [حکمة القرآن جلد ۱ ص ؟؟]

« غیرمقلدین خو قرآن کریم لره بنکلولو نه منع کول کوی. [فتاوی الدین الخالص]

خو.....دنبھی او د سپری شرمگاہ خہ پہ مینہ بنکلولو فتویٰ ورکوی. [امین الفتاویٰ جلد ۲ صفحہ ۴۵۵ وفتویٰ ازکتاب وسنت، انٹرنیٹ و مفتی اعظم غیرمقلدین عزت اللہ مفرور چہ ددوی فتویٰ ٹمونگہ فیسبوک پیج ”ترجمان احناف“ باندی کتلی شی]

«غیرمقلدین علماء دیوبند [نوراللہ وجوہم یوم القيامة] تہ خو مشرکین وائی. (العیاذباللہ) [مجموعہ مقالات پرسلفی تحقیقی جائزہ صفحہ ۸۲۳]

خو..... قادیانیانو تہ مسلمانان وائی. [فیصلہ مکہ صفحہ ۳۶] کہ دغسی تقابل ئی مونبرہ شروع کرو نو بحث نورہم اوگدیبری پہ دی بہ اکتفاء اوکرو.

آخری گذارش : ٹمونبر غیرمقلدینو تہ درخواست دی چہ دا کتاب د تعصب پہ نظرہ گوری اگرچہ دا ستاسو عادت قدیمہ موروثہ دی، او ددی نہ بغیر تاسو زندگی بسر کولی نہ شی لیکن خان تہ د آخرت منظر رامخامخ کری او د خرق عادت پہ طور باندی حق قبول کری.

اوکہ بیا ہم ٹمونبرہ د کتاب جواب لیکئی نو دا خبرہ پہلا نہ یاد ساتی چہ عما اعتراض بہ پورہ او من و عن بہ رانقل کوی کہ نیمگری عبارت یا خلاصہ دی راواخستہ نو پہلا نہ درتہ اطلاع درکوم چہ دا بہ ستا پہ شکست او لاجوابی باندی بنکارہ دلیل وی. او دا شان ستاسو عادت دی چہ نیمگری عبارت راواخلی او یا ورتہ خلاصہ اولیکی او دخان نہ بیا جوابونہ شروع کری. زندہ مثال دپارہ ”رحمة الباری“ کتاب اوگوری.

وما علینا الا البلاغ

عبدالرحمن عابد

خادم نوجوانان احناف طلباء دیوبند (کثر اللہ سوادہم)

”سبب تالیف“ باندی یونظر

غیرمقلد ”سبب تالیف“ عنوان ایخې دې اوبیاددې نه لاندې
لیکی چه.....”دایوواضح حقیقت دې چه په هر دورکښن دحق پرستو
علماء په مقابلہ کښن باطل پرست داکوشش کوی چه حق پرست
بدنام کړی او قسما قسم تورو نه او طعنونه ورپورې اولگوی“
(د غیرمقلد کتابچه (صفحه ۸)

الجواب: دا خوبالکل حقیقت او د رنرا ورخ په شان ښکاره ده خو دا
خبره تاسو ځان ته څرنگه راتووهی او ځان په دې اهل حقو کښن
حسابوی؟ ځکه تاسو خو په هر دورکښن لاشه چه تاسو مجموعی
حیثیت دانگریز منحوس قدم ایخودونه مخکښن دسره وونه -مثلا
ستاسونن صباچه څرنگه دقرآن کریم تراجم اوتفاسیر وتشریحات
احادیثه کتب دی آیاداسې کتب دانگریزد دورنه پهلاوؤ ؟
داسې جوماتونه چه کوم نن صباپه ریالونواوډالرو باندې مو د خاص
مقصد دپاره جوړکړیدی-آیاداسې مساجد دانگریزد دورنه مخکښن
وؤ؟

خیر! ددې تفصیل موقع به بل ځای کښن تفصیلاً راشی ان شاءالله -
-----ددې لیکلونه څمونبره عرض دا وؤ چه غیرمقلدین غوندې
باطل پرست ډله هم راپاسی او هغه هم داسې جملې لیکي مطلب
داچه عواموپه نظرکښن ځان داسې حسابوی چه بس مونبره خو په
حقه یو، اومونبرسره چه کوم خلق دشمنی اومقابلہ کوی هغوی په
باطله دی العیاذبالله !

بس ددې دین دې بیالله محافظ شی داحق پرستی نوم داسې اغوا
شو چه هره ډله یی په ځان باندې چسپانوی.... والله المستعان
توضیح: داخبره هم دیادلرلو قابلہ چه باطل پرست هراهل حق سره
دشمنی کوی اوحال دادې چه داغیرمقلدلیکی چه ..دحق پرستو
علماء په مقابلہ کښن حالانکه باطل پرست علماء اوغیرعلماء د هرچا
مقابلې کوی فلهدا غیرمقلدره وسیع ذهن اوپه افکار صحیحہ سره

لیکل پکاردی ٹمونبرہ ددی تصحیح بانڈی دغہ غیرمقلد لره
ٹمونبرہ شکرہ اداکول پکاردی.

غیرمقلد: کله (مقلدین) وائی چه دوی مذهب نه منی --- (حالانکہ)
مونبر. خلورمذہبہ منو خودوی یومذہب منی (صفحہ ۵)

الجواب: شاباش! دامطلق تقلید دکله نه او منلوکه مونبرہ یومذہب
منونو مونبرته تقلید شخصی طعن راکوی اوشرک ورته وائی (د تقلید
حقیقت اودمقلدینواقسام صفحہ ۲۷۷)

اوجه تاسی دتقلید شخصی نه هم اوچته مرتبه د مطلق تقلید قائل یی
نوتاسوبیا هم مؤحدین اوقابل تحسین ----!!!

ثانیاً: ستادخپلی خبری تردیدهم دخپل کورنه واخله.

ستاستاذامین الله پشاوری غیرمقلدوائی چه ..”خوک چه په دین
کبن مذہب جوړوی نودابدعت دئی“ (سوال اوجواب کسست
نمبر 12-17 تا 13 منت په دوران کبن)

مشهور متعصب غیرمقلد مولانا عبدالقادر حصاری خپل کتاب کبن
لیکی چه ..حق مذہب اهل حدیث همے اورباقی جهوٹے
اورجهنمی هیں --- الخ (سیاحه الجنان صفحہ ۴)

یعنی داهلحدیث مذہب نه علاوه نومذہب دروغجن اوجهنمی دی
نوغیرمقلدین دئی فکر اوکری چه دخپل هم مسلک عالم په قول سره
دروغجن اوجهنمی حساب شوې خفه کیری دی نه بلکه داهم خپل
کورنه ورته داسی تحائف ملاویری

ع آپ ہی کے محفل سجا رہا ہوں

د غیرمقلد دروغ بی فروغ :

دغیرمقلد داخبرہ بالکل سُچادروغ ده چه مونبرہ خوخلورواہرہ
مذہب منو.

دموصوف دخبریٰ تکذیب به مونبره هم ددوی دکورنه پیش کړو بالخصوص هم دموصوف استاذامین الله غیرمقلدنه چه دنه منلو څه گنجائش پاتې نه شی.

چنانچه امین الله غیرمقلدپرخائې کبس داسې امثال ذکرکړې دی چه هغه مذاهب اربعونه خلاف دی او دوی ئې نه منی، دنشاندهی په خاطرڅوامثال اوگورې

ﷻ امین الله پشاوری غیرمقلدلیکی چه .. دآئمه اربعوهم داقول دې چه صدقه دمورپلارنه ماسیوا هرچاته بخښلې شی اوعلامه قرطبی m وائی چه په دې باندي اجماع ده.

(الحق الصریح شرح مشکوة المصابیح ۱/۵۵۱)
اوگورئ دغه مسئله مذکوره چه دائمؤ پرې اتفاق دې بلکه امین الله خودعلامه قرطبی m نه اجماع هم پرې نقل کړه، لیکن غیرمقلدین چونکه دخپل مسلک خیال ساته، نو دا اتفاق او اجماعی مسئله هم شاته گزاره کړله او دې مسئله ته ئې دخپل مسلک په خاطرضعیفه اووئيله (اوگوره الحق الصریح جلد۱ صفحه ۵۵۱ جدید)

ﷻ امین الله غیرمقلددیومسئلي ذکرکولونه پس لیکي چه :
..”داقول اگرکه دآئمه اربعو دقول خلاف دې لیکن همداراجح دې“

(الحق الصریح جلد۲ صفحه ۵۹)

ﷻ امین الله پشاوری غیرمقلدلیکی چه .. آئمه اربعه فرمائی چه مسح علی الجبیره واجب ده لیکن بیاچه دخپل مسلک ترجمانې وخت راشی نوبیالیکی چه .. زمونبره نزدراجح ده چه په پتوباندي مسح کول افضل اومستحب دی. (الحق الصریح جلد۲ صفحه ۶۵۸، ۶۵۹)

مزید اوگوره!

ﷻ موصوف لیکي .. ”دلیل دې چه په هرقسمه زیادت باندي سجده سهوه واجب ده“ او ورپسې لیکي چه .. ”اگرکه ائمه اربعه وائی چه

پہ ترک دمسنون باندی سجده سهوه نه ده واجب“ (الحق الصریح جلد ۴ صفحہ ۵۳۰)

مزید نورہم اوگورہ !

موصوف دیومسئلی نہ پس لیکی چہ .. اوداھغہ حق مسئلہ ده چہ آئمہ اربعویپرې قول نہ دی کړې (الحق الصریح جلد ۶ صفحہ ۴۱) قارئین کرام! مونبرہ به ددوی کوم کوم حوالہ جات تاسوتہ اوبنایو ددوی چہ کتابونہ کوم حضرات مطالعہ کړی وی هغوی ته ددوی حقیقت معلوم دی چہ دوی دمذاهب اربعوؤخومره بغاوت کړې دی، مونبرہ اختصاراً صرف دخپلې خبرې ثبوت اوددغہ غیرمقلد د تکذیب ظاہرلوپہ خاطرچندحوالہ جات ذکرکړل اګرچہ مونبرسره ددی حوالہ جاتونہ علاوه مزیدہم حوالہ جات شتہ، چہ دوی هلته دمذاهب اربعوؤمخالفت کړې دی لیکن خبرہ ہسې اوردیوری پہ دی خاطرموپہ دی چندحوالہ جات اکتفاء اوکړلہ ورنہ بفرمائش

غیرمقلدین نورجوابات بہ ہم ورته حاضرخدمت شی انشاءاللہ، ہا! شائقین حضرات دی دامین اللہ غیرمقلدکتاب.. فتاویٰ الدین الخالص جلد ۴ صفحہ ۲ تا ۸ مطالعہ کړئ چہ پہ دی اوؤہ (۷) صفحاتوکبښ ئی دمذاهب اربعوؤنہ بغاوت کړې دی سر ہ د مثالونو ئی ذکر کړې دی

خلاصہ: فلہذا بالتحقیق والیقین دغیرمقلدداخبرہ بالکل دروغ ثابتہ شوہ چہ مونبر څلورمذہبہ منو“

ہوشیار اے غیر مقلد ہوشیار

جھوٹ بکنے کی سزا ہے ذل و نار

غیرمقلد: زمونبرقرآن اوحديث دليل اود دوی کله خوبونہ، کله قیاسونہ کله ضیعف اوموضوعی حدیثونہ ----- (صفحہ ۵)

الجواب: ستاسو دلیل قرآن او حدیث ----؟؟؟

دلته کئیں ہم تاسو دخیل بدعی مسلک دچمکاولولپاره دداسی کلماتونه سہارا واغستله ورنه بیاخوستاسودا مردود اود خرافاتو نه ډک مذهب بیا مخکئیں چلیدی نه شی ددی لنډ مثال به درکړم چه کله مونږ د غیرمقلدینو اکابرینو کفریه او گمراه کن عقائد غیر مقلدینوته پیش کړو چه داواخلی خپل کارنامې، ددی جواب..؟
نوبیا دتختې لارگوری دفع الوقتی په طوروائی چه ..دامونږه نه منو،“اویا وائی چه مونږه خوددی مقلدین نه یو“ حالانکه دغه اکابرینو ئی هم دادعوی کوله چه مونږه صرف اوصرف قرآن او حدیث منو-

که واقعی دغیرمقلدینو دلیل قرآن و حدیث وې نودوی بیاولې دخپل مشرانوبې عزتی کوله او”نه منونه منو“ رټ ولې لگوی،
که چرې د غیرمقلدینو دا دعوی فی الواقع صحیح شی چه مونږه قرآن و حدیث منو، نوبیا خو د غیرمقلدینو دخپل مشرانو خبره نه منل گویا دقرآن و حدیث نه منلو مرادف شو، فلهدا دا خبره د روز روشن غوندې نمایاں شوه چه دغیرمقلدینو هسې محض اوبې بنیاده دعوی ده چه مونږه قرآن و حدیث منو---

تجربه ! مونږه به دلته د غیرمقلدینو خومسائل و نظریات ذکر کړو هم ددی کتابونونه اوفیصله دخپله غیرمقلدین اوکړی چه دغه لاندینی مسائل و نظریات دکوم آیات یادحدیث پاک نه ثابت دی اویادی دخپلې خبرې تکذیب خپله اوکړی

ﷻ مولانا عبدالستار صاحب غیرمقلد امام جماعت غرباء اهلحدیث لیکي چه ..بموجب حدیث ..ردّ الله علی روحی،،(الله تعالی مجھ پرمیری روح کولوئادیتاھے) انبیاء علیهم السلام کے جسم میں روح آجاتی هی-----اگرآپکی

قبر پر جاکر درودوسلام پڑھاجائے تو آپ سنتے

ہیں (فتاویٰ ستاریہ جلد۱ صفحہ ۱۸۱)

دافتویٰ ئی چہی ورکری دہ پہ آیت یاہہ حدیث ئی عمل کریدی اوکنہ
دغہ نظریہ ئی دقرآن وحدیث نہ مخالف دہ ؟

قبروں میں مردے مسنون سلام سنتے ہیں۔ (فتاویٰ
ستاریہ جلد۴ صفحہ ۱۰۷)

ترجمہ :۔ قبرونوکنبں مری مسنون سلام اوری .

نذیرحسین دهلوی صاحب اوعبدالرحمن مبارکپوری صاحب
غیرمقلد لیکی چہ :۔ تعویذلکھ کرگلے میں ڈالنا جائز ہے

کوئی حرج نہیں ہے،، (فتاویٰ نذیریہ جلد۳ صفحہ ۲۹۸)

ترجمہ : تعویذچہ اولیکی اوپہ مری کنبں واچوی نوجائز دہ، ہیخ
حرج پکنیں نشتہ،،

آیا دا ئی دقرآن وحدیث موافق لیکلی دہی اوکنہ مخالف؟ خوخیال
کوہ چہ نہ پہ خپل مذہب باندی دہماکہ اوکری اونہ دخپلی خبری
تکذیب! فافہم!

مولانا عبدالقادر حصاری صاحب غیرمقلد دمولوی عبدالستار
صاحب غیرمقلد حوالہ نقل کوی چہ .. مولانا کایہ دعویٰ ہے کہ
ایک بکری قربانی کرنی هوتواس میں سات متفرق
گھروالوں کو شریک ہونا جائز ہے۔

(فتاویٰ حصاریہ ۳۷۰۱۵)

ترجمہ : د مولانا (عبدالستار غیرمقلد، ناقل) دادعویٰ دہ چہ یوہ چیلئی
کہ قربانی کوی نوپہ ہغی کنبں اووہ ۛ بیل بیل کورونووالا خلق
شریک کیدی شی .

دغہ مسئلہ مذکورہ دقرآن وحدیث پہ بنیاد دہ کہ نہ ----؟

مشہور غیر مقلد نذیر حسین دہلوی صاحب دخیل کتاب

پہ اختتام کنبہ پہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام ئی توسل نیولې دې اصل عبارت ئی اوگوری.

..هذا آخر ما اللهم الله خالق الثقلين عبده العاجز

محمد نذیر حسین عافاه الله فی الدارين بجاه

سید الثقلین .. (معیار الحق صفحہ ۳۵۳)

داسی توسل دکوم آیت یا حدیث نہ ثابت ---؟ اوکنہ خپلې خبرې تکذیب تہ تیاری، د غیر مقلدینو د اہسی محض دعویٰ بلا دلیل دہ چہ مونبرہ صرف او صرف قرآن و حدیث منورنہ کہ دغہ غیر مقلد مؤلف کنبہ غیرت علمی وی نوددغہ مذکورہ مسائل و وضاحت دې اوکری چہ حقیقت ئی معلوم شی پہ دې خائی بہ اکتفاء اوکروفیہ کفایۃ

لمن له هداية

پہ آخرہ کنبہ ہم د غیر مقلدینو حقیقت دامین اللہ نہ پیش کپروہغہ لیکي چہ.. تراوسہ پوری مونبرہ مسلمانان دالله اودرسول خبروتہ تابع نہ شو ---- (الحق الصریح ۵/۱۸۹)

یہ چراغ کشتہ اسی گھرکا اجالا تھا

باقی پہ مونبرہ باندې دا الزام چہ مونبرہ (غیر مقلدین) خو قرآن و حدیث منواودوی خوبونہ اوقیاسونہ ----- الخ

غیر مقلد غیر منصف صاحب! تانہ تپوس کوم چہ کہ تاتہ خپلہ خبرہ یادہ وی اودنسیان مرض درتہ نہ وی لاحق شوی (لکہ ستاسو ملگرو تہ چہ داشکایت لاحق شوی دې اوگورہ رحمۃ الباری صفحہ ۱۱۳) نوتا مخکبہ لیکلې ووچہ.. باطل پرست داکوشش کوی چہ حق پرست بدنام کپری اوقسما قسم تورونہ اوطعنونہ ورپوری

اولگوی ..نوداتاچہ کوم الزام پہ مونبرہ اولگولونوپہ ایمان اوواہیہ چہ داصفت پہ تاکبن نشتہ ؟

ددې خپلې خبرې مصداق خوہم تہ خپلہ اوختلې ----

بم الزام ان کودیتے تھے قصور اپنا نکل آیا

ستاسودلیل قرآن وحدیث اوؔمونبر.دلیل خوبونہ اوقیاسونہ ----؟

لعنة الله على الكاذبين

زمونبرپہ نزدخوب خہ شرعی دلیل نہ دې دعلمائی احناف کثراللہ جماعتہم کتب پرې گواہ دی:

البتہ دنیک خوب متعلق یوغیرمقلدلیکی ..:

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کارشادھے کہ ایمان والے کاخواب نبوت کی چالیس جزؤں میں سے ایک جزء ہے اورخواب صالح اللہ تعالیٰ کی جانب سے ہوتی ہے..(صحیفہ اہلحدیث دہلی ۱۳۵۳ھ)

ﷺ او دغسی دغیرمقلدینوشیخ الكل امین اللہ پشاوری غیرمقلد ہم دخپل تفسیروزنی کولودپارہ ”دخوب،،نہ سہارااخلی اوگورہ حکمة القرآن جلد۱صفحہ ۴طبع اول

ﷺ اودغسی جماعت غرباء اہلحدیث (دغیرمقلدینوبی شماره فرقونہ یوہ فرقہ) دخپل جماعت پہ حقہ ثابتولودپارہ دخوب نہ سہارا اخلی چنانچہ لیکي ..

ہم شیخ ہلالی صاحب کے خواب کی تصدیق کرتے ہوئے یقین کرتے ہیں کہ بفضلہ تعالیٰ مولانا عبدالوہاب صاحب مرحوم اورآپ کی جماعت حق پرھے فی الحال مولانا مرحوم اعلیٰ علیین میں ہیں اورعنقریب مرحوم معہ اپنی جماعت کے جنت بالاخانوں میں ہوں گے

انشاء اللہ، (مولانا عبدالوہاب محدث دہلوی اور انکا خاندان
صفحہ ۱۲۵)

نو اوس خپلہ اووایہ چہ دا خوبونہ دلیل مونبراوگرخول کہ تاسو؟
ہم اگر عرض کرینگے تو شکایت ہوگی۔
اوستا دا خبرہ قابل دحیرانتیادہ چہ زمونردلیل خو قرآن وحدیث او
دوی ----قیاسونہ راتہ پیش کوی۔

خا! دقیاس نہ داسی بنکارہ انکار----؟ چہ مونبرہ غیرمقلدینوتہ
داسی عبارت اونبایوچہ تاسو خوقیاس نہ منیٰ نوبیازردخپل میراثی
عادت موافق وائی چہ مونبرہ ئی خو داسی خبرہ نہ منو۔ نو ای
غیرمقلدہ! دلته خو تا خپلہ پہ قیاس تردیداوکرو، اوخماپہ خیال تہ
خوبہ دخپلی خبری نہ نہ تختی کنہ ---

قارئین کرام! دغیرمقلدینو دیرداسی اقوال اواعمال شتہ چہ ہیخ دلیل
پرې نشتہ بعض بدعات وخرافات دی خودلته چونکہ دقیاس خبرہ
شروع دہ نودنوربحث نہ قطع نظر دموقعی مناسب سرہ
دغیرمقلدینوبی شمارہ قیاسی مسائلونہ خوقیاسی مسائل ذکرکوؤچہ
خلقوتہ (بشمول دغہ غیرمقلد) دانکارہ شی چہ آیاغیرمقلدین
واقعی صرف اوصرف پہ قرآن وحدیث عمل کوی اوقیاسی مسائل
نشتہ اوکنہ داهم ددوی دنورودعوؤپہ شان صرف زبانی جمع خرچ
دی ملاحظہ کرې بتوفیق اللہ تعالیٰ!

د غیرمقلدینو قیاسی مسائل:

ﷻ دتولونہ اوّل دامین اللہ پشاوری غیرمقلدحوالہ ملاحظہ کرې
موصوف دامیریمانی پہ حوالی سرہ لیکي چہ ” د خریدو قید د
غواگانوپہ بارہ کبن پہ احادیثوکبن نہ دې راغلی، بلکہ علماؤ ہغہ پہ
اوبنانواوپہ گپو بیزو (باندي) قیاس کرې دې،، (الحق الصریح ۷/۸۹)

﴿ موصوف بل خائې ليكي چه ”دخائې وينخل ساقط دي دوجې دعذرنه نومسح على الجبيره هم ساقط ده اوقياس ده په تيمم باندي چه هلته ساقط ده نودلته هم ساقط ده، (الحق الصريح جلد ۲ صفحه ۶۵۸ و ۶۵۹)﴾

﴿ مشهور متعصب مولانا عبدالقادر حصارى غير مقلد ليكي چه .. چنانچه فتاوى ستاريه ميں صرف يهي دليل هے كه سات اور دس حصوں كا اشتراك جيسا قربانى ميں جائز هے ايساهي عقيقه ميں جائز هے يه قياسي دليل --- هے (فتاوى حصارى ۵/۴۸۴)﴾

دغسې موصوف بل خائې كنب ليكي چه .. ميں كهتاهوں كه اسي حكمت

كومد نظر ركھ كراهل صحيفه (غير مقلدون كارساله ناقل) كي طرح بعض نے يه قياس كيا هے كه ---- الخ (فتاوى حصارى جلد پنجم صفحه ۴۹۳)

﴿ دغير مقلدينوشىخ الاسلام ثناء الله امرتسرى صاحب ليكي: ان احاديث پر قياس كر كے اكر كوئى ميت كي طرف سے قضا نماز ادا كر كے تو ثواب پهنچنے كي اميد قوى هے (فتاوى ثنائيه ج ۱ صفحه ۳۸ حاشيه)

ترجمه : په دي احاديث باندي قياس كولوسره كه خوك دميت دطرفنه قضاء مونخ ادا كرى نود ثواب رسيد و اميد دي

﴿ ډاڪٽر شفيق الرحمان صاحب غير مقلد ليكي: صف ميں سے كسى مقتدى كويچھے كه نچنا كسى صحيح حديث سے ثابت نهى ---- البته ايك امام اور ايك مقتدى

والے مسئلہ پر قیاس کر کے اس

کا جواز ملتا ہے.. (نماز نبوی صفحہ ۱۳۰)

ترجمہ : صف کنبس یومقتدی شاتہ راکارل پہ ہیخ صحیح حدیث کنبس نہ دی ثابت البتہ دیوامام اومقتدی والا مسئلہ بانڈی چہ قیاس کپی نوجواڑنی میلاویری

قارئین کرام ! ددوی بہ درتہ کوم کوم مسائل اونبائٹم چہ دوی ورتہ صفاقیاسی مسئلہ وئیلی وی اوخپلہ بہ پری عمل ہم کپی وی خودا ددوی خصوصیاتونہ دی چہ کہ خپلہ یوکارچہ ہررنگ وی اوکپی خوبیاہم ورتلہ پہ قرآن وحدیث بانڈی عمل نوم ایردی خوکہ بل پہ یوصحیح قیاس بانڈی عمل اوکپی نوهغوی بیاقابل ملامت گرخوی----!

فوا اسفاعلی سوء فہمہم

الغرض ! د غیر مقلدینو نورقیاسی مسائل ہم شتہ خوبہ دی مذکورہ امثال بانڈی بہ اکتفاء اوکرو البتہ ددی بحث خاتمہ د حصاری صاحب غیرمقلدپہ عبارت سرہ کوؤلیکی چہ:

مولوی ثناء اللہ صاحب امرتسری نے اپنی تصنیفات میں محض اپنی رائے سے بمثل اصحاب الرائے دواہل ہوا بہت مسائل بیان کئے ہیں (فتاویٰ حصاریہ ۲/۳۵۶)

غیرمقلد: مقلدین یومذہب منی خوبہ ہغہ مسائلوکنبس چہ ددوی فائدہ پہ کنبس وی لکہ اوسنی مقلدین چہ دامام ابوحنیفہ m د تقلید دعویٰ کوی خوبہ عقائدو کنبس دامام صاحب تقلیدنہ کوی بلکہ پہ عقائدوکنبس دابومنصور ماتریدی پسپی روان دی (صفحہ ۵، ۶)

الجواب: مونبرہ مذہب یونہ منوبلکہ خلوروارہ مذاہب مدونہ منوخو عمل پہ یومسلك کوؤ، او واقعی مونبرہ دفائدی ماتحت تقلیدو کوؤ بلکہ تقلیدسراسر خیر و محمودشیء دی لکہ شاہ ولی اللہ m

فرمائی چہ قداجمعت الامۃ او من یعتد بہ منہا
 علی جواز تقلیدہا الی یومناہذا وفی ذلک من
 المصالح مالایخفی،، (حجۃ اللہ البالغۃ ۱۱۵۶)

یعنی دتول امت یادہغہ کسانوچہ دہغوی بانڈی اعتباردی اجماع ئی
 دہ ددی مذهبونو دتقلیدہ جواز بانڈی ترنن ورخ پوری اوپہ دیکبن
 دیرمصلحتونہ او فائدی دی چہ ہغہ پت نہ دی .

نوالحمدلہ مونبرہ ہم دفائدی کارکوواللہ مونبرہ دغیرمقلدیت بدون
 اجتہادغونڈی شراوگندگی نہ بچ کپی یوفلک الحمد یاربنا
 حمدا کثیرا طیباً مبارکافیہ

اوستا داخبرہ چہ ..اوسنی مقلدین چہ دامام ابوحنیفہ m دتقلید
 دعوی کوی خوپہ عقائدوکنبن دامام صاحب تقلیدنہ کوی،، نہ خو
 دامعلومیری چہ گنی مخکنبن مقلدین n بہ پہ عقائدکنبن تقلیدکوؤ.

بلکہ ہرگز واقعہ داسی نہ دہ کاش چہ تاتہ ددی خبری علم وی چہ
 تقلیدپہ کوم خائی کنبن کیری نونن بہ دی داسی دجہل نہ دکہ خبرہ
 نہ کولہ اوداسی شرمندگی بہ دی نہ وہ مقدرہ،

نصیحت: دنصیحت پہ طوردرتہ وائم چہ چرتہ مرکز امام اعظم
 ابوحنیفہ m تہ راشہ اواستاد محترم حضرت مفتی محمدندیم
 صاحب طول اللہ عمرہ سرہ پہ مرکزکنبن یوپیردکنبن شرکت اوکپہ .

چہ دی پوہہ کپی چہ دتقلیدمحمل کوم کوم دی اوپہ کوم کوم خائی
 کنبن تقلیدنہ کیری چہ بیادی داسی سرعام شرمندگی مقدر نہ

جویری فافہم ولاتکن من الغافلین

اللہ دی پوہہ کپہ تقلیدہغہ خائی کنبن کیری کوم خائی کنبن
 اجتہادلرہ چہ دخل وی اوپہ عقائدوکنبن اجتہادات نہ چلی نوپہ
 عقائدوکنبن حکہ تقلیدہم نہ کیری .

ہمدواچہ دہ چہ امین اللہ پشاوری غیرمقلدہم لیکے ”پہ
اتفاق دعلمائوسرہ تقلیدپہ باب دعقیدہ کنبس حرام دے،، (الحق
الصريح ۱/۳۸۹ جدیدایڈیشن)

ها! پاتے شوه داخبره چه بيابعض علماء كرام ولي په عقیده کنبس امام
اهلسنت ابو منصور ماتریدی طرفته نسبت کړي دے؟
نوددې جواب هم ملاحظه کړه چه يودې په نفس عقیده کنبس تقلید)
اوبل دې په توضیحات و تشریحات عقائد کنبس تقلید،
نوپه نفس عقیده کنبس تقلید ناروادې، اودعقائدوپه تشریحات و
توضیحات کنبس تقلید روا دې نوچه کوم ځانې کنبس نسبت ماتریدی
m طرفته شوې دې نوهلته کنبس به تشریحات عقائد کنبس به تقلید
مراد وی تدبر!

اوداهم څه استقلالاً تقلیدنه دې بلکه نسبت دې اگرچه تقلیدورته
وئیلې کیری مجازاً اوپاتی شوه داخبره چه په عقائدوکنبس دامام
ابوحنیفه m.. تقلیدولې نه کوي نودهغې جواب هم اوگوره چه څه
گیله دې په زړه پاتې نه شی جواب ئې دادې چه
اولاً: الزامی خبره داکوؤچه ستاسوپه نزدخونقلیدشرك دې (حقانیت
مسلك اهلحدیث صفحه ۴۰۲) نودابنه خبره نه ده چه شرك پریدو--

--؟ العیاذبالله من الشرك وكلها معصیات

ثانیاً: ستاسوخودانظریه ده چه دامام ابوحنیفه m عقیده دشیهه گانو
عقیده ده (حنفیون کے سوالات کے جوابات صفحه ۵۲۱)
نولې مونبره دداسې شخصیت تقلیدپه عقیده کنبس اوکړو چه هغه
ستاسوپه نزدشیهه اومشرك دې: استغفرالله ثم استغفرالله
ثالثاً: غیرمقلدچه په کوم طرزکنبس لیکلې دی چه په عقائدوکنبس تاسو
دامام ابوحنیفه m تقلیدنه کوي بلکه دابو منصور ماتریدی کوي

نودا طرز تحریر ہم غلط دی خُکھہ چہ مونبرہ خویو خائے کنبس
 ہم دامام ابوحنیفہ m دعدم تقلیدی توضیح العقیدہ اودماتریدی پہ
 اثبات کنبس چرتہ خبرہ نہ ده کپری چہ گنی مونبرہ خودامام صاحب
 تقلید نہ کوؤ خودابو منصور ماتریدی تقلید کوؤ، داسی یکجا خبرہ مونبرہ
 نہ کوؤ داد غیر مقلدینو شرارت دی
 رابعاً: پہ مونبر باندی اعتراض کولونہ مخکبیں خوبہ دی قارئینوتہ
 لگ خپل مسلک خودلی وی کنہ چہ ستاسوپہ دی باب کنبس خہ
 قصہ ده؟

اومزید----داعترض کولونہ مخکبیں داسوچ ضرور کوه چہ دا
 اعتراض خوزہ پہ اهل حقو (احناف) باندی کومہ، خوچرتہ رالہ خپل
 ہم مسلک خلقوکنده نہ ده کنستی، ہسپی نہ چہ ہم دخپل مشرانو
 تیار کردہ کنده کنبس ورپریوزم تاخو خپلہ نظریہ پہ دی باب کنبس
 قارئین کراموتہ اونہ بنودلہ، خوستاپہ خائے بہ داتکلف زہ
 اوکرم، آئینہ کنبس دی خپلہ چہرہ اوگورہ

مشهور غیر مقلد مولانا ابوالقاسم سیف بنارسی صاحب لیکے چہ:
 سلف صالحین کے تین (۳) طبقے ہیں (۱) حنابلہ (۲)
 اشاعرہ (۳) ماتریدیہ شافعی ومالکی عقائد میں اشعری
 ہیں اور احناف ماتریدی، اور جمہور اہل حدیث و اهل
 ظاہر اور کل حنبلی لوگ عقائد میں حنبلی ہیں (مجموعہ
 رسائل صفحہ ۱۰۵)

ترجمہ: دسلف صالحین پہ عقائد و کنبس درپ (۳) طبقات دی (۱)
 حنابلہ (۲) اشاعرہ (۳) ماتریدیہ
 شافعی او مالکیان پہ عقائد و کنبس اشعری دی او احناف ماتریدیان دی
 او جمہور اہل حدیث او اهل ظواہر او ٲول حنبلیان پہ عقائد و کنبس حنبلی
 دی.

قارئین کرام! تاسودا حوالہ باربار توجہاً اوگورې چه وائی اهل حدیث په عقائدو کښن حنبلیان دی نوبیاخو مونږه هم ددې په ژبه کښن وایوچه .. اوسنی الاتی اهلحدیث چه دمحمدرسول الله صلی الله علیه وسلم دتقلیدوا داتباع دعوی کوی خو په عقائدو کښن ئې محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم پریخې دې او حنبلیان شوې دی.

کردیا تقدیرنې باطل فسانه شوق کا

درهم برهم هوگیا کارخانه شوق کا

دبحث اگرچه اوږد شولیکن مونږه ددې خاطر جواب ذرامفصلاً اوکړه چه داسې قسمه اعتراض اکثر غیرمقلدین حضرات کوی چه دادهغوی دپاره شفاء اوگرځی، نودا طوالت به انشاء الله دفائدي نه خالی نه وی.

اوباقی ددې مزیدتفصیل به بله موقعه کښن بیان کړو انشاء الله وبتوفیقه تعالیٰ

غیرمقلد: دارنگې امام ابوحنیفه m وائی چه امامت تدریس وغیره دینې امورباندې پیسې اجرت اخستل حرام دی خوحنفی حضرات د خیتې دپاره دجوازفتوی ورکړه (:صفحه ۶)

الجواب: په دیني اموروباندې اجرت اغستل څرنګه دی اوامام ابوحنیفه m په دې باره کښن څه فتوی ده مکمل تفصیل ئې زمونږپه

کتب کښن مشرح دی: فلیراجع الیه

چونکه دلته غیرمقلددا اعتراض دځان پوهه کولو دپاره نه دې کړې چه مونږه ئې وضاحت کولو سره پوهه کړو بلکه دطنزدپاره وائی چه احناف دغسې دجواز دپاره دافتوی ورکړه ده نومونږه به اوس دغیرمقلدینو مختصراً څوحواله جات نقل کړو چه داسې مسائل خوستاسوپه کورکښن هم شته څرنګه چه دغه غیرمقلدپه مونږباندې تبرا بازی کړې ده نوکه چرې غیرمقلدکښن ذره برابرهم انصاف وی

نودراتلونکوحوالہ جاتوپہ وجہ دے بیا خپلو اکابرینو باندے دی ہم دخیتور..فتویٰ اولگوی.

لا غیرمقلدینومشہورہ فتاویٰ کنبں مرقوم دی..سنناقرآن کا اورپڑھنا اجرت کے ساتھ نماز تراویح میں جائزہے او ثواب ہوگا: عندالائمة الثلاثة وعامة اهل حدیث (فتاویٰ نذیریہ جلد ۱ صفحہ ۶۴۲)

ترجمہ: دقرآن مجید اوریدل اوپہ تراویحوکنبں اجرت سرہ وئیل جائزدی او ثواب بہ ہم وی دائمہ ثلاثہ اودعام اهلحدیثوپہ نزد، توضیح: پہ دے فتویٰ باندے د درے غیرمقلدینومفتیانوتصدیقی دستخط ہم دے:

لا محمد نذیرحسین ؑ سید محمد عبدالسلام ؑ سید محمد ابوالحسن، اودغسی پہ تعلیم القرآن باندے داجرت اخستولفتویٰ پہ جلد ۲ صفحہ ۲۲۱ کنبں ہم دہ

تپوس نمبر ۱: نوزہ اوس تپوس کومہ چہ ای دغیرمقلدینومفتی اعظمہ! ستاپہ دغہ پاسنی دریو مفتیانو باندے خہ فتویٰ دہ؟ اوکنہ دوی غیرمقلدین دی ددوی دپارہ ہرجرم معاف دے؟

صرف پہ احنافوباندے تبرا بازی کول ستاسوپہ نزد فرض دی؟ مشہور غیرمقلدمولانا عبدالقادر حصاری صاحب دخپل ہم مسلک شخصیت مولوی عبیداللہ دیرہ غازی خان باندے تردید کوی، نوپہ داسی الفاظوکنبں پری تنقیدکوی چہ ..

چنانچہ تعلیم قرآن وحدیث کی اجرت، تنخواہ امامت اور اذان کی تنخواہ کو حرام کہہ کر تمام اهلحدیث اور حنفیہ علماء کرام کو حرام خورکھنے لگے،، (فتاویٰ حصاریہ ۶۰۲۱۵، ۴۰۲۱۶)

دلته چه خرنگه په خپل مسلك عالم باندې ئې تنقیدبنكاره شو، همدغسې په قرآن وحدیث باندې اجرت، په امامت باندې اجرت، په اذان باندې اجرت ته هم جائزاوئیلې بلکه دا دعوی ئې هم اوکړه چه دامسلك صرف ءمانه بلکه دټولو اهلحدیثو (غیرمقلدینو) مسلك دې. نو اوس په احنافو (کثرالله سوادهم) باندې ددې مسئلې په وجه خوتنقید، لیکن دخپل مسلك باندې لکه دشيطان اخرس هیخ گرفت پرې نه کوی داکوم عجیبه انصاف دې آیپه دې ټول غیرمقلدیت کښ دومره څوک انصاف پسندکس نشته چه دپته دا وائی چه شیخ صاحب! دانصاف لمنه اونیسه یا خو په احنافو باندې تردید پریرده، اویا که تنقید کوی نو ورسره په خپل مسلك هم گز راکاره دشعیب d دقوم کارمه کوه!

لیکن غیرمقلدین اوانصاف (!!): گویا اوبه او اور جمع کول دی.

خلاصه : دغسې دغیرمقلدینو مونبر سره نورحواله جات هم شته مثلاً فتاوی ستاریه ۳/۲۳ او الدرالبهیه صفحه ۲۲۴ اونیل الاوطار ۶/۲۷ وغیره، خو په دې ځائی به دخوف طوالت دو جې نه اکتفاء اوکړو غیرمقلد: دارنگې امام ابوحنیفه m وائی چه توسل بذوات الفاضله مکروهه ده ددې بالعکس حنفیان وائی چه توسل بذوات الفاضله شته دې (صفحه ۶)

الجواب: دامام ابوحنیفه m په نزد چه کوم توسل ناروا دې هغه وجوباً ناروا دې اودپته مونبرهم ناروا وایو. اوهر چه توسل تفضلاً دې هغه روا او جائز دې مونبره په دې کښ دامام ابوحنیفه m مخالفت نه دې کړې البته ته خپل علاج اوکړه چه بیاداسې اوتې ټوتې نه وائی، ځان په حقیقت پوهه کړه بیاغبریره! فافهم ولاتکن من الجاهلین!

تہ دخپل کورخبرہم واخله. اوخان بہ پہ دې نہ خلاصوې چه زہ نہ منم بلکه دلته خبرہ دمنلواودنہ منلونه دہ بلکه خرنگہ چه دې پہ مونبرہ تبراوکړله دغسې بہ پہ خپلومشرانونبہ ہم فتویٰ لگوې مونبرنہ خان نشې خلاصولې بل چاتہ بہ ہررنگ دھوکې ورکړې لیکن دالله پہ فضل سرہ مونبرہ ستاسومکروفرب نہ بنہ خبریو، اوس دخپل کورخبرواخله،

❧ د غیرمقلدینو مجدد وخت نواب صدیق حسن خان صاحب پہ خپل کتاب کتب دعائیه الفاظ لیکی نوپہ آخرکتب بیاداسې لیکی چه ..بجاء سیداصفیائہ وخاتم انبیائہ صلی اللہ علیہ وسلم، (التاج المکمل من جواهرمآثرالطرازالآخروالاول صفحہ ۱۷۶ مکتبہ الرياض، المملكة العربية السعودية)

❧ موصوف پہ دوئم کتاب کتب دتوسل داسې اقرارکولوسرہ لیکی..”بجاء من نزلت علیہ السبع المثانی“ الخ (ظفراللاضی بما یجب فی القضاء علی القاضی صفحہ ۳۵. دارابن حزم بیروت) ❧ دغیرمقلدینوشیخ الكل فی الكل نذیرحسین دهلوی صاحب د خپل کتاب خاتمہ کتب لیکی نو دتوسل اقرارپہ داسې الفاظوکتب لیکی..هذا آخرمالهم الله خالق الثقلين عبده العاجز محمدنذیرحسین عافاه اله فی الدرین بجاء سیدالثقلین (معيارالحق صفحہ ۳۵۳)

❧ مشهورصوفی غیرمقلدمولاناغلام رسول صاحب دتوسل اقرار پہ داسې اشعاروکتب کوی ..طفیل حضرت خیرالانام می آیم“ (تذکرہ مولاناغلام رسول صفحہ ۳۶۷مصنفہ محمداسحاق بهتی) ❧ امام اهلحدیث نواب وحیدالزمان صاحب غیرمقلدلیکی ..التوسل الی الله تعالی بانبیائہ والصالحین من

عبادہ جائزويستوي فيہ الاحياء

والاموات، (نزل الابرارمن فقه النبي المختار حصه اول صفحه ۵)
 قارئین کرام! اوگورې دا حواله جات، اودغير مقلدينوانصاف له دا د
 ورکړې چه يومسئله ئې خپل کورکښ هم وی او هغه مسئله د
 مخالفينوهم وی نودمخالفينوباندې خوبه دزره پراس اوکاري، ليکن
 دخپل مسلك په حمايت کښ عوام لره په داسې شکل کښ راځي
 گوياچه داسې واقعات اونظريات خومونبره (غيرمقلدين) هډو
 پيژنوهم نه، ليکن دوی خومونبرنه اوس حقائق نه شی پتولې فلهدا
 چه غيرمقلدخرنگه په مونبرباندي دتبرابازی دپاره قلم اوچلول
 همداعسې نظريات مونبره ددې دکورنه هم رابرسيره کړل نواوس زه
 غيرمقلدته وایم چه

انصاف کيچئے گا خوب ديکھ بال کئے

کاغذپه رکھ دياہے کليجہ نکال

کئے

غيرمقلد: زمونبره دعوت قرآن وحديث ته دي اودادعوت دانبياء
 کرامو عليهم الصلوة والسلام هم وو(صفحه ۶)
 الجواب: ستاسودغيرمقلدينودعوت قرآن وحديث ته --- ليکن عمل
 په څه کوي ---؟

په دي به خو عوام کالانعام اوخپل ملگروته دھوکه ورکړی ليکن
 الحمدلله نوجوانان احناف (کثرالله سوادهم) ته بالخصوص اوباقی
 باخبرحضراتوته بالعموم دادھوکه نه شی ورکولې هغه وخت لاپوچه
 تاسوبه دعوی کولې اوځمونبرخلقوبه ستاسودمسلك مطالعه نه کوله
 اودمناظرو سره څه خاص شوق نه کولو نوچابه درله جواب نه
 درکوؤهغه ماضی سوچونه مکوه بلکه اوس دعلماء ديوبند (نورالله
 وجوههم يوم القيامة) بچی راپاسيدلي دی او

ستاسودشرانگیزتحریراتودعویٰ ئی خاوروسره خاورپ کپری

دی. اللهم زد فزد

خیر! ستاسوپه دپ مذکورہ خبرہ کنس خومره صداقت اوخومره په شاتوکنس زهرملاوؤل دی دهغی په رپ رپ پوهه یولیکن داموقعه نه ده چه اوس په دپ ءائی کنس ستاسودادعویٰ تارتارکروموقع به ئی

بل ءائی کنس راشی انشاءالله وبتوفیقه تعالیٰ

البتہ دلفظ اندوزپه خاطر دخپلی دعویٰ حقیقت ہم دخپل مشرنه واوره لیکی چه ..همارے اس زمانے میں ایک فرقہ

نیاکھڑاھوایے جو اتباع حدیث کادعویٰ رکھتاہے اور درحقیقت وہ لوگ اتباع حدیث سے کنارے ہیں

..(فتاویٰ علمائے حدیث جلد ۱ صفحہ ۸۰)

ترجمہ: زمونبرپه دپ زمانه کنس یونوی فرقہ اودریدله، چه داتباع حدیث دعویٰ کوی لیکن په حقیقت کنس هغه خلق داتباع حدیث نه لری دی.

حقیقت کروں گابیان دوستو!

چاہے کٹ جائے میری زبان دوستو!

د غیر مقلد لوئی جھل:

ناظرین کرام: ددپ غیر مقلد جھل ملاحظہ کپری اصل عبارت ئی یو ءل بیا اوگوری چه فیصله آسانه شی لیکی چه ..زمونبر دعوت قرآن

وحدیث ته دپ اودا دعوت دانبیاء کراموعلیہم السلام هم وو“

یعنی زمونبر دعوت قرآن وحدیث ته دپ اوبیاورپسی لیکی چه دادعوت (یعنی قرآن وحدیث ته) دانبیاء کراموعلیہم السلام هم وو

سبحان الله!

جاردی شم غیرمقلدہ! پہ انبیاؤ کنبں خو صرف دمحمدرسول
 اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قرآن کریم طرفتہ دعوت وو، دنوروانبیاء
 کراموعلیہم الصلوٰۃ والتسلیمات یہ وخت کنبں خو قرآن کریم نہ وو
 ہغوی سرہ خو خپل خپل کتاب و صفحات سماویہ وو پیردتعجب
 خبرہ دہ داددی زمانی مجتہدین دی!

ماچہ خہ وخت دا جملہ اوکتلہ نو پیرحیران شوم چہ دے خو خان سرہ
 مفتی و شیخ وغیرہ القابات لیکلے دی خوچہ پورہ دواقعی نہ خبر
 شوم اوددی نوم سرہ مے لاندی دا لیکل اولیدل چہ ..فاضل
 جامعہ تعلیم القرآن والسنة گنج، اودموصوف پہ بلہ رسالہ کنبں
 مے دا اوکتل چہ ..دی (دامین اللہ) صاحب خصوصی شاگرد دی،
 (اقوال السلف---صفحہ ۱۵) نو زرہ مے صبرشوچہ زہ خیر! دگنج
 مدرسے اوبالخصوص دامین اللہ بشاوری چہ فیض یافتہ دی نو د
 داسی خبروتوقع خہ دتعبج خبرہ نہ دہ ! العاقل تکفیه الاشارہ
 غیرمقلد! اودا دعوت دصحابہ کرامورضوان اللہ علیہم اجمعین ہم
 وو(صفحہ ۶)

الجواب: دصحابہ کرامورضی اللہ عنہم اجمعین واقعی دیتہ صرف
 دعوت نہ وو، بلکہ پہ قرآن وحديث باندی پورہ پورہ عاملین ہم وو.
 لیکن دغیرمقلدینوخہ نظریہ دہ ہغہ ہم شوقاً اوگوری مختصراً.
 ❁ رئیس ندوی غیرمقلدلیکی .. متعددصحابہ ایک وقت کی
 طلاق ثلثہ کے وقوع کا اگرچہ فتویٰ دیتے تھے مگر یہ
 صراحت بھی ان سے منقول ہے کہ ایک وقت کی طلاق
 ثلثہ نصوص کتاب وسنت کے خلاف ہے اور حرام
 وناجائز بھی“

(تنویرالافاق صفحہ ۱۰۵)

ترجمہ : بی شماره صحابہ پہ یووخت کنبں درې طلاقہ پہ واقع کیدواگرچہ فتوی ورکولہ خوداصراحت ہم دهنوی نہ نقل دی پہ یووخت کنبں درې طلاقہ دکتاب وسنت دنصوصو نہ خلاف دی اوحرام دی اونا جائزہم .

دغسی بل خانی کنبں لیکی : .. حضرت عمر h نے معاملہ طلاق میں حکم شریعت کے خلاف بخیاں خویش اصلاح کیلئے تعزیری قانون نافذکیاتھا، (ایضاًصفحہ ۱۰۷)

ترجمہ : حضرت عمر h دطلاق پہ معاملہ کنبں دشریعت حکم پہ خلاف دخیل خیال مطابق داصلاح دپارہ تعزیری قانون نافذکری وو .

اوگوری ! چه احنافوتہ مخامخ شی نوبیاداسی زیری اوغوری دعوی کوی چه دصحابودعوت قرآن وحدیث تہ وواوکلہ چه پہ جنون غیرمقلدیت کنبں راشی نوبیاخووائی چه عمر h دشریعت پہ مقابلہ کنبں خیل خیال بہ چلولو، العیاذباللہ

پہ ہم دغه صفحہ کنبں لیکی چه : .. اپنی ذاتی مصلحت بینی کی بنیادپر بعض خلفاء راشدین بعض احکام شرعیہ کے خلاف بخیاں خویش اصلاح ومصلحت کی غرض سے دوسرے احکام صادر کرچکے تھے .

ترجمہ : بعضی خلفاء راشدینودخیل ذاتی مصلحت پہ خاطر دبعضی احکام شرعیہ ئی خلاف کری دی، دخیل خیال مطابق داصلاح ومصلحت پہ غرض سرہ (داحکام شریعت نہ علاوہ) نوراحکام ئی نافذکری وو .

دی تہ زہ دغیرمقلدیت دجل وفریب اودھوکہ اونہ وایم نوخہ

ورته اوایم

ابوالاشبال احمد شاعف صاحب غیر مقلدلیکی :

پہرامیر معاویہ نے اجتہاد و قیاس کا سہارا لیا اور یزید کی بیعت لی اور صریح کتاب و سنت کو اس باب میں

چھوڑ دیا، (مقالات شاعف صفحہ ۲۸۲)

بس دادومرہ حوالہ جات ہم دموصوف دخپلی خبری دتکذیب دپارہ کافی دی پہ حقیقت کنبں دوی دشیعہ گانوکاچی چلوی پہ اہل حدیث نوم سرہ،

حقیقت چھپ نہیں سکتی بناوٹ کے اصولوں

سے

خوشبو آنہیں سکتی کبھی کاغذ کے پھولوں

سے

غیر مقلد! اودادعوت دامامانوہم وو، امام ابو حنیفہ m ہم دیتہ دعوت وولکہ فرمائی .. ایتاکم والقول فی دین اللہ بالرّای وعلیکم باتباع السنۃ فمن خرج عنہا ضلّ، (اعلام الموقعین ج ۲ صفحہ ۲۰۶)

الجواب: بی شکہ چہ دامام ابو حنیفہ m قرآن وحدیث طرفتہ دعوت وو، اودہغوی دمقلدینواومتبعینوہم دی طرفتہ دعوت دی، خکہ چہ بقول امین اللہ مقلدین ہغہ خیز جائز گنپری کوم چہ امام صاحب m ورتہ اجازت ورکری وی، اوہغہ شی حرام گنپری کوم چہ امام صاحب m حرام گنپری، (التحقیق السدید صفحہ ۴۷)

ستادی حوالی نہ چہ خرنگہ ددیرو خبروانکشاف اوشودغسی ددی خبری انکشاف ہم اوشوچہ امام ابو حنیفہ m علم لرلو. خکہ چہ تاسوخوددعوت دپارہ علم شرط گنپری (اوگوری رحمة الباری صفحہ

ستاداخبری (چہ امام ابوحنیفہ m دعوت قرآن وحدیث تہ ووادامام صاحب علم) ستادمشرانوپہ ترازوکین پہ اوتلووچہ عام متداول کتابونوکین خہ وائی اوپہ غیرمتداول اوضخیم کتابونوچہ عوام ئی پہ آسانئ سرہ نہ شی مطالعہ کولې پہ ہغې کین خیل خبت ظاہرکولوسرہ بل خہ وائی ملاحظہ کرې .

عبدالغفارمحمدی غیرمقلدلیکی:..امام ابوحنیفہ قرآن وحدیث کے عالم نہیں تھے۔ (حنفیوں کے سوالات کے جوابات صفحہ 55)

اوبل مشهورمتعصب غیرمقلدرئیس ندوی غیرمقلدلیکی..آئمہ اسلام امام ابوحنیفہ کے علم کوعلم نہیں مانتے بلکہ جہل مانتے ہیں(مجموعہ مقالات پرسلفی تحقیقی جائزہ صفحہ 214) پہ ہم دغہ صفحہ کین بیائی دوبارہ داسې داحوالہ لیکلې دہ او ورسرہ ئی دضلال“لفظ ہم زیات کرې دې یعنی دامام ابوحنیفہ m علم، علم نہ ووبلکہ جہل وضلال وومعاذاللہ، نوچہ علم ورسرہ نہ وونوخرنگہ بہ ئی دقرآن وحدیث طرفتہ دعوت ورکوؤ؟ددې جواب خوبہ دغہ مؤلف غیرمقلدراکری،البتہ درئیس ندوی نہ ہم حوالہ اوگورې چہ ہغہ خہ وائی چہ دخہ شی داعی وو،چنانچہ لیکي :

..مگریہ ثابت ہوچکاہے کہ ابوحنیفہ داعی قسم کے بدعت پرست---تھے)سلفی جائزہ صفحہ 238)

ترجمہ : مگر دائابتہ شویدہ دہ چہ ابوحنیفہ m بدعت پرست اوبدعت طرفتہ رابلونکې قسم (انسان) وو یوطرفتہ دالب کشائی دہ چہ امام ابوحنیفہ m قرآن وحدیث طرف تہ بہ خلق رابلل،او بل طرفتہ دادہ چہ امام ابوحنیفہ m بہ خلق بدعت طرفتہ رابلل ؟

عجب ڪش مڪش ميں تيرا بيما رحمت

بے

شفا ڪچھ اور ڪهتي بے قضا ڪچھ اور

ڪهتي بے

بس ! دومره حواله ڪافي دي، دا حواله هم مون ٻڌو ڏير دل سوز سره اوليڪله“

ورنه مون ٻڌو به داسي حواله نه وه ليڪلې بس ددي ڄاڻي د غير مقلدين اولياء ڪرام سره بغض وڪينه معلومه ڪري !

سوالات

د تير شوي بحث متعلق ددي مؤلف غير مقلدنه چند تپوسونه ڪوئ، ڇه دهغي جوابات ضروري اولازمي دي اوپه غير مقلد قرض و فرض دي، او غير مقلدين دي دا خبره بنه ذهن نشين ڪري ڇه ددي سوالاتو جوابات ئي اونڪرل، اويا ئي بعض سوالاتو جوابات اوڪري او بعض ئي پريخودل نومخڪنن نه خبردار شي ڇه جواب به مون نامڪمل تصور ڪيري، بلڪه ڪه ڇري يوسوال هم موپريخوده پڪنن نو قابل قبول به نه وي .

ڪله ڇه مون ٻڌو به يوسئله بيان ڪرو نوتاسو بيا وائي ڇه دامام صاحب m نه دا خبره سنڌا مون ٻڌو ته اونبائي، نومون ٻڌو به هم درنه دا تپوس ڪوو ڇه تاڪوم قول ڇه دامام ابو حنيفه m ذڪر ڪره ددي سند راته پيش ڪري

امام ابو حنيفه m قول ڇه ڪوم تاسو ذڪر ڪره، هغه خو د قرآن ڪريم په مقابله ڪنن د رائي په ترك حڪم ورڪوي، نو تاسو بيا امام صاحب m ته اهل رائي په ڪوم حيثيت وائي وضاحت ئي اوڪري، امام ابو حنيفه m علم لره اوڪنه ؟

(کہ ئی نہ لرلوندعوت ئی خرننگہ کولو، خُککہ چہ ستاسوپہ

نزد خود دعوت دپارہ علم شرط دې

☞ اوکھ چرتہ علم ئی لرلونوچہ کوم حوالہ جات دخان تہ ویونکی

اهلحدیث حضراتوپیش کړې شو، دهغوی قول رښتیدی اوکھ دروغ؟

☺ دامام ابو حنیفہ m خہ حیثیت وو، یعنی امام صاحب واقعی

بدعت پرست وغیرہ وو؟

☺ کچرې وونوچہ خوک ئی ادب واحترام کوی دهغه خلقوخہ

حیثیت دې؟

☹ اوکچرې ددې ټولودمائم نہ بالاتربررگی او ولی الله وو، نوچہ خوک

دیتہ بدعت پرست اوشیعہ اوعقائدئی دکفراوشرک وو وغیرہ نوچہ

خوک پرې دغسې ټاپې لگوی دهغوی خہ حیثیت دې؟

*☉ خوک چہ وائی چہ امام ابو حنیفہ m به په مسائلوکښن قرآن

کریم وحدیث شریف نہ پیش کول، بلکه خپله رائې به ئی پیش

کوله، ددوی خبرہ رښتیاده کہ دروغ؟

☞ امام ابوحنیفہ m سنی ووکھ غیرسنی؟

☞ کچرې امام ابو حنیفہ m سنی وونوچہ خوک ورته شیعه وغیرہ

وائی دهغه خہ حکم دې؟

☞ کوم کوم انبیاء کرام علیهم السلام به قرآن کریم طرفته دعوت

ورکول دهغې نومونه پیش کړه،

☞ چہ ستاسودعوت واقعی ستاسوددعوی مطابق صرف قرآن

وحدیث تہ وی نوچہ بیاخوک اهلحدیث (فی زماننا) سره اختلاف

کبو، اوبدې ردې ورپسې وائی نودهغه خہ حکم دې؟

☞ مذاهب اربعه په کوم سن کښن وجودته راغلې دی؟

☉ کچرې دامذهب په خیرالقرون کښن نہ وونویابه دیتہ بدعت

وئیلې کیری اوکنه؟

✽ اوکھ چرې بدعت ورتہ وئیلې کیرې نوبیاچه خوک په دې مذهب باندې عمل کوی آیا هغوی ته به هم اهل بدعت وئیلې کیرې اوکنه؟

✽ خوک چه دتوسل قائل وی دهغوی شه حیثیت دې؟
✽ خوک چه اشاعره وی یاداشاعره ووحمايت کوی دداسې کسانو شه حکم دې؟

✽ مذاهب منل تقلیددې اوکنه؟
✽ قرآن وحدیث شته خوبیا هم خلق مذاهب اربعه منی دداسې خلقو شه حیثیت دې؟

غیرمقلد! نو زومونر دعوت دامام ابوحنیفه m دعوت سره موافق دې او تاسو یعنی د مقلدینو دعوت اکثر په خرافاتو باندې بنا وی. (صفحه ۷)

الجواب: د مقلدینو دعوت----کوم مقلدین ----؟
حنفی مقلدین، اوکنه خان ته ویونکې اهلحدیث مقلدین ----دعویٰ خوکوې دعوم تقلید، لیکن دقدرت کرشمې ته گوره، او د تقلید محمود زورته گوره چه دوی بیا هم دتقلیدصراحت کرې دې خو حواله جات اوگورې.

ﷻ هم ستاسواستادامین الله بشاوری لیکې چه ..مونر دحدیث د امام بخاری m مقلدین اومتعین یو“ (التحقیق السدیدصفحه ۸۳)
ﷻ دغسې دامین الله پشاوری دمدرسې مهتم عبدالله فانی لیکې چه..تقلیددکتاب وسنت ضروری دې، (حق اوحقیقت صفحه ۶۱)

ﷻ صبعة الله شیرانی لیکې چه ..اس طرح هم کهتے هیں مطلق تقلیدجائزھے اس لیے که اسکی عوام کوضرورت بھی هے اورامت میں افتراق کاسبب بھی نهیں (اقامة المیزان صفحه ۱۷۱، ناشرمکتبه محمدیه پشاور)

مولانا محمد بن عبداللہ صاحب لیکے، گزشتہ بحثوں میں تفصیل سے وضاحت کی جاچکی ہے کہ انسان رسول کی تعلیمات اور اس کی راہنمائی کا محتاج ہے، لہذا انسان کے لیے رسول کا اسوہ حسنہ قابل تقلید ہے“ (ہفت روزہ اسلام لاہور ۹ فروری ۱۹۹۰ء، صفحہ ۱۲)

مولانا عبدالرشید عراقی صاحب لیکے .. آپ (مولانا محمد یوسف سوہدروی) کے کردار میں صحابہ کرام ؓ کی تقلید کی پوری جھلک پائی جاتی تھی“ (ہفت روزہ اہل حدیث صفحہ ۲۴، ۲۱ فروری ۱۹۹۷ء)

دہی حوالہ جاتونہ معلومہ شوہ چہ نن صباخان تہ ویونکی اہل حدیث حضرات ہم دتقلید اقرار کرے دی فلہذا مونبر تہ نشاندھی اوکرے چہ تاسو کوم مقلدین یادوی! چہ دمقلدینو دعوت اکثر پہ خرافاتو بانڈی بناوی“ اود خرافاتونہ دک دچامذہب دی چہ دا نزلہ دی اوس پہ مونبرہ راوغر خولہ، داعجیب وغریب آوازونہ دی، چہ غل غلاہم کوی اوبیاہم بل تہ غل وائی،

تاخو خپلہ پہ صفحہ ۱. بانڈی لیکلی ووجہ دا حنا فوخلور ۴ دلائل دی: ﴿ کتاب اللہ ﴾ سنت ﴿ اجماع ﴾ قیاس، نوآیادی تہ خرافات وئیل خپلہ خرافات دوپول نہ دی؟

تاسو خو محض دعویٰ اود دھوکے دپارہ خپل دلائل قرآن وحدیث وائی، لیکن دننہ درکنس خومرہ خباثت پروت دی، دصحابہ کرامو ؓ خومرہ گستاخی موکریدہ، چہ دھغے تفصیل اوس نشو کولی تفصیلاً زمونبر کتاب .. د غیر مقلدینو گمراہ کن عقائد“ طرفتہ مراجعت اوکرے، البتہ ستاسو دخرافاتو والامذہب بانڈی دخپل دکورنہ اقرار واخلہ،

خہ بہ ئی یادساتی، اوئی گورہ اودشرمہ دوب شہ!

پروفیسر عبدالحکیم سیف غیر مقلد! مہتمم جامعہ محمدیہ کوٹ لیکھی :۔۔ اہل حدیثوں میں بھی خرافات داخل ہو رہی ہیں“ (ہفت روزہ اہل حدیث ۱ مارچ ۱۹۹۱، صفحہ ۰۱)

اگر ناحق تمہیں طوفان برپا کرنے کا جسکا ہے

توحق والوں کو طوفان سے ٹکرانا بھی آتا ہے
 پہ اہل حقوباندی خود الزام اولگولو، لیکن الحمد للہ ہم ستا د کورنہ درتہ گزار ملاؤ شو، لیکن یوتحفہ بلہ ہم قبولہ کرہ، تا دا اولیکل چہ .. زمونبر دعوت دامام ابوحنیفہ m دعوت سرہ موافق دی، اوتا سودامام صاحب متعلق لیکھی چہ امام ابوحنیفہ m بہ بدعت طرفتہ دعوت ورکونکی شخص وو (مجموعہ مقالات) لکہ داحوالہ چہ مخکنن تیرہ شوہ اودغہ صاحب (رئیس ندوی پہ بل کتاب کنن لیکھی چہ .. امام ابوحنیفہ کامذہب اس طرح کامبتدعانہ مذہب ہے کہ -----) (اللمحات جلد ۳ صفحہ ۳۳۹)

نوجہ امام ابوحنیفہ m ستا سودا صولومطابق داعی قسم بدعت پرست وو، العیاذ باللہ نونبکارہ معلومہ شوہ چہ د غیر مقلدینو دعوت ہم مبتدعانہ یعنی دخرافاتوباندی مشتمل شو! تفکر!

یہ چراغ کشتہ اسی گھر کا اجالا تھا

دیتہ وئیلی کیری داهل حقو کرامات!

غیر مقلد: کلہ (دمقلدین) دعوت ورکوی پیرتوب اوتصوف تہ، (صفحہ ۷)

الجواب: پیری و مریدی خوستا سودا کابرینو محبوبہ مشغلہ دہ، خو چہ خرنگہ دقرآن وسنت نہ بی خبرہ اوجاہل ئی ہم دغسی دخپل

اکابرینو دکتا بونونہ ہم بی خبرہ ئی اویا دتجاهل عارفانہ نہ کاراخلی، کله چه ہم په مخالفینو باندې اعتراض کوی نومخکبن نہ دخپل مشرانو کتابونہ ضرور گوره چه ستاهغه اعتراض ہم ستا د مشرانو په سر نہ پریوخی، دلته کبن بیا هم د اصل مسئلې (تراویح) نہ بُعدراخی لیکن دغه غیر مقلد د مسئلہ چیرلې ده نو صرف بطور ثبوت مختصر پرې لیکم تفصیل به ئی دوئم ایڈیشن کبن راشی ان شاء الله !

❧ د غیر مقلدینو شیخ الاسلام ثناء الله امرتسری صاحب لیکي .. کسی نیک بخت صالح متبع سنت کو اپنا مرشد بنانا --- جائز بلکہ مستحب ہے (فتاوی ثنائیہ ۱/۳۵۱)

❧ نواب صدیق حسن خان صاحب لیکي .. میری اکثر کتابیں - --- تصوف اور ادب سے متعلق ہیں“ (ابقاء المنن صفحہ 55)

❧ مولانا ابوالکلام احمد صاحب دہلوی غیر مقلد لیکي: “سلفیوں کی بابت دشمنوں کی اڑائی ہوئی (بات، ناقل) ہے کہ انہیں علم باطنی میسر نہیں وہ اہل ظاہر طریقت نہیں جانتے صرف شریعت سے واقف ہیں، واشگافانہ کہوں تو ان کے نزدیک یہ لوگ تصوف سے نابلد ہیں، دنیا باخبر ہو جائے کہ اہل حدیث کے یہاں علم طریقت و تصوف ہے“ (تذکرہ مولانا غلام رسول صفحہ 50)

ترجمہ : دسلفیانو متعلق ددشمنانو ہوائی خبری دی چه دوی ته علم باطنی نشته، دوی اہل ظاہر دی په طریقت (تصوف) باندې نہ پوهیږی، صرف دشریعت نہ واقف دی په ښکاره الفاظو کبن کہ اووایم نوهم دوی دتصوف نہ نابلددی دنیادې خبردارشی چه دهل حدیثوپه نزد علم طریقت و تصوف شته دې او غیر مقلدینو خو ابن

تیمہ او ابن قیم رحمہما اللہ تہ ہم متصوفین وئیلی دی اصل عبارت ئی ملاحظہ کریں .. ابن قیم اور ان کے استاد جناب امام تیمہ m دونوں بزرگ نہ صرف یہ کہ سماع موتکے قائل تھے بلکہ اسی طبقہ صوفیاء سے تعلق رکھتے تھے اور دونوں بزرگوں نے تصوف و سلوک پر مستقل کتابیں لکھی ہیں“ (حجیت حدیث صفحہ ۹۵، ۹۶)

بس دادومرہ تحریر ددی غیر مقلد دپارہ بہ کافی دی چہ وی منی، اگرچہ ددوی نہ دحق قبلولوتوقع نشہ ہا، دخرق عادت پہ طور کیدی شی .

البتہ پہ آخر کنبں صرف دومرہ حوالہ ددوی دکورنہ رانقل کوم چہ صوفی خرنگہ وی،

.. اصل صوفی وہ ہے جس کے افعال اور اعمال فرامین پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم کے مطابق ہو“ (تذکرہ مولانا غلام رسول صفحہ 84)

فلہذا دایوئل بیاد غیر مقلد تہ دعوت ورکوم چہ داعترض نہ مخکنں بنہ سوچ کوہ، او خان تہ داشعروایہ چہ

اے چشم اشک بار ذرا دیکھنے

تو دے

ہوتا ہے جو خراب وہ میری ہی گھر نہ ہو

غیر مقلد: اوکلہ چہ پارٹی مشرتہ (دعوت ورکوی)

الجواب: داتہ خہ اوتی بوتی وائی، مونبرہ دخہ دپارٹی تہ دعوت

ورکوؤ؟

داخوتاسوپہ رسالوکبنس دعوتونہ اواعلانات کوی چہ خبردار! خپل ووتونہ جماعۃ الدعوة اورمرکزی جمعیت اهلحدیث تہ ورکړې اوگورې هفت روزہ الاعتصام اودغسې په بله رساله کبنس په داسې الفاظوعنوان لیکلې شوې دې چہ ..مرکزی جمعیت اهلحدیث کی رکن سازی کی مهم حقیقی اسلامی انقلاب چاهتے هیں“ او بیا ددې دلاندې داکوشش کوی چہ ای خلقو! جمعیت اهلحدیث کبنس داخل شی، او رکن سازی اوکړې اوگورې هفت روزہ اهلحدیث لاهورجلد۲۸ شماره ۱۵، ۱۹۹۷، صفحه، ۳۵

غیرمقلد: اوکلہ چہ دعوت ورکوی خپل امام تہ، نودادعوت صحیح نہ دې (صفحہ ۷)

الجواب: اللہ اکبر! عقل دې نصیب شہ تاخوہم پہ دې صفحہ باندي لیکلې ووکنہ چہ ..زمونبر.دعوت دامام ابو حنیفہ m دعوت سرہ موافق دې، نوچہ دامام صاحب m دعوت صحیح وو، نودہغہ طرفتہ دعوت ہم صحیح شوکنہ،

خومعلومیری چہ غیرمقلدیت درلہ دزړہ پہ سترکوبنہ پتی لگولی دی ستاپہ دې تعصّب باندي افسوس!

سوالات : دغہ مذکور مضمون متعلق سرہ یوغل بیایوخواسوالات کوؤ، او مونبرہ بارباردرتہ اطلاع درکوؤ، چہ ددې جوابات لازمی او ضروری دی بصورت دیگرشکست بہ موصورکیری، فافہم

☆ مخکبنس چہ کومہ حوالہ ہم ستاسودمسلك شخصیت پیش کړې شوه چہ نن صباپہ اهلحدیثوکبنس ہم خرافات ورداخلیری هغوی رنستیاوئیلی دې کہ دروغ؟

☆ مخکبنس امین اللہ حوالہ تیرہ شوه چہ هغہ لیکلې ووچہ مونبرہ د امام بخاری m مقلدین یودې پہ دې خبرہ کبنس صادق دې کہ--؟

۵۹ کہ دے پہ خپلہ خبرہ کنبں صادق وی نوتہ ہم
داحادیثومقلدیئ؟

۶۰ ستاپہ نزدقتلیدخہ حیثیت دے ؟

۶۱ دامین اللہ دقول نہ معلومه شوه چه اتباع اوتقلیدیوشے دے ځکه
خولیکی چه، مونبره ----مقلدین اومتعبین یو، نوآیاتہ ہم داالفاظ
متردافه گنرے؟

۶۲ کہ ته ئے الفاظ مترادفه نه گنرے نوستااستاذئې خو منی،
نوفیصله اوکره چه په تاسودواړو کنبں صادق کوم یودے او-----؟
۶۳ اوکه هریوصادق ثابت کړی نوهغه خبره به بادلیله ثابت کوی که
بغیرددلیل نه به پیش کوی؟

۶۴ که په دلیل ئے ثابتوې نودخپل اصول (صرف اوصرف قرآن
وحديث) ماتحت به داسې دلیل پیش کوی چه هغې کنبں داصراحت
وی چه اتباع اوتقلیدیوشے دے
۶۵ دتصوّف څه حکم دے ؟

۶۶ چه هر حکم دپرې اولگول نوآیاداحکم په هرپیرتوب اوتصوّف
باندي به لاگوکیري؟

۶۷ څوک چه خپل مسلك طرفته دعوت ورکوی دهغه څه حکم دے
مع الدلیل؟

۶۸ په غیرمقلدینوکنبں چه ددرجن نه زیاتې فرقې دے، هغوی هم دا
کوشش کوی چه فلانکې اگرچه اهلحدیث دے خوچه ځمونبر د پارتئ
ته راوړی، دداسې خلقومتعلق ستاسوپه نزدخه حیثیت دے؟

۶۹ کوم کس چه دقرآن وحديث شارح وی که څوک دغه شارح
طرفته رابلی نودده داکارمذموم دے که محمود؟

● که څوک امام ابوحنیفه m سره بغض اودشمنی په دے وجه ساتی
اودبھانه کوی چه داخبرې زه دځان نه نه کوم بلکه د تاریخ په کتب

کنس دانقل دی، حُکے ورتہ .زہ کافریا گمراه وایم، نو دداسی
 تاریخ اودبہانہ گرخہ حیثیت دی اودابہانہ به ئی قابل قبول وی کنه ؟
 ○ تاسوپہ قراءت کنس امام بخاری m ولی پریخی دی اودامام
 عاصم کوفی m اقتداء ولی کوی؟
 غیرمقلد: نن صبامقلدین حضرات یاوسنی احناف چه کوم تراویح
 کوی نوددی نه نه کول بهتردی .

دادقیام اللیل بی عزتی ده اوراشه داهلحدیثوتراویحوته دوه (۲)
 گهنٹی ورباندی تیروی (صفحه ۸)
 الجواب: اول خبره داده چه ستاداقول چه ..نن صبامقلدین حضرات
 یا اوسنی احناف نه خو دا معلومیروی چه مقلدین جداخلق دی او
 احناف جدا---؟

معلومیروی خوداسی چه غیرمقلدیت غوندی بلادی خلقولره دصحیح
 خبرو کولونه هم محرومه کری دی فالی الله المشتکی
 ثانیاً: که کوم جلدبازی دغه مذموم کارکوی یعنی داسی زرزر تراویح
 کوی چه دقرآن کریم دالفاظو سمجه اونورداسی تراویحو باندی
 حرف لگی نوداسی لیکل نه وویکارچه دقیام اللیل، بی عزتی
 ده، بلکه د..قیام اللیل، په خائی به موقیام رمضان یعنی تراویح
 ذکر کری وی، حُکے چه قیام اللیل تهجدو ته وئیلی کیری،

او تراویح دتهجدنه غیردی، کماسیاتی التفصیل ان شاء الله
 ثالثاً: کوم کسان چه زرتراویح په دی شان کوی چه دقرآن کریم
 الفاظو وضاحت هم پکنس نه وی، دمانخه ارکان، تعدیل اوهرهغه خه
 چه کوم دمانخه دپاره ضروری دی، دهغی خیال اونه ساتلی شی، چه
 دداسی کسانوخومره مذمت بیان کری شی هغه کمه ده

همداوجه ده چه استاذمحترم حضرت مفتی محمدنیدم محمودی
 صاحب حفظه الله ورعاه چه خرنکه دهغه کسانوتردیدکوی چه

هغوی اته رکعاتوته سنت وئیلوسره دشل رکعاتوتراویحونه انکار کوی همداغسی دهغه بی باکوخلقوهم تشدیداً تردیدکوی، کوم خلق چه تراویح بغیردتعديل و ضروریاتودمانخه نه په جلدی سره کوی خوالله دې په تاسوکبش دانصاف ماده پیداکړی دمفتی صاحب حفظه الله خودې یاداسې بیانات نه دی اوریدلې چه نن به دې داسې په تمام احنافوتردیدنه کول، اویابنه خبر یی، خودخپل مسلك یاسبانی دپاره اوخپل کتاب دغټولو دپاره داسې حربی استعمالوې، اوداغیرمقلدینوکبش زړه بیماری ده، چه هغوی خبره یکطرفه کوی،

الحمدلله! صحیح او واقعی حقیقی احناف (کثرالله جماعتهم) دمانخه ارکان وتعديل اوهرقسم د ضروریاتولحاظ ساتی، همدا وجه ده چه تابه ضمیرهم ضرورملامته کوی چه چپ شه دروغژنه دورغ مه وایه، تاسواحناف پسې مونخونه هم کوی اوخبرې هم ورپسې بیا کوی، ځکه خودې په داسې مشکوک حالت کبش د ویرې الفاظو کبش دې داخبره اوکړه چه.. نن صبامقلدین یااوسنی احناف، مطلب داچه پخوانی مقلدین یا احناف (ستاسوداصول مطابق) به داسې نه کول!

اوپه خپل مونخ (یعنی دغیرمقلدینومونخ) باندې فخرکول هم د انتهائی دتعجب خبره ده ځکه چه اول خودې هغوی خپل عقائد تهیک کړی بیادې په خپل مونخونوافتخارکوی.

دوئمه خبره داده چه لامونخ خو پریریده، دمونخ هغه نیت هم نه درخی چه دانیت به مونزه (غیرمقلدین) دقضامونخ او دادائی مونخ او د فرض مونخ اودنفل مونخ څنگه کوونیت کبش به کوم کوم الفاظ یا کوم کوم خبروتصوربه کوووغیره ددې نه هم عاجز یی، ترڅو پورې موچه تقلیدنه وی اختیارکړې ورنه ----

دریمہ خبرہ :دا چه دمونخ متعلق كوم نظريه موجه ده هغه هم تهيك نه ده هغه صحيح كړې بيا په خپل مونخونوباندي افتخار كوي.

ستاسودمونخ متعلق نظريه داده چه مونبر.مونخ او كړو نوداپه مونبره دالله احسان نه دي بلکه التازمونبريه الله احسان دي العياذبالله ! اصل عبارت دامين الله غيرمقلدنه ملاحظه كړې ليكي چه ”خكه په انفاق كنب دمخلوق سره احسان دي،اوپه مانخه كنب د الله تعالى سره احسان دي،(حكمة القرآن ١/١٥٦ ط اول ١/١٦٣ طبع جديد) اودغسي مولانا اسماعيل سلفي صاحب دخپل مونخ كولووجه بنائي ليكي چه ..نمازتوهماراعلماء كاپيشه هه اكرهم لوگ نمازنه پڑهين، تو دنيا والے هي همين جينے نه دين (مقالات حديث صفحه 74)

يعنى مونخ خوزمونبر.دعلماؤپيشه ده،كچري مونبره مونخ اونكره نومونبره خوبه ددنياخلق پري نه دي اودغسي ستاسودمونخ نقشه هم ستاسومعتمدعالم مولانا اسحاق بهتي غيرمقلداسي پيش كوي ليكي چه ” اهلحديث حضرات ميں ايک عجيب وغريب بات ديكهنے ميں آئي هے كه نمازشروع كرتے هي ان كے جسم پركهجلي هونے لگتي هے ادهرنمازكي نيت باندھی اور ادھر كهجلانا شروع كرديا كبهی سر ميں هاتھ پھيرا كبهی داڑھی ميں كبهی بغلوں ميں كبهی كان ميں،كبهی ناك ميں كبهی كهیں يه ترك في الصلوة كامسئله معلوم نهين ان كو حديث كي كس كتاب سے ملاهے۔(ماهنامه الرشيدلاهور صفحه ٣٢، اگست ٢٠٠١)

دغسي نورامثال هم شته علاوه لاددينه چه دغيرمقلدنيوپه مذهب كنب مونخ په گنده بدن گنده جامه اوپه گنده خائي كنب هم كولې شي

پہ دی موضوع باندی ڊیر بنائستہ مضمون لیکلی کیری خو نور تفصیل ته نه خو، داموقعه ئی نه ده، دمونغ متعلق غیر مقلدینو سره گفتگولپاره شائقین حضرات دی دحضرت مفتی ندیم صاحب دام فیوضهم رساله .. سیف المناظرین“ دی مطالعه کری.

غیر مقلد: زمونبر سره اته ﴿ رکعاتوباندی ڊیر دلائل دی په دی کتاب کنب ذکر دی، زه بنده ضعیف (ابومحمد عبدالرحمن) داخبره هم کوم چه په شل (۲۵) رکعتہ باندی یودلیل هم نشته (صفحه ۹) الجواب: ستاته رکعاتوباندی دلائل پریرده صرف یودلیل دخپلی دعوی مطابق راوړه،

والله چه زه ستا مذهب قبول کړم، خو مونبر ته ستاسو لاپی معلومیدی په دی خبروباندی بل څوک دهوکه کړه . اوپاتی شوداچه په شل رکعاته باندی یودلیل هم نشته نودومره به درته اووایم چه څرنکه تاخان ته ضعیف اووئیلی، همدغسی ستاداقول هم ضعیف دی که یقین دی پری نه راخی، نوواخله هم دامین الله په توره دی داخپت وهم امین الله پشاوری غیر مقلدوائی چه که چاشل (۰۲) رکعاته اوکړی نودلائل ئی هم شته، اصل عبارت ئی ملاحظه کړی

..که چاته ﴿ اوکړی اوکه شل اوکه چامسجدکنب اوکړی اوکه کورکنب ټولودپاره دلائل(دلیل نه خا، بلکه دلائل، ناقل) شته، (الحق الصریح ۴۰۷۸۵)

اودغسی په یوبیان کنب وائی چه ..سړی شل رکعاته هم کولې شی، اتلس (۱۸) رکعاته هم کولې شی شپاړس (۱۶) رکعاته هم کولې شی، اته ﴿ رکعاته هم کولې شی شپیر ﴿ رکعاته هم کولې شی او۲ رکعاته هم کولې شی (!!!) نبی d امت ته اجازه ورکړیده که څوک کم کوی که زیات کوی داوجه ده چه علی بن ابی طالب،

عمر h نه نقل دی چه هغوی شل (۲۰) رکعاته کړې دی په اوله کښ هغوی هم دیارلس (۱۳) رکعاته کول، نودابه ډیراورد وونوملگروته تکلیف شول، نوعمر h اووئیل چه شل (۲۰) ئې کړې نوبیابه شل رکعاته کیدل اودعلی بن ابی طالب h نه په مسندزیدکښ باسنادصحیح نقل دی چه دعلی h په زمانه کښ شل رکعاته شوې دی“ (سوال وجواب کیست نمبر 16، 55 تا 57 منټ)

اې غیرمقلده: داخه دی اوشرمیره لگ شرم اوکړه (که درکښ وی) چه ته خرنګه دشل رکعاتونه انکارکوي حال دادې چه امین الله خوستاقول هم مردودکړه، اوهم دخپل استاذنافرمان شاگردهم اوختلې ته خرنګه ځان ددې په خصوصی تلامیذوکښ راولې اوکنه ته هم شهرت غواړې، صرف دتحریرمیدان کښ دې قدم ایخوده چه نوجوانان احناف ماهم لکه داستاذمې مشهورکړی.

اودابیان عام میلاویری، واژه اودشرمه ډوب شه، اوکه چرې ستا ملگرودابیان هم پټ کړه اوخقولره ئې نه ورکوي نومونږ سره رابطه اوکړه مونږه به درله درکړو، اوکه زمونږ په دې حواله کښ دې څه خیانت ثابت کړونوانشاء الله هم ستادچاهت مطابق انعام به هم درله درکړو، دیده باید! بلکه دشل رکعاتودحدیث په تصحیح باندې حکیم ابوعمارسمیع الله غیرمقلد او مولاناغلام رسول صاحب غیرمقلدین خوپرې مستقل کتابونه لیکلې دی، الحمدلله، او ته دلته دخپل شهرت دپاره ددوی دمزاج خلاف خبرې کوی!!

سوالات

یوځل درنه بیا امتحان اخلو، اودسوالات جوابات راله صحیح راکړه په خپل مسلک باندې احسان اوکړه، اویادساته چه سوالاتو جوابات به راله ضرور راکوي، خپل مسلک مشکوک نه کړې، اوکه تا جواب رانه کړو، نوپه هر غیرمقلدبه داقرض وی .

■ تالیکلی دی چه (مقلدین) پنخلس (۱۵) منټہ کنب
(تراویح) کوی بس ☺ منټہ نوتہ تعین اوکړه چه ته لس ☺ یادوی
اوکه پنخلس (۱۵)؟

□ هغه کوم مقلدین دی چه په دې لس ☺ یاپنخلس منټہ کنب
تراویح کوی دځائی اودنوم پوره پته راکړې چه تحقیق اوشی چه
واقعی هغوی شل رکعاته صرف په دغه منټونوکنب کوی اوکنه تادلته
هم دخپل عادت مطابق د دروغونه کارواغسته ؟

□ تاخواولیکل چه مقلدین شل رکعاته په لس یاپنخلس منټہ کنب
کوی اوحال دادې چه امین الله لیکي چه مقلدین نهه ویشته
رکعاته په نیمه گهنټه کنب کوی (الحق الصریح ۵/۴۱۴)
نودا راته ووايه چه دروغ ته وائی اوکه ستااستاذ-----؟

□ بلکه عبدالله فانی غیرمقلدورپسی نورهم زیات شویدی هغه
دیرش (۳۰) اوڅلوینبت (۴۰) منټہ یادوی اوگوره (انتخاب مشکوة
جلداول صفحه ۵۵).

نوپه دې خبرې صراحت اوکړه چه په دې درې اقوالوکنب کوم یوقول
صادق دې اوکوم کاذب ؟

□ ستاسونه علاوه که نورباطل پرست خلق وی هغوی تراویح بنه
اوردې کړی آیا هغوی به په دې عمل سره اهل حق یاد هغوی به په
دې عمل سره قابل تعریف گرځی ؟

♦ تاجه کومه دعوی کړیده چه اهلحدیث په تراویحوباندې دوه (۲)
گهنټې تیروی (صفحه ۸) آیانبی d په تراویحو صرف دوه (۲)
گهنټې تیرې کړې دی ؟

◆ ستا استاذ وائی چه مونږه دنی d په شان اوردې تراویح
نشوکولې (سوال اوجواب نمبر ۱۹، ۳۹، ۴۰. منټ په دوران کنب)
مشردي خبره صادقہ کړیده که کاذبه ؟

◆ تہ وائی چہ پہ شل رکعاتہ باندی یودلیل ہم نشتہ
حالانکہ ستااستاذورته جائزویلی دی کامرّ
اوبعضو غیرمقلدینوورته سنت ہم وئیلی دی نوهغوی ستادقول
مطابق بی دلیلہ عمل تہ جائزیاسنت وئیلوباندی بدعتیان شول اوکنہ
؟

❖ تہ وائی چہ پہ شل رکعاتہ باندی یودلیل ہم نشتہ، اوحالانکہ
ستااستاذحوالہ تیرشوه چہ هغوی وئیلی دی چہ دلائل پری شتہ
نوتہ دروغ وائی کہ ستااستاذ----؟

◆ داکوم جلدبازکسان چہ زرزمونخ کوی اودتراویحوکماحقہ صحیح
خیال نہ ساتی نوداعمل دوی امام ابوحنیفہ m دتقلیدماتحت
اودهغوی دقول پہ رنرا کنب کوی اوکنہ عملاً دا دغیرمقلدیت پہ وجہ
کوی؟

☒ د تراویحومونخ دپارہ دعام مونخ نیت پکاردی اوکنہ دی لره به
خاص نیت کوی، کہ هرخربره (جواب) کوی نوسره دلیل نہ به کوی
ستاقول زہ دلیل نہ گنرم، اقوال به راتہ نہ پیش کوی،
☒ دعام مونخ دپارہ به خرنگه نیت کوی هغه نیت کنب به کوم کوم
اشیاء ذکرکوی،

سرہ د دلیل نہ جواب--؟ چونکہ اوچنانچہ باندی به کارنہ کیری .
⌘ ستادااستاذحوالہ تیرہ شوه چہ هغه وائی چہ دوه رکعاتہ تراویح

هم کولی شی، د دوؤ رکعاتوتراویحدپارہ دلیل پیش کری؟
☞ کہ خوک پہ غیررمضان کنب ۲ رکعاتہ تهجد اوکری نوآیا
هغی تہ به تراویح وئیلی کیری؟ کہ هر حکم ذکر کری نودلیل به
ورسره ذکرکوی

﴿ تراویح پہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام باندی دختہ حیثیت مقرر وویعنی دنی d دپارہ فرض وو، سنت وو، نفل وو، یابل خہ، اودغسی دتہجد و مونخ-----؟

غیر مقلد: بعض خلق داخبرہ کوی چہ تراویح کو کس عددمعین نشتہ دی ---- لیکن مونبرہ داخبرہ کوؤ چہ تراویح دپارہ عددمعین شتہ دی، اوددمعین اتہ رکعاتہ دی (صفحہ ۱۰)

الجواب: ستا خبر ولرہ ہیخ اعتبار نشتہ، داسی مہ وایہ چہ .. مونبرہ داخبرہ کوؤ، پہ خاموشی انداز کبیں خپل عوام ولرہ دخپل تقلید طرفتہ دعوت مہ ورکوہ،

عجیبہ خبرہ دہ چہ ہر جدید غیر مقلد بالفاظ دیگر جدید متحقیقین چہ کلہ میدان تحریرتہ راوخی نوبیا دخپل مشران اودخپل علماء سابقہ نہ بہ دلوی علمیت دعوی کوی عملاً،

مشران بہ ئی یوشہ وائی او د جدید متحقیقین بہ دخپل مشرانو خلاف نورخہ فرمودات غورخوی، ہمدغہ مثال ددی مؤلف غیر مقلد ہم دی، چہ مشران ئی خووائی چہ عددمعین ئی نہ دی معلوم، لیکن دغہ صاحب چہ نوپ نوپ دتحریر پہ میدان کبیں ئی قدم کیخودہ (ددی غرور بہ ہم دی کتاب سرہ مات شی ان شاء اللہ، ورنہ تجربہ اوکری) نو اوس پہ خپل مشرانو باندی گزرا کاہری .

﴿ مثلاً ددی مؤلف استاذ امین اللہ غیر مقلد لیکي چہ .. خلاصہ داشوہ چہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام نہ قولاً تحدید رکعاتو پہ تراویح کبیں نہ دی نقل، "الحق الصریح ۵/۴۱۴)

﴿ مفتی عبدالرشید صاحب غیر مقلد لیکي چہ .. امام ابن قیم کے فتاوی میں ہے کہ نفس قیام رمضان میں آپ نے کوئی عددمتعین نہیں فرمایا----- جو شخص یہ سمجھتا ہے کہ اس میں کوئی تعداد مقرر ہے اس کی غلطی ہے“

(فتاویٰ علمائے حدیث جلد ۶ صفحہ ۳۰۰۷)

د غیرمقلد مجدد نواب صدیق حسن خان غیرمقلدلیکی..ولم یات
تعین العددفی الرویات الصحیحة المرفوعة،
(الانتقادالرجیح صفحہ ۶۱)

﴿ نواب نورالحسن خان غیرمقلدلیکی..وبّالجملة عدممعین

درمرفوع نیامده ..(عرف الحاوی ۸۴)

﴿ دغسی بل دغیرمقلدینومفتی پہ عدم تعیین باندی صراحت کوی
لیکی چه ..حال تراویح کایہ ہے کہ زمانہ رسول اللہ صلی
اللہ علیہ وسلم میں ثبوت تراویح کامختلف طورسے ہے
بعض روایات سے آٹھ ثابت ہوتی ہیں اوربعض سے
بیس سے زیادہ بھی ثابت ہوتی ہے لیکن زمانہ حضرت
عمر h کے ارشادکے موافق بیس رکعت پراجماع ہوگیا.
“ (فتاویٰ نذیریہ جلد ۱ صفحہ ۶۳۴)

﴿ علامہ ابن تیمیہ m (چہ غیرمقلدین ئی تارك التقلید گنری)
فرمائی ..ان نفس قیام لم یوقت رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم فیہ عدممعیناً(مجموعۃ الفتاویٰ ۸۲۰۱۱ طبع
ریاض)

اوبل خائې لیکی ..ومن ظن ان قیام رمضان فیہ
عدممعین موقت عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم
لایزیدولاینقص فقدا خطأ“ (ایضاً)

یعنی دنی علیہ الصلوٰۃ والسلام نہ عدممعین نہ دی مقرر،
﴿ قاضی شوکانی (چہ غیرمقلدین ئی تارك التقلید گنری) لیکی چه
..والحاصل ان الذی دلت علیہ احادیث الباب
ومایشابها هو مشروعیة القیام فی رمضان والصلوة

فیه جماعة وفرادی فقصار الصلوة المسماة
 بالتراویح علی عدم معین و تخصیصها بقراءة
 مخصوصة لم یرد به سنة .. (نیل الاوطار ۳/۵۳)

ترجمہ: حاصل دادی چہ پہ دے باب کنبس ذکر کردہ احادیث اوددی
 پہ شان ہم مثل نور احادیث نہ چہ کومہ خبرہ ثابتیری نوہغہ صرف
 پہ رمضان کنبس قیام اودا خان لہ اوپہ جماعت سرہ د ادا کولو
 مشروعیت دے پس دے مونخ تہ کوم تہ چہ تراویح وئیلی کیری ددی
 نہ خہ خاص عدم معین کول، او خاص قراءت سرہ خاص کول
 دست نہ ثابت نہ دی.

﴿ مشهور غیر مقلدنواب و حیدالزمان (چہ دوی ور تہ امام اہل حدیث
 وائی، مجموعہ مقالات پرسلفی تحقیقی جائزہ صفحہ ۹۴۴)
 لیکے .. ولا تعین الصلوة لیالی رمضان یعنی التراویح
 عدم معین (نزل الابرار ۱/۱۲۶)

یعنی در رمضان المبارک پہ شیو کنبس مونخ یعنی د تراویح د پارہ پہ
 احادیث کنبس عدم معین نہ دی

﴿ دغسی مولانا غلام رسول صاحب غیر مقلد ملا علی قاری m پہ
 حوالی سرہ بلاترید لیکے .. اعلم انه لم یوقت رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فی التراویح عددًا معینًا، (ینابیع
 ترجمہ رسالہ تراویح صفحہ ۴۹، ۵)

ترجمہ : پوہہ شہ چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ تراویح
 کنبس ہیخ تعداد نہ دی مقرر کرے

☺ علامہ جلال الدین سیوطی m (چہ غیر مقلدین ئی تارک
 التقليد گنری) فرمائی چہ .. ان العلماء اختلفوا فی عددها

ولو ثبت من فعل النبی صلی اللہ علیہ وسلم

لم یختلف فیہا، (الحاوی للفتاویٰ ۱/۴۱۵)

ترجمہ: علماء کرام و دتراویحوپہ عدد کنبین اختلاف کړې دې که چرې دتراویحو خاص عدد د نبی صلی اللہ علیہ وسلم نہ ثابت وونوپہ هغې کنب به اختلاف نہ کیده

او مزید لیکي .. وانما صلی لیاالی صلوة لم یذکر عددہا،
(صفحہ ۴۱۳)

ترجمہ: نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام صرف یوخوشپی دتراویح موئخ کړې دې .. چه دهغې تعدادنه دې ذکر،

...

(۱۱) زبیر علی زئی غیر مقلد لیکي:

بعض علماء مثلاً امام احمد او امام ابن تیمیہ رحمہما اللہ توسر سے کسی حدکے قائل ہی نہیں ہیں، (تعداد رکعات کا تحقیقی جائزہ صفحہ 59)

اود غسې ہم ستاد مدرسې یعنی دامین اللہ دکنج مدرسې شیخ الحدیث حکیم ابوعمار سمیع اللہ غیر مقلد صاحب ہم لیکي چه دتراویحو عدد معین نشته، (تراویح خورکعاتہ دی صفحہ ۲۰ وغیرہ) قارئین کرام! دومرہ حوالہ جات د غیر مقلدینو کافی دی هغی خو چغې وهی چه خبردار! عدد معین نشته، لیکن دهغوی نمک حرام او بی وفارو حانی اولادنن راپاسی او جدید تحقیقات فاسدہ ئې شروع کړې دی اود هر متحقق داکوشش وی چه زه خرنګه په کوم خائې کنب یوشاذ قول او کرم چه پرې مشهور شم!

عیجیبه اوضروری قاعده:

رونرو! یوعجیبه اوقابل ملاحظه قاعده اوگوری اوپہ دی
 قاعدی بانڈی دغیرمقلدینوپہ کورکنس دهماکہ نظارہ کری،
 مونبرہ چہ کوم دقدیم اوجدیدغیرمقلدینوحوالہ جات کثیرہ ذکر کرل
 چہ دوی خپلہ وائی چہ پہ رکعات تراویح کنس عدمعین
 نشتہ، اودغسی مونبرہ ددی مؤلف غیرمقلداستاذنہ حوالہ پیش کری
 وہ چہ ہغہ وائی چہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام امت تہ اجازہ ورکری
 دہ چہ کہ خوک زیات کوی اوکہ کم کوی، اودائی ہم وئیلپی ووجہ
 شل رکعاتہ ہم کولپی شی، شیپررکعاتہ ہم کولپی شی بلکہ دوه رکعاتہ
 تراویح ہم کولپی شی (سوال اجواب 55 تا 57 منٹ دوران کنس)
 کما مرقولہ سبحان اللہ! دوه رکعاتہ ہم تراویح -----؟؟
 اوبل خائی کنس وائی چہ ..البانی صاحب چہ کومہ رسالہ لیکلپی دہ
 چہ تراویح اتہ رکعاتہ دی زیاتی نہ دی، نوپہ دیکنس ہغہ یقینی
 خطاشویدی (سوال اجواب 16 نمبر 55 تا 56 منٹ دوران کنس)
 اودغسی پہ بل کتاب کنس ئی لیکلپی دی چہ دنی علیہ الصلوٰۃ
 والسلام نہ قولاً تحدید درکعاتوپہ تراویحوکنس نہ دی نقل، (الحق
 الصریح ۵/۴۱۴) لکہ داحوالہ ہم مخکنس تیرہ شوہ!
 نووس پہ ایمان اووائی چہ دغیرمقلدینوددی قاعدی مطابق چہ نبی
 علیہ الصلوٰۃ والسلام نہ تحدیدنہ دی نقل، اوددی پہ باوجود بیاہم
 وائی چہ صرف اتہ رکعاتہ تراویح سنت دی، آیا دابدعت نہ شو-----
 ؟ (ہم ددوی داصولومطابق)

نبہ سوچ و فکر اوکری:

فلہذا غیرمقلدین غیرمنصفین دی پہ واشگفانہ الفاظوملاحظہ کری
 چہ تاسواتہ رکعاتوتہ سنت وئیل ہم ستاسودقاعدی مطابق

بدعت دی بدعت دی بدعت دی

نکتہ : څرنگه ڇه ددې حواله جاتوته اته رکعاتوته سنت وئیل بدعت ثابت شو، همدغسې ددې خبرې انکشاف هم اوشوچه دوی .. عبادت چور دی دځان دپاره ئې بل بدعت هم ایجادکړه ڇه دوی دشل رکعاتونه اته رکعاته کړل او اوس داته رکعاتونه هم تختی، نو اوس ئې دوه رکعاته ترینه جوړکړل!

سبحان الله ! داددې زمانې متجهدين اومتفقهين دی نوې نوې اجتهادی کارنامې ئې شروع کړي دی

آخری توضیح:

ددې حواله جاتونه صراحتاً داخبره آشکاره شو، ڇه تراویح دنبی **d** نه تحدیداً نه دې نقل، نو اوس دوی صرف اته رکعاتوته سنت څرنگه وائی، حالانکه دصحابه کرامو **j** اودغسې د نورو خلقوپه اقوال اوافعالوسره خو غیرمقلدین یوشی سنت نه گنږی، که چرې ددې خبرې طلب وضاحت موقع راغله نوپه دې حواله به هم د دلائلو انبار ورته حاضر خدمت شی، ان شاء الله وبتوفیق الله تعالی

ددې ځانې پورې غیرمقلدبې موضوع خبرې راغستې وی ڇه الحمدلله دالله په فضل وکرم سره دهغې حشرتاسواوکتل اوس ئې خپل اصل مقصودشروع کړه، ڇه مونږه ئې خوشاله کړو،

فلهدا مونږه اوس اصل مقصودطرفته راځو، بتوفیق الله تعالی

غیرمقلد داسې عنوان ایڅې دې .. نبی **d** اته رکعاته تراویح کړې دی، دائې خودعوی شوه اوپه دلیل کښن ئې دا مشهور حدیث پیش کړې دې ڇه .. ابوسلمه بن عبدالرحمان دعائشه رضی الله عنها نه تپوس اوکړوچه نبی **d** به په رمضان کښن تراویح څنگه کولې ؟ نو عائشه رضی الله عنها او فرمائیل : .. ماکان یزیدفی رمضان ولافی غیره علی احدی عشره رکعة (صحیح بخاری ۱/۲۶۹)

ترجمه :. په رمضان کښ اوپه غیررمضان کښ یوولس

رکعاتونه زیاتې نه دی کړې

الجواب: ناظرین کرام! دادغیرمقلدینوپه خپله دعوی باندې لوی دلیل دې چه دې غیرمقلدهم په خپله دعوی باندې داحدیث پیش کړه خودتعصب اودخیانت هم څه حدوی که جړې دغه غیرمقلد پورا حدیث ذکر کړې وې نوبیابه ددوی حقیقت معلوم شوې وې خو ناخبره خلقولره ئې عموماً اوخپل خاص اودخپل هم مسلک خلقولره ئې خصوصاً دوهوکه ورکوی چه پوره حدیث ئې ذکر نه کړو، داطریقه رومبې دیهودیانوو اوس دامرض دغیرمقلدیت خاص امتیاز اوگرځیده چه خپل خاص مقصد دپاره به پورا حواله نه ذکر کوی

ناول تاسوپورا حدیث اوگورې بیاددغه یتیم مذهب بنیاد اوگورئ چه دوی به دې حدیث نه دخپل بدعی مسلک دیوې مسئلې په ثابتولوکښ څومره ناکامه شوې دی

پورا حدیث دادې. عن ابی سلمة بن عبدالرحمن انه سال عائشة رضی الله عنها کیف كانت صلوة رسول الله صلی الله علیه وسلم فی رمضان؟ فقالت: ماکان رسول الله صلی الله علیه وسلم یزید فی رمضان ولا فی غیره علی احدى عشرة رکعة یصلی اربعاً فلاتسئل عن حسنهن وطولهن ثم یصلی اربعاً فلاتسئل عن حسنهن وطولهن ثم یصلی ثلاثاً، قالت عائشة فقلت یا رسول الله! اتنام قبل ان توترفقال یا عائشة ان عینی تنامان ولا ینام قلبی“ (بخاری شریف، رقم الحدیث ۱۱۴۷)

ترجمہ: (دحضرت عبدالرحمن بن عوف **h** لخت جگر)

حضرت ابوسلمة رضی اللہ عنہا دسیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا نہ تپوس اوکڑہ چہ درسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دروڑی دمیاشتی خنگہ مونخ کوؤ؟

سیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا ورته اوفرمائیل چه (درمضان خہ خصوصیات ؟) پہ رمضان اوغیررمضان کنبں رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یولس (۱۱) رکعاتونہ زیات نہ دی کړې نبی **d** به پومبی خلوررکعاتہ اوکړل دهنې د اوردوالی اود بنائست خہ تپوس مه کوه، بیابہ ئې درې رکعاتہ اوکړل، حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی چه ماووئیل یارسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تاسودوترونه مخکنب اوده کیری ؟ نونبی **d** اوفرمائیل ای عائشې رضی اللہ عنہا) خماسترگی (په ظاهرکنبں) اوده کیری خوزرہ می نه اوده کیری

دادې هغه پوره حدیث دکوم نه چه غیرمقلدین استدلال کوی خوکہ سوچ اوکړې شی نودا حدیث التاپه غیرمقلدینوحجت دې، خککه داحدیث سراسردغیرمقلدینوخلاف دې مثلاً په دې حدیث کنبں ..یصلی اربعاً راغلی دې یعنی خلورکعاته به ئې کول چنانچه امیریمانی صاحب غیرمقلددې حدیث دغه الفاظ، “یصلی اربعاً، ماتحت لیکي ..یحتمل انها متصلات وهو ظاهر ویتحمل انها منفصلات وهو بعید،” (سبل السلام ۲/۱۳)

ترجمہ: احتمال دې چه داخلوررکعاته یواخې یعنی په یوسلام سره وؤ، اوهم دادی ظاهری معنی ده اوداحتمال هم شته چه دا خلور رکعاته خان خانله یعنی دوه سلامونه سره وی لیکن دا(دحقیقت نه) بعیددی .

دغسی بل مشہور غیرمقلد عبدالرحمان مبارکپوری صاحب
 د امیریمانی صاحب مذکورقول نقل کولونہ پس وائی چہ
 ..والامرکماقال“ اصل خبرہ ہم ہغہ چہ کوم امیریمانی وئیلی دہ
 ﷺ دغسی دغیرمقلدینوپہ مجلہ کنبں دغیرمقلدینومفتی شیخ الحدیث
 حافظ ثناء اللہ مدنی صاحب غیرمقلددہی سوال متعلق لیکی چہ
 ..ایانوافل یواخی یعنی پہ یوسلام سرہ کولہ شی کنہ“ نوپہ جواب
 کنبں ئی لیکی ..صحیح بخاری وغیرہ میں تہجدکے بیان
 میں حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا سے مروی ہے“کان
 یصلی اربعاً، کہ نبی d چاررکعات پڑھتے تھے
 اورظہرکے فرض سے پہلے بخاری میں چاررکعات کی
 تصریح ہے اس سے معلوم ہواکہ چارنوافل اکٹھے
 پڑھنے کا جواز ہے“ (ہفت روزہ الاعتصام صفحہ ۱۲،۵
 تا ۱۸ فروری ۱۹۹۹ء)

ترجمہ : پہ صحیح بخاری وغیرہ کنبں دتہجدوپہ بیان کنبں دحضرت
 عائشہ رضی اللہ عنہا نہ روایت دی ..کان یصلی اربعاً، چہ
 نبی صلی اللہ علیہ وسلم خلوررکعاتہ بہ ئی کول، اودماسپخین
 فرض نہ مخکنبں ہم پہ بخاری کنبں دخلوررکعاتوتصریح شتہ، نو
 ددینہ معلومہ شہوہ چہ خلورنوافل یواخی پہ یوسلام سرہ ہم
 جواز لری.

ﷺ دغسی بل مشہور غیرمقلدمولانا صادق سیالکوٹی صاحب غیرمقلد
 ددغہ حدیث لاندی لیکی ..

(اکتفاء برترجمہ) ددی حدیث نہ معلومہ شہوہ چہ دنبی d د
 شپی مونغ غالب معمول دا وؤ چہ اتہ رکعاتہ تہجد خلور خلور
 رکعاتہ پہ نیت سرہ پہ د اوؤ سلامونوسرہ کول، اوبیادری رکعاتہ وتر،

دغسی مولانا غلام رسول صاحب غیرمقلدہم دا خبرہ تسلیمہ کړیدہ چه داخلور رکعاتہ په یوسلام وؤ، (رساله تراویح صفحه ۵۸)

خلاصه : ددې اکابرین غیرمقلدینونه دا خبره ښه په وضاحت سره معلومه شوه چه نبی d کوم څلور رکعاته کړې دی نوهغه ئې په یوسلام کړې دی

اول مخالفت: او اوس راشئ دغیرمقلدینو مسلك ته، هغوی چه کوم د تراویح په نوم باندې مونځ کوی، نوهغوی دوه دوه رکعاته کوی، او څلور رکعاته په یوسلام سره د علامه نووی m نه نفل کوی چه دا جائز نه ده (روضه الطالبین جلد ۱ صفحه ۴۳۷) او گورئ دسمیع الله صاحب غیرمقلد کتاب .. تراویح څور رکعاته دی صفحه ۳۱) یعنی ددې حدیث نه بالکل خلاف چلی، خوبیا هم دوی نه شرمیری چه ددې حدیث نه استدلال کوی .

شرم تم کومگر نهی آتی

دوئم مخالفت : دغیرمقلدینو ددې نه دوئم مخالفت داسې دې چه په دې حدیث کښ .. ثم یصلی ثلاثاً .. الفاظ راغلي دی یعنی نبی d به درې رکعاته (وتر) کول

عبدالرحمن مبارکپوری صاحب غیرمقلددې لاندې لیکي
والظاهر انها متصلات“ (تحفة الاخوذی ۱/۳۳۱)

یعنی ظاهره داده چه دادرې رکعاته په یوسلام سره وؤ، ښکاره خبره ده چه درې رکعاته وترپه یوسلام سره وؤ

اوس راشئ دغیرمقلدینو بدعی مسلك ته نوهغوی خودرې رکعاته په دواؤسلامونوسره کوی او په یوسلام سره درې رکعاتو تروته بدعت

وانی

نوخرنگہ غیرمقلدین داحدیث دخپل خان دپارہ قابل مستدل
گرجوی---؟

دریم مخالفت: ددی حدیث نہ معلومیری چه حضور صلی اللہ
علیہ وسلم بہ دامونخ ٲول کال کول، حالانکہ غیرمقلدین صرف پہ
رمضان کنبں دشیطانت دپارہ کوی

خلورم مخالفت : پہ ددی حدیث کنبں دی چه پیغمبرعلیہ الصلوٰۃ
والسلام بہ دوترونہ مخکنیں اودہ کیدہ اوحال دادی چه غیرمقلدین
عموماً وتردخوب نہ مخکنیں کوی

پنخم مخالفت : دسیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا دبیان نہ واضح
کیری چه دحضور صلی اللہ علیہ وسلم دامونخ پہ کورکنیں وؤ،
اوحال دادی چه غیرمقلدین ئی پہ جماعتونوکنیں عموماً کوی

شپیرم مخالفت : دسیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا دحدیث نہ
معلومیری چه حضور صلی اللہ علیہ وسلم دامونخ خانلہ بغیر
دجماعت نہ کپی دی

حالانکہ غیرمقلدین ئی خان خانلہ تراویح کول خوپیڑدہ دوی
خودتراویحوپارہ جماعت شرط گنری اوگورہ فتاویٰ علماء حدیث
(۶/۲۴۳)

اووم مخالفت : غیرمقلدین کہ دنورواحادیثونہ تراویح جماعۃً
ثابت ہم کپی نوبیاهم ددی نوروخایونومخالفت کنبں بہ پیوخی، پہ
دی طریقہ چه نبی d پہ مسجدکنیں دتراویح مونخ صرف درې شپی
کپی دی اوحالانکہ غیرمقلدین ئی ٲولہ میاشت کوی

اتم مخالفت : نبی d چه کومی تراویح کپی دی نویوہ شپہ ئی
خہ حصی پوری کپی دی بل خل ئی چه کول نونیمی شپی پوری ئی
اوکرل اوچه بل خل ئی کول نودپیشمنی پوری ئی کول،

او غیرمقلدین خومره وخت پرې تیروی، هغه خوتاسوته معلومه ده لکه چه حواله مخکین تیره شوه چه غیرمقلدخپله لیکلې ووجه مونږه اهلحدیث په تراویحودوه گهنټې تیروؤ.

نهم مخالفت : دې حدیث کښ دی چه نبی **d** به ښه اوږد مونځ کول، بلکه تصریح پرې هم راغلې ده چه په یورکعت کښ به ئې سوره البقره، ال عمران، والنساء (تقریباً و باندي پنځه سپارې) لوستلې او حال دادې چه غیرمقلدین ددې نه بالکل بې غمه دی، بلکه ټول اته رکعاته فقط دوه گهنټو (هغوی قول مطابق) کښ کوی

لسم مخالفت: په دې حدیث کښ دماسخوتن مونځ پسې متصل دتراویحودکرښته حالانکه غیرمقلدین ئې متصل کوی ----!

تلك عشرة كاملة

په دوئمي طريقي سره توږ

غیرمقلدین چه ددېنه دتراویحودپاره ثبوت کوی، اومزیدداته رکعاتو دپاره تحدیدترینه هم کوی

نومونږه مخکین دغیرمقلدینوگنراقوال ذکر کول چه خبردار! دنبی **d** نه هیڅ قولاً تحدیدنه دې ثابت،

اوددې برعکس دغه غیرمقلدداسې جرات کوی چه ددې حدیث نه تحدید او هغه هم هغه اته رکعاته ثابتولوناکام کوشش کړیدې، نو زه په دې حیران یم چه مؤلف غیرمقلددغه مذکورعلماء خصوصاً دابن تیمیه **m** نه هم ځان ښه پوهه گنږی دغه علماء څرنگه داسې خبره کوله چه دتراویحوتعدادرکعات نه دې منقول،

اوکنه دوی ته دحضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها حدیث نه وؤ معلوم ---؟ اوکنه ددغه علماء نه زیات قوت استدلال په دغه مؤلف

کښ موجوددې ----؟

دریمہ طریقہ دتور

پہ دی حدیث کنب د کیفیت ذکر دی، نہ دکمیت (تعداد رکعات) خکہ
خوسائل داسی الفاظ وائی چه ..
کیف کانت صلوة رسول الله صلی الله علیه وسلم
-----؟

خلورمه طریقہ دتور

کہ دعائشی رضی الله عنها دغه حدیث پاک تاسو (غیر مقلدین) ہم پہ
تراویحو محموله وی، اودهنی نہ ہم داته رکعاتو تحدید ثابتوی،
نودعائشی رضی الله عنها نہ خوددی رکعاتونہ زائد رکعات ہم پہ بل
حدیث کنب شته چنانچه همدغه حضرت عائشی رضی الله عنها ہم
پہ بخاری کنب روایت دی چه .. کان رسول الله صلی الله
علیه وسلم یصلی باللیل ثلاث عشرة رکعة ثم یصلی
اذا سمع النداء بالصبح رکعتین خفیفین .. (بخاری
شریف رقم الحدیث ۱۱۷).

ترجمہ :- نبی d به دشپی دیارلس رکعاته کول، بیابه ئی چه کله
دسحراذان واوریده نو دوه رکعاته سپک مونخ به ئی کول
غیر جانبدارنه فیصله اوکری چه دغیر مقلدینو دعوی درهم برهم شوه
اوکنه ؟

پنخمه طریقہ دتور

تاسو خوتراویحو دپاره جماعت شرط گنری، اوپه دی حدیث کنب
خوجماعت نہ دی ذکر، فلہذا ہم دغیر مقلدینو د اصولو مطابق ددی
حدیث تعلق دتراویحو سره نہ دی، تدبر!

دعائشی رضی اللہ عنہا حدیث صحیح مطلب :- پہ اصل کبیں دسائل مقصدهم دتہجدو پہ بارہ کبیں ووجہ دنبی d بہ دروژو پہ میاشتوکبیں بہ دتہجدواضافہ کیدہ اوکنہ ؟

پہ اصل کبیں ددی سائل مخی تہ دعائشی رضی اللہ عنہا دوه حدیثہ وو،(کوم چہ پہ بخاری ۱/۲۷۱ ومسلم ۱/۳۷۲)کبیں دی دخوف طوالت دوجی نہ نشوڈکروکولی (چہ پہ هغی کبیں دادکرووچہ نبی d بہ دنوروورخوپہ نسبت دروژی پہ میاشت کبیں بہ ئی محنت نورهم زیاتولو،یعنی مونخ وباقی عبادات بہ ئی پہ دغه میاشت کبیں سواکول،نودسائل داگمان ووجہ شایدنبی علیہ الصلوٰۃ والسلام تہجدوکبیں هم اضافہ کیدہ،

نودهغی پہ جواب کبیں سیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا ورته اوفرمائیل چہ دنبی علیہ الصلوٰۃ والسلام تہجدپہ رمضان کبیں او غیر رمضان کبیں دیولسورکعاتونہ بہ زیات نہ وو،

پس دسائل سوال هم دتہجدوپہ بارہ کبیں وؤ،اودسیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا جواب هم دتہجدوپہ بارہ کبیں وو،نوداتول حدیث پہ تہجدومنطبق کیری فلہذا ددی حدیث دتراویحوسرہ خہ تعلق نشتہ،

دوئمہ قرینہ : دویمہ قرینہ چہ داتہجدوسرہ متعلق دی نہ تراویحو سرہ هغه داچہ عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی چہ درمضان المبارک پہ میاشت کبیں دنبی d مونخ بہ زیاتیدہ(کثرت صلوتہ) اوحالانکہ ددی حدیث نہ معلومیبری چہ رمضان او غیر رمضان کبیں بہ نبی d دیولسونہ نہ زیاتول،

اوس مونبرہ وایوکہ چرپی ددی حدیث نہ تراویح مرادنشی نوبیا خو دعائشی رضی اللہ عنہا پہ قول کبیں تعارض راغی چہ کلہ وائی چہ پہ رمضان کبیں بہ ئی بنہ ڊیرمونخ کول،اوکلہ وائی چہ پہ رمضان اوغیررمضان کبیں بہ ئی دیولسونہ نہ زیاتول-!!

حالانکہ ہیخ تعارض نشته، تعارض پہ زورہ غیرمقلدینوراوستی دې حل للتعارض داسې دې چه دامی عائشه رضی اللہ عنہا داوینا چه په رمضان کښ به ئې مونخ زیاتول، ددینه مرادبه تراویح وی ځکه چه واقعی تراویح په ماه رمضان کښ یواضافی مونخ دې

اودعائشې رضی اللہ عنہا دابیان چه نبی d به په رمضان کښ او غیر رمضان کښ دیولسو رکعاتونه نه زیاتول ددې تعلق د تهجدو مونخ سره دې داپه رمضان اوغیررمضان کښ مساوی وو،

دریمه قرینه : امام محمدبن نصرالمروزی خپل کتاب ..قیام اللیل“ کښ یوباب منعقدکړې دې ..باب عددالركعات التي يقوم بها الامام الناس في رمضان“دهغه رکعات په بیان کښ چه کوم امام سره خلقوسره په رمضان کښ کوی،

موصوف په دې باب کښ دتراویحورکعاتودپاره ډیرروایات ئې راوړې دی، مگر دعائشې رضی اللہ عنہا دغه حدیث چه کوم دتولونه زیات صحیح اواعلیٰ درجه کښ دې، دهغې ذکر خو پریږده اشاره ئې هم پکښ نه ده کړې،

چه ددینه ښه صفامعلومیری چه دعائشې رضی اللہ عنہا دغه حدیث تعلق دتراویحوسره نه دې بلکه دتهجدوسره دې،

څلورمه قرینه : امام ترمذی m دتراویحومتعلق ډیراقوال نقل کړې دی چه تراویح څومره رکعاته دی لیکن امام ترمذی m داته رکعاتو والا قول دهیخ یوکس نه هم نه دې نقل کړې معلومیری چه دامام ترمذی زمانې پورې یوامام فقهیه یایومفسرداحدیث چه ورته مخې ته راغلې وی نوداته رکعاتومذهب به ئې ترینه نه دې جوړکړی ورنه امام ترمذی به داته رکعاتومسلك به ئې هم ذکر کړې وې

نیز! امام ترمذی m دسیدہ عائشہ رضی اللہ عنہا دا حدیث
قیام اللیل

یعنی دتہجدوپہ باب کنبں ذکر کړې دې اوقیام رمضان یعنی د
تراویحوپہ باب کنبں ئې نه دې ذکرکړې

پنځمه قرینه: دغسې الاحسان بترتیب صحیح ابن حبان، کنبں یو
عنوان داسې قائم کړې شوې دې .. فصل فی التراویح، لیکن
ددې عنوان ماتحت ئې دغه حدیث عائشہ رضی اللہ عنہا نه دې
ذکرکړې

او روستوئې بیابل فصل ایخې دې .. فصل فی قیام اللیل، یعنی
دافصل دتہجدوپہ بیان کنبں دې نودلته ئې دعائشې رضی اللہ عنہا
حدیث یعنی دتہجدو په فصل کنبں ئې راوړې دې.

پس دمحدثینو دطرزنه هم دامعلومه شوه چه دعائشې صدیقې رضی
اللہ عنہا حدیث کنبں دتہجدومونځ دې نه دتراویحو، تدبر!

شپږمه قرینه : محدثین کرام n په خپل خپل کتابونوکنبں
دتراویحودپاره ځان له بابونه مقررکړې دی اودتہجدودپاره ئې ځان
له بابونه مقررکړې دی، لیکن دغه لاندینی محدثین کرام دعائشې
رضی اللہ عنہا حدیث دتراویحوپه باب کنبں نه دې راوړې بلکه
دتہجدوپه باب کنبں ئې راوړیدی

مثلاً امام مالک m په خپل مؤطاصفحه ۴۳ کنبں، امام مسلم m په
خپل صحیح ۱/۱۵۴ کنبں، امام ترمذی په جامع ترمذی ۱/۵۸ کنبں، امام
ابوداؤد په سنن ابی داؤد ۱/۱۹۶ کنبں، امام نسائی په سنن نسائی
۱/۱۵۴ کنبں، امام خطیب تبریزی په مشکوة المصابیح ۱/۶۰ کنبں،
حافظ ابن القیم په زادالمعاد ۱/۱۱۶ کنبں، امام محمدبن نصرالمروزی
په قیام اللیل صفحه ۹۱ کنبں، حافظ ابن الحجر عسقلانی په بلوغ
المرام مع سبل السلام ۲/۱۳ کنبں، اودغسې نورمحدثین کراموپه

خپل کتب کتب کتب داحدیث د تهجدوپه باب کتب ذکر کړې دی، اودتراویحوپه باب کتب ئې دا حدیث ذکرکول خو پیریده، ادنی غوندې اشاره ئې هم ورته نه ده کړې نومعلومه شوه چه دمحدثینو کراموهم دانظریه وه چه د عائشې رضی الله عنها حدیث دتهجدو متعلق وو، نه د تراویحو متعلق،

نو نن صبا غیرمقلدین خان ته په کومه خُله اهلحدیث وائی د محدثینو یومنهج اودغیرمقلدینوبل، نومعلومه شوه چه دوی خان ته اهلحدیث بمعنی مسلك محدثین وئیل سراسردهوکه اوفریب دې البته که دوی خان ته اهلحدیث وائی چه دوی اهلحدیث نوم دانگریزالات کړې وو، که هغه طرفته اشاره وی نویاصحیح ده نوټ : مونبرسره داهلحدیثو(فی زماننا) محدثین کراموسره شدید اختلافات باندي خاصه معلومات دی که الله اوغونبتل نوپه خپله موقعه به هغه هم قارئین کراموته حاضرشی ان شاء الله وبتوفیق الله

شپږمه طریقه د توپ

حافظ ابن حجرعسقلانی m هم دغه دعائشې رضی الله عنها روایت دتهجدوسره متعلق کوی، او ددې یولسوکعاتوپه حکمت کتب فرمائی چه

وظهرلی الحکمة فی عدم الزیادة علی احدى عشرة ان التهجّد والوتر مختص بصلوة اللیل وفرائض النهارالظهورهی اربع، والعصروهی اربع والمغرب وهی ثلاث وترالنهارتناسب ان تكون صلوة اللیل كصلوة النهارفی العددجملة وتفصيلاً، (فتح الباری ۳/۲۶)

ترجمه : زمادپاره ظاهره شوه چه دیولسوکعاتونه زیات رکعت نه

کیدو حکمت دادې چه دتهجدواو وتردشپې مونخ سره خاص دې او دورخې فرائض یولس دی، دماسپخین خلور، د مازیگر خلور رکعته، اود ماښام درې رکعته فرض چه کوم دورخې وتر (طاق) دی پس مناسبه شوه چه دشپې مونخ هم اجمال او تفصیل په دواړو کښ دورخې مونخ سره مشابهه شی،

دغسې شاه عبدالعزیز محدث دهلوی m (چه غیرمقلدین ئې تارک التقلیدگنړی) دعائشې رضی الله عنها حدیث متعلق فرمائی .. حضرت عائشه کوم مونخ ذکرکوی ددې نه مراد دتهجدو مونخ دې په رمضان کښ او غیرمرضان کښ برابروی، دیته صلوة اللیل وایی لیکن دتراویح مونخ ددینه علاوه دې چه دمحدثینوپه عرف کښ دیته قیام رمضان وائی

په دې حواله جاتوباندې به اکتفاء اوکړو، نور حواله جات به دویم ایډیشن کښ ذکر کروانشاء الله، اوڅه مزید دلانلودپاره وړاندې بحث اوگورې

د غیرمقلدینو په تابوت باندې آخری میخ

ناظرین کرام! دلته کښ مونږه دغه بحث راټولولوچه ددې بحث خلاصه اونچورهم دې اود نوې طرزباندې دغیرمقلدینوپه تابوت باندې آخری میخ به هم لگی انشاء الله

اوله نکته : ابوعثمان صاحب غیرمقلدلیکی چه “هرهغه عمل چه ددلیل په بنیادهم وی، لیکن هغه مخکنی اسلافونوې اغستی نوهغه هرگز قبول نه دی“ (تحقیق سماع الموتی صفحه ۰۴)

اواسلاف څوک دی، نوبعض غیرمقلدین صرف صحابه گنړی، لیکن امین الله بشاوری غیرمقلدپکښ توسیع کړې ده، هغه په اسلافوکښ صحابه وتابعین هم راوستې دې بلکه تبع تابعین هم اوگوره (الحق الصریح جلد۱ صفحه ۴۳، طبع جدید)

نوخه اوس تماموغيرمقلدينونه داتپوس كوم چه هغه كوم صحابي ياتابعي دي چه دعائشي رضي الله عنها حديث دتراويحوادپاره پيش كړي وي، اودهغي نه ئي داته ركعاتوسنتيت اوداته ركعاتونه زائدكعاتودعدم سنتيت دپاره ددي استدلال ئي قرينه كړي دي؟ مطلب وفهم به راته ضروردسلفونه بنائي، كه دي راته اونه نبودله نود امين الله فتوي يادساته هغه ليكي چه ..دحديث به داسي معني كوي چه دصحابو [] دفهم او عمل موافق وي، دخانه به معاني نه شي كولې، گني بياسري نه خوارج----جوپري،

(الحق الصريح ۱/۶۹۴، قديم)

دويمه نكته: كه دغه غيرمقلدهم داخپل بدعت چلوي ددي حديث نه دتراويحواو هغه هم داته ركعاتوتحديدكوي، نودخپل استاذدي داقاعده ملاحظه كړي

هغه ليكي چه تنصيص په يو عددباندي نفى دماعدانه كوي (الحق الصريح ۱/۲۴۲ جديد)

يعني په اته ركعاتوباندي نص هم راغلي وي، نوبياهم ددي نه علاوه (شل ركعاتو) نفى ترينه نه كيږي

دريمه نكته: كه دعائشي رضي الله عنها دغه حديث نه دغه غيرمقلد د اته ركعاتو ثابتولو كوشش هم او كړي نو دخپل استاذ امين الله نه بله تخفه هم قبوله كړه، هغه دغه عمارت هم درله غورزولي دي، چنانچه هغه ليكي چه ..اصح خبره داده چه ديولس او شلومينځ كښ هيڅ منافات نشته ځكه چه جائزه چه اول ئي يولس ركعاته كړي وي اوبيا ئي پكښ زيادت كړي وي“ (الحق الصريح ج ۵ ص ۴۰۷)

اك حقيقت هے جو هوناچاهتي هے آشكار

مدعا میری کسی کی ابرو

ریزی نہیں!

ددې بحث نه معلومه شوه چه دعائشې رضی الله عنها حدیث د تراويحو سره متعلق نه دې بلکه دتهجدو سره متعلق دې، اوهرچه دغیرمقلدینوداشبهه ده چه دتراويح اوتتهجدیوشې دې، اودغه مؤلف هم په خپله کتابچه کښ داشبهې ذکر کړې دی، نواول به دتهجدواودتراويحوپه مینځ کښ فرق ذکر کړو، بیا به روستوددغه غیرمقلدشبهوجوابات به اوکړې شی انشاء الله وبتوفیق الله تعالی

تراويح او تهجدو کښ فرق :

په تراويحواوتهجدوکښ چه کوم فرق دې نوداهم اظهرمن الشمس دې خوغير مقلدین چه څرنګه په نورو ځايونو کښ د مسلمانانو اتفاقی مسائلوکښ چیرچار کړې دې همدغسې په دې مسئله کښ ئې هم اتفاق تس نس کړې دې نوچه مونږه اوس کوم فرق په مابین دتهجدواوتراويحوکښ ذکر کوؤ، نود نورحواله جاتوپه ځانې هم دغیرمقلدینودکتابونونه به داحواله جات رانقل کړو چه دانکارڅه ګنجائش پاتې نشی

تعريف د تهجد:

هم ددې غیرمقلد(مؤلف) دمدرسي مهتم عبدالله فانی غیرمقلد د مشکوة شريف شرحه ليکلې ده اوپه هغې باندي امين الله غيرمقلد تقريظ هم ثبت دې اوددې کتاب تصحيح ئې هم کړې ده، چنانچه په دېکښ ئې دتهجدوتعريف داسې کړې دې ..تهجد هغه مانځه ته وئيلې شی چه کله سړې پس دمانځه د ماسخوتن اوده شی اوبيا راپورته شی دخپلې بستري نه -----اوکه

یوسرې دماسخوتن مانځه نه پس ډیرمونځ اوکړې نوددې ثواب بیل دې (خو) تهجدورته نشی وئیلې کیدې ترڅوپورې چه دوباره دخورخوب نه پورته نشی (انتخاب مشکوة جلد۱صفحه ۵۰۷) ﴿ دغسې بل غیرمقلد..ابوحامدفضل ربی عمرالصافی“لیکی چه د تهجدو د اداکولو په مناسبت امام احمدبن حنبل m داسې فرمائیلې دی والتهجدماکان بعدنومه(المبدع لابن مفلح ۱/۵۵۹) ترجمه:تهجدومونځ دیوسرې دخوب نه روستواداکیدې شی بیا ورپسې بل حواله هم نقل کوی لیکي چه ..د تهجدو د وخت په مناسبت دحجاج بن عمرو h ویناده

..انماالتهجدالمراء یصلی الصلوة بعدرقدة وتلك كانت صلوة رسول الله صلى الله عليه وسلم،(المجمع الكبيرالطبرانی ۳/۲۵۴)

ترجمه:یقیناً تهجد دپته وائی چه یوسرې دخوب نه روستومونځ کوی په مونځ کولوسره بیادخوب نه روستومونځ کوی په دغه طریقه باندې رسول الله صلى الله عليه وسلم دتهجدومونځ اداکولو یعنی طریقه دتهجدوداده چه روستودخوب نه مونځ اوکړې شی او دا دمحمد رسول الله صلى الله عليه وسلم طریقه ده اوگورې غیرمقلدین څرنگه دطریق محمدی نه انخراف کوی اوهغوی دخوب نه مخکېب چه کوم مونځ دې یعنی تراویح هغې ته دوی تهجدوائی،حالانکه دبرنې حوالې مطابق داخو رسول الله صلى الله عليه وسلم دطریقې نه بغاوت دې دوی ځان ته څرنگه محمدیان وائی

بیا ورپسې موصوف بله حواله هم لیکي..دامام علقمه بن قیس او د اسودبن یزیدپه نزدباندي دتهجدومونځ وخت (انماالتهجد بعد

نومہ) یعنی تہجد بہ دخوب نہ روستوادا کیری (شیطان نہ

دیچ کیدو علاج او طریقہ صفحہ ۱۱۴، ۱۱۵)

توضیح : موصوف (فضل ربی صاحب غیرمقلد) مخکبں دا عنوان ایخې وو.. دمحدثینوپہ نزدباندي دتہجدو دمونخ داداکولووخت .. او بیا ئې دغہ پاسنی حوالہ جات نقل کرل اوددغہ حوالونہ پس بیا ئې داسې عنوان ایخې دې .. دقہاؤ پہ نزدباندي دتہجدو وخت“ بیائی ددې لاندي ہم ډیرحوالہ جات رانقل کرې دی چه مطلب ئې دادې چه دتہجدوہغہ مونخ تہ وئیلی کیری چه دخوب نہ روستووی مونبرہ بہ پہ دغہ نقل کردہ حوالہ جاتواکتفاء اوکرو د خوف طوالت دوجې نہ نورحوالہ جات نشو نقل کولې شائقین حضرات دې پہ دغہ مذکور کتاب کبں مزیدبحث ملاحظہ کری

❖ دغیرمقلداکابرینومجموعہ فتاوی دہ پہ ہغې کبں درج دی چه .. تراویح کاوقت عشاء کی نمازکے بعداول شب کاہے

اورتہجدکاآخرشب کاہے“ (فتاوی علمائ حدیث ۶/۲۵۱)

ترجمہ : دتراویحووخت دماسخوتن مونخ نہ پس دشپې اولہ حصہ کبں وی اودتہجدو وخت دشپې آخرہ کبں وی

❧ مولانائناء اللہ امرتسری صاحب غیرمقلدلیکی .. تہجدکاوقت

ہی صبح سے پہلے کاہے، اول شب میں تہجدنہیں ہوتی“ (فتاوی ثنائیہ ۱/۴۳۱)

ترجمہ: دتہجدووخت ہم دسحر نہ پرومبې دې دشپې پہ اولہ حصہ کبں تہجدنہ کیری

ددې حوالہ جاتونہ معلومہ شوه چه تراویح دشپې پہ اولہ حصہ کبں کیری پہ خلاف دتہجدفلہذا ددې نہ دانتيجہ راوتہ چه قیام اللیل

(تہجد) تراویح نہ غیردی دتراویحواد تہجدو تعریفات نہ پس بہ اصل مقصدتہ راشو،

امدم برسرمقصد: اوس به راشود تراویحو اود تہجدوپہ مینخ کنبں به وجوه فرق بیان کرو اوہغه ہم دتولونہ رومبې دغیرمقلدینود کورنہ پیش کرو انشاء اللہ وبتوفیق اللہ تعالیٰ

د تراویحو او تہجدو پہ مینخ کنبں دعدم فرق دتولونہ رومبې عبداللہ چکرالوی ایجاد کړې وو، کوم چه رومبې غیرمقلد وو اود غیرمقلدیت نہ ئې ترقی اوکړه منکر حدیث ترینہ جوړشو، (رجال اهلحدیث صفحہ ۳۸، منصفہ ابوعلی اثری غیرمقلد) نوددې جواب پہ ہغه وخت کنبں ہم دغیرمقلدینوشیخ الاسلام ثناء اللہ امرتسری صاحب ورکړو، دامرتسری ہغه جواب نقل کولونہ به مخکنبں داعرض اوکړو چه نن صباغیرمقلدینودخپل مشر خبرہ پریخې ده اوددې منکر حدیث تقلیدئې شروع کړې دې!

.. ایسے صاف اور صحیح جواب کوپاکرہی ان مولوی صاحب نے قبول نہیں کیا بلکہ اس کے جواب میں بہت کوشش کی ہے، جسکا خلاصہ یہ ہے کہ پہلے وقت کی نماز اور پیچھلے وقت کی نماز ایک ہی ہے دونہیں، یہی تراویح جواول وقت میں پڑھی جاتی ہے تہجدکی نماز ہے اور کوئی نہیں تو اس کا جواب یہ ہے کہ اس دعویٰ پر بھی کوئی دلیل نہیں، بلکہ اس کے خلاف دلیل موجود ہیں کیونکہ تہجد کے معنی نیند سے اٹھ کر نماز پڑھنا ہے، قاموس میں ہے تہجدای استیقظ،

(اہل حدیث کا مذہب صفحہ ۹۶، ورسائل ثنائیہ صفحہ ۸۸)

ترجمہ: داسې صفا و صحیح جواب ئې اوموندہ بیاہم دې مولوی صاحب (عبداللہ چکرالوی) قبول نہ کړو، بلکہ ددې پہ جواب کنبں ئې ډیر کوشش اوکړو

چہ دھغی خلاصہ دادہ چہ د(شپې) اول وخت کنب
 اود(شپې) پہ آخری وخت کنب مونخ یود ی دوه نہ دی، همدغه
 تراویح چہ کوم پہ اول وخت کنب کولې کیری دتهجدومونخ
 دې، نورخہ نہ دی، نو ددې جواب دادې چہ پہ دې دعویٰ هم خہ
 دلیل نشته، بلکه ددې خلاف دلیل موجوددې خکہ چہ دتهجدومعنی
 ده دخوب نہ پاسیدل اومونخ کول قاموس کنب دی تهجدیعنی
 استیفظ

ناظرین کرام! تاسواوکتل چہ امرتسری صاحب وائی چہ تهجد او
 تراویح پہ یوکیدلوباندې هیخ دلیل نشته، بلکه ددې خلاف (تراویح
 اوتهجدبیل بیل مونخ دې) باندې دلیل موجوددې
 نن صباغیرمقلدین دغه بی دلیلہ خبرہ رااخلی اود عبدالله چکرالوی
 تقلیدخونبوی، اودشاذاقوالوتقلیدکوی خواهل السنة والجماعة متفق
 علیها مسئلہ پریدی !

فوا اسفاعلی سوء فهمهم

مشهورغیرمقلدعالم نواب صدیق حسن خان غیرمقلدلیکی
 ..وامّا قیام اللیل فهو قیام غیررمضان“ (نزل
 الابرارصفحه ۴۰۳ بحوالہ رکعات التراویح صفحه ۴۵)

ترجمہ : قیام اللیل قیام رمضان نہ غیردی

دده مؤلف غیرمقلدمدرسی مهتم عبدالله فانی غیرمقلد خپل
 کتاب کنب دتهجددپاره خان له ئې باب ایخې دې اودهغې ماتحت ئې
 دتهجدو متعلق احادیث ذکرکړې دی“

(انتخاب مشکوة جلد ۱ صفحه ۵۰۵)

اود تراویحومتعلق ئې خان له عنوان اوباب ایخې دې (انتخاب
 مشکوة ۱/۵۴۱)

نوددی طرزہ ہم معلومہ شوہ چہ تراویح
 اوتہجدجدادامونخ دی ورنہ بیادجداجدا باب ایخودوخہ مطلب!
 داخوبیانقسیم الشئ الی نفسہ لازمیری
 ها! چہ کلہ غیرمقلدین دمذہبی تعصب کنب راشی نوبیاهلته د
 مسلّماتونہ ضرورانکارکوی

☞ پہ یوئائی کنب دامن الله دطرزہ ہم ددی فرق تصریح
 معلومیری چنانچہ ہغہ لیکے چہ .. بعض خلق دماسخوتن تراویح اتہ
 رکعاتہ اوکری بیا دشیپہ تہجد ناجائزکنہری. (الحق الصریح ۱/۴۴۴)
 ددینہ چہ خرنگہ داخبرہ خرگندہ شوہ چہ تراویحونہ پس تہجد کولپ
 شی بزبان حال ئی داهم اومنل چہ تراویح خان لہ مونخ دی
 اوتہجدخان لہ، اگرکہ دخپل مسلك دپاسداری دپارہ صریح الفاظ
 نشی لیکلی،

ہمدغسی داخبرہ ترینہ ہم مفہومًا معلومہ شوہ چہ تحدید) یعنی
 صرف اتہ رکعاتہ) نشتہ کومہ نظریہ چہ ددی مؤلف غیرمقلدہ
 ☞ دغیرمقلدینوشیخ الكل فی الكل نذیرحسین دهلوی صاحب بہ
 ہم یوختم پہ تہجدوکنب کولو، اویوپہ تراویحوکنب، (الحیاء بعدالمماة
 صفحہ ۱۳۸)

☞ تراویح دغیرمقلدینوپہ نزدنفلی عمل دی (الحق الصریح جلد۵
 صفحہ ۴۰۶ والحق الصریح فی عددالتراویح صفحہ ۱۱ ازنورستانی
 غیرمقلد)

اوتہجد دغیرمقلدینوپہ نزدپہ نبی d فرض وؤ،

(تفسیری حواشی صفحہ ۱۶۴۴ وتعدادمسنون تراویح صفحہ ۲)
 ددی وضاحت نہ بعدہم دیتہ یومونخ وئیل بس ہم دغیرمقلدینو
 سرہ لائق دہ چہ ورته اووائی، ورنہ دعاقلانونہ دداسی خبروتوقع
 ناممکنہ دہ

✽ تراویح داخترمونخ غوندي داسلام شعائرظاہرہ وؤکنب

داخل دی (نیل الاوطار ۳/۵۷)

لیکن تهجدپه شعائرظاہرہ وؤکنب نه دی داخل .

✽ دغسی دتهجدومونخ ماخذقرآن کریم دی یعنی مشروعیت ئی

دقرآن کریم نه شوې دي :

”ومن الليل فتهجدبه نافلة لك، قم الليل الا قليلاً“

اود تراویحو ماخذ یعنی مشروعیت ئی داحادیثونه شوې دي لکه چه

دنبی d فرمان دي .. ان الله تبارك وتعالى فرض قيام

رمضان وستت لكم قيامه.. (سنن نسائی ۱/۳۳۹)

ترجمه : بیشکه الله تبارك وتعالى درمضان روژې فرض کړې

دی، اوما ددې قیام (تراویح) ستاسودپاره سنت گرځولی دی

نودا دواړه مونځونه څرنګه یوشو----؟

✽ نبی d په پوره زندگی کنب صرف درې شپې تراویح په جمعه

کړې دي اوبیائی ددې خوف نه تراویح په جمعی سره پریخودی چه

هسې نه چه په امت باندي فرض نه شی

اوحالانکه دتهجدفرضیت ددې نه مخکنب په مکه مکرمه کنب

منسوخ شوې وو، که چرې تهجدوتراویح یومونخ اوکنرلې شی نوبیا

څرنګه دوباره په مدینه منوره کنب دفرض کیدواحتمال وؤ، چه

دهغې دوجې نه نبی d دافعل پریخوده ----!

دنمر د رنړا نه زیاته اوواضحه ده خبره، چه تراویح اوتهجدخان ځانله

مونخ دي البته دنه منلوپه دنیا کنب علاج نشته، البته غیر مقلدینو لره

دحضرت عمر h درې پکاردی، دوی به په دي اومنی، ورنه ددلائلوپه

لحاظ سره په دوی اتمام حجت شوې دي

☺ ټول امت سره دغیرمقلدینوپه دي متفق دی چه رسول الله صلی

الله علیه وسلم تراویح صرف درې شپې کړې دي، اوتهجدئې همیشه

کچری دی، اوس کچری تہجد و تراویح یوشی، نو بیا خو پکارده چه ددی درې شیونہ علاوه نوروشپومونخ ته هم تراویح اوئیلی شی صرف ددی درې شی تراویح کولوخه مطلب شو---؟
 ☺ په تراویحوکنبس تداعی (راغوبستل) شته لیکن په تہجدو کنبس تداعی نشته

☹ کہ دغه اته رکعاتو (تہجدو) ته تراویح اوئیلی شی نوصحیح نہ ده ځکه چه تراویح جمع دترویحه ده، اودترویحه لغوی معنی ده سکون او اطمینان کول، چونکه په تراویحوکنبس هم هرخلور رکعاته پس ترویحه یعنی سکون و اطمینان کیږی، ددی وجې نہ دیته تراویح وئیلی شی او په شل رکعاتوکنبس پنځه تراویح جوړیږی لہذا په شل رکعاتو باندې د تراویحو اطلاق درست دی

او په تہجدوکنبس خواته رکعاته دی چه په هغې کنبس دوه ترویحي جوړیږی نو هغې ته خوترویحتین وئیلی شی خوتراویح ورته نشی وئیلی کیدی اصولاً

ددې یودرجن حوالونه دا خبره واضح او اظہر من الشمس شوه چه د احادیث دعائشی رضی اللہ عنہا نہ دغیر مقلدینو د مذهب بنیاد کیدی شی، اونه ترینه څه قسمه استدلال کولې شی اونه ورله مفید دی، ددی نور هم جوابات کیدی شی خود خوف طوالت دوجې نہ په دومره بحث اکتفاء کوؤ، کہ چرې په دغه مؤلف غیر مقلد یادده په نورو ملگرو کنبس کہ په چاکنبس ہمت پیدا شو او داموضوع ئی بیا اوچیرلہ نومزید بحث بیا هلته اوگوری انشاء اللہ بتوفیق اللہ تعالیٰ

البته شائقین حضرات دی د تراویحو او د تہجدوپه مینخ کنبس فرق دپاره د حضرت مولانا منیر احمد منور صاحب دامت برکاتہم رسالہ .. تہجد و تراویح میں فرق، اوگوری چه کومه ډیره علمی او تحقیقی رسالہ ده ۔

د يو څو شبهاتو جوابات :

دغه غيرمقلدپه خپله دعويٰ (چه تراويح اوتهجديومونځ دي) هيڅ دليل پيش نه كړواونه ئي پيش كولي شي انشاء الله ليكن دعام خلقونه هسي په زوره بيوقوف جوړولو دپاره دادعويٰ كوي چه مونږه صرف قرآن وحديث منواورنور څه نه منو، دادويٰ بنسكاره دهوكه ده، ځكه چه ډيرداسي مسائل شته چه دويٰ پرې عمل كوي، خوفقط دقرآن وحديث نه دليل خولريٰ خبره ده نفس دليل هم ورسره نه وي، منجمله دهغيٰ نه يومسئله داهم ده چه دويٰ تراويح اوتهجديوگنډريٰ

چلينج : ورنه دټولوغيرمقلدينوته، دعرب وعجم واړه اوغټ بلكه چه داتحريكه هرغيرمقلدكوريٰ، دويٰ ټولوته چيلنج ديٰ چه گنج ته راجمع شيٰ، اوداسيٰ يودليل دذخيره كتب حديث نه دليل مرفوع صريح صحيح پيش كړيٰ چه په هغيٰ كس دتراويحواوتهجدمونځ ته يوئيلىٰ شويٰ ويٰ، نودومره به اووايم چه غيرمقلدين د زهرو پياليٰ بلكه دزهروډرمونه ځكليٰ شيٰ، خوداسيٰ يودليل دقيامت دصبا پوريٰ نشيٰ پيش كوليٰ انشاء الله

نه خنجر اټهه گا نه تلوار ان سے

يه چيلنج همارے آزمائے هوئے

بے

اوس دمؤلف غيرمقلدهغه شبهات فاسده ذكركوؤ، چه كوم ديٰ دخپل كتاب صفحات پرې لکه دخپل قبرتوريٰ كړيٰ ديٰ شبه نمبر ۱ : غيرمقلدليكيٰ .. تهجد اوتراويحوكس فرق دنبيٰ d نه ثابت نه ديٰ“

الجواب: واہ جی! داغیرمقلدین خرنگہ مخلوق دے، خپلہ یوبدعی عمل ہم اوکری اودلیل بہ بیا د اغیارونہ غواہی، غیرمقلدین مدعیان دی چہ تراویح او تہجد یوشی دے، اودلیل بیاہم دمخالفینونہ غواہی۔!!

دوی خوخیل دمسلک چلولودپارہ داسی غوراو زیروسرہ دعویٰ کوی چہ مونبرہ خوقرآن وحدیث منو، اومخالفین کله قیاسونہ اوکله ضعیف اوموضوعی حدیثونہ پیش کوی، خہ دے غیرمقلد تہ چیلنج ورکوم چہ گنج تہ لارشہ، کہ ہلتہ کاراوشی نوبیاہوپال تہ لارشہ، کہ ہلتہ ہم کاراونہ شی، نوبیاہیائی ملکہ وکتوریہ تہ لارشہ، کہ ہلتہ ہم کاراوشی نودنواب صدیق حسن خان قبرتہ یا د یوبل مشرقبرتہ لارشہ، اودخیل مشرانوسنت بانڈی عمل اوکرہ،

چہ قبرسرہ مراقبے تہ کینہ اوداھل قبورونہ دے متعلق داسی یو دلیل راورہ چہ ستاسودعویٰ وی پکس۔۔۔ دیدہ باید!

توضیح: غیرمقلدینوتہ بہ چہ خہ سخت مشکل راپینس شو نو د خپل مطلب حل کولودپارہ بہ ئی داھل قبورونہ مشکل حل کوؤ، چنانچہ مولانا عبدالرحیم صادقپوری صاحب غیرمقلدیدیوعالم تذکرہ کوی نولیکی چہ.. آپ کے مراقبہ کی یہ کیفیت تھی کہ جب کبھی آپ چادر اوڑھ کر بیٹھ جاتے، فی الفور آپ کو مراقبہ کھل جاتا، انبیاء و اولیاء کی زیارت ہوتی، ان سے گفتگو ہوتی، ان سے حل مطالب فرماتے کشف قبور میں بھی آپ کو ملکہ تام تھا (تذکرہ اہل صادق پور صفحہ ۶۳)

ترجمہ: دمراقبے ئی داکیفیت وو چہ کله بہ ئی خادر و اچولوچہ بہ کیناستہ نوفرآبہ ور تہ مراقبہ کھلاؤیدلہ، دانبیاؤا و اولیاؤ زیارت بہ

ورته ڪيدو، هغوى سره به ئي خبري هم ڪولي اودهغوى نه به
 ئي دخيل مطلب حل هم ڪول، په ڪشف قبورڪنن هم ماهروو،
 نودليل خودغيرمقلدينوپه ذمه باندې ووخوبياهم مونبره ددي
 غيرمقلداذڪر ڪرده اعتراض رفع ڪوؤچه ڄه گيله ئي په زره پاتي نه
 شي،

حضرت انس h نه روايت دي چه نبي d فرمائي ڏي .. ڪان
 رسول الله صلي الله عليه وسلم يصلّي في رمضان
 فجئت فقامت الي جنبه وجاء رجل فقام ايضاً حتى
 ڪنارهما، فلما احس النبي صلي الله عليه وسلم
 انا خلفه جعل يجوز في الصلوة ثم دخل رحله فصلّي
 صلوة لا يصلّيها عندنا“ (مسلم شريف ۱/۳۵۲)

ترجمه : رسول الله صلي الله عليه وسلم (يوشپه) په رمضان مبارك
 ڪنن مونخ (تراويح) ڪول، زه راغلم اوخواته ورسره اودريدم، دوئم
 صحابي h تشريف راوړه هغه هم داسي اودريده تردې چه زمونبره
 يوجماعت جوړشو، چه ڪله نبي عليه الصلوة والسلام محسوسه ڪړه
 چه مونبره ورپسي شاته ولاړيو، نونبي d مونخ مختصر ڪړو، اوختم
 ئي ڪړه اوخپلي حجري ته ئي تشريف يوړه، هلته ئي هغه مونخ اوکړه
 چه کوم ئي مونبرسره نه ووکړي (يعني تهجد)

ناظرين ڪرام! دلته ڪنن دحضرت انس h الفاظ ته په غورسره
 اوگوري ڄه فرمائي چه.. يصلّي صلوة لا يصلّيها عندنا، چه
 نبي d (په خپله حجره مبارکه ڪنن) هغه مونخ اوکړه کوم چه ئي
 مونبرسره نه ووکړي،

او دا خو ظاهره خبره ده چه نبي d به په حجره ڪنن د تهجدو مونخ
 ڪول

چنانچہ ہمدغہ امی عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی..کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یصلی فی حجرته (بخاری شریف ۱/۱۰۱)

نبی d بہ دشپی مونخ پہ خپلہ حجرہ کنبس کول، فلہذا ثابت شوہ چہ نبی d صحابہ کرامو j کوم مونخ کړې دې، هغه تراویح وو، اوچہ کوم ئې پہ خپلہ حجرہ کنبس کړې وو، هغه تہجدوو، نودتراویحونہ پس بہ ہم نبی d دتہجدومونخ کول، پس خبرہ بنکارہ دہ چہ تراویح اوتہجدوکنبس فرق دنبی d دعمل نہ ہم ثابت شو، فللہ الحمد

شبهہ نمبر ۲: محدثینوانوروعلماء کرامودعائشہ رضی اللہ عنہا پہ حدیث تراویحوباب لگولې دې مثلاً بخاری کنبس کتاب صلوة التراویح،

الجواب: شاباش ای غیرمقلدہ شاباش! تاخودعوی کړې وه چہ زمونږہ داهلحدیثودلیل قرآن وحدیث دې او احناف-دعلماءواقوال راتہ پیش کوی (صفحہ ۵)

نودلتہ تہ خرنگہ دخپل تیربنکارشوی، بس دلته دې دخپل استاذ یاد راتازہ کړہ،

ای غیرمقلدہ! دلته دې پہ خپلہ دعویٰ خوبہ قرآن یاحدیث پیش کړې وې کنه، کچرې تہ پہ خپلہ خبرہ صادق وې، خومونږتہ داوول وخت نہ معلومہ دہ چہ پہ غیرمقلدینوکنبس دسرہ اډو درنستیامادہ نشته، اوخصوصاًچہ دچاشاگردئې نوبیاخودرنہ درنستیاهپوتوقع نہ کوؤ، خیر! دغہ موضوع فی الحال نہ چیرو،

پہ خپلہ دعویٰ خودې ہیخ دلیل پیش نہ کړہ، اوس پہ تقلیدباندي دې سرشواو وائی چہ علماءکراموپرې باب ایخې دې حالانکہ ابواب خودمحدثینوخپلہ فقہ واجتہادوی“ (تحقیق رفع الیدین صفحہ ۸،

مصنفه عبدالحق افغانی) اودچارائي منل خوبقول امين الله

غيرمقلد تقليدوى (التحقيق السديدصفحه ۳۸)

نوآيا اوس دمحدثينو اودعلماءومقلدشوى؟ داكله نه ----؟

په امام بخارى m باندي د غيرمقلد عظيم دروغ:

ناظرين كرام! دلته كښن هم دغه غيرمقلدمؤلف ديهودوتاريخ راتازه كړه، بلکه دهغوى ئې هم په تحريف كښن پوزه كټ كړه، دخپل مسلك په خاطرئې په لوئې محدث امام بخارى m باندي سخت دروغ اووئيلې چه په بخارى كښن ..”كتاب صلوة التراويح“دې

حالانكه داداسې دروغ دى لكه خرننگه چه ستاسوشيح الاسلام ثناء الله امرتسرى صاحب په بخارى شريف داسې دروغ وئيلې وو چه په بخارى شريف كښن هم په سينه باندي لاسونه ايخودل(په مانځه كښن) شته، اوگوره فتاوى ثنائيه ۱/۴۵۵

اوداسې دروغ دې اوئيلې چه خرننگه ستااستاذامين الله غيرمقلد په بخارى شريف دروغ وئيلې دى چه امين الله وائى چه نبى d به دزنانو(وفات شده) كنانپوته به اودريده اوحواله ئې په بخارى شريف ۱/۴۷ وركړې ده، اوگورې التحقيق السديدصفحه ۲۲۹

خير! دغه موضوع تفصيلى ده چه دغيرمقلدينواكاذيب رابرسيره كړو، دتفصيل دپاره زمونږه ماهنامه رساله.. ترجمان احناف“كښن مستقل مضمون په دې موضوع چلى په نوم د..اكاذيب غيرمقلدين“ اوگورئ،

دبخارى شريف عام متداول نسخوكښن دغه ..”كتاب صلوة التراويح“، نشته دائي دخپل غيرمقلدیت مسلك مضبوطولودپاره ئې دروغ اوئيلې-!

غيرمقلده! آياته داخپل بدعى اود دروغونه ډك مسلك غير مقلدیت بدون اجتهاد بغير د دروغونه نشي چلولي؟---

ایا دغیرمقلدینوپہ مسلک کنبں دومرہ خوک دیانت دارشخصیت نہ وو چه هغه پوهه کړی وی، چه ای زمونږه شیخ صاحب! دا دروغ مه وایه، دروغ د منافقانو عادت وی-! افسوس په داسی غیرمقلدیت مسلک باندې ---! انالله وانالیه راجعون غیرمقلد: مؤطا امام محمدبن حسن الشیبانی m صفحه ۱۴۱ الجواب: دغیرمقلدینوددینه هم استدلال په خووجوهوسره باطل دې، اولاً: امام محمدته خوتاسوکذاب (دروغژن) وائی، (اوگوری دین میں تقلیدکامسئله صفحه 67 منصفه زبیرعلی زئی کذاب ومجموعه مقالات پرسلفی تحقیقی جائزه صفحه 151 استغفرالله) نودکذاب (استغفرالله) په خبره باندې خپل مسلک ثابتوی (!!)

شرم وحیاوکړی که درکنبں وی !

ثانیاً: امام محمدداسی باب ایخې دې..قیام شهررمضان ومافیہ من الفضل“دلته کنبں امام محمدپه دوو څیزونوباندې استدلال کول غواړی

اول: داچه دقیام شهررمضان اثبات بلاعددرکعات،هم ددې دپاره ئې ..قیام شهررمضان“عنوان قائم کړې دې

دویم: داچه په رمضان کنبں دعبادت (دتهجدوغیره) کولوفضیلت نوددې دپاره ئې ..ومافیہ من الفضل“ عنوان ایخې دې (یعنی په رمضان کنبں (دعبادت) چه کوم فضیلت دې ددې بیان)

ددې باب دلاندې چه کوم احادیث ئې راوړې دی،نوهغه ئې په دې طریقې سره ذکرکړې دی چه دعائشې رضی الله عنها هغه حدیث ذکرکړې دې چه په هغې کنبں دنبی علیه الصلوة والسلام په رمضان المبارک کنبں ددرې ورځومونځ کولوذکر دې،اوپه هغې کنبں د تعداد رکعات هیخ تعین نشته،

ددې حدیث تعلق دعنوان رومبې حصې سره دې یعنی
 د..قیام شهر رمضان“ سره اودویم حدیث ئې په دغه باب کښ
 هغه دعائشې رضی الله عنها حدیث راوړیدې چه په هغې کښ دښی
 d تهجدویولس (۱۱) رکعاتوکولوذکر دې ددې حدیث تعلق دباب
 دوئمې حصې سره دې یعنی ..ومافیہ من الفضل“

فلهداددې نه داهرگزنه لازمیری چه دامام محمدپه نزددعائشی رضی
 الله عنها حدیث تعلق دتراویحومونخ سره دې اوهغه اته رکعاته دی
 حاشاوكلا

غیرمقلد: عبدالحی لکهنوی په حاشیه کښ لیکي ددې کتاب چه
 ..قوله قیام شهر رمضان ویسمی التراویح ..یعنی قیام
 اوتراویح یو خیز دې.

الجواب: ددې عبارت نه غیرمقلددخپل مسلك ثابتولوکښ بالکل
 ناکام شوې دې

اولاً: ځکه چه غیرمقلدینوسره دښی d حدیث نشته نواوس دیوامتی
 بالخصوص دیومقلدعالم نه دلیل نیسی---

ثانیاً: عبدالحی لکهنوی یوحنفی عالم دې اودغیرمقلدینوپه
 نزدمقلدمشرك کم ازکم گمراه خوضوروی

نودمشرك یادگمراه کس (بقول شمانعوذبالله) نه استدلال کول بس
 هم غیرمقلدینوسره ښه لگی،

ثالثاً: که دعائشی رضی الله عنها په حدیث هرچاد..قیام
 رمضان“ باب لگولې وی،نودخپل غیرمقلدیت مذهب نه هم ناخبر
 یی، چنانچه ستاپه فتاوی کښ دی چه قیام رمضان دتراویحونه اعم
 دې (فتاوی علمائے حدیث ۶/۲۴۳)

نوجه قیام رمضان تراویحوته هم شامل دې اوتهجدوته هم، نو ددینه
 بیاخرنگه فقط تراویح اخلي، ددینه خوستاسوددعوي مطابق

د تراويحوهم احتمال شته، اود تهجدوهم، اوداخو مسلمہ قاعده

ده چه اذا جاء الاحتمال فبطل استدلال

رابعًا: دلته کنبس به مختصر ذکر کرو، تفصيل به په دويم ايديشن کنبس راشي ان شاء الله، چه د علماء کراموداسي بابونه ايخودل صرف دامقصدوي، چه په رمضان کنبس به په تراويحوباندي فقط اکتفاء نسي کيدي بلکه تهجد به هم کوي، نورددبنه تعداد رکعات مرادنه وي، لکه همدا عبدالحی لکهنوی الحنفی صاحب (دکوم نه چه تاحواله پيش کره) فرمائي چه .. ان مجموع عشرين رکعة في التراويح سنة مؤكدة، (تخفة الاخيار صفحه ۶۷ مشموله رسائل لکهنوی ۳۰۷۴)

ترجمه: بي شکه تراويح شل رکعاته سنت مؤکده دی

فيه كفاية لمن له هداية

غير مقلد: متقدمينو کنبس يومحدث اوفقيه داخبره نه ده کړي چه ددي حديث تعلق تراويحوسره نه دي

الجواب: هائي ارمان! چه مونږه خودغيرمقلدينونه چرته دعقل سره

سمه خبره خواوريدلې وي، ياموپه تحريرکنبس ليدلې وي ---!

که ستاغوندي يوبل عقلمندداخبره اوکړه چه په .. متقدمينو کنبس

يومحدث اوفقيه داخبره نه دکړي چه ددي حديث تعلق ختم نبوت

سره نه دي، "نوته به ورته څه وائي ---؟"

دغسي که چا اووئيلي چه دمتقدمينو کنبس يومحدث اوفقيه داخبره نه

دکړي چه ددي حديث تعلق دعذاب القبرسره نه دي،

نوآياته به ورته اوبنائې؟ که دي اونه بنودلواو يقينًا چه بنودلې ئي هم

نه شي نوآياددي دامطلب شوچه ددي دباطله نظريه ثابته شوه؟

ہمدغسی ستامثال ہم دی چه کوم محدث اوفقیہہ پہ
متقدمینو کبن داخبرہ نہ دہ کړې نوآپاہ دی سرہ بہ ستادغہ بلادلیلہ
خبرہ ثابتہ شی----؟

او ولې بہ ئې داخبرہ کولہ، چه هغه وخت کبن دتہجد اوتراویحوپہ
وخت باندي کومہ فتنہ نہ وہ، دا خواوس دانگریزد دورنہ ئې
ظہورشوہ----

البته بیاہم دالله قدرت تہ گورہ چه اللہ پاک مخکبن نہ ددی تردید
کولو بندوبست اوکړہ، مثلاً علی قاری m (چه تاسوورته غیرمقلد
وائی.. دتقلیدحقیقت اودمقلدینواقسام صفحہ ۲۹). د دواؤ
احادیثوکبن تطبیق کوی چه ..ثم الظاهر من کلام ابن عباس
انه كان یصلی عشرین رکعۃ فی لیالی رمضان من
اولہاعائشۃ رضی اللہ عنہا مصیرالی صلاتہ
التہجد..(فتح المغطی شرح کتاب المؤط۲۹۴/۱)

ترجمہ :دحضرت ابن عباس h کلام(حدیث) چه نبی d درمضان
المبارک پہ شپوکبن ئې شل رکعاتہ کول، دا دشیپې پہ اولہ حصہ
مونخ (تراویح) باندي محمول دی، اودعائشې رضی اللہ عنہا حدیث
دنبی d دتہجدمونخ باندي محمول دی

دغسی شاہ عبدالعزیزمحدث دهلوی m (کوم تہ چه تاسو غیرمقلد
وایی، دتقلیدحقیقت صفحہ ۲۸۹) فرمائی چه..روایت محمول
برنمازتہجداست کہ درمضان وغیررمضان یکسان
بود،(فتاوی عزیززی صفحہ ۱۲۵)

چه دعائشې رضی اللہ عنہا روایت دتہجدومونخ باندي محمول دی
چه هغه بہ پہ رمضان اوغیررمضان کبن برابرہو،

دغسی الشیخ عبدالحق محدث دهلوی دعائشہ رضی اللہ عنہا حدیث متعلق فرمائی.. وصحیح آنست کہ آنچه آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گزارد و ہمہ تہجد بود کہ یازده رکعت باشد، (بحوالہ فقہ حنفی وحدیث کی نظرمین ص؟؟) صحیح خبرہ دادہ چہ نبی d کوم یولس رکعاتہ کړې ووهغه دتہجدومونخ وو.

ددې نہ علاوہ نورو علماؤ کرامو ہم داسې مضمون فرمائیلي دي لیکن دمنصفینو قارئینودپارہ بہ دا بحث کافی وشافی وی انشاء اللہ تعالیٰ اوس دخپل کورنہ ثبوت ملاحظہ کړہ ستاسو مدرسی شیخ الحدیث ابوعمار صاحب غیرمقلدلیکی چہ .. دې حدیث نہ ہم دانہ ثابتیری چہ اته رکعاتہ تراویح نبی d کړی دی ----- او په دې کبن دتراویحوبحث نشته دې ځکه چہ هغه صرف رمضان کبن وی، (تراویح څورکعاتہ دی صفحه ۲۹)

غیرمقلد: دا حدیث (عائشہ رضی اللہ عنہا) بې شماره علماء دشلو رکعاتو والا موضوعی حدیث په مقابلہ کبن معارضهٔ پیش کړې دې، (صفحه ۱۲)

الجواب: علماء او غیر علماء پریرده! دالله فرمان یادرسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمان پیش کوہ، د علماء کرامو غلام مه جوړیږه تقلیدته دلته څرنګه محتاجه شوي -----؟

دشلو رکعاتو روایت ته موضوعی وئیل دخپل مسلک نہ دجهالت علامه ده، روستوبحث کبن بہ ہم راشی چہ ستا استاذ امین اللہ ورته صحیح وئیلې دې اودغسی نورو غیرمقلدینو هم ورته صحیح وئیلې دې نہ پوهیږو چہ تاله دجهالت سرٹیفیکټ درکړو، که ستامشرانوله ورکړو؟

البتہ مختصراً دومرہ بہ عرض اوکروچہ لگ دعلامہ ابن تیمیہ کتابونہ (چہ تاسوئی ڊیرفائده منداودیوان الاسلام ئی گنری: تعارف مسجدحمزہ صفحہ ۱۹) خوبہ موکتلی وی، چہ داسی د جہالت خبری مویہ قلم نہ راتلی، موصوف m دداسی غیرمقلدانہ نظریاتوتردیدکوی، لیککی چہ

..وقال طائفة قد ثبت في الصحيح عن عائشة رضي الله عنها ان النبي صلى الله عليه وسلم لم يكن يزيد في رمضان ولا في غيره من ثلاثة عشرة ركعات، واضطراب في هذا الاصل لما ظنوه من معارضة الحديث الصحيح لما ثبت من سنة الخلفاء

الراشدين وعمل المسلمين“ (الفتاوى الكبرى ۱/۲۲۷)

یعنی یوجماعت داوائی چہ پہ صحیح روایت کنبں دعائشی رضی اللہ عنہا ثابت دی چہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام پہ رمضان او غیر رمضان کنبں ددیارلسورکعاتونہ ئی زیات نہ دی کری، حالانکہ پہ دے اصل کنبں اضطراب دے حکہ چہ علمائی محدثین داخیال کریدے چہ دا روایت دہغه صحیح حدیث معارض دے پہ کوم چہ دخلفاء راشدینوسنت اودنورومسلمانانوعمل(شل رکعاتہ ناقل) ثابت دی

اوگوری ابن تیمیہ m ددغه غیرمقلدخرنگہ حرفاًحرفاًجواب اوکرو۔
--فلله الحمد،

غیرمقلد: دسائل سوال صرف دتراویحوبارہ کنبں وؤ، دتہجدومانعہ بارہ کنبں نہ وؤ،

لیکن عائشہ رضی اللہ عنہا پہ جواب کنبں زیادت اوکروہ، قیام رمضان وغیررمضان تشریح ئی اوکروہ، نوداحدیث داتہ رکعاتوبارہ کنبں صریح دے، (صفحہ ۱۲ و ۱۳)

الجواب: اہ ! غلاونیولی شوہ، د اردو ژبې متل دې چه

..جادو وه جو

سرپرچڑھ کربولے“دغیرمقدمفتی اوسه پورې دالړل تپل کول چه تراویح اوتهدیوشې دې اودلته د..غیرمقدرا حافظه نباشد“ مصداق اوگرځیده، اوخپله دعوی ترینه هیره شوه، هغه داسې چه غیرمقدپه دې جملې نظرواچوی چه ..دسائل سوال صرف د تراویحو باره کبس وؤدتهدمانخه باره کبس نه وؤ“

آیا دانسکاره او واضح بلکه اوضح ترین دلیل نه دې چه دې غیرمقد (تسلیماً، لاشعوره سهی) هم په تراویحو اوتهدوکبس فرق اوکړو--!!

شکوے ہمارے سارے غلط سہی مگر

لو تم اب بتاؤ کہ کس کا قصور تھا !

باقی دعائشی رضی اللہ عنہا حدیث باندې تحقیق مخکس تیرشو، تکرارته ضرورت نشته، هلته ئې ملاحظه کړه،

غیرمقد: انورشاه کشمیری داتسلیم کړې ده، چه تراویحو او تهجدو کبس هیخ فرق نشته، دمخالفینو دکورگواهی ده اس گهرکواگ لگ گئی گهرکے چراغ سے

الجواب: داحواله هم دنوروحواله په شان غیرمقدلینودپاره فائده مندنه ده، په خووجوه سره

اولاً: تاخاوال سرکبس داخبره کړې وه چه مونبره قرآن وحدیث منو، اوداقوال العلماء نه دې بیزارې (تسلیماً) اعلان کړې وؤ، نو اوس درته بیاخه مجبوری پیدا شوه چه دیوعالم او هغه هم دیومقدعالم نه دلیل نیسی؟

که چرې ته وائې چه مونبره ئې تائیداً پیش کوؤ، نوهم دابھانه ستاسو دپاره غیرمفیدده، ځکه چه تائیدپه لغت کبس مضبوتیا ته وائی اوچه یوحکم مضبوط کیری نو هغه په دلیل سره مضبوط کیری. نه

دیومقلد(چہ ستاسوپہ نزدمقلدمشرك کم ازکم گمراہ خو ضروروی) پہ خبری سرہ، فافہم! وتدبّر! ولاتولّی الدبّر! ---!

ثانیاً: کہ چرې داقول دعلامہ انورشاه کشمیری m خپل قول وی بشرط ثبوت، ځکه چہ دا کتاب املائی تصنیف دی، نہ دعلامہ صاحب قلمی تصنیف، نوداشاذقول دی او د نورو محقیقینو علماؤ اقول بلکه خپلہ دعلمائې دیوبندداکابرینو(نورالله وجوہم یوم القیامۃ) خلاف دی لہذا دا خبرہ دکشمیری m خطاء ده من جہۃ الدلیل اومونبرہ احناف (کثرالله سوادہم) الحمدللہ دچا خطا پسې نہ ځو، چہ ددی گنپرامثال دی، چہ دہغې نہ یومثال داہم دی بلکه ددلالتوپابندیو،

باوجوددی چہ علامہ صاحب m عظیم محدث وعاقل اود علوموخزانہ وہ لیکن موصوف پہ دی مسئلہ کنب خطاء شوې دی، اوغیرمقلدین چہ دمذہب اربعہ تقلیدنہ کوی لیکن دتقلیدمذموم عملاًفائیلین وعاملین دی، دہغې گنپرامثالونونہ یومثال داہم دی چہ دانورشاه کشمیری m وغیرہ دی خطاپسې روان دی، او یا د چکپوالوی نظریې پسې روان دی، دانہ چہ غیرمقلدینوسرہ دتراویح اودتہجدوپہ یووالی باندي کوم فرمان الہی یافرمان نبوی صلی اللہ علیہ وسلم شتہ اوہغې پسې روان حاشا وگلا

ثالثاً: مخکین کافی حوالې تیرې شوې اوہغہ ہم ستادکورنہ، چہ فرق پکبن شتہ بالخصوص دامرتسری صاحب حوالہ، چہ ہغہ د چکپوالوی (منکرحدیث) تردیدپرې کرې دی اوموصوف لیکلې وو چہ تراویح اوتہجدتہ یووثیل بلادلیلہ خبرہ ده کامارّ نودخپل شعریہ جواب کنب دی اوگورہ چہ

اے چشم اشکبار ذرا دیکھ تو

یہ گھر جو جل رہا ہے کہیں تیرا ہی نہ ہو

خلاصہ: الحمد للہ دے ڄائے پوری دغیر مقلدینو دیو دلیل جواب اوشو دوی دعویٰ کرے وہ چه نبی d اتہ رکعاتہ تراویح کرے دی، یعنی ددی اجزاء اصلیه ددعویٰ دادی درسول الله صلی الله علیه وسلم عمل وی ﷺ داتہ رکعاتو ذکر او د زیادت نہ منع وی ﷺ اولفظ .. تراویح“ وی ﷺ اوحدیث صحیح وی په دے ئی ہم ہیخ قسم دلیل پیش نہ کرہ، اونه ئی په روان بحث کنبں پیش کرے دی بلکہ ترقیامتہ دخپلے دعویٰ باندي دلیل تام پیش کولونہ عاجز دی فلله الحمد

ددی ڄائے پوری چه کوم بحث اوشو

نو ددی متعلق یو څو سوالات

(۵۵) ستاسوپه دعویٰ کنبں لفظ .. تراویح“ دے اوستاسوپه معتمد فتاویٰ کنبں دی چه تراویح لفظ نہ په قرآن مجید کنبں شته، اونه په حدیث کنبں، (فتاویٰ علمائی حدیث جلد ۶ صفحہ ۲۳۱) نو آیاتاسودخپل اصولو مطابق بدعت اونکرہ ----؟

(۵۶) غیر مقلدین چه په تراویح کنبں کوم ختم القرآن کوی په دے څه ثواب شته کنه؟

(۵۷) تاسودغه ختم القرآن ته فرض وائی که سنت اوکه مستحب؟

(۵۸) آیاددی ختم القرآن ثبوت دمحمد صلی الله علیه وسلم نه منقول دے؟

(۵۹) که نه وی منقول نوآیاددی ثبوت داصحاب کرامو ږ نه منقول دے ----؟

(۶۰) غیر مقلدین چه تراویح کوی نو داپه جماعت (جمعی) سره کوی اوکه انفراداً، که چرے په جماعت سره کوی نو ددی ثبوت

درسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ پیش کړې چه هغه تراویح په جماعت سره یومیاشته پورې کړې وی،

(۶۱) مونږه تراویح اودتهجدپه مینځ کښی فرق په دلائلوسره واضح کړه کما مړ آیا اوس هم ددې دوؤ مونځونوپه یووالی باندي سینه زوری کول داتقلیدجامدنه دي؟

(۶۲) مونځونوتفریق موساسودکوره هم پیش کړل، آیا دینه پس هم دي دواؤ مونځونوته یومونځ وئیل مذهبی تعصب نه دي؟

(۶۳) عبدالله چکړالوی نه مخکښ بلکه دانگریزد دورنه مخکښ داسې یوکس په مثال کښی پیش کړې چه هغه تراویح اوتهجدوته یومونځ وئیلې وی،

(۶۴) غیرمقلدین چه په تراویحوکښی صرف دوه ۲ گهنټې (ستاسو دعوي مطابق) تیروی، دادصحابو عادت ووکه درسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ---؟

(۶۵) ستااستاذامین اللہ غیرمقلدوائی چه تراویح دوه (۲) رکعاته هم کولې شي (سوال وجواب 6نمبر، 55تا57منټ په دوران کښی) هغه رښتیاوئیلې دي که دروغ ----؟

(۶۶) که رښتیا ئې وئیلې دي نوددې ثبوت دکوم حدیث پاک نه دي؟

(۶۷) اودغه دوه رکعاته هم سنت دي که بل څه حیثیت ئې دي؟

(۶۸) آمین اللہ داهم وئیلې دي چه ..البانی صاحب چه کومه رساله لیکلې ده چه تراویح اته دي زیاتې نه دي نوپه دیکښی هغه یقینی خطاشوي دي“ (سوال وجواب 6نمبر 55تا56)

نوآیامین اللہ رښتیاخبره کړې ده که دروغ؟

(۶۹) که رښتیا ئې وئیلې دي نوآیاته دامین اللہ په تردیدکښی نه راځي ----؟

(۷۰) ستااستاذلیکی چه تراویح نفلی عبادت دې (الحق الصریح 5/406) اوتہ ورته سنت وائی په دیکنب دچاخبره رنستیاده ؟

(۷۱) په سنت اونفل کنب خه فرق شته کنه ؟

(۷۲) که خه فرق وی نوهم ددلیل نه پیش کړه اوکنه نه وی په کنب فرق نوهم ددلیل نه ثبوت پیش کړه؟

(۷۳) هغه کوم صحابی دې چه دشل رکعاتوپه تریدکنب ئې دعائشې رضی الله عنها حدیث ذکر کړې وی؟

(۷۴) آیادتراویحوخه ذکر په قرآن کریم کنب شته ---؟

د غیرمقلدینو د دوئم دلیل تعاقب

غیرمقلدینوپه خپله دعوی باندي دوئم دلیل په داسې الفاظوکنب پیش کوی ..(نبوی حدیث) سیدنا جابر بن عبدالله الانصاری h نه روایت دې.

..صلی بنارسول الله صلی الله علیه وسلم فی رمضان ثمان رکعات“

ترجمه: جابر بن عبدالله h وائی چه مونبره دنبی d سره په رمضان کنب اته رکعتہ تراویح اوکړلې (صحیح ابن خزیمه جلد۲ صفحه ۱۸) سندئې صحیح دې (آثار السنن)

الجواب: حضرات گرامی ! دفاضل جامعہ تعلیم القرآن والسنة کنج (دامین الله دمدرسی فاضل) علمیت ته اوگورې، چه خومره په جرات سره ئې په حدیث کنب غیرمقلدانه ملاوت اوکړه، اووې لیکل چه ..اته رکعاته تراویح ئې اوکړې“

تپوس نمبر ۷۵ تلمیذامین الله ! تانه تپوس کوم چه په ترجمه کنب دې کوم لفظ ”تراویح“ ذکر کړه، دادکوم عربی الفاظ معنی ده؟ دا حدیث هم دغیرمقلدینودپاره مفیدنه دې په خووجوهاتوسره،

اولاً داروایت دغیرمقلدینودفاعدی موافق منقطع دی، حکہ
 چه دا روایت دجابر h نہ روایت کونکې راوی .. عیسیٰ بن جاریہ،
 دی چه کوم دیعقوب قمی استاذدی،
 حافظ ابن حجرالعسقلانی الشافعی m ددی متعلق فرمائی چه .. من
 الرابعه“ (تقریب ۱/۷۶۹)

یعنی دی دخلورمی طبقی راوی دی اودغسی بل مشهورمتعصب
 غیرمقلدرئیس ندوی هم .. عیسیٰ بن جاریہ“ ته دخلورمی طبقی
 راوی وئیلی دی (رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کاصحیح
 طریقہ نمازصفحہ)

اودخلورمی طبقی متعلق مولاناذیراحمدرحمانی غیرمقلدلیکی
 .. چوتھا طبقہ وہ ہ جوتابعین کے طبقہ وسطی کے قریب
 ہے جن کی اکثر روایتیں کبارتابعین سے لی گئی
 ہیں، صحابہ سے نہیں (انوارالمصابیح صفحہ ۲۸).

ترجمہ : خلورمہ طبقہ ہغہ دہ کوم دتابعینومیخنی طبقی ته قریب
 دی، چه اکثرروایات ئی تابعینونہ اغستی وی دصحابہ کرامو ج نہ
 ئی نہ وی اغستی،

پس ہم دغیرمقلدینودکورنہ ثابتہ شوہ چه عیسیٰ بن جاریہ m د
 دخلورمی طبقی راوی دی اوبقول رحمانی صاحب غیرمقلد ددی
 طبقی والاخلاقودصحابہ کرامو ج نہ روایات نہ دی ثابت، فلہذا دا
 روایت منقطع شو،

او منقطع روایات پیش کولو والاخلاقومتعلق زبیرعلیزئی غیرمقلد
 لیکی : .. منقطع روایات کووھی شخص پیش
 کرتاھے جو خودضعیف اورمنقطع ہوتاھے .. (تعدادرکعات

ثانیاً: عیسیٰ بن جارہ m حضرت جابر h دا روایت پہ
.. عن .. سرہ نقل دے

او د لفظ .. عن “متعلق مولاناذیررحمانی صاحب غیرمقلدلیکی :
.. عن “ میں احتمال معاصرت اورامکان لقاء کی گنجائش
ہے مگرحافظ ابن حجرکے قول کے بموجب صرف
احتمال اورامکان کافی نہیں بلکہ معاصرت کاثبوت
شرط ہے “ (انوارالمصابیح صفحہ 295)

ترجمہ : پہ لفظ .. عن “کنیں دمعاصرت اودملاقات امکان خہ
گنجائش شتہ، خودحافظ ابن حجر m دقول مطابق صرف احتمال او
امکان کافی نہ دے، بلکہ دمعاصرت ثبوت ہم شرط دے، او د حافظ
ابن الصلاح دقول مطابق خودملاقات ثبوت ہم شرط دے، ددے
حوالی مطابق اوس پہ غیرمقلدینوداخبرہ ضروری دہ چہ ددے
روایت اتصال ثابتولولپارہ دعیسیٰ بن جارہ m او د حضرت
جابر h پہ مینخ کنیں دملاقات ثبوت یاکم ازکم معاصرت دے ثابت
کری، ورنہ دداسی منقطع روایت نہ خپل مسلك ثابتول پہ خپل یتیم
مسلك غیرمقلدیت بانڈی ژرا پکارده،

ثالثاً: کہ ددے روایت دانقطاع اواتصال بحث نہ قطع نظر اوکپلے
شی نوبیاہم ددے حدیث نہ استدلال قابل مفیدنہ دے حکہ چہ دا
حدیث سخت ضعیف دے، داروایت دجابر h نہ نقل کولو والا
.. عیسیٰ بن جارہ متفرددے اوعیسیٰ پہ روایت دحدیث کنیں سخت
ضعیف اومجروح راوی دے اوبیادعیسیٰ بن جارہ نہ ہم صرف
یوراوی یعقوب قمی داروایت نقل کری دے اوقسمت تہ دے گورہ
چہ .. یعقوب قمی “ ہم پکنیں ضعیف دے ددے دواپرو حالات نظارہ
اوکری

عیسیٰ بن جارہ تعارف :

دامام الجرح والتعديل حضرت یحییٰ بن معین m نہ
خپل شاگردامام ابن ابی خيثمه m دعيسى بن جاريه m باره کنس
نقل کریدی

..ليس بذاك“چه داهيخ نہ دي (تهذيب الكمال جلد ۱۴ صفحہ
۵۳۳ و تهذيب التهذيب ۴/۴۴۸ میزان الاعتدال ۳/۱۰۷)

امام ابن الجنيد m دامام ابن معین m نہ نقل کرې دی چه هغوی
ددي باره کنس اوفرمائيل ..ليس بشيء“ (سوالات ابن الجنيه
للامام يحيى بن معين صفحہ ۸۸)

او زبير عليزي غير مقلد ليكي: ..امام ابن معين“ليس بشيء“ سے
ضعيف مراد ليتي تهی، (ماہنامہ الحديث ۵۵/۱۶ بحوالہ تعداد رکعات
کاتحقیقی جائزہ)

یعنی امام ابن معین ..ليس بشيء“ نہ به ضعیف مراد کوؤ،
دامام ابوداؤد m شاگرد ابو عبید آجری m ہم دهنغي نہ نقل کرې دی
چه هغه دعيسى بن جاريه په باره کنس اوفرمائيل ..عنده
مناكير“یعنی منکر روایات به ئې نقل کول، (تهذيب الكمال
۵۳۳/۱۴. میزان ۳/۳۱۱ امام نسائی ہم دیتہ منکر الحديث
وائی، میزان الاعتدال ۳/۳۱۱)

اود منکر الحديث متعلق ارشاد الحق اثری غیر مقلد ليكي ..جس کی
غلطیاں زیادہ ہوں غفلت باکثرت هو يافسق ظاهر هو اسکی
حديث منكرهمے“ (توضیح الکلام صفحہ ۶۲۸)

یعنی منکر الحديث هغه چاته وائی چه دهنغي غلطياني زياتي وی
يائي غفلت ديروى، يائي فسق ظاهر وی نودهنغي حديث منكر دي،

اومولانا عبدالرحمان مبارڪپوري صاحب غيرمقلد منكر الحديث متعلق ليكي : ”لان منكر الحديث وصف في الرجل يستحق به الترك بحديثه“ (ابكارالمنن صفحه 199)

ترجمہ : ڀہ منكر الحديث ڪنبن داسي وصف دي ڇہ هغه ددي خبري مستحق جوڙشي ڇہ ددي حديث دي ترك ڪڙي شي او زبير عليزيئي غيرمقلد ڀہ يو راوي داسي جرحه ڪوي ..سوار منكر الحديث يعني سخت ضيعف هے“ (ماهنامه الحديث صفحه ۱۵، ستمبر ۲۰۰۲)

ثابته شوه ڇہ ..منكر الحديث“دغيرمقلدينوپه نزد(بقول) سخت ترين جرحه ده اوامام نسائي عيسيٰ بن جاريه ته منكر الحديث وئيوسره سره متروك ئي هم ڪرڇولي دي(ميزان الاعتدال ۳/۳۱۱) اودمتروك متعلق بابائي غيرمقلدیت ارشادالحق اثری غيرمقلد ليكي ..كذاب، متروك، ليس بثقة كى الفاظ شديد جرح مين شمارهوتى هين“ (توضيح الكلام ۱۶۰۰) يعني كذاب، متروك، ليس بثقة الفاظ سخت جرحه ڪنبن شمارلي ڪيري .

او عبدالله روپري غيرمقلد ليكي: متروك وه راوي هي، جسكى روايت بالكل ردّي هو“ (فتاوى اهل حديث ۱/۶۶۲) پس! معلومه شوه ڇہ امام نسائي پري دومره سخته جرحه ڪڙي ده ڇہ باقرار غيرمقلدين دداسي ڪس نه روايت بالكل ردی وي او غيرمقلدين يتيم علمي طائفه رالگي داڀہ متابعات او اسشتهاد خوڀريرده داستدلال دپاره ئي پيش ڪوي!!!

امام ابن عدی د..ابن جاريه“ رواياتومتعلق فرمائي ..كلها غير محفوظة“ (الكامل لابن عدی ۶/۴۳۱)

دا بن عدی ددی قول مطلب زبیرعلیزئی غیرمقلداسی
 بیانوی : .. اور (عیسیٰ بن جاریہ) کی تمام حدیثیں بشمول
 آٹھ رکعات تراويح والی حدیث غیر محفوظ (شاذ) ہے“
 (ماہنامہ اہل حدیث شماره ۴۷، صفحہ ۱۶)
 ترجمہ : عیسیٰ بن جاریہ قول احادیث بشمول اتہ رکعاتہ تراويح والا
 حدیث غیر محفوظ (شاذ) دی

جادو وہ جوسرپہ چڑھ کر بولے

اودغسی امام عقیلی ہم عیسیٰ بن جاریہ پہ ضعفاً کنب شمارلی
 دی (تہذیب التہذیب ۴/۴۴۱)

امام ساجی ہم ----- (تہذیب التہذیب ۴/۴۴۸)

ابن الجوزی m ہم دہ لره ضعیف اوپہ متروک راویانوکنب شمارلی
 دی اوددی خلاف ئی جرح نقل کپری دی.. (کتاب الضعفاء
 والمتروکین ۲/۳۳۱)

ابن رجب الحنبلی ددہ متعلق فرمائی .. تکلم فیہ“ چہ پہ دہ کنب
 کلام (ضعف) دی (فتح الباری ۲/۳۸۸)

حافظ ابن حجر عسقلانی الشافعی ددہ متعلق فرمائی .. فیہ لین“
 (تقریب التہذیب ۱/۷۷۹)

اوعبدالمتین غیرمقلدیوہ حوالہ بلاترید نقل کوی چہ ” عیسیٰ بن
 جاریہ فین لین“ پہ عیسیٰ بن جاریہ کنب نرمی (کمزوری) دہ
 (حدیث خیر وشر صفحہ ۹۷)

اوابوعمار سمیع اللہ صاحب غیرمقلدہم لیکي چہ ”دا حدیث ضعیف
 دی حکہ چہ دسنددار و مدارپہ عیسیٰ بن جاریہ --- او عیسیٰ بن
 جاریہ ضعیف دی“ (تراويح خورکعاتہ دی صفحہ ۲۲، ۲۳)

اودغسی عبدالرؤف صاحب غیرمقلدہم دی حدیث تہ ”دعیسیٰ بن
 جاریہ“ دوجی نہ ورتہ ضعیف وئیلی دی (القول المقبول صفحہ)

خلاصہ : ثابتہ شوہ بالدلائل : چہ پہ ابن جاریہ باندي باصول
غیرمقلدین جرحہ مفسرہ ده اوکثیرتعداد کنبن پری جرحی شوې دی
چہ بعضی موتربنه رانقل کړې باقی بله موقع کنبن --انشاء الله!

د دوئم راوی یعقوب قمی تعارف :

په دې روایت کنبن دوئم راوی یعقوب قمی دې کوم چہ دعیسی بن
جاریہ شاگرد دې او د محمد بن حمید استاذ دې پورا تعارف ئې
داسې دې: ”یعقوب بن عبدالله بن سعدبن مالک الاشعری
ابوالحسن القمی“

دده متعلق امام دارقطنی فرمائی ..لیس بالقوی“ چہ داپه روایت
حدیث کنبن قوی نه دې (میزان ۳/۳۲۴)
ابن الجوزی m ده ئې ضعیف اومتروک راویانوکنبن شمارلې دې
(کتاب الضعفاء والمتروکین ۳/۲۱۶)

امام ذهبی m هم ده ته ضعیف اومتروک راویانوکنبن ئې ذکرکړې
دې اویه ده ئې جرحه نقل کړې ده اوگوره (دیوان الضعفاء
والمتروکین ۲/۴۷۶)

علامه ابن کثیرالشافعی m دده یوروايت متعلق لیکي: وهذا
غریب جداً واسناده ورجاله ثقات الا یعقوب فانه
القمی فیما یغلب علی الظنّ وهوشیعی فلعل الآفة
منه“ (البدايه والنهايه ۵/۲۶۸)

داپریزیا ت غریب حدیث دې اوددې تمام راویان ثقہ دی سیا
دیعقوب نه چہ په غالب گمان کنبن قمی دې اویعقوب قمی شیعه
دې، اوشایدداآفت (غلط روایت) هم ددې وجې نه وی،

اوابن کثیر m ددې حدیث په باره کنبن لیکي چہ ..وهذا الحدیث
منکر وفي اسناده ضعف ويعقوب هذا هوالقمی

وفیہ تشیع ومثل هذا لایقبل تفرده به“ (البدايه والنهایه ۶/۶.۱)

یعنی دا حدیث انتہائی منکر دی، اوددی پہ سندکس ضعف دی، او یعقوب قمی شیعه دی پہ داسی مسائلوکس ددی تفردقابل قبول نہ دی ۔

معلومہ شوه چه یعقوب قمی شیعه راوی دی اودادی ہم واضحہ وی چه دغیرمقلدینواکثر مستدللات دشیعه گانونہ وی اودشیعه گانونہ به ولی استدلالات نہ کوی چه هغوی ته دوی کافر نہ وائی (فتاویٰ نذیریہ) بلکه دومره ئی خوبن دی چه دوی خان ته هم شیعه وائی، لیکی چه اهل الحدیث شیعة علی“ (نزل الابرار) وشهد شاهد من اهلها

البانی غیرمقلد صاحب ددہ پہ یوروایت باندي داسی جرحہ کوی ..ويعقوب القمی، وهوابن عبدالله صدوق يهم كمافی التقريب“ (سلسلہ احادیث الضعیفہ ۴/۳۴۴)

دغیرمقلدینومعتمدومسلم امام شوکانی (چه غیرمقلدین ورته اهل حدیث اومجتهدمطلق وائی) تعریف اهلحدیث صفحہ ۸۸ ازعبدالله روپری غیرمقلد) ورته هم ضعیف وائی ددہ پہ یوروایت باندي داسی کلام کوی ”وفی اسنادہ یعقوب بن عبدالله القمی وجعفر بن ابی المغیره القمی وفيهما مقال“ (نیل الاوطار ۴/۲۸۷)

خلاصہ : دا حدیث دغیرمقلدینومستدل نہ شی جوړیدی، ځکه چه په دیکس دا دواړه مذکورین اشخاص دغیرمقلدینوپه شان دی، یعنی سخت ضعیف اوشیعه دی نوغیرمقلدین دی په دی مستدل (ناقص) نہ خوشالیری،

ہمدا وجہ دہ چہ غیرمقلدینوتہ ہم ددی حدیث پہ ضعف یقین دے اومذبذب دی چہ دبتہ خپل مستدل اووائی مثلاً د غیرمقلدینو لوی عالم مولانا عبدالمنان نورپوری صاحب غیرمقلدلیکی: ..یاد رہے کہ رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی نماز تراویح کی تعداد رکعات کے اثبات کا اعتبار حضرت جابر رضی اللہ عنہ کی یہ حدیث نہیں (تعداد تراویح صفحہ ۳۴)

ترجمہ :- پہ یادہ کنبس دے وی دا خبرہ چہ در رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم د تراویح مومنخ تعداد رکعات پہ اثبات کنبس د حضرت جابر h دا حدیث دے

دغسے مولانا ایوب صابر غیرمقدمدرس جامعہ محمدیہ خانپور د حضرت جابر h مذکورہ روایت اودابی h حدیث ذکر کولو نہ پس لیکے ..مذکورہ بالا دونوں حدیثیں ہم نے بطور شواہد پیش کی ہیں ..(تحقیق تراویح صفحہ ۲۲)

او عبدالمتین غیرمقلدہم پہ داسے لیکلو مجبور شوے دے چہ ”یہ آٹھ رکعت کی دوسری دلیل ہماری معاون روایت ہے جس کا درجہ حسن ہے لیکن صحیح بات یہ ہے کہ جسے امام بخاری m نے عائشہ رضی اللہ عنہا سے روایت کیا“ (حدیث خیر و شر صفحہ ۹۷ و ۹۸)

معلومہ شوہ چہ دوی (غیرمقلدین) ہم دا احادیث بطور استدلال قابل نہ گنری، بلکہ مولانا عبدالرؤف (غیرمقلد) خو کمال کپری دے ہغہ خو صفالیکے چہ ..ان دونوں حدیثوں کی سند عیسیٰ بن جاریہ کی وجہ سے ضعیف ہے“ (القول المقبول صفحہ ۷.۶)

ترجمہ : ددی دواپرو حدیثونو سند عیسیٰ بن جاریہ دوجی نہ ضعیف دے او ابوعمار صاحب پشاوری لیکے چہ ” یعقوب قمی بارہ کنبس

دارقطنی وائی چه داضعیف دې“ (تراويح خورڪعته دی
صفحه ۲۵)

ہوا ہے مدعی کا فیصلہ اچھا میرے حق میں
زلیخا نے کیا خودپاک دامن ماہ کنعان کا
د غیر مقلد بل عظیم دروغ :

داتیر حدیث غیر مقلد مؤلف دخیل مذهب ثابتولودپارہ ئی پیش کړې
ووجه دهغې تحقیق تیرشوچه داحدیث سخت ضعیف دې
نوغیر مقلدته خوپته وه چه ءمادادلیل کمزورې دې نواوس ئی په
دروغوسرکړه، اوپه آثارالسنن باندې دروغ وئیلې چه دې حدیث یعنی
ماچه کوم داته رکعته تراويحودپارہ پیش کړې دې حدیث
دجابر h، نودیتہ صاحب آثارالسنن هم صحیح وئیلې دې زه
ټولو غیر مقلدینوته چیلنج ورکوم چه آثارالسنن چه داحدیث ذکر کړې
دې په صفحه ۱۹۷ ناشرالمکتبة الحسینیة مردان، ددې حدیث متعلق
دې مونبرته دا اوبنائی چه صاحب آثارالسنن دغې حدیث ماتحت ئی
صحیح وئیلې دی نوپه انعام کبس یومن کهجورې اویولاکھے نقدریال
انعام (!!)

هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین ولوکان بعضکم
لبعض ظهیرًا

قارئین گرام! یقین اوکړې غیر مقلدین به دومره په زړه ورتیاسره
دروغ وائی چه عوام به داگمان اوکړی چه شایدداخبرې به ئی
حقیقت وی، اودایواخې ددې غیر مقلدداخصوصیت نه دې، بلکه ددې
استاذامین الله پشاوری غیر مقلدهم ءائی په ءائی ددروغونه
کاراخلی، چه دامین الله اکاذیب زمونبره په ماهنامه رساله ترجمان
احناف کبس کتلی شی،

ناظرین کرام! ستاسوپہ ذہن کنس بہ ہم رآخې چه ددې
 حدیث ماتحت ئې چه صاحب دآثارالسنن صحیح نہ دې وئیلې
 نوخه حکم ئې پرې لگولې دې نوهغه درته مونبره نقل کووچه دې
 حدیث ته ئې صحیح نہ وئیلې، بلکہ ددې حدیث په سندئې
 تنقیدکړې دې، اولیکی چه ..وفی اسنادہ لین“ (صفحہ ۱۹۷)
 دا..وفی اسنادہ لین“ کلمہ ځما په خیال دموصوف په نظرکنس
 به تصحیح وی نو----؟ نذیر رحمانی غیرمقلد..لین“متعلق
 لیکې..محدثیننې ..فیه لین“ اور ”لین الحدیث“کوبهت
 هلکی اور معمولی درجه کی الفاظ جرح مین شمارکیاھے
 ---الخ (انوارالمصابیح صفحہ ۱۱۵)

پته نہ لگی چه غیرمقلدین فالخصوص دغه مؤلف دروغ کنس ثواب
 گنپری یادکوم مجبورئ نہ قدم په قدم دې میراثی عادت باندي عمل
 کوی! فالی الله المشتکی من سوء صنیع غیرالمقلدین
 !!!

توضیح: په دې حدیث کنس نورې وجې هم دضعف شته هغه بله
 موقعه کنس -----انشاء الله،

د غیرمقلدینو د دریم دلیل تعاقب:

سیدناابی بن کعب h نہ روایت دې چه مونبره په رمضان کنس اته
 رکعاته اووتر اوکړل اوبیا نبی d ته خبرورکړو، نبی d هیخ رد
 ورباندي اونکړو، اوبیائی اوفرمائیل ..فکانت سنة الرضاء“
 (مسندابی یعلی جلد ۳ صفحہ ۲۳۶)

علامه هیثمی دې حدیث باره کنس فرمائی ..رواه ابو یعلی
 والطبرانی بنحوه فی الاوسط واسنادہ حسن“ (مجمع
 الزوائد)

الجواب: دا حدیث ہم دغیرمقلدینودپارہ مفیدنہ دے حکمہ چہ
پہ دے روایت کنبن ہم ہغہ راویان دی کوم چہ پہ تیرحدیث کنبن
دی،

یعنی ﷺ عیسیٰ بن جاریہ ﷺ یعقوب قمی ﷺ محمدبن حمید الرازی،
پہ دیکنبن پہ دواؤ کسانوباندے موجرحہ کریدہ، البتہ دالرازی متعلق
تفصیل پاتی شودابہ پہ بل ایڈیشن کنبن تفصیل ئے راشی انشاء اللہ
!

دوئم داچہ.. دراویانونہ قطع نظر، دا حدیث دغیرمقلدینوداصول مطابق
ہم منقطع دے مخکنبن پہ تفصیل تیرشو، البتہ مختصرًا خاکہ بہ ئے
بیپیش کرو

رئیس ندوی غیرمقلدعیسیٰ بن جاریہ تہ دطبقة رابعہ راوی وائی،
(رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کاصحیح طریقہ نمازصفحہ)
اوحوالہ مخکنبن تیرہ شوچہ نذیراحمدغیرمقلدلیکلی ووجہ د طبقة
رابعہ راویانوصحابہ کرام رضی اللہ عنہم اجمعین نہ روایات نہ دی
نقل، فلہذا دعیسیٰ بن جاریہ روایات دصحابہ کراموؤ نہ دعدم نقل
دوجے نہ منقطع شو، اومنقطع عند غیرالمقلدین ہم حجت نہ
وی، بلکہ ددے غیرمقلدپہ نزدہم منقطع ضعیف وی، اوگورہ دمؤلف
کتابچہ صفحہ ۱۲

ﷺ دریمہ داچہ پہ دے حدیث کنبن اضطراب ہم دے، پہ بعض روایاتو
کنبن درمضان لفظ دے اوبعض روایاتوکنبن ”یعنی رمضان“ لفظ
دے، کوم چہ دلالت کوی پہ دے خبرہ چہ داد راوی فہم دے، اوپہ
بعضی روایاتوکنبن دسرہ لفظ رمضان نشتہ،

اودوئم اضطراب داسے دے چہ پہ بعضی روایاتوکنبن دحضرت ابی
h ذکر دے چہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مخامخ ئے داواقعہ

بيان ڪري ۽ وه، اويہ بعضي رواياتو کين د ابی h علاوه نامعلوم

کس دادڪردي مثلاً مسندا حمد وغيره داسي روايت دي

.. عن جابر بن عبدالله رضی الله عنه عن ابی بن
 كعب رضی الله عنه قال جاء الى النبي صلی الله
 عليه وسلم الخ بحواله انوار المصابيح

نوهرڪله چه روايت مضطرب شو، نومضطرب روايت خو د
 غيرمقلدينو په نزدهم حجت نه وي لکه چه حصاري صاحب
 غيرمقلدليڪلي دي چه ”حديث مضطرب نهين هوتي ڪماليخفي
 على اهل العلم بالحديث“ (فتاوى حصارية جلد 6 صفحه 456)

رابعاً: غيرمقلدزمونبره په يوروايت جرحه ڪوي، نوائي چه په دي
 حديث ڪنن دست مؤكدوالي ذكر نشته (صفحه 25)

نومونبره هم ديتہ ددوي په ژبه وايوچه په دي حديث ڪنن دي مونبره
 دخپل دعوي مطابق دنبي d نه لفظ سنت اونبائي، ورنه په دي
 حديث دي غيرمقلدين خپل عوامولره تسلي نه وركوي!

د غيرمقلد په نبي d افتراء:

خورو لوستونڪو! مونبره د غيرمقلدينو ڪوم ڪوم دروغ به درته په
 گوته ڪوؤ، حقيقت خو دا دي چه غيرمقلدين قدم په قدم دروغ
 وافتراء ڪوي، ددي دروغونه بغيرددوي مذهب چليدي نه شي،

دلته ئي .. فكانت سنة الرضا، جمله نبي عليه الصلوة والسلام
 ته منسوبه ڪره، حالانڪه داوينا دراوي ده، نه ديغيمبرمصطفى صلي
 الله عليه وسلم — او عبدالقادر حصاري غيرمقلدليڪي: چه نبي عليه
 الصلوة والسلام باندي افتراء ڪونڪي ڪافر اودملت اسلاميه نه خارج
 دي (فتاوى حصارية 5/538)

بس اوس دي غيرمقلديا ڪوڪلمه اووائي اودايمان تجديدي
 اوڪري، اويادي خان له په جنهم ڪنن خائي خونين ڪري

اوپاتی دعلامہ ہیشمی m ددی حدیث متعلق تصحیح نو--

داهم دغیرمقلدینودپارہ فائدہ مند نہ دی، غیرمقلدین دی علامہ ہیشمی قول پہ رندوسترگو نہ اخلی، بلکہ دوی دعلامہ ہیشمی د تقلید پہ خائی تحقیق دی اوکری مونبر چہ کومی جرحی پری اوکری دہغی موافق دی تصحیح تہ خان اورسوی،

دغیرمقلدینواہل حقوسرہ تعصب اودشمنی اوگوری چہ دوی خو دخپل خان دپارہ دعلامہ ہیشمی m تصحیح نہ قبلوی، خوچہ کلہ دخپلی فائدی اوپہ احنافود تردید خائی چہ راشی نوہلتہ ئی بیابی تحقیقہ خبرہ ہم منی،

ددوی دکورنہ خوحوالہ جات نقل کووچہ ددوی پہ نزدعلامہ ہیشمی تصحیح اوتحسین قابل قبول نہ دی مثلاً---

مشهورغیرمقدمولانا عبدالرحمن مبارکیوری صاحب لیکي چہ :
..اولایطمئن القلب بتحسین الہیشمی فان له اوہامًا

فی مجمع الزوائد“ (ابکارالمنن صحہ ۵۷)

ترجمہ : دہیشمی تصحیح بانڈی می زبہ مطمئن نہ دی، خکہ چہ دہ تہ پہ مجمع الزوائدکنس ڈیروہمونہ شوی دی

اودغہ غیرمقلدہم دعلامہ ہیشمی حوالہ دمجمع الزوائدنہ نقل کری دہ نوکومی حوالی موافق دعلامہ صاحب تحسین قابل قبول نہ دی،

آپ ہی کے محفل سجا رہا ہوں

ﷺ مولانا محمد گوندی غیرمقلد صاحب لیکي..ہیشمی m کی تصحیح میں نظرہے، حافظ ابن حجر فرماتے ہیں.. فان له

اوہام“ (التحقیق الراسخ صفحہ ۵۷)

ترجمہ : دہیشمی m پہ تصحیح کنس نظر دی حافظ ابن حجر m فرمائی چہ دی وہمی دی

ارشاد الحق اثری غیرمقلدلیکی : اور جهان تک کسی حدیث کے متعلق علامہ ہیثمی کے حکم کا تعلق ہے تو یقین جانیئے مجمع الزوائد میں بیسوں ایسے مقامات ہیں، جہاں آئمہ فن نے علامہ ہیثمی کے حکم سے اتفاق نہیں کیا (توضیح الکلام ۴۰۹۱۲)

ترجمہ: اوکوم خائې پورې چه د علامه هیثمی په یو حدیث باندې حکم لگولو تعلق دې نوبقین اوکړې چه په مجمع الزوائد کښ داسې ډیر مقامات شته چه هلته ورسره آئمه فن د علامه هیثمی حکم سره اتفاق نه دې کړې

غیرمقلد خودغه یقین پریخې دې کنه دهغوی خو په احنافو باندې تریدم مقصود دې اوس په یقین او غیر یقین څه کوې خو چه په احنافو چه دخپل زړه پراس اوکاږی، بلکه ابوعمار صاحب پشاور ی هم لیکي چه ”د احادیث هم ضعیف دې“ (تراویح ---- صفحه ۲۸)

بس په دې حواله جاتوبه اکتفاء اوکړو بتوفیق الله تعالی پس دا خبره سرکنده شوه چه د غیرمقلدینو په نزد د علامه هیثمی تصحیح هیڅ قدر نه لری نود غیرمقلدینو دلائل د تار عنکبوت غوندې حیثیت لری، چه هغه هم دوږه شو، بتوفیق الله تعالی

د غیرمقلدینو څلورم دلیل باندې تعاقب

غیرمقلد: سیدنا امیر المؤمنین عمر بن خطاب h ابی بن کعب اوتمیم داری i ته حکم اوکړو چه خلقوته په رمضان کښ یولس رکعتہ اوکړی (مؤطامام مالک وسنن کبری)

الجواب: رښتیا خبره ده صحیح عقل هم د الله لوی نعمت دې چه چاله ئې ورکړی، الله پاک دې څوک بدون اجتهاد غیرمقلد کوې نه، ورنه دغه حال به ئې وی لکه ددې مؤلف چه دې ---- بس

دومره به مختصرًا وایو، چه الله دې مونږ ددې عذاب غیرمقلدیت بدون اجتهاد نه ساتی آمین،
دغیرمقلد خود ادعوی ده چه ..نبی d اته رکعاته تراویح کړې
دی..صفحه ۱۱“

دعوی ئې خوداوه، اودلیل دیوامتی قول (دحضرت عمر h) پیش
کوی، این چه بوالعجبی است!
ثانیاً: څنگه چه دقرآن وسنت نه خالی اوجاهل یی، همدغسې دخپل
اصولونه هم ناخبریی، ځکه چه ستاسوپه نزدخوپه قول صحابی h
باندې عبادت نه ثابتیری، اوگوره دخپل استاذکتاب دې الحق
الصریح جلد ۵، صفحه ۳۲۹، نوته ترینه داخپل مسلك څرنگه ثابتوی
؟

ثالثاً: هغه کومه مجبوری درته پیښ شوه، چه دصحابو کرامو ز اقوال
واعمال ته محتاجه شوې، ظالمانو! اوسه پورې خوبه مودخپل
فاسدزعم مطابق دادعوی کولې چه په قرآن کریم کښ صراحتاً منع
راغلي ده چه دصحابو کرامو ز اقوال واعمال به حجت نه
گنډی، معاذالله!

مثلاً: رئیس ندوی غیرمقلدلیکی: اس آیت کریمه میں بھی
صحابه کے قول و عمل کو حجت بنانے کی صریح ممانعت
کی گئی ہے“ (مجموعه مقالات پرسلفی تحقیقی جائزہ صفحہ
653)

ترجمه: په دې آیت کریمه کښ هم دصحابه کرامو قول و عمل لره
حجت کیدونه ښکاره منع شوې دي،
موصوف په خپل کتاب کښ ډیرداسې آیات کریمه پیش کړې
دی، اودادعوی ئې کړې ده چه داآیت دال دې په دې خبره چه
دصحابی قول و عمل به نه منی، معاذالله، هغه پورا حواله جات

دخوف طوالت دوجی نہ نشوپیش کولی، البتہ دایوہ حوالہ بہ
 تری پیش کروچہ علماء دیوبند n لہ ئی چیلنج ورکری دے چه
 ..ہم کہتے ہیں کہ ہمارا مطالبہ دیوبندیہ سے --- کہ
 کوئی ایک دلیل شرعی بھی اقوال و افعال صحابہ
 کے حجت ہونے پر دیں، مگر آج تک عاجز و خائب
 و خاسر رہے اور تاقیامت ایسے ہی رہیں گے، کس نص
 یا قول و فعل صحابی و اجماع امت میں ہے کہ اقوال
 و افعال صحابہ کو حجت بناؤ؟

ترجمہ: مونبرہ و ایوچہ زمونبرہ مطالبہ ددیوبندیانوںہ دادہ چه صرف
 یودلیل شرعی دصحابو پہ اقوال و اعمال پہ حجت کیدوباندی پیش
 کری، مگر ہغوی ترنہ پوری عاجزدی، اور ترقیامتہ پوری ہمدغسی بہ
 وی، پہ کوم نص یا قول و فعل صحابی و اجماع امت کنب دی چه
 دصحابو اقوال و افعال حجت اونیسے ---؟

قارئین کرام! خبرہ بالکل صفادہ اودتشریح اووضاحت ہم محتاجہ نہ
 دہ چه دوی دصحابہ کراموژ اقوال پہ خپل زعم باطل سرہ دقرآن
 کریم دنص نہ غیر حجت گنری اوبیالاہل حق علماء دیوبندقدس اللہ
 سرہم لہ چیلنج ہم ورکوی، خواہل حق دداسی احمقانو چیلنج
 دلیونویوچیلنج گنرلوسرہ ہم دہغوی دکورنہ جوابات ورکوی
 خیر! داموضوع فی الحال دلته نہ چپرو موقع بہ ئی اللہ بل خائی
 راولی، خودومرہ خبرہ مونبرتہ معلومہ شوہ چه دوی دصحابہ کرام
 رضوان اللہ علیہم اجمعین اقوال و اعمال دقرآن کریم دنص مطابق
 غیر حجت گنری

نودلتہ کنب دغہ مؤلف دخپل اصولونہ خلاف ورزی کولوسرہ خرنگہ
 اقدام اوکرہ؟

توضیح: دغیرمقلدینوپہ نزداقوال صحابہ حجت نہ دے دی بانڈی مختصرتبصرہ اوشوہ، دتفصیل دپارہ شائقین حضرات زمونبر کتاب.. ”دغیرمقلدینوگمراہ کن عقائد“ اوگوری!

رابعاً: کہ دغہ روایت ثابت اوتراویح ترینہ مرادشی نوبیہام دالاتی اهلحدیثودپارہ مفیدنہ دے بعض وجوہات ئے تیرشو، اویووجہ ئے دہم دہ چہ داحدیث دغیرمقلدینودتحریرمطابق منسوح دے مثلاً مشهورصوفی غیرمقلدمولاناغلام رسول صاحب فرمائی چہ : یکہ آنکہ ازموطانقل شدہ کہ حضرت عمررضی اللہ عنہ باقامت یازدہ رکعت بابی وتمیم داری امرفرمودہ صاحب محلی ازبیہقی قلمے فرمودہ، ولاینافیہ السابقة فانہ وقع اولائم استقرالامرعلی عشرين ---- الخ(رسالہ تراویح صفحہ ۳۹ و ۴۰).

ترجمہ : یوداحدیث دے چہ کوم مؤطا(امام مالک) کبن راحی چہ حضرت عمر h، حضرت ابی اوتمیم داری i تہ یولس رکعاتو حکم اوکرو، اودوئم حدیث دبیہقی دے، چہ کوم کبن د درویشت (شل رکعاتہ تراویح اودرے وتر) رکعاتو ذکر دے نوبیابہ عمل پہ کوم یو وی؟ ددے جواب خپلہ صاحب محلی امام بیہقی دقلم نہ نقل کرے دی چہ رومبے روایت ددے منافی نہ دے ؤکہ چہ اول پہ یولس رکعاتوبانڈے عمل شوے وو، بیامعاملہ پہ شل رکعاتوبانڈے مقررشوہ، یعنی کہ چرتہ یولس رکعاتہ شوے ہم وی نوہغہ درومبے زمانے عمل و، چہ روستویاپہ شل رکعاتوبانڈے عمل برقرارکرے شو، اوداہم پہ منزله داجماع شوہ، ؤکہ چہ پہ دغہ زمانہ کبن پہ دے عمل برقرارکرے شو، اوانکارمنقول ہم نہ دے نودیتہ اجماع وئیلے کیری، اودغسے تطبیق ددے مؤلف غیرمقلد استاذ امین اللہ پشاوی

غير مقلد هم ڪري ڊي، چنانچه هغه په ڊي الفاظو کينس تطبيق
 ڪوي چه ..ليکن اصح داده چه ديولسو (۱۱) اوشلومينخ کينس هيخ
 منافات نشته، ڇڪه چه جائزده چه اول ئي يولس رڪعته ڪري وي
 اوبيائي پڪينس زيادت ڪري وي“ (الحق الصريح جلد ۵ صفحه ۴۰۷)
 اودغسي نور غير مقلدين وائي چه داسي تطبيق دامام بيهقي نه علاوه
 علامه زرقاني، علامه عيني علامه باجي، علامه سيوطي الشافعي،
 حافظ ابن تيميه الحنبلي، علامه شوڪاني، حافظ ابن حجر عسقلاني
 الشافعي، علامه نيموي n وغيرهم علماء ڪراموهم خونين ڪري ڊي“
 (تعداد تراويح صفحه ۱۶۵ از عبدالمنان نورپوري
 غير مقلد، انوار المصايح صفحه ۲۳۳ از مولانا نذير احمد رحمانی
 غير مقلد، وغيرهما)

نيز! دامين الله دمدرسي مهتم عبدالله فاني غير مقلدهم داسي خبره
 ڪريده چه ..اول کينس اته رڪعته اوپه اخير کينس ئي مستقل طور سره
 شل رڪعته مقرر ڪري ڊي، (انتخاب مشكوة ۱/۵۴۸)
 اوابوعمار غير مقلد صاحب هم داسي خبره ڪري ده اوگوره (تراويح
 شورڪعته دي صفحه ۷۶ و ۷۱)

په دوئمي طريقي سره د مذکور حديث

منسوخت :

ددي روايت بنيادي راوي چه امام مالك m دي ددي عمل ددي
 روايت خلاف دي امين الله غير مقلد ليڪي چه ..مشهور روايت دامام
 مالك نه دادې چه (۳۶) تراويح (؟) اودري وتربه ڪوي (الحق
 الصريح جلد ۵ صفحه ۴۱۵)

سوال نمبر ۷۶ : دامام مالك نه په صحيح السندي سره نقل ڪري چه
 هغه وئيلي دي (۳۶) تراويح اودري و تراوڪري (

او عبدالعزیز نورستانی غیر مقلد امام مالک (۳۶) رکعاته

مذهب نقل کوی اوگوره الحق الصریح فی عدد التراويح صفحه ۱۳

ب: دغسی ددی روایت دوئم مرکزی روای حضرت سائب بن یزید **h** دی، او ددی عمل هم ددی روایت نه خلاف دی په صحیح السنډسره د موصوف عمل وو چه عمر فاورق **h** په زمانه خلافت کنبن به ئی شل رکعاته کول، اوگوره معرفه السنن والآثار ۲/۴۲۲ والبیهقی فی السنن ۲/۴۹۶ والحق الصریح جلد ۵ صفحه ۲۰۷ لامین الله غیر مقلد تراويح خور رکعاته صفحه ۶۲

ج: دغسی ددی بل راوی (ابی بن کعب **h**) عمل هم ددی روایت نه خلاف دی ځکه هغه به هم د حضرت عمر بن الخطاب **h** په زمانه خلافت کنبن شل رکعاته تراويح او درې رکعاته وتر به ئی کول اوگوره مصنف ابن ابی شیبه ۳/۲۸۵

د: او پاتی شو حضرت عمر **h** نو په دی خودلائل پیش کول گویا نمرته دیوه لگول دی خوبیا هم دخپلی خبرې باندي ددلیل په طور دوه حوالې هم ستاسود کورنه پیش کوم، چه دانکارڅه گنجائش پاتي نشی،

ﷻ ستاد استاذ امین الله غیر مقلد حواله تیره شوه، چه هغه وئیلی دی .. عمر **h** نه نقل دی چه هغوی شل رکعاته کړې دی په اوله کنبن هغوی هم دیارلس رکعاته کول، نودابه ډیر اوږده وؤ، نو ملگرو ته تکلیف شول، نو عمر **h** او وئیل چه شل ئی کړې نو بیا به شل رکعاته کیدل، (سوال و جواب ۱۶ نمبر ۵۵ تا ۵۷ منټ)

او د امین الله پشاوری غیر مقلد په مشورې سره لیکلې شوې کتاب ”تراويح خور رکعاته دی صفحه ۵۶

ﷻ او دغسی علامه ابن تیمیه **m** چه تاسو ئی تارک التقلید گنړې فرمائی چه .. فلما جمعهم عمر علی ابن بن کعب (رضی

اللہ عنہم) کان یصلی لهم عشرين رکعة ثم یوتر بثلاث“ (مجموعۃ الفتاویٰ ۵۲۰۱۱)

یعنی چہ کلہ عمر h خلقولرہ دابی بن کعب پہ امامت باندی جمع کرل،نوهغه خلقوته شل رکعاتہ تراویح اودرې رکعاتہ وتر اوکرل.

نوددی تحقیق نہ معلومہ شوه چہ دراویانوخیلہ ددی مرویاتونہ خلاف عمل دی،اوجہ کلہ دراوی عمل دخپل روایت نہ خلاف راشی نوهغه پہ کومہ درجہ کنس وی،نوداحوالہ ہم دلطف اندوزپہ حیثیت سرہ ہم هغوی دکورنہ اوگورې

❦ دغیرمقلدینوشیخ الاسلام مولاناابراہیم سیالکوٹی صاحب لیکي: ..اگرراوی کا عمل اسکی روایت کیخلاف هوتواسکی روایت قابل عمل نہ هوگی“ (انارة المصابیح صفحہ ۲۹ بحوالہ رکعات تراویح)

ترجمہ : کہ چرې دراوی عمل ددی دروایت نہ خلاف وی نوددی روایت بہ قابل قبول نہ وی

❧ دغیرمقلدینومجددوقت نواب صدیق حسن خان صاحب غیرمقلدلیکی : ..ومخالفت راوی از مروی دلیل است آنکہ راوی علم ناسخ داردچہ حمل آن بر سلامت واجب است“ (دلیل الطالب صفحہ ۲۷۲)

یعنی دراوی خپل روایت نہ خلاف عمل کول ددی خبرې دلیل دی چہ راوی ددی روایت پہ منسوخ کیدوباندی علم لری،خکہ چہ دراوی عدالت پہ سلامتی باندی محمول کول واجب دی

خلاصہ : ددی روایت چہ کوم راویان دی ہغہ راویان خپلہ دخپل روایت نہ مخالف دی فلہذا دحوالہ مذکورہ مطابق داروایت

قابل اعتماد پاتہ نشو، فللہ الحمد علی وضوء الحق پاتہ شو د غیرمقلد دا قول چہ .. ددی فاروقی حکم سند بالکل صحیح دی، نو ددی سندتہ... صحیح، چا وئیلہ دی پہ خپلہ دعویٰ خودلیل پیش کوہ کنہ! دا ولی تقلیدتہ محتاجہ کیری، اوبیا ہم لادعویٰ کوی چہ زہ خوتقلیدنہ کوم!! ہغہ دکارغہ مثال دی چہ غل ہم خوری، اومنبوکہ ہم خندی کم از کم پہ دی دعویٰ کنبں خوبہ دی قارئینوتہ خلی وی چہ واقعی مونبرہ پہ ہر دعویٰ کنبں صرف او صرف قرآن وحدیث پیش کوؤ، دامتہ اقوالوتہ نہ محتاجہ کیرو!

ثانیاً: کہ چری ددی حدیث سندہم صحیح شی، نوبیا ہم ددی متن ضعیف دی، حکہ داخبرہ ضروری نہ دہ چہ سند صحیح وی، نومتن دی ہم لازماً اور ضرور صحیح وی، بطور شواہد شو حوالہ جات دخپل کورنہ ملاحظہ کری بتوفیق اللہ سبحانہ وتعالیٰ،

چنانچہ ستا استاذ امین اللہ پشاوری غیرمقلدلیکی : .. او دا خبرہ معلومہ دہ چہ صحت دسند مستلزم نہ دی صحت دمتن لرہ، (الحق الصریح جلد ۲ صفحہ ۸۶)

(۲) مولانا مبارکپوری صاحب غیرمقلد لیکی.. ان صحتہ السند لایستلزم صحتہ المتن، (ابکار المنن صفحہ ۲۸)

دغسی مولانا محمد گوندلوی صاحب غیرمقلد لیکی.. اور صحتہ سند صحتہ متن کومستلزم نہیں ہئے، (التحقیق الراسخ صفحہ ۱۱۷)

نو اوس متن خنگہ ضعیف دی؟ ہغہ داسی چہ محدثین کرام ددی روایت راوی .. امام مالک، قول دیولسور کعاتومتعلق ئی وہم گنرلی دی، مثلاً مشہور مالکی المسلك فقیہ علامہ ابن عبدالبر m فرمائی

..ان الاغلب عندی ان قوله، احدى عشرة وهم“

(الاستذکار ۲/۶۹)

ترجمہ : زمابہ نزدغالب گمان دادی چہ دامام مالک m قول دیولس رکعاتودا..وہم“دی بل خائی فرمائی ..”وغیر مالک یخالفہ“ فیقول فی موضع احدى وعشرون وهو الصحيح ولا اعلم احدًا قال فی هذا الحديث احدى عشرة رکعة غیر مالک“ایضاً)

ترجمہ : دامام مالک نہ علاوہ نورروایانوددی مخالفت کپی دی اوہغوی پہ دی حدیث کنب دتراویحویویشت رکعاتوقول پہ دی حدیث کنب نقل کپی دی

اویباعلامہ صاحب m دحضرت عمر h دزمانی نہ دشل درکعاتوتراویحو متعددروایات نقل کولونہ پس لیکی ..وہذا کلہ یشہدبان الروایة باحدى عشرة وهم وغلط،وان الصحيح ثلاث وعشرون،واحدى وعشرون رکعة“ (الاستذکار ۲/۶۹)

ترجمہ : داتول روایات پہ دی خبرہ گواہی ورکوی چہ یولس رکعاتوالاروایت محض وہم او غلط دی اوصحیح روایات ہغہ دی چہ پہ ہغی کنب دریشت اویویشت رکعاتو ذکر دی

ددی تعاقب نہ پس تشریح اوتوضیح تہ ہیخ ضرورت پاتی نہ شو، علامہ صاحب دامام مالک وہم اوغلطی ئی سرہ ددلیل دنمر د رنپا نہ زیاتہ واضحہ کپہ، اوچہ بیاہم خوک پوند تقلید او غیر معتبر روایات مستدل گرخوی نوہغہ دی خپل دانجام سوچ اوکپی او ددی ضمن کنب پہ آخرکنب دخپل کورنہ داحوالہ ہم تحفہ واخلہ،

مشہور غیر مقلد عالم گوندلوی صاحب لیکی: جس حدیث کی سند کے رجال ثقات ہوں بظاہر اس میں کوئی خرابی نہیں ہوتی، لیکن کسی محدث کو کسی علت خفیہ

پر اطلاع ہو جائے اور وہ کہے کہ اس میں علت ہے تو وہ معلل ہے۔

(التحقیق الراسخ صفحہ ۱۲)

ترجمہ : چہ دکوم حدیث سندخلق ثقات وی پہ ظاہرہ کنبں پہ ہغی کنبں شہ خرابی ہم نہ وی لیکن کوم محدث تہ پہ یوپت علت بانڈی اطلاع اوشی اوہغہ اووائی چہ پہ دی کنبں علت دی نوہغہ معلل وی خلاصۃ التحقیق : داحدیث دغیرمقلدینولپارہ قطعاً مفیدنہ دی غیرمقلد ہسی خپل عوام اوناخبرخلقولرہ لکہ دماشومانوتسلی ورکوی، اوخان پری خوشالوی اودخپل عوام کالانعام نہ د..واہ واہ، ایوارڈ حاصلوی! دآخرت فکر پکاردی! دہوکونہ ہیخ نہ جویری.

هذا ما عندي والله اعلم بالصواب

غیرمقلد: د خلفاء راشدینو عمل اتہ (۸) رکعاتو بانڈی نبی d فرمائی علیکم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدين
جواب: اناللہ وانا الیہ راجعون ! دچرگی مالکی سرہ شہ کاردی، ستاسو دخلفاء راشدینوسرہ شہ کاردی!! اوسہ پوری خوبہ تاسو دخلفاء راشدینو عمل تہ بدعت وئیلی، مثلاً دغیرمقلدینو مشهور اومستندعالم امیریمانی غیرمقلدلیکی..عرفت ان عمررضی اللہ عنہ هوالذی جعلها جماعة علی معین وسمّاها بدعة، واما قوله نعم البدعة فليس فی البدعة ما يمدح بل كل بدعة ضلالة ..(سبل السلام شرح بلوغ المرام ۲/۱۲)

ترجمہ : تااوپژندل چه حضرت عمر h تراویح یوامام سرہ
دجمع پہ صورت کبن مقررکرہ اوددی نوم ئی بدعت کیخودہ، ددی
داقول چه بنہ بدعت دی نوبدعت یوہم بنہ نشتہ، بلکہ ہربدعت
گمراہی دہ

اللہ! اللہ! چه غیرمقلدین دصحابہ کرامورضوان اللہ علیہم اجمعین
سرہ پہ دشمنی کبن دومرہ مخکبن دی نوداسی خلقوتہ خہ حق دی،
چه دصحابہ کراموپہ فعل بانندی استدلال کوی، اویابعضی وخت کبن
ددوی مذهب چه دصحابہ کراموافعالوسرہ اتفاقاً برابر شی، نادرآ،
نوبیاخوصحابہ کرام وختی طورسرہ پہ ظاہرہ کبن منی، خوچه کله
ددوی مذهب خلاف راشی نوبیاداسی بک بک کولوسرہ پہ صحابہ
کرامو [۱] باند تبراہازیانی شروع کری چه شیعه گان ترینہ ہم
بیاتریننگ ایزدہ کوی!

پاتی شودغیرمقلددامذکور حدیث چه ذکر کری دی ..علیکم بسنتی“
نوددی حدیث نہ ہم دغیرمقلدینوبرات کری دی،
چنانچه امام اہل حدیث (فی زماننا) وحیدالزمان غیرمقلدددی
حدیث دلاندی لیکی .. اس حدیث کایہ مطلب نہیں ہے کہ
خلفاء کافعل بھی سنت ہے، سنت توآنحضرت (صلی اللہ
علیہ وسلم) ہی کاقول ہے کیونکہ آپ خطاء سے معصوم
تھے اورآپ کے خلفاءمعصوم نہ تھے، (لغات الحدیث
۲/۷۸ کتاب:ر)

ترجمہ : ددی حدیث دامطلب نہ دی چه دخلفاوُفعل ہم سنت دی،
سنت خودحضور صلی اللہ علیہ وسلم قول وفعل دی، خکہ چه
ہغوی خومعصوم وؤ، اودنبی d خلفاء معصوم نہ وؤ،

﴿دغسی علامہ امیریمانی صاحب غیرمقلدلیکی: ان الصحابة﴾

خالفوا الشيخين في مواضع ومسائل فدل
انهم لم يحملوا الحديث على ان ماقالوه وفعلوه
حجة“ (سبل السلام ۲/۱۲)

ترجمه : بیشک صحابوئیه خوځایونوکښ اومسائلوکښ دشیخین
(ابوبکرو عمر ؓ) مخالفت کړې دې پس دادلیل دې چه هغوی
داحديث په دې نه دې محمول کړې چه هغه څه اووائی یاخه اوکړی
نوهغه به حجت وی،

بس دومره حواله جات کافی دی، ته به په دې دهوکه کښ کامیاب
نشي چه خلقو(ناخبرخلقو) لره دهوکه ورکړې چه گنی مونږه
غیرمقلدین خوهم صحابه کرام ؓ منو! : حاشا وکلا

مزیدبحث په دې ځانې کښ نه چیرو، تفصیل به ئې دامین الله غیر
مقلدکتاب په جواب (غیرمقلدین او خلفاء راشدین بجواب احناف
او خلفاء راشدین) کښ به راشی انشاء الله الرحمن وبتوفیق
الله تعالی!

البته مختصراً په تابوت دې آخری میخ ټک وهلوپه خاطر یوه حواله
بله هم دپیش کولو جرات کوؤ، امین الله غیرمقلدلیکی: د صحابی په
عمل باندي سنت والې نه ثابتیری .. (الحق الصریح جلد ۵ صفحه
۲۰۹)

نوچه دصحابوئباندي تبراږایانې! دصحابه کرامو ؓ اقوال عدم
حجت! دصحابه کرامو ؓ په اقوال باندي عبادات چه هم نه
ثابتیری! او دصحابه کراموپه عمل باندي سنت هم نه ثابتیری
العیاذبالله!

نوبیا دخلفاء راشدینونه څه دپاره حواله جات پیش کوئ!! آیا
دعواموله دهوکه ورکول نه دی، چه گنی مونږه (غیرمقلدین) هم
صحابه کرام رضوان الله علیهم اجمعین منو! شرم اوکړې شرم!

شرم تم کومگر نہیں آتی

د غیرمقلدینو پنجم ۵ دلیل اود هغی تعاقب

عبدالله بن یزید [۱] فرمائی..کنانقوم فی زمان عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ باحدی عشرة رکعة (الحاوی للفتاویٰ)

ترجمہ : مونبرہ (صحابہ) عمر h پہ زمانہ کبن یولس رکعتہ تراویح کولی،

ددی روایت راویان قول ثقہ دی،امام جلال الدین سیوطی m فرمائی دے حدیث بارہ کبن ..وفی مصنف سعیدبن منصور بسند فی غاية الصحة،

ترجمہ :اویولس رکعتووالا روایت مصنف سعیدبن منصور کبن ڊیرپہ صحیح سندسره دے (المصابیح فی صلوة التراویح صفحہ ۱۵الحاوی للفتاویٰ ۱/۰۳۵)

الجواب: دغیرمقلدینومثال دهغه کس پشان دے چه سیلاب خان سره راروان کړې وی نوهغه کله یوشی ته لاس اچوی،اوکله بل ته،اگرکه هغه شی دة ته خه فائده نه رسوی،یعنی په اردو ژبه کبن ورته وائی،ڈوبتے کوتنکا کاسهارا“

همدغسی غیرمقلدین هم دی چه کله یوروایت ته لاس اچوی اوکله بل روایت (ضعیف) ته لیکن فائده ورته پکبن هیخ نه میلاویری خکه چه :

اولاً: ستا خود ادعوی وه چه ..نبی d اته رکعتہ تراویح کړې دی اوپه دلیل کبن دصحابه وو،حدیث،اوهغه هم ضعیف حدیث----!!

نوپه دعوی اودلیل کبن دے مطابقت نشته،مونبر ته په خپله دعوی کبن دنبی d عمل اوهغه هم داته رکعاتو حصراو بنیائی دیده باید-!

ثانیاً: دا حدیث ضعیف دی، ڇڪه ڇه ددی مرکزی راوی عبدالعزیز بن محمد الدر اوردی دی اوپه دی باندي آئمه ڪرامو جرحي ڪري دی ملاحظه ڪري بتوفیق الله سبحانه تعالیٰ
 ۞ امام ابو حاتم m فرمائی.. لا یحتج به، دا راوی قابل حجت نه دی (تهذیب الڪمال ۱۱/۵۲۷، تهذیب التهذیب ۱/۴۷۱ الجرح والتعدیل ۵/۳۹۵)

امام احمد بن زبیر m فرمائی.. لیس بالقوی، ڇه داهیڃ نه دی
 ۞ امام نسائی m فرمائی ڇه.. لیس بالقوی، داپه روایت حدیث ڪنن مطبوط نه دی، اوداهم فرمائی ڇه ددی احادیث دعبیدالله عمری نه منکر دی،

۞ ابن حبان m په ڪتاب الثقات ڪنن دیته خطا ڪاروئیلی دی،
 ۞ حافظ ابن حجر m دده باره ڪنن لیکي ڇه داصدوق دی لیکن دنورو محدثینو دڪتابونونه احادیث په نقل ڪولو ڪنن غلطیانی ڪوی، (تقریب التهذیب ۱/۷۰۲)

۞ امام احمد بن حنبل m دده په باره ڪنن فرمائی.. لیس بشیء .. ڇه داپه هیڃ نه دی اوداهم فرمائی ڇه دا ڪله په فقط سره روایت بیانوی نووهم ترینه ڪیری اوباطل روایات نقل ڪوی، اوداهم فرمائی ڇه دی دنورو خلقو دڪتابونونه احادیث نقل ڪولو ڪنن وهم اوخطا ڪیری (میزان الاعتدال ۲/۶۳۳ الڪاشف ۲/۱۹۵ التهذیب ۳/۴۷۲)

۞ امام ساجی m فرمائی ڇه دا ڪر ڇه ربتونی اوامانت ڪار خلقو نه دی لیکن ڪثیر الوهم دی،
 ۞ اومولانا ارشاد الحق اثری غیر مقلدلیکی ڇه ڪثیر الوهم جرح مفسرده (توضیح الڪلام صفحه ۴۷۹)

✎ امام ابوذرعه فرمائی .عبدالعزیز دروردی سئ الحفظ

(بدحافظی والا) راوی دے، او بعضی وخت کبیں چہ کله دخپلی
حافظی نہ خہ بیان کری غلطی پکبیں کوی، (تہذیب التہذیب
۳/۴۷۲)

او..سئ الحفظ، متعلق مولانا سلطان محمود صاحب غیرمقلد لیکی
چہ ..کاذب سئ الحفظ، وغیرہ جرح مفسرہ.

(اصطلاحات المحدثین صفحہ ۰۲)

✎ بلکہ غیرمقلدین ہم دراوی تہ ضعیف وائی مثلاً :

د غیر مقلدینوشیخ الکل فی الکل نذیرحسین دهلوی صاحب یو
روایت ناقابل اعتبارکنری نوپہ داسی الفاظوکبیں ئی تردیدکوی،
اس طریق میں عبدالعزیزاگرچہ صدوق تھا، لیکن کتب
غیرسے روایت کرتا تھا (فتاوی نذیریہ ۳/۳۹۷) ترجمہ :پہ دے
سندکبیں عبدالعزیزاگرچہ ربتونی وو، لیکن دنوروکتا بنونہ بہ ئی
نقل کولو اوخطابہ ئی کولہ،

☺ شیخ عبدالرؤف غیرمقلددے پہ یوروایت داسی جرحہ
کوی..اور دراروردی غلطیاں کرتے ہیں، جیسا کہ ابن
سعد، ابوذرعه اور ابن حبان وغیرہ نے کیا ہے لہذا ان کا اس
حدیث کو مرفوعاً روایت کرنا معتبر نہیں“ (القول المقبول
صفحہ ۵۵۸)

اوبل خائی لیکی..دراوردی ضعیف ہیں“ (ایضاً صفحہ ۳۸۲)
خلاصہ : فلہذا دا روایت سنداً ضعیف شو،

ہا! پاتی شو دعلامہ سیوطی m نہ دتصحیح نقل -----

نومونبرہ مخکبیں ہم دادکر کری وؤچہ غیرمقلدین ہرقسمہ موادتہ
لاس اچوی، ہغہ دپنستو متل دے چہ اخوندلہ دے پی وی کہ دخری
وی اودسپی وی ہمدغسی غیرمقلدین دھرہغہ کس نہ اخذکوی چہ

دوی پکنس خہ نہ خہ وختی طور سرہ فائده وی، اگر کہ ہغہ

شخصیت دغیر مقلدینوپہ نزد معتبر ہم نہ وی،

لکہ چہ ددی واضح مثال دغیر مقلد اذکر کردہ حوالہ، موصوف

غیر مقلد خود علامہ سیوطی m نہ حوالہ نقل کرہ حالانکہ علامہ

سیوطی خود غیر مقلدینوپہ نزد قابل اعتبار او غیر معتمد شخصیت

دی، بلکہ داسی ناروا جرحی ئی پرې کرې دی چہ الامن

والحفیظ

خو حوالہ جات او گوری:

ﷺ عبدالله معمار امرتسری غیر مقلد لیکي.. سیوطی کاتساہل

اور قلت فہم مشہور ہے“ (محمدیہ پاکت صفحہ ۵۲۴)

ﷺ دغیر مقلدینو شیخ الحدیث رئیس ندوی غیر مقلد علامہ سیوطی m

.. حاطب الیل غیر محتاط، متساہل او جامع غث

و ثمین“ غوندی دصفتو حامل ئی گنری، (او گورہ اللمحات

جلد ۲ صفحہ 299 ناشر: جامعہ سلفیہ بنارس)

اوبل خائی کبنس یوہ حوالہ نقل کوی چہ علامہ سیوطی m بہ پہ

کثرت سرہ دروغ و ئیلی (اللمحات ۸۷۲)

ہمدغہ رئیس ندوی غیر مقلد دخیل معتمد عالم نواب صدیق حسن

خان غیر مقلد نہ ہم حوالہ نقل کوی چہ .. سیوطی کی کتابوں

کی کوئی بھی بات قابل قبول نہیں الا یہ کہ دوسرے اہل

علم کی تحریروں سے بھی اس کی تائید ہو جائے، بدعتی

ہوا پرست اور شیعوں کے شور و شرکا اصل سرمایہ

تصانیف سیوطی ہی ہیں یہ حاطب اللیل تھے اور غث

و ثمین سبھی جمع کر دیتے تھے انہیں نقد و نظر سے کوئی

سروکارنہ تہا--- الخ (اتحاف النبلاء صفحہ

۲۶۲، واللمعات ۸۷۲)

ترجمہ : دسیوطی دکتابونونہ یوخبیرہ ہم قابل قبول نہ دہ، مگر د نورواہل علمودتحریراتونہ ددی تائیداوشی، بدعتی ہواپرست او دشیعہ گانوشوراوشراصل سرمایہ ہم دسیوطی تصانیف دی، دا دشیپ لرگی رواپنکی والا(دامقولہ دہ ناقل) وواویہ اوچ اولمدہ ٲول بہ ئی راجمع کول تنقیدونظرسره ئی خہ کارنہ وؤ،

﴿ ہمدغہ حوالہ حافظ جلال الدین قاسمی غیرمقلدہم پہ خپل کتاب کنبں درج کړی دہ، اوگورہ احسن الجدل بجواب راہ اعتدال صفحہ 59،

﴿ اوستااستاذامین اللہ غیرمقلدہم علامہ سیوطی دغلط نظرئی اودغلط عقیدې حامل ئی گنپری، اوگورہ سیرت الرسول ۱۰۱۱ ۴۱ باقی حوالہ جات ہم مونبرسره شتہ، لیکن خبرہ اوگدیبری دتفصیل دپارہ دغیرمقلدینوپہ علامہ سیوطی m جروح زمونبرہ بل کتاب ..غضب الباری علی امین اللہ البشاورى بجواب رحمة الباری،“ زیرتالیف کنبں موجوددی، پہ موقعہ بہ ئی ملاحظہ کړی ان شاء اللہ، نوچہ علامہ سیوطی m خبرہ قابل قبول نہ دہ اودشیعہ گانو او داهل بدعتوسرمایہ دہ،

او دروغژن دې (معاذاللہ) نوبیادداسی شخصیت خبرہ باندي خپل مسلك ومذهب ثابتولودپارہ ناکام کوشش کول خومرہ دشرم خبرہ دہ، معلومہ شوہ چہ دغیرمقلدینومذہب دجولاگی پہ تارباندي بناء دې،

توضیح: زمونبرہ دشل رکعاتودلیل باندي دیو راوی متعلق دہ غیرمقلد لیکي: چہ هغه خوبہ رفع الیدین ہم کول، اوآمین بالجہر بہ ئی ہم کول، اوتاسودانہ کوي، خواهش پرست یی، اوگورہ کتابچہ صفحہ ۲۵،

نومونبرہ ہم دوی تہ ددوی داصولومطابق وایوچہ علامہ سیوطی m خوداهم فرمائیلی دی چہ ..ولاشک انه لایمکن نہی الحلق باسرهم عن التقليدان العوام یجوزلهم التقليد بالاجماع“ (الرّد علی من اخلدالی الارض صفحہ ۶۷) نوعلامہ سیوطی m دعوامودپارہ تقلیدبالاجماع جائز گنری، نوتاسودداسی کس نہ خرنگہ خپل بدعی مذهب ثابتوی، اوس خپلہ اووائی چہ خواہش پرست تاسوشوی کہ مونبرہ؟

ہم اگر عرض کرینگے توشکایت ہوگی

دا خو وو دعلامہ سیوطی m حیثیت دغیرمقلدینوپہ عدالت کنب، اوھرچہ دعلامہ سیوطی m دسنن سعیدبن منصور“پہ حوالی سرہ نقل دی،نوزمونبرہ دمعلومات مطابق چہ کومہ مطبوعہ نسخہ دہ ددی کتاب مذکورہ،نوهغہ ناقصہ نسخہ دہ،مکملہ نسخہ چرہ نشہ زمونبرہ معلومات مطابق،گویاچہ ددی حدیث قول دارومدار دامام سیوطی m پہ نقل باندی دی نوپہ داسی صورت کنب دغیرمقلدینود اصول مطابق داحوالہ قابل اعتماد ندہ، حکہ چہ اول خودعلامہ سیوطی حیثیت د غیر مقلدینو پہ نظر کنب بشارہ شوچہ ہیخ حیثیت ئی نہ دی بلکه قابل اعتمادئہ ہم نہ گنری (العیاذباللہ)

دوئم : شہاب الدین بوصیری m دقراءت خلف الامام متعلق یوحديث پہ خپل کتاب ..اتحاف الخیرة المہرة“ کنب دامام احمد بن منیع m مسندنہ پہ سندسرہ نقل کرې دی لیکن بیاہم غیرمقلدین ددی حدیث باندی عمل کولو تہ تیارنہ دی،

مثلاً زبیرعلیزئی غیرمقلدمماتی ددی حدیث دنہ قبلولو عذر داسی کوی چہ (اکتفاء برترجمہ ناقل) احمدبن منیع اصل کتاب چرہ ہم ملاؤنشو،اوبوصیری ددی دوفات نہ سوونوکالہ پس پیداشوی دی (نصرالباری صفحہ ۷۴)

نومونبرہ ہم دوی تہ دوی داصولومطابق وایوچہ..سنن سعیدبن منصور، مکملہ نسخہ مونبرہ تہ چرتہ ہم نہ دہ ملاؤشوی، ورنہ تاسومونبرہ تہ اصل نسخہ پیش کړې، اوعلامہ سیوطی m ..ابن منصور، و دوفات نہ سؤونوکالہ پس پیداشوی دې

ہم الزام ان کودیتے تھے قصور اپنا نکل آیا

پہ بلی طریقی سرہ تور

مؤلف غیرمقلدہ! واقعی پہ تاکبں دخپل استاذخصلتوہ شتہ، چہ دعویٰ دې یوخہ وی اودلیل دې بل خہ وی تاخوداعنوان ایخې دې چہ ..دخلفاء راشدینو عمل اتہ رکعتو باندې، اوبیا ددلیل داسې راوړو چہ نہ پکبں دکوم خلیفہ راشدخہ عمل شتہ اونہ ئې خہ حکم ---؟

خوبس پہ حدیث کبں ئې د عمر h نوم اولیدہ نوزرئې خپل دعویٰ دلاندې داحدیث درج کړہ چہ بس زما دعویٰ خرنگہ ثابتہ شی. خوچہ یوکس شنې چشمې واچوی، نوبیاورته ہر خہ شنہ بنکاری!----

ہم عالم خیال میں ان سے گلے ملے

بلی کو چھیچڑے نظر آتے ہیں خواب میں

عبدالله غازیپوری صاحب غیرمقلد. دحضرت یزیدبن رومان روایت (چہ پہ ہغې کبں دشلورکعاتو ذکر دې) پہ جواب کبں لیکي چہ..اس میں اس امر کی تصریح نہیں کہ جو لوگ بیس رکعات پڑھتے تھے، وہ بحکم حضرت عمر رضی اللہ عنہ پڑھتے تھے“ (رکعات التراویح صفحہ ۱۹)

ترجمہ : پہ دې (حدیث) کبں ددې خبرې خہ صراحت نشتہ چہ کوم خلق شل رکعاتہ کول، ہغہ د عمر h پہ حکم ئې کول

غیرمقلدہ ! داخبرہ خان تہ ہم متوجہ کرہ چہ ستاپہ دغہ
حدیث کنب خہ صراحت نشتہ چہ کوم خلقوکچر ې یولس رکعاتہ
کول ہم، (اگر بالفرض داخبرہ ثابته شی) نوبیاہم پکنس دحضرت
عمر h خہ حکم نشتہ

ﷺ دغسی زبیرعلیزئی غیرمقلدلیکی: ابن ابی ذہب رضی اللہ
عنه کی روایت توفاروقی حکم سے یکسر خالی
ہے لہذا موضوع سے خارج ہے، (تعداد رکعات قیام رمضان
کا تحقیقی جائزہ صفحہ ۷۵)

دابن ابی ذہب h روایت خود فاروقی حکم نہ بالکل خالی دی لہذا
داموضوع نہ خارج دی، نوداسی مونبرہ ہم وایوچہ ستاپہ ذکر کردہ
روایت کنب فاروقی حکم نشتہ، نوستا روایت دموضوع نہ خارج دی

اوس ئی شمارہ :

ﷺ عبدالمنان غیرمقلدلیکی: جس قدر آثار ذکر کیئے گئے ہیں
ان میں صرف یہی بتایا گیا ہے کہ لوگ حضرت
عمر رضی اللہ عنہ کے زمانہ میں بیس رکعت پڑھتے تھے
تو ظاہر بات ہے کہ اتنے سے لوگ کے عہد فاروقی میں
بیس پڑھنے سے بیس رکعات کا حضرت عمر رضی اللہ
عنه کی سنت ہونا لازم نہیں آتا، (تعداد تراویح صفحہ ۶۲)

ترجمہ : خومرہ آثار جہ ذکر کر ې شوپہ دیکنب صرف ہم دااوبنودلې
شو چہ خلقوبہ دحضرت عمر h پہ زمانہ کنب شل رکعاتہ
کول، نوظاہرہ خبرہ دہ چہ د خلقوشل رکعاتہ پہ عہد فاروقی کنب
کول دحضرت عمر h سنت کیدل ترینہ نہ لازمیری

اوگورہ! غیرمقلدہ داخبرہ ہم پہ تاباندی نہ فٹ کیری؟
اوکنہ داصول صرف احناف (کثر اللہ جماعتہم) دپارہ مو وقف
کری دی؟

خلاصہ : ددی حوالہ جاتونہ معلومہ شوه چه دغیرمقلدینوپہ نزدیہ
کوم روایت کنس دخیفہ راشدخیل حکم یاخیل عمل ذکر نہ
وی، نوداد موضوع نہ خارج اونا قابل اعتباردی
غیرمقلد! ددی روایت نہ داخبرہ ثابتہ شوه چه ٲولوصحابہ کرامو j
به اته رکعاتہ تراویح کولی نودصحابہ کرامو رضوان اللہ علیہم
اجمعین اجماع شوه، اجماع دیوبندیان نہ منی، اوکہ اهلحدیث،
انصاف----(صفحه ۱۷)

الجواب: ددی روایت حشرکہ دی کتلی وی نوپہ ژبه او قلم لآخه
کوی چه په زرہ کنس به دهم دا جماع شه خیال نہ ووتیرشوی، خوته
ددی روایت نہ یا جاہل وی، یاددی دتجاہل عارفانہ نہ کاراغستی دی،
نوددی، منقطع ضعیف اودخیلی دعوی نہ خلاف حدیث باندی
استدلال کول خو پیریدہ اجماع پری ثابتول واقعی بس داهم
غیرمقلدینو سرہ لائق کاردی

اوبیا ترینہ اجماع سکوتی ثابتول، نوزہ په دی حیران یم چه
غیرمقلدین داخومرہ بی انصافہ ٲلہ اوفرکہ دہ، چه چرتہ مقلدین
حضرات دا جماع سکوتی ذکر اوکری نوتردیدئی بیانوی، اوخیلہ
دخیل مزعوم عمل دپارہ بیاہر شه دخیل دپارہ روا اوجائزگنری!

حالانکہ غیرمقلدین خواجماع سکوتی نہ منی،

مثلاً :

عبدالعزیز نورستانی غیرمقلدلیکی.. اجماع سکوتی کیاہے؟
بس چندافواہ کے خاموش اور چپ ہونے کی ہوائی

اجماع کاہوائی قلعہ ہے، اگر اس کا نام خانہ سازاجماع رکھا جاتا تو بہتر ہوتا (الحق الصریح فی عدالتراویح صفحہ ۱۸)

ترجمہ : اجماع سکوتی خہ خیزدی؟ پس دیوخوافواہ خاموش اوچپ کیدوہوائی اجماع ہوائی قلعہ دہ، کہ چری ددی نوم خانہ سازاجماع کیخودلی شی، نوبہتر بہ وی، بیائی دامام غزالی m نہ ددی متعلق تفصیلی تحریر درج کریدی چہ دانہ اجماع دہ، اونہ دادلیل دی اوپہ آخرہ کنبس بیوائی چہ.. قال الغزالی والمختارانہ لیس باجماع ولاحجۃ“ (ایضاً صفحہ 20)

چہ امام غزالی m فرمائی صحیح خبرہ دادہ چہ دانہ اجماع دہ اونہ حجت دی،

بیاخپلہ فیصلہ پہ دی الفاظوکنبس کوی.. بہرحال صورت کوئی بھی ہو، بیس کی ہویا اس سے کم و بیش کی محض اس حیثیت سے کوئی عمل قابل احتجاج نہیں ہو سکتا ہے فلان عہد میں ا سکوا اختیار کیا گیا اور کسی نے اس پر اعتراض نہیں کیا۔ (الحق الصریح صفحہ 20)

ترجمہ !بہر حال چہ ہر یوصورت وی دشل (رکعاتو) وی اوکہ ددینہ کم وزیات وی نوصرف پہ دی حیثیت سرہ ہیخ یو عمل قابل احتجاج نشی کیدی چہ پہ فلانکی عہد(زمانہ) کنبس دا اختیار کپری شو، اوچاپری اعتراض اونکرو،

ددی غیرمقلدمؤلف جواب حرفاً بہ حرفاً نورستانی صاحب اوکپہ، ہم دخپل کورنہ ئی معاملہ حل شوہ، نو اوس دی خپلہ اووائی چہ اجماع مونبرہ (دیوبندی حضرات) نہ منو، اوکنہ نام نہاد اہلحدیث!؟
 ﴿ دغسی ستا استاذ امین اللہ غیرمقلدہم اجماع سکوتی نہ

منی، اوگورہ حکمة القرآن ۲/۶۳۶ بحوالہ قہر الباری علی

امین اللہ البشاوری، اردو صفحہ 48، پشتو صفحہ ۷۲ فارسی صفحہ
 ۵ اودغسی ستاسونا کام وکیل ہم داسی جرات کپی دی (رحمة
 الباری صفحہ 191) چه ددی په هم زرتزره مرمت اوکپی شی
 انشاء اللہ--- اودغسی تردیدنواب صدیق حسن خان ہم کپی دی
 اوگورہ مجموعہ رسائل عقیدہ باقی حوالہ جات په .. غضب الباری
 کتب به بر موقعه ملاحظه کپی انشاء اللہ

الغرض : ستاسوپه نزد اجماع سکوتی حجت نه ده نودلته کتب ئی
 خرنگه دخپل دعویٰ مطبوظولودپاره -----؟! نو اوس بیادرتہ
 تکراراً وایوچه اجماع نه منکر شوې اوکنه ----؟
 مزید حوالہ جات ہم اوگورہ ! اوفیصلہ خپله اوکړه چه اجماع خوک
 نه منی ----؟

علامہ قرطبی m لیکي چه صدقه دموراو پلارنه ماسیواهم هر چاته
 بخنبلی شی اوپه دی باندي اجماع ده (بحوالہ الحق الصریح ۱/۵۵۱)
 لیکن غیر مقلدین دغه اجماع بیا هم ماتوی اوخلاف ئی کوی، او دغه
 اجماعی مسئله نه منی، اوگورہ (الحق الصریح ۱/۵۵۱)

ﷺ شارح مسلم علامہ محی الدین نووی m لیکي چه .. اعلم ان
 صلوة التراویح سنة باتفاق المسلمین وهی عشرون
 رکعة،

(کتاب الاذکار صفحہ ۸۳)

امام نووی m فرمائی چه په شل رکعاتو باندي د مسلمانانو اتفاق
 دی، حالانکه غیر مقلدین بیا هم ددی اتفاقی مسئلې نه تخته
 کوی اودشاذ او مردود او خواہشاتو پسي روان دی ----!

ﷺ مشهور متعصب غیر مقلد عبدالقادر حصاری غیر مقلد لیکي ..
 سلف صالحین کابے نمازکے کافر ہونے پر اجماع

اور اتفاق تھا، نوبياورپسي دخيل هم مذهب والاخلقونه
گيله كوى چه.. اور بعض اهلحدیثوں نے اختلاف
برپاکیا.. (فتاویٰ حصاریه ۳/۳۹۱)

خپله فیصله اوکړه چه څوک اجماع نه منی-----!؛
مشهور امام اهلحدیث وحیدالزمان صاحب غیرمقلدلیکی چه
دمتعې اباحت قطعې دې چه په دې باندي اجماع ده، (نزل الابرار ۲/۳۳۲)
حالانکه بعض غیرمقلدین بیا هم په دې خپله اجماع باندي عمل نه
کوی، مونږه ئې خو په ښکاره نه گورو، که چرته پټ په پټه په دې
اجماع باندي عمل کوی.

اودغسې په بل کتاب کښ دې چه .. اجماع چیزى نیست،
(عرف الجادی صفحه ۳)

دا حواله جات اوگوره داڅه دی ---؟ په نورو باندي طعنې لگوی
خپله چهره دې کتلې ده ---!؛

اغیار کاجادوچل ہی چکاہم ایک تماشہ بن

ہی گئے

اورو کو جھگانا یاد رہا خود ہوش میں آنا

بھول گئے

نو اوس به مونږه دغه انصاف په منصفین قارئین کرامو باندي به
پریردو چه اجماع څوک نه منی ---؟ داستاذکرکړې مقوله په تا
باندي نه فت کیزی چه تالیکلې ده چه .. من الدعی الاجماع
فقه کذب ومایدریه والناس قداختلفوا، (ستاکتابچه

صفحه ۴۵)

د غیرمقلدینو شیرم دلیل باندي تعاقب

غیرمقلد! مصنف ابن ابی شیبہ کنبن دی چہ .. ان
 عمر جمع الناس علی ابی وتمیع فکانا یصلیان احدی
 عشرة رکعة“ (مصنف ابن ابی شیبہ ۲/۳۹۲)

ترجمہ: عمر **h** ابی اوتمیم داری **i** باندی خلق راجع کرل نودواپرو
 به یولس رکعة کول په رمضان کنبن،
 ددی روایت راویان ٲول دبخاری مسلم رجال دی، اوبالاجماع ٲول
 ثقہ دی،

الجواب: په دې روایت کنبن .. تمیع“ نشته، بلکه تمیم الداری دې
 دیتہ دکتابت غلطی ہم نشو وئیلی. ځکه چه په متن اوترجمہ دواپرو
 کنبن .. تمیع“ دې فلہذا داصریح دروغ دی

ثانیاً: دنورکلام اوجواب نہ قطع نظر----کہ صرف په ظاهر د
 حدیث باندې ہم نظرواچولې شی نوپہ دیکنبن بیاہم دغیرمقلدینو
 دپارہ فائدہ نشته ځکہ چه په دې کنبن دحضرت عمر **h** حکم نشته،
 اوچه حکم ئې نشته نوددوی په نزد معتبرہم نشو، تفصیل ئې
 مخکنس تیرشو،

ثالثاً: غیرمقلدہ! مونبرہ درتہ مخکنس حدیث کنبن ہم جواب درکړې
 ووخوبیاہم دوبارہ ملاحظہ کړہ،

ځکہ تاسوتہ دنسیان مرض ډیرلگی، دثبوت دپارہ اوگورہ رحمۃ
 الباری صفحہ ۱۱۳، واقعہ معراج صفحہ ۲۴ وغیرہ ماداخوعمل د
 صحابی دې او عمل صحابہ خوستاسوپہ نزد حجت نہ
 دې، کما مرتفصیلہ

نوخرنگہ ترینہ دلیل نیسی، اوکنہ زمونبرہ خبرہ درباندې فٲ کیری
 چه سیلاب د اوړی نوهرڅہ تہ لاس اچوې

رابعاً: تاداخبرہ اوکړہ چه ددی راویان دبخاری اودمسلم رجال
 (راویان) دی نوزہ بہ صرف دومرہ عرض اوکړم چه ددی نہ خوستا

داصولو مطابق بیاہم دراویانو ثقاہت نہ لازمیری ءکہ چہ
دبخاری اودمسلم پہ راویانوباندی غیرمقلدینو خومرہ تہمتونو او
گستاخیانی او جرحی کړی دی

داخو یومستقل اوتفصیلی مضمون دی، چہ اوس ئی نشو ذکر کولې،
مونبرہ خاصہ پہ دی موضوع باندی حوالہ جات راجمع کړی دی
خان سرہ، البتہ دثبوت اودنمونی پہ طور بہ یو خومعروضات ترینہ
حاضر خدمت کړو، بتوفیق اللہ تعالیٰ

ابن شہاب زہری m داخوک وؤ، دادبخاری شریف راوی دی اوکنہ -
--؟

لیکن تاسودیتہ ہم دمنافقانوا یجنٹ وائی معاذاللہ، اوگورہ صدیقہ
کائنات صفحہ،

عاصم بن کلیب خوک دی؟ پہ دی باندی تاسو جرحہ کوی کنہ -
؟

عبدالرزاق دل صاحب غیرمقلد بخاری شریف پہ یوراوی
(محمد بن سابق) باندی جرحہ کړیدہ (اوگورہ دزبیر علیزئی مقالات
۱۴۹/۶ وغیرہ)

اوزبیر علیزئی غیرمقلد البانی صاحب متعلق لیکي..البانی
صاحب نے اپنے آخری دور میں بھی صحیح بخاری کی
کئی احادیث کو ضعیف و منکر قرار دیا، (مقالات ۱۵۰۱۶)
ترجمہ : البانی صاحب پہ آخری دور کبں ہم دصحیح بخاری
دیر احادیث ئی ضعیف اومنکر گنرل

گورہ ورثہ اودخپلی خبری حیثیت دی خپلہ معلوم کړہ،

محمد خبیب احمد فیصل آبادی نے صحیح مسلم کی
ایک حدیث پر حملہ کرنے کے بعد لکھا----- بیا ورپسی
لیکی چہ ..ان لوگون کامنہج درج ذیل باتوں پر مشتمل

ہے۔ صحیح بخاری میں ضعیف و منکر روایات بھی موجود ہیں جیسا کہ البانی صاحب کا حوالہ گزر چکا ہے۔ صحیح مسلم میں معلول روایات بھی موجود ہیں“

(مقالات جلد ۶ صفحہ ۱۵۰)

ترجمہ : محمد خبیب احمد فیصل آبادی (دارشاد الحق اثری غیر مقلد روز ناقل) دصحیح مسلم پہ یوحديث باندي دحملې کولو نه پس ليکي ---- بيا زبير عليزئي ورباندي داسې تبصره کوي، ددې خلقومنهج په لاندينوخبروباندي مشتمل دې ۱۱ په صحيح بخاری کښن ضعیف اومنکر روایات هم شته لکه چه څنگه دالبانی صاحب حواله تیره شوه ۱۱ په صحیح مسلم کښن ضعیف اومعلول روایات هم موجود دی،

اوگوره غیر مقلده ! نورې حوالې پیش کړم کنه، دخپلې خبرې حیثیت درته معلوم شو!!؟

داخو دبخاری شریف دراویانومتعلق کلام وواوهرچه خپله امام بخاری m دې، نوکه ددې حیثیت هم درته اوبنائم نوبیابه وائی چه مونبره ئې اوشرمولو، خوزه ټولې حوالې نه نقل کوم صرف دخپلې خبرې ثبوت دپاره به یوه حواله پیش کړم اودشرمه ډوب مړه شی، تاسوخوامام بخاری m ته هم مرفوع القلم وئیلې دې (اوگوره صدیقه کائنات صفحہ ۱۱؟)

اومرفوع القلم څوک وی دحدیث په رنړا کښن، نوددینه هم ځان خبرکړه چه یاخو اوډه کس ته وائی نوامام بخاری m خودغه وخت کښن خو اوډه نه وؤ، اوایاماشوم ته وائی، نوداهم ظاهره ده چه امام بخاری m ماشوم هم نه وؤ، اودریم نمبرمرفوع القلم لیونې ته وائی نوامام بخاری m ته ظالمانوتاسودادریم نسبت کوی العیاذبالله ځکه

چه هغه دوه نسبتونه (اوده اوماشوم) خوصحیح کیری

نه، اودا دویم نسبت ورته ستاسومراده،

نوجه دامام بخاری m دومره گستاخیانی کوې نودوی په رجالو

باندي څه اعتمادپاتې شو----؟

نودا دهوکه به خپل عوامولره ورکړې چه گنی دا حدیث مضبوط دلیل

دې، خودالله په امدادسره ستاسو دهوکې به نشې چلیدی، خلقوته

ستاسویوه یوه دهوکه نوجوانان احناف (کثرالله سوادهم) په

گوته بنائی،

اوس داسوچ مکوه چه گنی زمونږه دتعاقب څوک نشته، هغه

دورلاړو، چه تاسوبه دروغ وئیلی، اودتاسونه دتپوس څوک نه وؤ، اوس

دنوجوانان احناف طلباء دیوبندبچې بچې ستاسودتعاقب دپاره زندگی

وقف کړې ده، **فَلله الحمد**

خامساً: بالاجماع ټول ثقه دی .. دا اجماع پرې چاکړې ده، علماء

کراموکه انبیاء کرامو اوکه فرشتو----

کچرې دفرشتواجماع وی نوهم ئې وضاحت اوکړه----!

که چرې دانبیاء کراموعلیهم الصلوة والتسلیمات اجماع وی نودلیل

---؟

اوکه علماء اجماع وی نوتاخوپه صفحه ۵ باندي دعلماء ااقوال

دا حانف ووطیره گرځولې وه، نوجه صحابه کرامو رضوان الله علیهم

اجمعین ااقوال حجت نه دي عندکم کما مرّتفصیله، نواقوال

العلماء څرنگه حجت-؟ اوکنه دشعیب d دقوم سنت ژوندی کول

غواړې؟

نوتاچه په صفحه ۴۵ باندي دامقوله نقل کړې ده چه .. من الدّاعی

الاجماع فقدکذب - الخ، آیاه خپل قول سره کاذب ثابت

نشوی --؟

سادسا: پہ دې روایت باندې کلام تفصیلی دی، خودکثرت کلام نه قطع نظر---اختصاراً به دومره عرض اوکړو چه که راویان بالفرض ثقہ هم شی نوموږه درته مخکښ دامین الله غیرمقلد وغیره حواله جات پیش کړې وؤ، چه صحت مستلزم نه دې صحت متن لره، نومتن له ئې راشه ددې په متن کښن اضطراب دې .

په متن کښن اضطراب :

داروایت دحضرت سائب بن یزید **h** نه دنقل کولووالا محمدبن یوسف مدنی دې اوددې نه روایت پنځه شاگردانو بیان کړې دې
 ﷺ امام مالک عبدالعزیز دراوردی ﷺ یحیی بن سعید بن القطان ﷺ
 محمدبن اسحاق ﷺ داؤد بن قیس ددغه پنځه کسانو روایات داسې دې

ﷺ امام مالک :دمحمدبن یوسف نه دده ږومبې شاگرد امام مالک داسې روایت نقل کوی ..حضرت عمر **h** حضرت ابی بن کعب **h** اوتیمیم داری **h** ته حکم اوکړو چه هغه دې خلقوته یولس رکعاته اوکړی“ (مؤطا امام مالک صفحه ۹۸)

ﷺ عبدالعزیز: دوئم شاگردئې داسې نقل کوی چه ..حضرت سائب **h** فرمائی چه مونږه خلقوبه دحضرت عمر **h** په زمانه کښن یولس رکعاته کول..(الحاوی للفتاویٰ ۱/۳۴۹)

ﷺ یحیی بن القطان دریم شاگردئې په دې الفاظوکښ بیانوی .. حضرت عمر **h** حضرت ابی بن کعب **h** او حضرت تمیم الداری **h** باندې خلق ئې راجمع کړل پس دې دواړو یولس رکعاته ورته اوکړل ..(مصنف ابن ابی شیبه ۲/۳۸۳)

ﷺ محمدبن اسحاق :خلورم شاگردئې محمدبن اسحاق دې دې دخپل استاذبیاں داسې نقل کوی ..دحضرت سائب **h** فرمائی چه

مونبرہ دحضرت عمر **h** پہ زمانہ کنبس پہ رمضان المبارک کنبس دیارلس رکعاتہ کول..(قیام اللیل بحوالہ التعلیق الحسن صفحہ ۳۰۲)

☞ داؤدبن قیس : پنخم شاگردئی داؤدبن قیس دی چه کوم دامام عبدالرزاق استاذدی هغه داسی بیانوی ..حضرت عمر **h** پہ رمضان المبارک کنبس دابی بن کعب **h** اوحضرت تمیم الداری **h** پہ اقتداء کنبس پہ یویشٹ رکعاتوباندی جمع کری وؤ، (مصنف عبدالرزاق ۴/۲۶)

خلاصہ : تاسواوکتل چه محمدبن یوسف دپنخه وارہ شاگردانوپہ بیان کنبس تعداداو دکیفیت خومره اختلاف دی ----؟
دعددیہ اعتبارسرہ خوداسی اختلاف دی چه رومی درې تلامیذئی خو یولس رکعاتہ نقل کوی اوخلورم شاگردمحمدبن اسحاق دیارلس رکعاتہ نقل کوی

او پنخم شاگردداؤدبن قیس یویشٹ رکعاتہ ذکر کوی ----! او دکیفیت اختلاف داسی چه دامام مالک پہ روایت کنبس دحضرت عمر **h** حکم ذکر دی چه حضرت ابی اوتمیم الداری **i** ته ئی یولس رکعاتوحکم اوفرمائیلو لیکن د حضرت یحییٰ پہ روایت کنبس دحضرت عمر **h** حکم نشته بلکه پہ هغی کنبس دحضرت ابی **h** اودتمیم الداری **h** خپل عمل مذکوردی

اودریم شاگردعبدالعزیزدراوردی روایت ددی دواړو نه مختلف دی چه په دیکنبس خونه دحضرت عمر **h** خه حکم دی شته،اونه دحضرت ابی **h** اودحضرت تمیم **h** دامامت خه تذکر شته،بلکه په دیکنبس دحضرت سائب **h** خپل بیان مذکوردی چه مونبرہ به یولس رکعاتہ کول،

داختلاف خوصرف دهغه درې راویانوپه باره کنبس وؤچه

هغوی دتعدادپه باره کنبس متفق وؤ، اوکیفیت ئې داحال دې

اوباقی نور دوه راویان چه تعداد په باره کنبس ئې اختلاف دې

نودکیفیت په باره کنبس ئې خو اډو تپوس مه کوه نوچه په روایت کنبس

داسې اختلاف راشی نودیته وئیلې کیری اضطراب داضطرب

تعریف هم دخپل کورنه ملاحظه کړه،

عبدالمنان نورپوری صاحب غیرمقلدحافظ ابن الصلاح په حوالې

سره لیکي .. مضطرب حدیث وه ه جسمین روایت مختلف

هوجائے چنانچه کوئی سے ایک طرح سے روایت کر

ے اور کوئی دوسرے طریقے سے جو پہلے کے مخالف

هو“ (تعداد تراویح صفحه ۱۴۹)

ترجمه: مضطرب حدیث هغه دې چه په هغې کنبس روایت مختلف

شی، چنانچه شوک ئې یو طریقی سره روایت کړی او نور ئې په بلې

طریقی سره، چه کوم درو مبی خلاف وی -

خلاصة التحقیق : داحدیث مضطرب دې اوس غیرمقلدینوسره

دوه

طریقی او حل کیدې شی

یاخودې په دیکنبس تطبیق اوکړې شی اودهغه تطبیق متعلق به هم

بیادوی نه تپوس کولې شی چه په کوم دلیل شرعی سره یوله ترجیح

ورکړه) اوتطبیق خودغیرمقلدینوپه نزدرائې وی لکه چه

دعبدالعزیز نورستانی په حکم سره لیکلې شوې کتاب کنبس عنوان

دې چه .. تطبیق ایک رائے هے“ اوبیاددې دلاندې لیکې“

دوسری بات یه هے که تطبیق کوئی شرعی دلیل نهی

هے بلکه ایک رائے هے تطبیق پراعتما دکرناکسی رائے

پراعتما د کرنے کے برابرہے“ (الحق الصریح فی

عددالتراویح صفحہ 20 الجامعۃ الاثریہ پشاور)

ترجمہ: تطبیق یورائی دہ ---- دوئمہ خبرہ دادہ چہ تطبیق خہ
شرعی دلیل نہ دے بلکہ یورائی دہ، پہ تطبیق بانڈی اعتماد کول پہ
کومہ رائی بانڈی اعتماد کولو برابر دے

نوچہ تطبیق منل پہ رائی بانڈی عمل شو، نورائی منل خو تقلید دے،
لکہ چہ امین اللہ پشوری غیر مقلد لیکلے دی اوگورہ التحقیق
السدید صفحہ ۳۸ د تقلید حقیقت او د مقلدینو اقسام صفحہ، الحق
الصریح / نوخان بہ لازمًا تقلید تہ محتاجہ کوی، او تقلید بہ منی۔۔۔

﴿ دوئمہ لارہ درسہ دادہ چہ حوالہ مخکنس تیرہ شوہ، چہ بعضی
محدثینو او د غیر مقلدینو بالخصوص دامین اللہ حوالہ تیرہ شوہ چہ
ہغوی وئیلی دے چہ اول بہ پہ یولسو وغیرہ رکعاتو بانڈی عمل
کیدہ، بیاورستو معاملہ پہ شل رکعاتو بانڈی برقرارہ کړے شوہ۔۔۔
نوپہ دغہ تطبیق بیا عمل او کړہ، اوقائل شہ، او خپل سوچ او مذهب تہ
اور اولگورہ، او یا شارپ کت بس حقیقت بنکارہ کړہ چہ دا حدیث
مضطرب دے او مضطرب خود غیر مقلدینو پہ نزد حجت نہ وی
(تحقیق الکلام ۲/۷ وغیرہ)

فلہذا دا حدیث ہم د غیر مقلدینو د پارہ قابل للاحتجاج پاتی نشو،
قارئین کرام! غیر مقلد دا دعویٰ کړے وہ چہ .. نبی علیہ الصلوٰۃ
والسلام اتہ رکعاتہ تراویح کړے دی“ نو دغہ غیر مقلد بلکہ دنیائی
غیر مقلدیت کہ عرب و عجم راجع کړے نوپہ خپلہ دعویٰ بانڈی بہ
ہیخ کلہ ہم دلیل تام راؤنری، بلکہ راوړے نہ شی انشاء اللہ، ورنہ
تجربہ وکړے! ---!

چہ پکبنی درسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عمل وی اوداتہ رکعاتو حصروی ۵ اولفظ پکبنی دتراویحووی اوحدیث صحیح یعنی قابل احتجاج وی ----دیده باید! ولوکان بعضکم لبعض ظہیراً

غیرمقلدمؤلف سرہ نورخپل دلائل مزعومہ ختم شو، نو اوس د علماؤ اقوالوباندی بی خایہ سہارا اخلی، اوداسی عنوان ئی قائم کړی دی

د غیرمقلد 7 دلیل باندی تعاقب

دلیل ۱: بیاددی لاندی لیکي..نبی d نه شل رکعتہ ثابت نہ دی علامہ انورشاہ کشمیری فرمائی: اوهرچہ شل رکعتہ دی نونبی d نہ پہ ضعیف سندسرہ نقل دی اوپہ ضعیف کیدلوباندی ئی اتفاق دی،
(عرف الشذی ۱/۱۶۶)

الجواب: ہائی افسوس! کاش چہ ستاسوپہ ذہن کبنی خو خپلی خبری پرتی وی، غیرمقلدین چہ خہ لیکي یاوائی نو غیرمقلدینوتہ دا پتہ نہ لگی چہ مونبرہ خہ وایویاخہ مواولیکل دغیرمقلد خو مخکبنی حوالہ تیرہ شوه چہ دی اقوال العلماء حجت نہ گنری، لیکن دلته حجت ئی لاکہ کوپی دلیل ئی ہم اوگرخولہ، اوہغہ ہم ددیوبندی اودمقلدحنفی قول ----! او عنوان ئی کیخودہ چہ ..دلیل ۲:

یہ ٹھہرے دین کے رہنما اب

لقب ان کا بسے مفتی و شیخ اب

ثانیاً: دعلامہ کشمیری m پہ دی قول کبنی ستاسودکومہ دعوی ثابتہ شوه----؟

ثالثاً: چہ انورشاه کشمیری شل رکعتہ دنبی d نہ سنداً

ضعف حکم اولگولو، نوستاسودمشرانوخمحوالی مخکبن تیرشوی پیش کرې وې چہ هغه وائی چہ دنبی d نہ ئې هیخ ثبوت د تعداد معین نشته، لکه دقاضی شوکانی (چہ تاسوئې خپل او تارک التقليدگنرې) حواله چہ: دتراویحوعدمعین کول سنت نہ نه دی ثابت (نیل ۳/۵۳)

دغسې امام اهل غیرمقلدیت وحیدالزمان لیکي چہ عدد رکعات تراویح نہ دې معین (نزل الابرار ۱/۱۲۶) دغسې ستااستاذامین الله غیرمقلدحواله هم مخکبن تیره شوه چہ .. خلاصه داشوه چہ نبی d نه قولاً تحدیددرکعاتوپه تراویحوکبن نه دې نقل، (الحق الصریح ۵/۴۱۴)

نورې حوالې هم دی مخکبن صفحاتوکبن ئې اوگوره، دوباره ئې بیا تکرار نشوپیش کولې نوآیا دا حواله جات مذکورہ دعلامه کشمیری m قول سره برابر نه ده ----؟ بلکه دعلامه صاحب دقول نه هم کمتر دې

ها! دکشمیری صاحب m رحمه واسعة نه ددې حدیث قابل احتجاج هم ملاحظه کره، اودخپل انصاف خبر دې واخله، علامه کشمیری خوفمائی چہ دنبی d نه دشل رکعاتواثبات والا حدیث سنداً ضعیف دې لیکن عملاً تلقی بالقبول دوجې نه قابل للاحتجاج دې لکه فرمائی چہ .. لابدمن ان یکون لها اصل من النبی صلی الله علیه وسلم وان لم یبلغنا بالاسناد القوی“

(العرف الشذی ۱/۸.۳)

ضروری ده چه دشل رکعاتودپاره شه اصل دنبی d نه وی،

اگرچه هغه مونبره ته په قوی سندسره نه وی رارسیدلې

بل خائي کنب فرمائی ..لم يقل احدمن الائمة باقل من

عشرين ركعة في التراويح واليه ذهب

جمهورالصحابه رضى الله عنهم ..(ايضاً)

يعنى په آئمه كراموكنب يوامام هم دشل ركعاتونه دكم قائل نه دي

اوشل ركعاته دجمهورو صحابه كرامو j مذهب دي

بل خائي دابن الهمام m باندي ترديدبالفاظِ ديگرپه اته

ركعاتوسنتيت باندي انكارداسي كوي چه ..وقال ابن الهمام

ان ثمانية ركعات سنة مؤكدة وشتى عشرة ركعة

مستحبة وماقال لهذا احد..(ايضاً ۱/۹.۳)

ترجمه :علامه ابن الهمام m فرمائی چه اته ركعاته سنت دي او

دولس ركعاته مستحب دي، ليكن داسي خبره (ددې نه علاوه)

هيچانده كړي“

اودحضرت عمرh دشل ركعاتوپه باره كنب فرمائی ..فقدتلقاه

الامة بالقبول“ (ايضاً)

چه دحضرت عمرh داعمل دامت دطرفنه ..تلقى

بالقبول“،درجه ورته حاصل ده،

ددې اقتباساتونه معلومه شوه چه علامه صاحب دشل ركعاتوقائل

اوپه اته ركعاتوباندي تردېدكوي اودشل ركعاتووالا روايت اگرچه

ضعيف السندگنزي ليكن دامت د..تلقى بالقبول“ دوجي نه

داروايت قابل عمل گنزي،اومزيداهم ليكي چه ..وذهب بعضهم

الى ان الحديث اذا تايدها بالعمل ارتقى من حال

الضعف الى مرتبة القبول قلت وهو الواجه

عندی“ (فیض الباری ۳/۹۰۶)

چہ دبعضی محدثینو مذهب دادی چہ کله ضعیف حدیث دامت د عمل نہ مؤید کړلې شی نوهغه دضعف دحالت نہ اوخی اود قبولیت درجې ته اورسیری، زه وایم چہ زما په نزد هم دا خبره زیاته صحیح ده، ددی حوالوپه باوجود هم علامه صاحب دشلورکعاتومنکراوداته رکعاتومثبت گنرل مضحکه خیزاودتعجب خبرې نہ زیات حیثیت نہ لری، بلکه په یوځای کبښ داته رکعاتوقائلین باندي داسې تردید اوبائیکات ئې کوی :

..وامامن اکتفی بالرکعات الثمانية وشذعن السواد الاعظم وجعل یرمیهم بالبدعة فلیرعاقبته ..(فیض الباری ۳/۱۸۱)

چہ کوم شخص صرف په اته رکعاتوباندي اکتفاء کوی نوهغه دسواداعظم نہ کت شواوهغه په سواداعظم باندي دبدعت الزام لگوی نوهغه دي دخپل انجام سوچ اوکړی (!!!) غیرمقلده! خپل انجام دي سوچ کړه، هسې بوس مه بادوه، نه خودې دلائل مزعومه پکارراغي اونه دي دا پروند تقلید یعنی د امتی داقول پکارراغي.

د غیرمقلده ۸، ۹ دلیل باندي تعاقب

بیادغه غیرمقلدهعلامه طحاوی اودکنزحاشیه وغیره نہ ددلیل په طورباندي حواله نقل کوی حالانکه دي اقوال العلماء ته دلیل نہ وائی نوڅرنگه ددینه ئې دلیل جوړکړه !؟

نوزه په دي کبښ تفصیل ته نه ځم، دامحض تضييع وخت دي، ځکه چہ په خپله دعوی باندي اصل دلیل راوړل ورله پکاروؤ، ها دومره به عرض ضروراوکړم، چہ دالله نه خوف اوکړه خپل عوام کالانعام

لرہ دھوکہ مه ورکوه چه گنی علامه طحطاوی هم زمونره
(غیرمقلدینو) پشان داته رکعاتومثبت اودشلورکعاتونه منکردي ---
-حاشاوکلا!----

علامه طحطاوی داخبره دي په نظرنه راتله چه په طحطاوی علی
مراقی الفلاح صفحه ۱۶۸ کبس ئي فرمائي لي دي چه شل رکعاتو
تراویح دتوارث نه ثابت وی اودکنزپه حاشیه کبس درته دانه بنکاری
..انهم کانوايقومون علی عهدعمربعشرین رکعةً وعلی
عهدعثمان وعلی مثله فصاراجماعاً، (حاشیه کنزالدقائق
(۴۰۱۱)

یعنی د عمر فاروق h په زمانه کبس اود عثمان h په زمانه کبس
اود علی h په زمانه کبس خلقوبه شل رکعاته تراویح کولې پس دا
اجماع شوه،

دوی خودرله مذهب دره وپره کړه-اوته ئي دخپل مسلك قائل گنړي!

د غیرمقلد ۱۰. ذلیل باندې تعاقب

دلسم دلیل عنوان ماتحت لیکي ..دیوصحابی نه هم په صحیح سند
سره شل رکعته ثابت نه دی، ابوبکر العربی فرمائی چه....
والصحيح ان یصلی احدی عشرة رکعة صلاة النبی
صلی الله علیه وسلم وقیامه فاما غیرذالك من
الاعداد فلاصل له، (عارضه الاخوذی ۴/۱۹)

ترجمه : اوصحیح خبره داده چه یولس رکعته تراویح اوشی دنبی
صلی الله علیه وسلم مونخ اوقیام وؤ-

اودی نه علاوه چه کوم شماردي نودهغي هيخ اصل نشته
الجواب: دصحابی نه صحیح سندسره ثابت دی اوکنه ؟ راشه چه
تاته ستاسودکوربلکه دخوف طوالت د وجې نه صرف هم ستا د

استاذ حوالہ جات پیش کوم، خومخکبن نہ زره غت اوساتہ
 او لاس پرې کیده، هسې نه چه په کتلوسره درته هارت اتيک اولگی،
 امین الله غیرمقلدلیکی .. دیزیدبن حصیفه روایت (چه پکبن دشل
 رکعاتو ذکر دې ناقل) هم گوزاره حال صحیح دې (الحق الصریح
 ۴۰۸۱۱)

اوپه همدغه جلدکبن په صفحه ۴۱۰ باندې دصحابه کرامورضوان
 الله علیهم اجمعین آثارپیش کولو نه پس لیکي.. داآثار بعضې صحیح
 دی---البته دبعضې صحابه کرامونه(شل رکعاته) نقل دی اوپه
 صفحه ۴۱۱ لیکي چه شل (رکعاته) هم جائز دی د وجې دعمل د
 صحابه کرامو ز اوپه صفحه ۴۱۴ باندې لیکي چه .. اوکوم صحابه
 کرامورضی الله عنهم چه به شل رکعاته کول---الخ

اې غیرمقلده ! اوس اوایه تاته اکذب الناس اووایم که ستا استاذ ته
 ---؟ دا وهل خوته دخپل استاذنه خورې، که چرې دغسې نور
 کتابونونه هم حواله جات رانقل کړم نوبس مزیدهضمه به دې هم
 خرابه شی! اوکه خامخاخیل استاذنه انکاری کیری او یا د تفرد
 وغیره حکم پرې لگې نوفتاوی علمای اهلحدیث ۳۰۰۱۶ کبن مزید
 تفصیل اوگوره، اوکه نورمزیدهم شائق یی، نو قلم راوچت کړه او
 زمونږه ددې کتاب جواب اولیکه نوباقی حشر به درله په جواب
 الجواب کبن مزیدخراب کړو،

بس آخری خبره په دوټوک الفاظوکبن بیانوم چه حق ته تسلیم
 شه، داخیل بدعی غیرمقلدیت بدون اجتهادمسلک دې پریرده!
 داددنیاخو ورخې شهرت اوتکبردې دهوکه نه کړی!

او پاتې شو دابن العربی حواله ---نوددې جواب درکولوهیخ فائده
 نشته، حکه چه خپل اصول پریخودل اودبل اصول نه بطوردلیل
 ثابتول واقعی هم ستاسوشان سره لائق دې، البته د ناخبر قارئینو

دپارہ للوضاحت جواب بہ اوکرم، اختصاراً بتوفیق اللہ
تعالیٰ دموصوف پہ کلام کنبس دوه بحثہ دی ﷻ تراویح ﷻ تہجد
موصوف چہ کومہ جملہ پیش کړیدہ دې تعلق دتہجدو سرہ دې ځکه
چہ موصوف خوددې جملې نہ ماقبل دافیصلہ کړیدہ چہ
..امّا صلوة النبی صلی علیہ وسلم فلم یکن

لهاحد“چہ دنبی d مونځ (تراویح) کنبس ہیڅ تعدادنه دې مقرر.
نواوگورې دغیرمقلدنقل کردہ جملہ یولس رکعاتہ دنبی d مونځ
وؤ، اوداجملہ چہ ..”نبی علیہ الصلوٰة والسلام نہ ہیڅ تعدادنه دې
مقرر“پہ دې دواړوجملو کنبس آیا صریح تناقض نہ دې؟ کہ چرې
دادواړہ جملې پہ تراویحوباندې حمل شی---؟

حالانکہ دتناقضاتونہ ډک مذهب خودغیرمقلدینودې----؟
پس دموصوف کلام دتناقض نہ بچ دې دهغې هغه جملہ پہ تہجدو
باندې حمل دې -

ثانیاً: موصوف خپلہ روستوفیصلہ کوی چہ ..وهذه الصلوة هی
قیام اللیل“یعنی دامونځ دنبی d دقیام الیل مونځ وؤ او مونبرہ
مخکنبس دقیام اللیل اودقیام رمضان فروق واضحه د مضبوط
دلائلونہ علاوه دغیرمقلدینودکورنہ ہم شہادت پیش کړې وؤ،
بیاغیرمقلددامام مالک بلاحوالہ یوقول راغستې دې چہ ماته پته نشته
چہ ډیررکعتونہ خلقوکوم ځائی پیداکړې دی مثلاًشل تراویح (۴۰،۳۵)

الجواب: افسوس دې لامذہبہ ! بس هرتورټکی پسې روان ئې او دا
نہ گورې چہ داتحریردمسلماتو تحریرات پہ رنړا کنبس څومره وزن
لری ! نورخوڅہ نہ لیکم بس دومره پہ اختصارسره عرض کوم چہ
ستااستاذامین اللہ غیرمقلددامام مالک مذهب متعلق لیکي . چہ
مشهورروایت دامام مالک نہ دادې چہ (۴۶) تراویح (!!) اودرې
وتربہ کوی ..(الحق الصریح ۵/۴۱۵)

اوگورہ ستانقل کردہ حوالہ خرننگہ هبَاء منشورا شو

دغسی عبدالعزیز نورستانی غیرمقلد امام مالک متلق لیکی .. امام مالک سے قولی اور فعلی روایات موجود ہیں قولی روایت ۳۹ رکعت مع الوتر ہے --- الخ (الحق الصریح فی عدد التراویح صفحہ 15)

ترجمہ : امام مالک نہ قولی اور فعلی روایات موجود دی، قولی روایت (۳۹) رکعات سرہ دو ترنہ دی

جھوٹی باتوں سے تم باز آؤ خدا کے واسطے

چپ رہو بس منہ نہ کھلواؤ خدا کے واسطے

اوگورہ ! خرننگہ ستاد قول بنہ صفا بطلان ظاہر شو

سوال نمبر ۷۴: دغیرمقلد مؤلف نہ داتپوس کوم چہ امام مالک نہ داقول ثابت کړې چہ هغه دافرما ئیلې وی چہ .. شل رکعاتہ تراویح (۳۵) (۴۰) ---“ ورنہ پہ ځان باندې دورځې سل (۱۰۰) ځله د.. لعنت الله علی الکاذبین“ وظیفه چف کوه، اوکھ دقلّت وخت مسئله وی درته نوځان له دغه آیت مذکورہ تعویذ کړه (هسې هم تعویذ جائز گنړې) اوپه غاړه ئې کړه

په آخره کبښ دامین الله غیرمقلد فیصله

د غیرمقلد مزید دلائل ختم شو، دومره دلائل ناقصه پیش کړل چہ دهغې حشر او حقیقت ئې دالله په فضل سره ښکاره شو، غیرمقلد چہ کوم ځان سترې کړې دې اگرچہ ټول ئې دبل کتاب نہ سرقه کړیده نو هغه دې دامین الله په تحریری آئینه کبښ خپله چهره اوگوری.

امین اللہ غیر مقلد دیولس رکعاتہ اودشل رکعاتوپہ مینخ کنب
د مطابقت کولوکوشش ئی کپڑی دپ اوپہ آخرہ کنب ئی داسی فیصلہ
کریدہ چہ :

..اصح (خبرہ) دادہ چہ دیولس اودشلوپہ مینخ کنب ہیخ منافات
نشہ حکہ چہ جائزہ چہ اول ئی یولس رکعاتہ کپڑی وی، اوبیائی
پکنب زیادت کپڑی وی، (الحق الصریح ۴۰۷۸)
اودغسی بل کتاب دامین اللہ نہ تقریظ شدہ کتاب کنب دی چہ
..حضرت عمر فاروق h پہ بارہ کنب داسی روایت ذکر شوپدی چہ
دوی دشل رکعتواہتمام ہم کپڑی مطلب داچہ کلہ اتہ اوکلہ شل
رکعاتہ یاداچہ اول کنب اتہ رکعاتہ اوپہ آخر کنب ئی مستقل طور سرہ
شل رکعاتہ مقرر کپڑی دی، (انتخاب مشکوٰۃ ۱/۵۴۸) اودغہ خبرہ
مذکورہ دامین اللہ پہ مشوری سرہ لیکلی شوی کتاب کنب ہم درج
دہ اوگورہ، تراویح خورکعاتہ دی صفحہ ۵۶)

نہ تم صدمے ہمیں دیتے نہ ہم فریادیوں کرتے
نہ کھلتے راز سربستہ نہ یہ رسوائیاں ہوتیں
ددپ حوالی نہ داخبرہ ظاہر شوہ کہ غیر مقلدین (بالفرض) داتہ
رکعاتو دلانل پیش کپڑی ہم، نوبقول امین اللہ پہ دیکنب خہ منافات
نشہ، حکہ چہ یولس رکعاتوباندی بہ ابتدائی دور کنب عمل کیدہ،
(ددوی داصولومطابق) اوبیاروستومستقلاً پہ شل رکعاتوباندی خبرہ
مضبوطہ شوہ، نوغیر مقلدین دپ دشرمہ ڈوب مرہ شی، اوس ہم
تعصب کوی اودتولومسلماتونہ انکار کوی، آخری دوی لرہ داتعصب
دحق اوباطل تمیزئی ورلہ ختم کپڑی دپ

تعصب سے تمیز حق و باطل ہونہیں سکتی
تعصب میں کوئی مشکل آسان ہونہیں سکتی

توضیح : مونبرہ دي غيرمقلد لره په جواب کښ دنوروحواله جاتوسره سره ددوی دکورنه هم حواله جات پیش کړل، ددې دپاره چه دوی ددینه انکار اونکړې شی لیکن که بیا هم غیرمقلد خپل موروثی عادت شروع کړه اودانکارخه لارخان له تلاش کوی نودامین الله داحواله دي هم قبوله کړی چه هغه وائی چه همیشه باطل پرست دخپل مشرانو تابعدارنه وی، اصل عبارت ئې ملاحظه کړې ..همیشه دپاره مقلدین اوباطل پرست خلق دخپل مشرانو تابعدار حلولونی نه وی“ (تحفة المناظر صفحه ۵۱)

اوس به کتلې شی چه نام نهاداهلحدیث خپل مشرانوحواله جات منی، اوکنه ځان دمقلدینویادباطل پرستوپه صف کښ شماری!

د شل رکعاتو مستندراویات

غيرمقلداوس رالگی خپل دلائل مزعومه ئې ختم شو، نواوس په شل رکعاتوباندې بې ځایه تردیدکوی دخپل شهرت دپاره، دشل رکعاتوتراويحوپه باره کښ خومونبرسره کثیرراویات دی لیکي مونبره به دلته هغه راویات اخلو، چه په کوم باندې معترض غیر مقلد بې ځایه اعتراضات کړې دی، دمزیدراویاتودپاره زمونبره بل مستقلې رسالې ته اراده ده الله دي ورله وجودخارجی ورکړی آمین اویابه ئې په هم دي رساله کښ په بل ایډیشن کښ حواله جات ملحق کړو، انشاء الله

غيرمقلدچه په کوم راویت باندې اعتراض کړې دي هغه د...یزیدبن رومان“ حدیث دي چه امام مالک فرمائی چه ..عن یزیدبن رومان انه قال كان الناس يقيمون في زمان عمر بن الخطاب في رمضان بثلاث وعشرين ركعة“ (مؤطا امام مالك صفحه 40)

ترجمہ: حضرت یزید بن رومان تابعی نے روایت دی فرمائی
 چہ خلقو (صحابہ کرام و تابعین عظام) دحضرت عمر h پہ زمانہ
 خلافت کنبس درمضان پہ میاشت کنبس درویشت (23) رکعات (شل)
 تراویح اودرې وتر) ئې کول

پہ دی صحیح روایت باندې غیرمقلدینولرہ عمل پکاروؤلیکن دوی
 خان تہ وائی اهلحدیث لیکن کارکوی دخلاف حدیث، او مخالفت بہ
 ولې نہ کوی چہ پہ دی روایت کنبس دحضرت عمر h تذکرہ دہ، اوچہ
 پہ کوم خائې (روایت) کنبس دحضرت عمر h ذکر راشی نوہلتہ نہ
 غیرمقلدین داسې پہ منپہ تختی، لکہ چہ شیطان داڈان پہ
 اوریدوسرہ تختی پہ حالت دضراة کنبس تجربہ اوکړې
 نوغیرمقلدینولرہ پہ دی حدیث باندې دعمل کولو ضرورت وؤ لیکن
 دعمل کولو پہ خائې ئې پہ دی حدیث باندې ئې الپہ دااعتراض
 اوکړہ چہ دا حدیث منقطع دی علامہ عینی m فرمائی (صفحہ 20)
 الجواب: پکاروہ چہ دخپلې دعویٰ مطابق ئې اقوال العلماء باندې
 دسہارالگولو پہ خائې داللہ یاد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قول
 پیش کړې وې، دلته موخنګہ خپلہ دعویٰ نظر انداز کړہ؟

ثانیاً: اللہ دی پہ تاسو کنبس دانصاف مادہ پیدا کړی. تاسو د تعصّب پہ
 اور کنبس بنہ لمبہ شوې یی، تاخو خبلہ پہ صفحہ ۱۵ کنبس وئیلې
 وؤ، چہ پہ مؤطا کنبس ټول احادیث صحیح دی“

اودغسې بل مشهور متعصّب غیرمقلد مولانا عبدالقادر حصاری لیکي
 چہ.. طبقہ اولی کتابین مؤطا امام مالک جامع صحیح
 البخاری، صحیح مسلم ان کتابوں کی احادیث کے صحیح
 اور مقبول ہونے پر اجماع امت ہے اور ان کو آئمہ دین
 او علماء اسلام کی طرف سے تلقی بالقبول حاصل ہے“
 (فتاویٰ حصارہ ۲۰۸۲)

ترجمہ : دطبقہ اولی کتابونہ مؤطا امام مالک، جامع صحیح بخاری، صحیح مسلم ددی کتابونو احادیث صحیح اومقبول کیدو بانڈی اجماع امت دی اودیتہ آئمہ اسلام اودعلمائ اسلام دطرفنہ ورته تلقی بالقبول حاصل شوی دی،

ﷺ اودغسی بل مشهور غیر مقلد زبیر علی زنی دشاه ولی الله m نہ

نقل کوی چہ.. مؤطا کی تمام احادیث صحیح ہیں”
(تعداد رکعات قیام رمضان کاتحقیقی جائزہ صفحہ 22)

ترجمہ :دمؤطا تمام احادیث صحیح دی
نوپہ دمؤطا تمام احادیث صحیح بلکہ دامت نہ ورته ”تلقى بالقبول“ ہم حاصلہ شویده، نوداخو مسلمہ قاعدہ ده چه کوم روایت ضعیف وی نوهغه د”تلقى بالقبول“ دوجی نہ قابل احتجاج گرجی، نوددی روایت بانڈی ولی عمل نہ کوی، پہ تاسومونبرہ نورخرنگہ حجت قائم کرو؟ آیادصحیح احادیثوپہ مقابلہ کنس بیاهم خپل مسلک خونبوی----؟

تیراجی نہ چاہے توبھانے ہیں ہزار

بریں عقل و دانش ببايد گریست

ثالثاً: دا روایت مرسل معتمد دی اومرسل معتمد بالاتفاق حجت دی

چه ددی تحقیق راروان دی انشاء الله الرحمن

رابعاً: دامرسل .. مؤطا امام مالک مرسل دی اوپہ مؤطا، کنس چه خومره مرسل روایات راغلی دی ددی پہ صحیح اوقابل حجت کیدوبانڈی دمحدثینواتفاق دی -

مثلاً: حافظ سیوطی m (چه کوم ته غیرمقلدین، غیرمقلد وائی،

مجموعه رسائل صفحہ ۵۱، ازینارسی وغیرہ) فرمائی ..ومامن

مرسل فی المؤطالاً عاضدواوعواضدفالصواب ان

المؤطا صحیح لایثتنی منه شیء، (تنویر الحوالک

شرح مؤطا امام مالک صفحہ ۱۳)

یعنی پہ مؤطا کنب داسی مرسل روایت نشته چه دهغی دپاره یو او یا دیونه زیات مؤید موجودنه وی پس صحیح داده چه دمؤطا تمام

مرسل روایات بلا استثناء صحیح دی،

ﷺ شاه ولی الله m (چه غیر مقلدین ئی تارک التقلید کنری رحمة الباری صفحہ ۱۹۳ وغیره) فرمائی چه .. (اکتفاء بر ترجمه) شیخ ابن عبدالبر المالکی یو کتاب تصنیف کړی دې چه په هغی کنب دمؤطا تمام مراسیل ئی متصل ثابت کړی دی اولیکلې ئی دی پکنب چه په مؤطا کنب ټول یوشپسته (۶۱) مراسل دی چه په هغی کنب څلور روایات داسی دی چه دهغی په اتصال کیدو باندې مونږه قاصر یو، باقی ټول مراسل و متقطعات، اتصال په نور طریق او اسنادو سره په محدثینو واضح شوې دې، ددې نه پس حضرت شاه ولی الله m هغه څلور واره روایات ذکر کړی دی لیکن په دې کنب دغه روایت نه دې شامل، (مصفی شرح مؤطا صفحہ ۸،۷ بحواله التوضیح عن رکعات التراویح صفحہ ۱۱۴)

(۴،۳) مولانا عبدالرحمن مبارکپوری صاحب غیر مقلداو میاں غلام رسول صاحب غیر مقلد حضرت شاه ولی الله m نه نقل کوی چه .. واتفق اهل الحديث على ان جميع ما فيه صحيح على رأي مالك ومن وافقه واما على رأي غيره فليس فيه مرسل ولا منقطع الاقدا اتصل السندبه من طرق اخرى، فلا جرم انها صحیحة من هذا لوجه، (مقدمه تخفة الاخذی صفحہ ۳، رساله تراویح صفحہ ۴۱، حجة الله البالغة ۱/۱۳۳)

دتمام محدثینوپہ دے باندے اتفاق دے چہ پہ مؤطاکنس
خومرہ روایات دی نوهغه ٲول دامام مالک اودهغے دموافقینوپہ رائے
باندے صحیح دی، ٲاتے شونورحضرات (چہ کوم خلق مرسل حجت
نہ کنٲری ناقل) نود هغوی پہ نزدھم پہ مؤطاکنس داسے مرسل یا
منقطع روایت نشته چہ دهغے نوروطرق سره اتصال ثابت نہ
وی، ٲس ددے وجے نہ بلاشبہ هغه (مرسل ومنقطع) روایات هم
صحیح دی،

مشهورعالم غیرمقلدحافظ محمدگوندلوی صاحب لیکے:
آئمہ حدیث کااتفاق هے کہ مؤطاکی جملہ احادیث امام
مالک کے هاں ضرورصحیح هیں اوران کے هم خیال بهی
آٲ سے ان کی صحت میں متفق هیں اورجوان کے
همنوا نهیں، اس قدرانهیں بهی تسلیم هے کہ اس میں
کوئی ایسی مرسل، منقطع نهیں جوٲسندمروی نہ
هو، (التحقیق الراسخ صفحہ ۱۶، ۱۷)

..دائمہ حدیث اتفاق دے چہ دمؤطاتمام احادیث دامام مالک پہ
نزدضرورصحیح دی اودامام مالک هم خیال هم امام مالک m سره
ددے پہ صحت کنس متفق دی، اوچہ کوم ددے هم خیال نہ دی، نو
دومرہ هغوی ته هم تسلیم دی چہ پہ دے (مؤطا) کنس داسے کوم
مرسل یا منقطع (روایات) نشته چہ کوم پہ سندسره مروی نہ وی،

مولوی محمدقاسم خواجہ غیرمقلدلیکے..مؤطاامام مالک
جس کے متعلق شاہ ولی اللہ m فرماتے هیں: امام
شافعی کاقول هے یہ مؤطا کتاب اللہ کے بعدصحیح
ترین کتاب هے اورتمام اهلحدیث کااس ٲر اتفاق هے کہ
اس کی تمام حدیثیں صحیح هیں“ (حیّ علی الصلوٰة صفحہ

ددې حوالې هم دامطلب دې چه دتمام اهلحدیثوپه دې باندي
 اتفاق دې چه دمؤطا امام مالك تمام احادیث صحیح دی، خو ها!
 دلته کنب اوس ددوی دغیرمقلدیت مسلک په خطرہ کنب دې او د
 دوی دمذهب خلاف حدیث راغلي دې نوځکه اوس منلوته تیارنه دی!
 ❁ قاضی شوکانی (چه دوی ئې تارك التقليدگنړی، عام کتب
 غیرمقلدین) لیکي..واصل مذهب مالك وجماعة من
 اصحابه ان مرسل الثقة يجب به الحجة ويلزم به
 العمل كما يجب بالمسندسواء، (ارشادالفحول ۱/۱۷۵)
 امام مالك اودهغې ملگری مرسل دمسندغوندي حجت گنړی اوپه
 هغې باندي عمل ضرورگنړی، اوس په دې حیران یوچه دغه
 غیرمقلد اصلی سلفی دې اوکنه دغه امام مالك----؟
 ❁ همداوجه ده چه مولانامیان غلام رسول صاحب غیرمقلدلیکی دی
 چه..صاحب کبیری چه داوئیلی دی چه دیزیدبن رومان حدیث
 منقطع دې، ددې جواب دادې چه شاه ولی الله m په حجة الله
 البالغة کنب فرمائیلی دی چه دتمام اهلحدیثوپه دې اتفاق دې چه
 دمؤطا ټول احادیث صحیح دی---(رساله تراویح صفحه ۴۲)
 هم ستاداعتراض هم ستادکورنه اوشو، فله الحمدعلی وضوح
 الحق

دین توحق کی پاری بے اورباقی

دنیا داری بے

ددې حواله جاتونه روزروشن غوندي ثابتہ شوه، چه مرسل دامام
 مالك څه قابل ترك روايت نه دې اودامذهب دمحدثینوبلکه
 دغیرمقلدینوهم دې لکه چه حواله بالاکنب ظاهرشو، والحمدلله
 پرده تم اپنے تعصب کا اُٹھادو دل سے

گرہے تمہیں منظور جلوہ جاناں حدیث

خامسًا: دغہ.. یزید بن رومان، روایت حافظ ابن حجر عسقلانی m پہ فتح الباری کنس ہم ذکر کرید ی اوہیخ قسمہ جرحہ ئی پری نہ دہ کپری اوگورہ فتح الباری (۴/۳۱۸)

او ابن حجر m چہ یو حدیث ذکر کپری اوسکوت پری اوکپری نودھغی خہ حیثیت وی دغیر مقلدینوپہ نزد اہم ملاحظہ کپری ﴿ نورحوالہ جات خولا پیردہ ای غیر مقلدہ! تاہم لیکلے دی چہ .. ابن حجر پہ مقدمہ فتح الباری کنس صفحہ ۴ کنس ذکر کپری دی چہ زہ بہ فتح الباری کنس ہغہ حدیث ذکر کوم چہ کوم صحیح وی یا حسن، اوگورہ غیر مقلدہ خپلہ کتابچہ صفحہ ۴۱ نومونبرہ چہ نور خلقوتہ دغیر مقلدینو مشرانو عبارات اوبنایو نو بیا خو ترینہ انکار کوی، نوظالمہ!

کم از کم تہ خو خپل اصل اوحوالہ او منہ کنہ----- ستا د اصولو مطابق خود ا حدیث صحیح دی کنہ---!

شاید تاتہ ددی حدیث تصحیح نہ وؤ معلوم، امیددی چہ اوس بہ ئی صحیح گنر لوسرہ سرہ بہ پہ شل رکعاتوباندی عمل ہم اوکپری انشاء اللہ

دغیر مقلدینو مونبرہ سرہ کثیر حوالہ جات شتہ چہ ہغوی داوئیلے دی چہ ابن حجر m چہ پہ فتح الباری کنس یو حدیث راوری اوپہ ہغی سکوت اوکپری نوہغہ قابل احتجاج وی لیکن ہغہ مونبرہ اوس پیریدوددی مؤلف غیر مقلدحوالہ کافی وہ چہ کوم مونبرہ ذکر کپہ باقی حوالہ جات بہ بل ایڈیشن کنس ذکر کپرو انشاء اللہ -----

خامسًا: علامہ سیوطی (چہ غیر مقلدین ئی تارک التقلید گنری د زبیر عزیزئی مقالات) فرمائی چہ .. وان روی التابعی عن

الصحابی قصة ادرك وقوعها فمتصل“ (تدریب الراوی)

یعنی دمحدثینواصول دی کہ تابعی دصحابی نہ داسی قصہ بیان کپری چہ دہغی وقوع ہغہ خپلہ کتلہ وی نوداسی روایت بہ متصل وی نویزیدن ہارون خوزرور صحابہ کرام اوتابعین لیدلی وؤ، نو ہغوی تہ یقیناً دامعلومہ وہ چہ دادحضرت عمر h د دورنہ شروع شویدی بجماعۃ ۔

فلہذا ددی اصل دوجہ نہ ہم دا حدیث (معناً) متصل دی مونبرہ لره بغیر د تعصب نہ پہ دی حدیث عمل پکار دی د حضرت عمر h د دشمنی نہ خان ساتل پکار دی بلکہ دکنج مدرسہ شیخ الحدیث سمیع اللہ صاحب غیر مقلدہم دی حدیث تہ ”مرسل قوی“ لیکلی دی (تراویح خورکعاتہ دی صفحہ ۶۶)

پردہ تم اپنے تعصب کا اٹھا دو دل

سے

گرہے تمہیں منظور جلوہ جاناں حدیث

د سائب بن یزید روایت :

غیر مقلدچہ پہ دویم روایت بانڈی اعتراض کپری دی ہغہ دسائب بن یزید روایت دی .. عن السائب بن یزید قال كانوا يقومون على عهد عمر بن الخطاب رضى الله عنه فى شهر رمضان بعشرين ركعة ---“ (السنن الكبرى ۲/۴۹۶)

ترجمہ : سائب بن یزید فرمائی چہ خلقوبہ د عمر h پہ زمانہ کنبی پہ رمضان کنبی شل رکعاتہ کول نودغیر مقلدینوپہ قسمت کنبی حدیث منل نشتہ نوداسی جرحہ کوی چہ :

داروایت شاذ دې علی عهد عمر و عثمان i، امام نیموی فرمائی چه چه دالفاظ هم مدرج دی نوراسباب هم شته دې دضعف (صفحه ۲۱)

الجواب: دې روایت ته چاشاذوئیلی دې----؟ آخرتاسوته خه مجبوری مخې ته راشی چه تاسوخوچغې وهې چه..اهل حدیث کے دواصول، اطیعوالله واطیعوالرسول باقی سب فضول“

لیکن دلته کنس بیاغیرالله والرسول ته محتاجه شوې -----؟! کم ازکم ----کم ازکم چه کله تاسو راگیرشې نوبیاپکنس معمولی وختی هونبیارخلق وائی چه قرآن وسنت په فهم سلفوضروری ده نوتانه تیوس کوم چه

سوال نمبر ۷۵: دې ته کوم کوم اسلافوشاذوئیلی دې لگ تصریح خوبه دې کړې وه کنه ! دجولاگی دکورنه موهم کمزورې اصول اومذهب دې چه دتقلیدنه بغیرقدم هم ایخودې نشې اوبیاهم نمک حرامی کوی تقلید محمود ته ردې بدې وائی ----!!

ثانیاً: ستااستاذامین الله غیرمقلدهم دالبانی صاحب غیرمقلدنه دشاذقول رانقل کړې دې، نوامین الله دالبانی صاحب خبره درهم برهم کړه په داسې الفاظوکنس ورله جواب ورکوی چه ..لیکن اصح داده چه دیولس اودشلوپه مینخ کنس هیخ منافات نشته، ځکه چه جائزه چه اول ئې یولس رکعاته کړې وی اوبیائی پکنس زیادت کړې وی“ (الحق الصریح ۴۰۷۵)

الحمدلله ! داعقده دې هم ستادکورنه حل شوه، اوزماپه خیال دخپل استاذنه به مخ نه اړوې، ورنه ستاتماشه به هم مونږه اوکړو چه داسې تلامیذه هم شته چه دخپل استاذنه تختې ---! اودغسې حکیم ابوعمارسمیع الله صاحب غیرمقلدلیکی چه ”بعضې کسان راخی

چہ داروایت شاذدی -----لیکن داخبرہ صحیح نہ ده ---
- الخ (تراویح خورکعاته دی صفحه ۵۸)

﴿ دغسی بل غیرمقلد عالم عبدالرشید صاحب لیکي چه ..پہلے
طول قیام کیساتھ گیارہ کاحکم دیاتھا پھر لوگوں کی
کمزوری کی وجہ سے تخفیف کیساتھ تیئس کاحکم
دیا، لمبی بحث کے بعد شوکانی نے نیل میں بھی یہی
خلاصہ نکالا ہے اور اپنی تائید میں داؤدی کا ذکر بھی
کیا ہے۔ (فتاویٰ علمائ حدیث ۶/۰۳)

آپ ہی کے محفل سجا رہا ہوں

اوپاتی شود مدرج والی خبرہ -----

نوددی جواب ہم دخپل استاذنہ ملاحظہ کرہ، دالبانی غیرمقلد
اعتراضاتو جوابات ورکولونہ پس پہ آخرہ کنس لیکي.. دیزیدبن
حفصہ روایت ہم گوزارہ حال اوصحیح دی، (الحق الصریح ۵/۸.۴)
نوجہ پہ کوم روایت کنس بعض الفاظ مدرج وی نوپہ ہغی باندی
د.. صحیح، حکم لگی ---؟ ہغہ قسم دصحیح وی کہ دضعیف --؟
الحمد لله! دکورپہ تورہ دی وہم حق او منہ، ضدو عناد مکوہ ورنہ
نورہم شرمیری او رسوا کیری او ہغہ ہم دخپل استاذ دلاس نہ ---

ثالثاً: کہ پہ دی روایت کنس الفاظ مدرج او منلی شی، نوبیاور تہ
دی روایت تہ شاذ خرنکہ وائی --؟ زما غالب گمان دی چه تالہ بہ
دشاذ تعریف ہم نہ درخی زمادی حوالی کتلسرہ بہ ضرورتا خپل
ضمیر ملامتہ کوی،

سوال ۷۶: دشاذ جامع و مانع تعریف دخپل اصولو مطابق پیش کرہ،
مولوی ایوب صابر غیرمقلد لیکي چه ددی حدیث سند بلاغبار
صحیح دی، (تحقیق التراویح صفحه ۵۱) فلہذا پہ سند باندي نور

تحقیق کولوخہ ضرورت پاتی نہ شو، بس پہ دے بہ اتفاق

اوکرو بعون الله تعالیٰ

اوبیاغیرمقلدوائی چہ.. نوراسباب ہم دضعف شه“نوهغه اسباب بہ دے ہم ذکر کړې وې کنه چہ پورا مرمت دے شوې دے مونبرہ پہ داسې هوائی فائرنګ مه یروہ، هسې رجماًبالغیب کوی مکہ چہ دے نورثبوت ہم پیش کړہ نوقلم ورپسې دے انشاء الله، بیابہ خپل حشرګوری دنقدکارکوه، قسطونه پکبن نہ چلی ----

دریم روایت : غیرمقلدچہ پہ دریم روایت باندې کوم اعتراض کړې دے هغه روایت دادې .. ان عمر بن الخطاب رضی الله عنه“ امر رجلاً ان یصلی لهم عشرين رکعة“

ترجمہ : عمر بن خطاب h یوسړی ته حکم ورکړه چہ خلقوته شل رکعاتہ تراویح اوکړی،

نوپہ دے روایت غیرمقلداسې بی ځایہ اعتراض کوی .. داروایت ہم منقطع (ضعیف) دے اوګوره آثارالسنن وتخفة الاخوذی)

الجواب: اولاً دعویٰ خو دے دضعف اوکړہ لیکن دلیل بہ دے ہم دخپل اصولومطابق پیش کړې وی کنه،

ثانياً: که منقطع (مرسل) ہم شی نوبیاہم ترینہ غیرمقلدین نشی تختیدلې، ځکہ چہ ته خوځان ته سلفی وائې کنه--- او دمرسل متعلق داسلافوڅخہ نظریہ وه، هغه ہم دخپل کورنہ ملاحظہ کړہ، مولانا اسماعیل سلفی صاحب غیرمقلددا بن جریر m قول بلا تردید رانقل کوی چہ .. اجمع التابعون باسرهہم علی قبول المرسل ولم یات عنہم انکارہ ولاعن احد من الائمة بعدهم الی راس الماتین (تدریب الراوی ۱/۱۹۸ مقالات حدیث صفحہ ۳۶۹)

وائی چہ دمرسل پہ قبولوباندی دتابعینواجماع دہ، ددوئی

صدی اولہ پوری ہیچاددی نہ انکارنہ دی کرے،

بیامخکنس موصوف لیکی چہ .. امام شافعی سے پہلے

جمہوراهل علم مرسل کوحجت سمجھتے رہے سب

سے پہلے اس کے متعلق تنقیدامام شافعی نے فرمائی،

(مقالات حدیث صفحہ 369)

ترجمہ حاصل: دامام شافعی نہ وپاندی جمہوراهل علم مرسل

حجت گنرل، دتولونہ اول پہ مرسل باندی تنقیدامام شافعی کرے

دی،

تاسواسلاف صحابہ وتابعینوتہ وائی (الحق الصریح ۶/۵۷۸) نوچہ د

امام شافعی نہ مخکنس بقول ستاسوخلقو(اسلافو) بہ مرسل منل، نو

تاسوولی مرسل نہ منی، ولی داسلافونہ بغاوت کوی، بیامہ خان تہ

سلفیان وائی شرمیری نہ-----؟

(دغیرمقلدینو خان تہ سلفیان وئیودلچسپ بحث دیار.. غضب

الباری، کنس بہ ملاحظہ کرے کوم چہ زیرتصنیف دی فی الحال)

دغسی امین اللہ پشاوری غیرمقلدہم مرسل مع الشرائط قابل

قبول گنری اوگورہ . (الحق الصریح ۱/۶۱۶ وتقلیدحقیقت

اودمقلدینواقسام صفحہ ۱۵۹)

اورشادالحق اثری غیرمقلدلیکی .. یہ نظریہ امام شافعی

اورانکے متعین ہی کانہیں بلکہ اکثرمتقدمین کابھی

یہی مسلک ہے کہ طبقہ اولی یعنی کبارتابعین ہی کی

مرسیل حجت ہیں .. (توضیح الکلام صفحہ ۵۴۶)

ترجمہ: دانظریہ صرف دامام شافعی اودغنی دمقلدینونہ دہ بلکہ

داکثرمتقدمینومسلک ہم دی چہ دطبقہ اولی یعنی دمشرانو

تابعینومراسیل حجت دی

ثالثاً: دامرسل عام مرسل نہ دے بلکہ مرسل معتضد“ دے
 ..مرسل معتضد“ دے تہ وائی چہ ددے مرسل تائیدپہ دوئم روایت
 سرہ شوے وی، یاپہ دے بانڈے دامت عمل وی“ اوگورہ بالتفصیل
 ..شرح مسلم مقدمہ للنوی صفحہ ۱۷ اوشرح نخبة صفحہ ۵۱
 دمرسل معتضد تعریف نہ بعداوس دغیرمقلدینوہغہ حوالہ جات
 ملاحظہ کرے چہ پہ ہغے کنبس غیرمقلدینوداتسلیم کرے وی چہ
 مرسل معتضد حجت دے مثلاً:

ﷺ مولانا عبدالرحمن مبارکپوری صاحب غیرمقلدہم تسلیمہ کرے دہ
 چہ مرسل معتضد دتولوپہ نزدحجت دے (اوگورہ ابکارالمنن صفحہ
 ۱۴۳، ۱۴۴)

ﷺ دغسے بل خائے کنبس ددوی تحریر دے دابوقلابہ دیومرسل روایت
 لاندے لیکے چہ ..اگر یہ حدیث مرفوعاً غیرمحفوظ
 اورمرسلاً محفوظ ہے تو بھی حجت ہے کیونکہ حدیث
 عبادہ رضی اللہ عنہ وغیرہ سے اس کا اعتضاد ثابت ہے
 اور مرسل معتضد کے حجت ہونے میں کوئی شبہ نہیں
 ہے“ (تحقیق الکلام ۱/۹۵)

ﷺ دغیرمقلدینوجامع المعقول والمنقول عبداللہ روپری صاحب
 غیرمقلد دیوروایت متعلق لیکے ..یہ حدیث اگرچہ مرسل
 ہے لیکن اس کا اعتضاد دیگر طرق سے ثابت ہے لہذا
 مقبول ہے“ (فتاوی اہلحدیث ۱/۳۱۱)

ﷺ دغسے شوکانی صاحب لیکے ..وہذا وان کان مرسلاً
 لکنہ معتضد بما سبق“ (نیل الاوطار ۳/۳۴۹)

ترجمہ: داروایت اگرچہ مرسل دے لیکن دسابقہ روایت نہ معتضد دے
 قارئین کرام! مونبرہ صرف دغیرمقلدینواکابرینونہ حوالہ جات رانقل
 کرل چہ غیرمقلدین ئے لازماً اومنی ورنہ مونبرہ سرہ دباقی محدثینو

او علماء کرام وحوالہ جات ہم شتہ چہ مرسل معتضدہ ئی
حجت وئیلی دی لیکن پہ دی حوالہ جات مذکورہ باندی اکتفاء
کوؤ،

پس دا روایت ہم دالله پہ رحم وکرم سرہ دقابل ترک نہ سالم دی
همداوجہ ده چہ امین الله غیرمقلدہم دی روایت تہ منقطع وئیلی
دی لیکن بیورپسی وائی چہ..لیکن کہ دماقبل (حدیث) سرہ
ملگری شی نویونوع قوت پیداکوی، (الحق الصریح ۵/۹.۴)

نوچہ قوت ہم پکنس ملاؤشونوبیاهم دغیرمقلدینوپہ قسمت کنبس
احادیث منل نشتہ نو----بس دومرہ بہ عرض اوکرم چہ داترک
تقلید بدون اجتهادخہ عجیب بلاوجرم دی چہ خلق ئی دصحیح
احادیثونہ واپول اوخواهشاتوپسی ئی روان کرل -!!

مسلمانانورونرو! تاسوخپلہ گوری چہ دتراویحو(پہ شل رکعاتہ کنبس)
خومرہ مضبوط دلائل تیرشواو لار روان دی، اونصحیح ئی ہم دوی
دکورنہ پیش کوؤ، لیکن نہ ئی منی---!دغسی دآمین بالسّر خومرہ
احادیث دی نہ ئی منی----!آخرکوم کوم احادیث بہ تاسوتہ پہ
گوتہ کوم دتولونہ لاسونہ اینخی، دیوحدیث نہ ہم چہ یوکس
انکاراوکری نوخومرہ لوی نقصان دی بس آخری خبرہ یوخل بیا
کوم چہ الله دی مونبرہ غیرمقلدیت بدون اجتهادنہ ساتی، آمین ثم
آمین-----

خلورم روایت: پہ دی روایت ئی ہم جرحہ کپی ده هغه روایت
دا دی.. عن الحسن ان عمر بن الخطاب رضی الله عنه
جمع الناس علی ابی ابن کعب رضی الله عنه فکان
یصلی لهم عشرين رکعةً، (ابوداؤد ۱/۲۱۱)

ترجمہ: دحضرت حسن **h** نہ روایت دی چہ عمر **h** پہ ابی بن کعب **h** باندی خلق راجع کرل خلقوتہ بہ ئی شل (۰۲) رکعاتہ تراویح کولی،
 ددی پہ جواب کنبں غیرمقلدلیکی .. دی روایت کنبں انقطاع ده خکہ حسن بصری د عمر **h** سرہ نہ دی ملاؤشوی (صفحہ ۲۲)
 الجواب: ددی روایت جواب ہم هغه دی کوم چہ پہ مذکورہ روایت کنبں اوشو،

البتہ... خیر الکلام ما اقل وادل، ماتحت اود یاد دهانی پہ خاطر صرف دایوہ حوالہ ترینہ پیش کوم باقی تفصیل برنی روایت کنبں چہ کوم توضیح اوشو هلتہ ئی اوگورہ .

علامہ سیوطی **m** فرمان تیرشو هغه فرمائی چہ کچری یوتابعی دصحابی نہ داسی قیصہ بیان کری چہ دهغی وقوع ئی خپلہ کتلی وی نوداسی روایت بہ متصل گنرلی شی (تدریب الراوی کامر) اوامین الله پشاوری دحسن بصری تعارف پہ دی الفاظوکنبں کوی ..پہ سنہ (۵۱۱ھ) کنبں درجب پہ میاشت کنبں وفات شوې دی د اويا(۰۷) کالوپہ عمر باندی پہ خلافت د عمر **h** کنبں پیداشودی چہ دوه کاله دهغه دخلافت پاکی وو، او عثمان او علی **i** ئی لیدلی دی،
 (الحق الصریح ۱/۶۱۶)

ددی حوالی نہ معلومه شوه چہ حسن بصری **m** پہ یوسل لس هجری کنبں وفات شوې دی اودامین الله دحوالی مطابق چہ حسن بصری داويا(۰۷) کالوپہ عمر کنبں وفات شوې دی نوددی حساب مطابق حسن خوبیاپہ ۰۴ هجری پیداشوی دی او حضرت عمر فاروق **h** خوپہ ----- وفات شوې دی نوخنکه دحضرت حسن د عمر **h** سرہ ملاقات نشی کیدی ---؟.

ایاپہ -- کالوکبش دیوسپی چاسرہ ملاقات نشی کیدی!

سبحان الله! اوگورئ رونرو وغیرمقلدینوعقل ته ----! العاقل

تکفیه الاشارة

اویوبل غیرمقلدمحمدادریس بهوجیانی دحسن بصری تعارف پہ دی
الفاظوکبش کوی .. حضرت عمر فاروق رضی اللہ عنہ نے آپ
کانام حسن رکھا تھا آپ نے ایک سوتیس (۱۳) صحابہ
کرام کی زیارت کی تھی اور فیض روحانی حاصل کیا، آپ
نے حضرت علی المرتضیٰ رضی اللہ عنہ سے بیعت کی
اور خرقہ خلافت حاصل کیا اور حضرت امام حسن رضی
اللہ عنہ سے بھی خرقہ خلافت حاصل کیا، آپ بہت متقی
زاهد اور بلند پایہ عالم روحانیت کے مالک تھے“ (ارباب
طریقت صفحہ ۵۵۲)

ترجمہ : حضرت عمر فاروق **h** ددہ نوم حسن ایخې وؤ، دوی د
یوسل دیرش صحابہ کرامو **j** زیارت کړې دې اوفیض روحانی ئې
حاصل کړې دې دوی د حضرت علی **h** نه بیعت (!!) کړې دې
او خلافت ئې حاصل کړې دې او د حضرت امام حسن **h** نه ئې ہم
خلافت حاصل کړې دوی ډیر زیات متقی، زاهد اور دلوی درجې عالم
روحانیت مالک وؤ،

غیرمقلدہ ! اوگوره دغه ہم ستادکورنه حوالہ جات درلہ خبرہ ختمہ
کړہ ورنہ مونږہ درته دعلامہ سیوطی **m** حوالہ ہم پیش کړې وه
علاوہ له ددې چه موصوف خپلہ ہم فرمائی چه .. کانوا یصلون
عشرین رکعة“ (فضائل رمضان لابن ابی الدنیارقم الحدیث
۵۳ صفحہ ۸۳، الناشر: درالسلف الرياض السعودیه)

چه صحابہ کرام **j** به شل (۲۰) رکعاتہ تراویح کولې، فلله الحمد

مصوّر کھینچ وہ نقشہ کہ جس

میں یہ صفائی ہو

ادھر افعال صحابہ ہوا دھر گردان جھکائی ہو

پنجم روایت: پہ پنجم روایت چہ کوم اعتراض ئی کپڑی دې ہنہ
 داحیث دې .. عن عبدالعزیزبن رفیع قال کان ابی بن
 کعب یصلی بالناس فی رمضان بالمدينة عشرین
 رکعةً ویوتر بثلاث، (مصنف ابن ابی شیبہ ۲/۳۹۳)

ترجمہ: عبدالعزیزبن رفیع فرمائی ابی بن کعب h بہ پہ رمضان
 کبں خلقوتہ شل رکعاتہ کول او درې رکعاتہ وتر،

نوددې جواب غیر مقلد غیر منصف داسې کوی چہ .. ددې روایت پہ
 بارہ کبں امام نیموی حنفی فرمائی چہ عبدالعزیزبن رفیع دابی بن
 کعب h سرہ نہ دې ملاؤ شوې نوروایت منقطع شو، (آثار السنن
 حاشیہ ۷۸۱)

الجواب: اولاً خان اهلحدیث ویونکیہ ! زہ تاتہ مقلد او وائم کہ
 غیر مقلد ----! تہ خو خائنی پہ خائنی تقلید کوی، تالره خو پکاروؤ چہ
 دالله قول دې پیش کپڑی وې یادر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم --
 -- تاسو خو گویا دامام نیموی نہ یا خود خدائنی پاک موتربنہ
 جو پکپڑی دې یادر رسول اللہ ---- العیاذ باللہ، خکہ چہ
 تاسو خود ادعوی کوی چہ مونبرہ صرف دالله اود رسول اللہ منو ----
 -نود نیموی یاد بل قول اغستلو بیاخہ مطلب شو ----! اوکہ تہ
 دابہانہ او کپڑی چہ ماداقول تائیداً پیش کپڑی، نواللہ دې درلہ عقل
 درکپڑی اول قول تحقیقی پیش کپڑی، بیاتائید قول پیش کپڑی اول کرتہ
 خود اللہ یادر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ددې ضعف پیش
 کپڑی، بیاز مونبرہ وغیرہ اقوال پیش کپڑی، تدبر! ولا تولی الدبر ----!

ثانیاً! دامام نیموی پوره قول پیش نہ کرہ، اودخپل مورثی عادت

موافق دیہودیت سنت دے ژوندے کړی، دامام نیموی نیم قول دے راوغستہ اونیم دے پریخوډه امام نیموی فیصله کړې ده په همدغه صفحه چه ..مرسل قوی“ چه داحدیث بیاہم قوی مرسل دے“ هغه خواعتراف کوی چه کہ سنداً منقطع ہم شی، نوبیاہم ہم قوی مرسل دے اودمرسل بحث مخکنس تیرشو، نوغیرمقلدین دے د منکرین حدیث په صف کنس نہ اودریر ی په دے حدیث باندي دے عمل اوکړی اوپه خان باندي داهلحدیث“، نوم ایخودوسره صحیح مصداق اوگرخی ---!

ثالثاً: کچرې انقطاع وی پکنس ہم نودنورشل رکعاتوصحیحہ دوجې نہ خود تائید په طور مضبوط کیدی شی کنه ---- مثلاً دنورو روایانو نہ قطع نظربوجه خوف طوالت --- علامه ابن عبدالبر فرمائی . وهوالصحيح عن ابي بن كعب رضى الله عنه من غيرخلاف الصحابة“ (الاستذکار۲/۷)

چه دابی بن کعب h نہ ہم شل رکعاته تراویح صحیح طورسره ثابت دی اوہیخ صحابی ددے خلاف نہ دے

بس غیرمقلده! دانقطاع بهانه دے ہم علامه صاحب ختمه کړه، بس اوس خوپه دے حدیث باندي عمل اوکړه کنه، عامل شه کہ دحدیث منلوجذبہ درکنس وی ---- خوڅه اووائم ---- خوپورې چه غیرمقلد ئی نوپه حدیث باندي عمل نشی کولې -!!

ضمیمه کفایة لمن له درایة

شپږم روایت : په شپږم روایت چه غیرمقلدکوم اعتراض کړې دے هغه دادې ..عن ابي الحسناء عن على انه امر رجلاً یصلی بهم عشرين رکعة“ (مصنف ابن شیبہ ۲/۳۹۳)

ترجمہ: ابی الحسناء نہ روایت دی چه علی یوسری ته حکم اوکړو چه خلقوته شل رکعاته تراویح اوکړه نوپه دی باندې غیرمقلد داسې جرحه خپل زعم مطابق کوی چه ..د ابوالحسناء په باره کښ امام نیموی حنفی فرمائی چه وائم چه ددی اثردارومدارپه ابوالحسناء باندې دی اودې غیرمعروف (مجهول) دی اودغسې امام ذهبی هم وائی (صفحه ۲۳)

الجواب: دمؤلف غیرمقلدعلمی معیار! مؤلف غیرمقلددکتاب نوم داسې لیکي ..مصنف ابی شبیه، حالانکه داسې لیکل پکاروؤ.. مصنف ابن ابی شبیه،

ثانیاً: مؤلف غیرمقلدره فقط دالله قول یادر رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه قول پیش کول پکاروؤ چه خالص وحی وی اجتهادلره پکښ څه دخل نه وی، لیکن موصوف دمخکښ ځل دلته بیادامام نیموی اودعلامه ذهبی دتقلیدنه بغیرگزاره نه کیدله نوددی علم ته ئې لمنه اونیوله -!

ثالثاً: اوله خبره داده چه زبیرعلیزئې غیرمقلدلیکی.. لایعرف، څه جرحه نده (الکوکب الدریه صفحه ۳۳)

بله داچه ابوالحسناء باندې دمجهولیت الزام غلط دی، بلکه دا راوی مستور دی مجهول العین نه دی

مولانا حافظ محمدگوندلی صاحب غیرمقلدلیکی.. جس شخص سے دو راوی روایت کریں تو اس کو مجهول نہیں مستورکھتے ہیں“ (ملخصا خیرالکلام صفحه ۱۶۸)

اوزبیرعلیزئې غیرمقلدلیکی چه .. اصول حدیث کامشهورمسئله هے که جس

راوی سے دو یازیدادہ ثقہ راوی حدیث بیان کریں
تو وہ مجهول العین (یعنی مجهول) نہیں ہوتا۔۔۔۔۔“
(مقالات ۲۲، ۲۳/۵)

ترجمہ : داصول حدیث مشہور مسئلہ دہ چہ دکوم راوی نہ دوہ
یازیات ثقہ راویان حدیث بیان کریں نوہغہ مجهول العین (یعنی
مجهول) نہ پاتی کیری“

اوزبیر علیزئی غیر مقلد بیا کثیر حوالہ جات پہ دی دعویٰ باندی لیکلی
دی اوگورہ تاصفحہ ۲۲۷ دغسی

مولانا ابو محمد عبدالستار الحماد غیر مقلد لیکلی .. اور محدثین
کا اصول ہے کہ جس آدمی سے کم از کم دو راوی روایت
کرنے والے ہوں اس کی جہالت ختم ہو جاتی ہے“
(ہفت روزہ الاعتصام (صفحہ ۱۹) 16 ستمبر 1994ء)

اودابوالحسناء راوی نہ ہم دوہ راویانوداروایت بیان کریں دی یعنی
کم از کم ددی خودوہ شاگردان خولازماً دی ۱۱ عمروبن قیس ۱۱
ابوسعبدالبحال، فلہذا دیتہ دمجهولیت نسبت غلط دی اوہرچہ دعلامہ
نیموی ورتہ د... لایعرف“ نسبت کریں دی نوددی جواب دادی چہ
داخنگہ چہ مجهولیت طرفتہ نسبت کیری دغسی ددی نسبت
مستوریت طرفتہ ہم کیری نوعلامہ نیموی پہ لایعرف سرہ نسبت
دمجهولیت طرفتہ نہ کوی، بلکہ مستور“ ئی گنری خکہ چہ موصوف
دابوالحسناء د دواپرو شاگردانوروایت ذکر کریں دی اوگورہ التعلیق
الحسن صفحہ ۲۵۴

توضیح ثانی : ابوالحسناء پہ اصل کبن دوہ ۱۱ راویان دی کوم
حضراتو چہ ورتہ .. لایعرف“ وئیلی دی داہغہ ابوالحسناء نہ دی
کوم چہ پہ مذکورہ روایت کبن دی بلکہ داہغہ کس متعلق کلام دی
چہ ہغہ د... شریک نخعی“ استاذدی اوددینہ صرف ہم دا یو راوی

..شريك“ روایت کوی چه دهغی دوجی نه مجهول دی
 خنګه چه ددی خبری تصریح حافظ ذہبی پہ میزان الاعتدال ۴/۱.۵
 کنب او حافظ ابن حجر پہ لسان المیزان ۷/۴۵۹ او پہ تہذیب
 ۶/۳۳۷ کنب او حافظ ابوالحجاج پہ تہذیب ۱ لکمال ۲۱/۱۲۹ کنب
 کړی دی

اوزمورہ د روایت کوم راوی ابوالحسناء دی نودہغی نه یونہ بلکہ
 کم از کم دوه راویانوروایت کړی دی اوہغہ خپلہ دحضرت علی نہ
 روایت کړی دی اوہرچہ ہغہ بل اولنی ابوالحسناء دی ہغہ”
 دحکم“ (کوم چه دحضرت علی **h** دشاگرد”حنش“ شاگرد دی) نہ
 روایت کوی!

فلہذا ددواړہ جدا جدا راویانونہ یوروای جوړول د غیرمقلدینو
 تعجب خیز عمل دی -----!

توضیح : کله چه مشہور غیرمقلدالبانی ہم پہ دی حدیث باندی جر
 حہ اوکړہ ابوالحسناء تہ ئی مجهول اووئیلی نودحرم شریف مدرس
 الشیخ اسماعیل بن محمد الانصاری صاحب ددی

جواب اولیکہ فرمائی چه ..(اکتفاء برترجمہ) البانی او ابن حجر
m .. ابوالحسناء “ تہ مجهول وئیلی دی نوددی جواب دادی چه
 امام ابوبشیرالدولابی **m** پہ خپل کتاب ..الاسماء والکنی “ کنب
 دیحی بن معین **m** پہ حوالی سرہ بیان کوی چه دابوالحسناء نہ
 شریک نخعی او حسن بن صالح کوفی روایت نقل کوی والمقررفی
 قواعدالحديث ان رواية اثنتين عن الراوی ترفع عن اسم الجهالة “
 داصول حدیث مقررکرده ضوابط مطابق چه دکوم راوی نہ دوه (۲)
 شاگردان روایت اوکړہ نودہغی نہ دجهالت الزام ختمیری او د
 اصول امام دارقطنی **m** پہ خپل سنن کنب او حافظ ابن عبدالبر **m**
 پہ ..الاستذکارکنب او خطیب بغدادی پہ ..کفاية“ کنب بیان کړی دی
 (تصحیح حدیث صلوة التراویح عشرين رکعة صفحه ۲۹)

اودغسي جواب الشيخ يحيى بن عبدالله بن مانع الحميري الشافعي (نائب مديرالاقاف دبئي متحده عرب امارات) هم په خپله رساله، القول الصحيح في صلوة التراويح صفحه ٤١، كښ كړې دي فائده : ها! داهم په علم كښ راوله چه دعلي **h** نه ابوالحسناء يواځي روايت نه كوي بلكه سيدناحسن اوامام عبدالرحمان **i** ترينه هم روايت كوي

فلهدا داهم ددوي په شواهداوپه توابوعوكښ شو، فلله الحمد اودعلي **h** نه دشل ركعاتوتراويح روايات ابن تيميه **m** په منهاج السنة ٢٢٤٤ كښ احتجاج كړې دي اوامام ترمذي **m** په خپل سنن ترمذي ١١٢١ كښ هم احتجاج كړې دي اودامين الله غيرمقلدحواله هم تيرشوه چه هغه هم وئيلي دي چه دعلي **h** نه باسناصحيح شل ركعاته نقل دي ..(سوال او جواب ١٦ نمبر ٥٧ منډ دروان كښ)

خلاصة التحقيق : داحديث قابل للاحتجاج دي عمل پري د هرمسلمان اوکړي چه دچاپه زړه كښ داحديث منلوجذبه وي اووم روايت : په اووم هغه روايت چه اعتراض ئي كړې دي هغه ئي داسي ليكلي دي ..عن شمشترين شكل انه كان يصلّي في رمضان عشرين ركعةً والوتر(مصنف ابن ابي شيبة ٣٩٣٣)

ترجمه : شمشترين شكل په رمضان كښ به شل ركعاته تراويح كول نوبياغيرمقلدپه دي روايت داسي اعتراض كوي ..ديكښ سفیان ثوري مدلس دي، دوئم پکښ ابواسحاق السبيعي مدلس دي نو دا رويت دي وجې نه ضعيف شو“ (صفحه

الجواب : (نام نهاد) شيخ صاحب! داشمشتير“نه دي بلكه شتير“دي خيال كوه چه دابهانه اونه كړې اوپه جهالت باندي پرده وانه چوي چه گني دادكمپوزنگ غلطی ده ترجمه اوعبارت كښ

یوشان لیکلو باندي واضح بنکاری، چه دادکمپوزرغلطی نه ده بلکه ستا خود ساخته اجتهادوکارنامه ده

ثانیاً: په دې روایت باندي دې ضعف صرف دتدلس دوجي نه مرتب کړه، معلومه شوه چه نورضعف پکښ نشته یعنی سندي صحیح دې والحمدلله

دتدلس جواب هم ملاحظه کړه چه دسفيان m تدليس هغه تدليس نه دې کوم چه دنورو حضراتووی یعنی مضرنه دې مختصراً خوحواله جات بطورثبوت اوگوره

ﷺ ستااستاذامين الله غيرمقلديکی .. بان سفيان ممن يقبل تدلسه کماذکرابن حجروالمبارکفوری فی التخفة ۱/۱۲ ثقة . حافظ، عابد، امام و فقيه، حجة من رؤس الطبقة السابعة وكان ربمادلِس، والمدلسون علی خمس مراتب اولی-----المرتبة الثانية : من احتمل الائمة تدلسه واخرجواله فی الصحيح لامامته وقلة تدلسه فی جنب ماروی كالثوری، (الدين الخالص: ۴/۷۷)

ترجمه: سفيان ثوری دهغه قبيلي نه دې چه دهغې تدليس قابل قبول دې لکه چه ابن حجر او مبارکپوری په تخفة الاخوذی ۱/۱۲ کښ ذکر کړې دی ثقة، حافظ، فقيه، عابد، امام . حجة دې او کله نه کله نه ئې تدليس کول، او مدلسين پنځه مراتب دی، رومبي مرتبه --- دوئمه مرتبه دهغه مدلس ده چه آئمه کرامو دهغې تدليس برداشت کړې وی او په خپل مينځ کښ ئې ترينه احتجاج کړې وی دهغې امامت اودکم تدليس دوجي نه دهغه تدليس ددې د مروياتو په مقابله کښ کم وی، لکه دسفيان ثوری -----

ﷺ اودغسی بل مشهور غیرمقلد عالم مولانا حافظ گوندلوی صاحب لیکے چہ ..حافظ ابن حجر نے طبقات المدلسین میں انکے پانچ مراتب بیان کئے ہیں ﷺ-----ﷺ جس کی تدلیس کو آئمہ حدیث نے برداشت کیا ہو اور اپنی صحیح میں اس سے روایت بیان کی ہو کیونکہ اس کی تدلیس اس کی مرویات کے مقابلہ میں کم ہے اور وہ نفسہ امام ہے جیسے ثوری ..(خیر الکلام 47) ددی اردو حوالی ہم ہفہ مطلب دی کوم چہ دامین اللہ پہ حوالی کنبں تیرشو،

ﷺ دغسی دغیرمقلدینوبل محقق مبارکپوری لیکے چہ ..ان ائمة الحدیث احتملوا تدلیس الثوری (ابکارالمنن صفحہ ۱۹۸)

ترجمہ: داحادیثوامامان دسفیان ثوری m تدلیس برداشت کړې دې
 ﷺ امین اللہ غیرمقلدین بل کتاب کنبں لیکے چہ ..دسفیان عنعنه
 اگرکہ مقبولہ ده (الحق الصریح ۷/۵۵۱)

آپ ہی کے محفل سجا رہا ہوں
 حوالہ آپ کی ہے ضرب میری ہے

او ابواسحاق سلیمان بی ابی سلیمان الشیبانی نوداتقہ دې او د
 صحاح ستہ راوی دې (تقریب ۱/۳۸۶)
 او ابن عبدالبر m فرمائی چہ ددی تمام محدثینوپہ نزدتقہ دې
 (تہذیب ۲/۷۰۴)

ہمدواجہ ده چہ امام بیہقی ہم د..شہیربن شکل“روایت دشل
 رکعاتونقل کړې دې اوبیافرمانی چہ پہ دې روایت کنبں قوت دې
 ..(السنن الکبریٰ ۲/۴۹۶)

نوداتہ خرننگہ خان تہ اہلحدیث وائی دغہ مشهوراصلی اہل حدیث امام بیہقی دے حدیث کنس قوت بالفاظ دیگر دے حدیث تہ صحیح وائی، اوتہ بیامہم ددغہ اہلحدیث منہج نہ بغاوت کوی!!! والی اللہ المشتکیٰ

اتم روایت : ہغہ اتم روایت چہ پہ ہغہ ئی اعتراض کپے دے ہغہ روایت ئی پہ دے الفاظوکنس نقل کپے دے .. عطاء قال ادركت الناس وهم يصلون ثلاثة وعشرين ركعة بالوتر(مصنف ابن ابی شیبہ ۲/۳۹۳)

ترجمہ : عطاء فرمائی چہ ماخلق راگیر کپل دوی بہ شل رکعہ کول پہ دے روایت بانڈے غیرمقلداسی جرحہ کوی .. داروایت ہم ضعیف دے حمادبن شعیب متروک الحدیث دے اضعیف ہم دے امام ذہبی وغیرہ ورتہ ضعیف وائی..(صفحہ ۲۴) الجواب: پہ نورمواضعوکنس خوبہ دے دعلامہ نیموی m قول پیش کوؤ، دلته دے ولے پیش نہ کپو، حککہ دے پیش نہ کپہ چہ ستادمزاج اودمذہب خلاف وؤکنہ -----

علامہ نیموی ددے سندتہ حسن وئیلی دے، (آثارالسنن صفحہ ۱۰۲) او داخہ کوی چہ ستاستاذامین اللہ غیرمقلدپرے ہم د..حسن، حکم لگولے دے اوگورہ الحق الصریح ۵/۴۱، فلله الحمد او حسن خوتاسوہم حجت گنرے الّا نادرًا عبدالسلام رستمی صاحب پہ ..مونخ پہ رنرہ داحادیثوکنس، پہ صفحہ ۱۲ بانڈے، تحفہ اہل النظر فی مصطلح اہل الخبر صفحہ ۵۱ بانڈے قاضی شوکانی پہ نیل الاوطار ۴/۳۱۴ بانڈے وغیرہ تصریح کپیدہ اوہرچہ د..حمادبن شعیب، تہ منکر الحدیث وئیل یا بغیردسبب بیان نہ صرف ضعیف ورتہ وئیل داخوجرح مبہمہ دہ ہم ستا د کورنہ بمباردربانڈے کوم، مثلاً

مشهور متعصب زبیر علی زئی غیر مقلدلیکی .. صرف
 ضعیف یا متروک یا منکر الحدیث کہہ دینا جرح مفسر نہیں
 ہے، (رکعات قیام رمضان کا تحقیقی جائزہ صفحہ ۶۵)
 ترجمہ: صرف ضعیف یا متروک یا منکر الحدیث وئیل جرح مفسرہ
 نہ دہ

نوحہ تادحماد m متعلق ضعیف یا منکر الحدیث جرحہ بغیر دسبب
 نہ اوکڑہ نودزبیر علی زئی پہ حوالی سرہ ستاڈز پوچ شو،
 دغسی مولانا ذیر احمد رحمانی صاحب غیر مقلدہم لیکی چہ
 .. مستند علماء ن اس (لفظ منکر الحدیث) ک جرح مبہم ہون کی
 تصریح کی ہ، (انوار المصابیح صفحہ ۱۱۹)

اودغسی مولانا ارشاد الحق اثری غیر مقلدہم لیکی چہ .. متروک
 جرح غیر مفسرہ، (توضیح الکلام صفحہ ۱۴۳)
 اودغسی مولانا گوندلوی صاحب غیر مقلدہم دامام بخاری m
 جرح منکر الحدیث تہ غیر مفسرہ وئیلی دہ اوگورہ خیر الکلام صفحہ
 ۱۶۲

ددې حوالونہ معلومہ شوه چہ منکر الحدیث، یا.. ضعیف، وئیل دا
 جرحہ مبہمہ دہ اودغیر مقلد مؤلف ہم دغہ جرحہ مبہمہ بنکار
 شوپدی، اود جرح مبہمہ متعلق ستا استاذخہ وائی ہغہ ہم اوگورہ،
 ستا استاذوائی (مفہومًا) چہ جرحہ مبہمہ منل تقلیددی، اصل
 عبارات ئی ملاحظہ کرہ .. دمحدث جرح مبہم لہ اعتبارنشتہ خکہ
 ہغہ بمنزلۃ الراى وی، (تخفة المناظر صفحہ ۱۶۶)

نوحہ جرحہ مبہم دمحدث رائی شوه، اوامین اللہ خوداہم وائی چہ
 دچارائی منل تقلیددی اوگورہ ددی کتاب ہمدغہ صفحہ یعنی تحفة
 المناظر صفحہ ۱۶۶، والتحقیق السدید صفحہ ۳۸ اود تقلید حقیقت
 اودمقلدینو اقسام صفحہ ۸.۲ والحق الصریح / وغیرہم -

خلاصة التحقيق : دٿول بحث خلاصه داشوه چه دي

غيرمقدمؤلف چه ..حمادبن شغيب“ ته بغيردخه سبب نه ..ضعيف“يا..منكر الحديث“ وئيلى دي“نوداجرچه مبهمه ده اوجرحه مبهمه منل بمنزلة الراى وى اودچرائي منل تقليدوى فلهدا دي مؤلف هم تقليداوكره دي مؤلف خودخپل بي مطلبه مذهب دپاره دفاع كوله، ليكن آله پكبن خپله هم دخپل كسانودلاسه داسي گيرشوجه دوى تقليدته شرك كم ازكم بدعت خوورته ضرور وائي نودشرك يا كم ازكم بدعت حامل خوضروراوگرخیده !انالله وانا اليه راجعون !

اغياركاجادوچل بي چكاهم ايك تماشه بن

بي گئے

اورون كو جهگانا ياد ربا خود هوش ميں آنا

بهول گئے

دغيرمقلدیت مذهب دانتيجه شوه چه انسان پري په دنياكبن هم اوشرميزى (چه دخپل مشرانوپه حوالوسره ئي بي عزتى اورسوائى اوشوه) اوپه آخرت كبن به ئي هم پورامرمت كولي كيرى (ددوى د اصولو مطابق چه تقليدشرك دي اوشرك خوپه آخرت كبن خائي ته دي رسوى) نو رونرو ! الله دي مونبره دغيرمقلدیت بدون اجتهاد غوندي مصيبت نه اوساتى په ظاهره كبن خوبه درته خان غت مجتهد اونورخلق (اغيار) به درته هسي بي علمه اوكالعدم بنكارى اوخان به درته دجنت تهيكداربنكارى خويقين اوكرې بنه په سوچ وسمجهه وعلى وجه البصيرت وائم چه غيرمقلدیت كبن انسان روغ نشى پاتي كيدي بلکه خامخا لاشعورى سره سهى !لازمًا دآخرت په نقصان كبن پريوخي ----!! چه اوس ئي مزيد تفصيل نشوكولي

خوچہ غیرمقلدین بیاپہ آخرت کنبں دا واویلا اونہ کپری چه مونبرہ خوددې مرض نہ ناخبروؤ!

کیفیت ایسی ہے ناکامی کی اس تصویر میں جو اتر سکتی نہیں آئینہ تحریر میں

اوپاتی شود..حمادبن شغیب“ توثیق،نوهغه رراوان بحث“ دغیرمقلدعنوان“ اشتہارکنبں شیرم اثر،باندې تعاقب“ کنبں ملاحظہ کپری دلته ئی ئی تفصیل نہ بیانوؤچہ تکرارلازم نشی

نہم روایت : غیرمقلد چه پہ نہم روایت کوم اعتراض کپری دې هغه روایت ئی پہ دې الفاظو کنبں درج کپری دې

..عن سعیدبن ابی عبیدان علی بن ربیعۃ کان یصلی بہم فی رمضان خمس ترویحت ویوتربثلاث“ (مصنف ابن ابی شیبۃ ۲/۳۹۳)

ترجمہ : علی بن ربیعہ بہ خلقوتہ پہ رمضان کنبں شل رکعتہ کولی اودرې رکعتہ وترہ ئی کول، نوبیاپہ دې روایت باندې غیرمقلد داسی جرحہ کوی،

ﷺ پہ دې کنبں دسنت مؤکدوالی ذکر نشتہ، ﷺ دتابعی عمل دې ﷺ دعوی اودلیل کنبں مطابقت نشتہ -----(صفحہ ۲۵)

الجواب: پہ سندخودې جرحہ اونکرہ،معلومہ شوه چه خرنگہ نور علماء کرامودې حدیث تہ صحیح وئیلی دې ہمدغسی بزبان حال غیرمقلدہم دې حدیث تہ صحیح وائی -----

البتہ کوم شبہات ئی چه ذکر کپری دې دھغی بالترتیب جوابات ملاحظہ کپری بتوفیق اللہ تعالی دسنت مؤکدوالی ذکر! او نا اشنا غیرمقلدہ ! دادرتہ چاوائیلی دی چه ہرعمل سرہ بہ پہ حدیث کنبں دھغی حیثیت بہ ہم لیکلې شوې وی چه داعمل سنت دې کہ فرض دې کہ واجب دې کہ حرام -----وغیرہ

بلڪه داخو دامت لوی لوی علماء رڪرام، مجتهدین اوفقهاء
ڪرام دادرجه مونبره ته ظاهره ڪڙي ده چه داعمل ددي درجي حيثيت
عمل دي الله پاك ورله دباريك باريك اودقائومسائل حل كولو توفيق
ورڪڙي وؤ، اونڪته رس علماء ڪرام وؤ،

ڪه ستادا اصولومطابق اوستادعوى مطابق تانه زه تپوس اوڪرم چه
دماسپخين خورڪعاته مونخ دي اوپه ديكبن خورڪعات فرض دي
اوخوسنت، تصريح ئي صراحتاً حديث (قدس) نه پيش ڪڙي،
دغسي په مونخ ڪبن ثناء وئيل فرض دي ڪه سنت اوڪنه بل ڪه
حيثيت ئي دي تصريح ئي حديث پاك نه پيش ڪڙي

دغسي ترسلامه پوري داعمالو حيثيت تپوس مونبره درنه ڪولي
شو خودخوف طوالت نه په دي دوه تپوسونواكتفاء ڪو
لاچاره ! داخودتقليدبركت دي چه داخيزفرض دي اوداسنت دي او
دامڪروه دي وغيره وغيره

همداوجه ده چه ترنن تاريخ پوري به تاسوڪبن دومره جرات پيدانه
شو، چه دمناظري يوميدان اولگولي اوپه هغي ڪبن دخپل مونخ
دخپل اصولومطابق بغيردقليدنه ثابت ڪڙي اوه چڙي وختي طور
سره داسي مجلس اوهم لگي نوپه هغي ڪبن بي هم غيرموضوعي
خبري پيش ڪڙي اودخپل موضوع نه پڪبن تختي، ورنه په چيلنج
سره وائم چه داسي يومناظره مونبره ته اوبنائتي چه په هغي ڪبن
تاسوخپل مڪمل مونخ ثابت ڪڙي وي.

اوجه مخڪبن مو نه دي ثابت ڪڙي او اوس خپي لاسونه پڪبن وهلي
وي اوجذبه درڪبن وي چه مونبره ئي ثابتولي شو، اود مناظري
شائقين ئي نوزما سينه فراخه ده، مونبره ته مستقلاً په خپلي مسلڪي
پيدلٽرباندي تحريراوليري بياخپل تماشه ڳوره

الغرض ! دغيرمقلدينودهن ته دا راتلي شي چه ددي اعمالوحيثيت
به ڪو ايردي اودخه معيارمطابق ئي ايردي، اوپه ديكبن ڪه فائده

ده نوهغه دې د خپل استاذ امين الله غيرمقلدكتاب الحق
الصريح جلدصفحه اوگوري-----

آخری خبره ! په آخره کښ به داهم درته اووایم چه په ایمان اوایه
(که ایمان خالص درکښ وی هم) چه تاخومره دلائل چه دخپل زعم
مطابق پیش کړه دخپل بدعی مسلک ثابتولو دپاره، آیاه دې ټولو کښ
چرته دلفظ ..سنت“ وؤهرگزنه وؤ، نوچه نه وؤنوته زمونږه
ددلائلوکښ څرنکه دلفظ ..سنت“ قیدلگوې چه دابه راته بنائې ---
-؟ دالله نه اویریره، تعصّب مه کوه دالله دقهرنه اویریره !

دتابعی عمل: بیشکه چه دتابعی عمل دې څه دغیرمقلدعمل خونه
دې جه مونږه پرې دبدعت حکم اولگوؤ، بلکه دحضرت علی **h**
دخصوصی شاگردانوکښ دې اوداسې د نورو گنږو صحابو وو، هم
شاگرداوپه صحبت کښ ئې پاتی شوېدې، نوچه دې داکوم عمل کړې
دې دائې څه بدعی اومحدثه طریقه نه ده کړې العیاذبالله !
بلکه ضرور بالضرورئې صحابه کرام په دې عمل لیدلې وو، د تابعی
عمل شونوولې داسې بې قدره شو-----؟ ددې هیڅ قدر نشته-----
؟ سبحان الله !

دتابعی علم خودې طرفته اشاره کوی چه شل رکعاته تراویحو والا
عمل صرف دصحابه کرامو **ؓ** زمانې پورې خاص نه وؤ، بلکه دهغې
نه پس نوروخلقوهم داعمل قبول کړې دې بلکه ترنه پورې توارثا
په دې عمل دې او وی به الی یومه القيامة انشاء الله !

لیکن که حقیقت بیان کړم نودغیرمقلدین ددین داصحیح تصور او
منهج نه محروم قدم دې نوڅکه ورته هرڅه بې وقعته اوبې وزنه
ښکاری !

بلکہ مزید دلف اندوز پہ خاطرہ یوہ حوالہ درتہ پیش کوم
 جہ عبدالسلام رستمی صاحب غیر مقلد خولا وائی چہ .. دتابعی قول
 حجت دی“ (دتقلید شرعی حقیقت صفحہ ۵۳)

بس اس کا جواب جو کچھ دو گئے ہمیں
 ہماری طرف سے ہوگی مبارک تمہیں

دعویٰ اودلیل کنبں عدم مطابقت! اللہ دی تاپوہہ کپری زمونبرہ
 ددعویٰ نہ خبرہ نہ ئی اوچتی چغی وہی چہ دعویٰ اودلیل کنبں
 مومطابقت نشتہ زمونبرہ پہ دعویٰ کنبں یوجزء داهم دی چہ دشل
 رکعاتہ ثبوت دنبی d نہ واخلہ ترننہ پورپ ثابت وعملاً راروان دی
 نودا حدیث زمونبر ددعویٰ دلاندی راغی بہرترینہ نہ دی عقل دی
 نصیب شہ!

لسم روایت : ہغہ لسم روایت چہ غیر مقلد پراعتراض کپری دی پہ
 دی الفاظوکنبں ئی لیکلپ دی .. روی محمد بن نصرمن
 طریق عطاء قال ادرکتہ فی رمضان یصلون عشرین
 رکعة وثلاث رکعة الوتر“ (فتح الباری ۳/۲۰۳)

ترجمہ : دعطاء فرمائی : ما خلق لاندی نہ کپل پہ رمضان کنبں شل
 رکعتہ ئی کولپ اودرپ رکعتہ وتر“

نو غیر مقلد اوس پہ دی روایت باندی داسی جرحہ
 کوی

❧ دا روایت پہ .. روی“ (فعل مجہول، ناقل) سرہ ذکر دی نو
 ضعیف شو، ❧ سند ئی ہم نشتہ

❧ عطاء بن ابی رباح پہ رفع الیدین ہم کول اوآمین بالجہر بہ ئی ہم
 کولو، تاسوداعمل نہ کوی خواہش پرست ئی تاسو“ (صفحہ ۲۵)

الجواب: په حديث باندې عمل نه کولو په بهانه چه دې کومه سهارا اغستي ده داسهاره دې هم دتارعنکبوت نه کمزوري ده، ځکه چه دپرداسې احاديث شريفه راغلي دي چه هغه په فعل مجهول سره نقل دي، بلکه دقرآن کریم متعدد آیات کریمه هم په فعل مجهول سره نقل دي، آيا هغه هم ضعيف دي----؟

سند: چه سندي نشته، نودادحافظ ابن حجرنه تپوس اوکړه چه سندي ولي نه دې پيش کړې---؟ دابهانه به هم درله ختمه کړو، سند به ئې درته مونږه بفضل الله پيش کړو، ددې سند امام ابوبکر بن ابی شيبة ذکر کړې دې ملاحظه ئې کړه،

حدثنا ابن نمير (دادصاح ستة راوى او ابن حجر m ورته ثقه وئيلي دې تقريب ۱/۵۲۳) عن عبدالمك (دادصحيح مسلم او د سنن اربعة راوى دې، امام بخارى m ترينه هم تعليقاً روايت اغستي دې اوگنږو محدثينو ورته ثقه وئيلي دې تهذيب التهذيب ۳/۷۹۸و ۷۹۳) عن عطاء (همدغه راوى) -----الى آخره --

الحمد لله په دې سند صحيح مذکوره بالاسره هم ثابت دي ----- ۱
دغسې په بل سند هم اوگوره او هغه هم صحيح السند سره،
عن شجاع بن مخلد (ثقة، ثبت، تهذيب الكمال
۱۲/۳۷۹ مکتبه شامله) عن هشيم (ثقة،
جحة، تهذيب الكمال ج ۳. صفحه ۲۸۲ ايضاً) عن
عبدالمك (توثيق ئې مخکښ حواله کښ تير شو) عن عطاء
----- (فضائل رمضان لابن ابى الدنيا رقم
الحديث ۴۹، صفحه ۷۹)

داخود عطاء د حديث اسناد شو، فله الحمد

اوس ! يوقدم بل هم ورمخکڻن شو، چه دا حديث
خوستادتحريروپه رنڀا کڻن هم قابل قبول دې ځکه چه تاپه دې خپل
کتاب کڻن په صفحه ۲۱ داليکلې دی چه ..ابن حجر مقدمه فتح
الباري کڻن ذکر کړې دی چه زه په فتح الباري کڻن هغه حديث ذکر
کوم چه کوم صحيح وي يا حسن،

نوظالمه! خودا حديث هم ابن حجر ذکر کړې دې په فتح الباري کڻن
کنه، لکه څرنګه چه تاحواله هم دفتح الباري ورکړې ده، نوولې ئې نه
مني آخريستادتحريروپه رنڀا کڻن هم دا حديث صحيح يا حسن
اوگرځيده، اوبياهم منلوته ئې تيارنه ئې---- زما دې دکعبې په رب
قسم وي چه دنن صباغیرمقلدين احاديثونه عملاً انکارکوي، عمل
خوپرې لاپريره، والله چه غيرمقلدينواخترت موتباه کيري، حق ته
تسليم شي، اگرچه ځان دحق اودجنت تههیکداران مو جوړ کړې
دی، خوبه حقيقت کڻن په رښتياحق اومني، هسې په محض دعوؤ
کارنه کيري----!

که يوقدم بل هم ورمخکڻن شو، نوددې مؤلف غيرمقلداستادامين الله
غيرمقلدهم دې حديث ته حسن وئيلې دې په دې الفاظو ..واسناده
حسن کماقال النيموي في آثارالسنن“ (الحق الصريح
(۵.۲۱)

لاکه انکار کرو، لاکه بهانه ڏهوندو

تم گدا گر کے گدا کر رہی ہے

دعطاء عمل، پاتي شودعطاء عمل، نودومره به درته مختصراً اووايو چه
دا خبرې دې ځانې سره موضوع نه دی داقرار: عن الموضوع دی
اوهسې ضياع وخت دی چه کله ددې موضوع راشي نوهلته به درله
مرمت اوکړو انشاء الله -----

خواہش پرست ! باقی شود غیر مقلد پہ مونبرہ باند ی دا الزام

وبہتان، چہ تاسو خواہش پرست یی، نو۔۔۔۔

اولاً: پہ خپل الفاظ .. خواہش پرست“ باندی نظر ثانی اوکړہ الفاظ

صحیح لیکه

ثانیاً: دپنستومتل دې چہ غلبیل راپاسیدہ اوکوزې ته ئې پیغور

ورکول نوورته ئې وئیل چہ تاکبن خوسوړی دی حالانکہ غلبیل

غریب ځان ته نہ کتل چہ زہ خو ټول سوړې سوړې یم،

نوداهم هغه قیصہ ده غیر مقلدین خو خپله خواہش پرست دی او

اوس الزامات لگوی په اهل حقو (احنافو) باندی۔۔۔۔۔ سبحان الله !

کہ چرې زہ په دې خپلې خبرې ثبوت دپارہ بالکل حوالہ جات اونه

لیکم نودخبرې عبث دلته لازمیری نوددی وجې نہ بطور نمونہ

خو حوالہ جات ذکر کوم چہ غیر مقلدین خواہش پرست دی

اوکنہ، فیصلہ پہ تاسو۔۔۔۔۔

ﷻ چہ کله دعبادت وخت راشی نوعبادت چورترینہ جوړشی، شل

رکعاتہ تراویح پرې گران پریوخی نودخواہش پرستی پہ بنیادنی

ترینہ اته ۸ رکعاتہ جوړکړل، بلکه ددوی خواہش پرستی کنب

مزید تقویت ہم پیداشی نو اوس ئې داتہ رکعاتونہ ئې دوه رکعاتہ

تراویح جوړې کړې سبحان الله ! کما مر تفصیلہ،

ﷻ دجمعی مونخ دولس رکعاتہ پہ ځائی ئې څلور رکعاتہ کړیدی

چنانچہ دامین الله غیر مقلداصل من وعن حوالہ ملاحظہ کړې

.. دجمعی مانخہ له راغلی دجمعی وخت دې، جمع سرہ به دوه

رکعاتہ فرض اوکړې او روستوبہ دوه رکعاتہ سنت اوکړې اوکورتہ

څہ“ (سوال وجواب ۱۹ نمبر، ۲ تا ۳ منټ دوران کنب)

ﷻ اوچہ کله دخیتی مسئلہ راشی نوهلته بیاچہ کہ کوم قوم

ستاسوپہ نزددمشکران اوبدعتیان ہم وی نودهغوی نہ دقربانی

خرمنی اوغونبی راپولوی، اوغت اخترپہ ورخ

دمقلدینو کورونوتہ ولایبی، اولمنہ مو ورتہ خورہ کپری وی

اودغسی دخیتیپہ دپارہ دقربانی درپ ورخوپہ خائی خلور ورخپ

اخترگنرپ اودغسی دنفسی خواهشاتودوجپ نہ درپ طلاقتہ

یوطلاق وائی، دا زن پرستی نہ ده؟

اودغسی دخواهشاتو مجبور تیا د وجپ نہ د خلور نکاحونو نہ زائد

نکاح گانی کوی،

الغرض! کوم کوم خواهشات بہ درتہ پہ گوتہ کوم، عقلمند حضرات

ستاسود خواهشاتی مذهب نہ بنہ خیرداروی نوالتہ لکہ دغلبیل بل

لرہ طعنی مہ ورکوه ---

پہ آخرہ کنس پہ تصریحی حوالہ جات ہم ستاسود کورنہ پیش کرم

چہ غیرمقلدین خواهش پرست دی

✽ دغرباء اهلحدیث (غیرمقلدینو گنرو فرقوقنس یوہ فرقہ، ناقل)

امیر عبدالوہاب دهلوی غیرمقدمتعلق مشهور غیرمقلد شرف الدین

دهلوی صاحب لیکی :

.. ایسے ملامولوی نفس کے بندے خواهش نفسانی

کے لئے گھڑکھڑکے مسئلے بناتے ہیں اور پھر کہتے ہیں یہ

قرآن وحدیث کا مسئلہ ہے اور یہ خدا اور رسول صلی اللہ

علیہ وسلم کا حکم ہے،“ (خلافت محمدی صفحہ ۰۳)

ترجمہ داسی ملیان دنفس بندیگان دخواہش نفسانی دخاطرہ

مسئلہ جو پری کپری اوبیاوائی چہ دادقرآن وحدیث مسئلہ ده

اودادخدائی او د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حکم دی

✽ عبدالوہاب دهلوی غیرمقلدپہ خپل کتاب کنس خپل

غیرمقلدینوتہ داسی خطاب کوی .. اے گروہ اهلحدیث! کیون

شیطان لعین عدو مبین کو خوش کرتے ہو۔۔۔۔۔ خدا را

اپ نفسانیت، حسد اور ضد چھوڑ کر صحیح طریقہ کیساتہ فرقہ ناجیہ جماعت غربائے اہلحدیث میں شمولیت کی سبقت کیجئے“ (خطبہ امارت صفحہ 9)

ای د اہلحدیث دلہی ولہی شیطان لعین، بنکارہ دشمن خوشالوی، د خدائی دپارہ تاسو خواہشات حسدا و ضد پیر دہی اوفر قہ ناجیہ جماعت غربائی اہلحدیث پہ شمولیت کنبں وړاندہی والہی اوکړی،

ﷲ بل مشهور متعصب غیر مقلد ابوالاشبال احمد شاعف غیر مقلد لیکي : .. دراصل ہم لاشعوری طور پر خواہشات نفس وانانیت کے شکار ہیں ---- الخ (مقالات شاعف صفحہ 276)

ترجمہ : پہ اصل کنبں لاشعوری طور بانڈی مونبرہ دخواہشات نفس بنکاریو، بس پہ دہی حوالہ جاتواکتفاء کوؤ، مزید مخکنیں بحث تہ ورکوزیرو،

یولسم روایت : پہ یولسم روایت بانڈی ئی چہ کوم (نامرادہ) جرحہ کپیدہ، ہغہ روایت ئی پہ دہی الفاظو کنبں مدرج کپری دہی، .. سویدبن غفلة فی رمضان فیصلی خمس ترویحات عشرين رکعة“

ترجمہ : سویدبن غفلة پہ رمضان کنبں پنخہ ترویحات (یعنی) شل رکعاتہ تراویح بہ ئی کول نوپہ دہی روایت بانڈی داسی کلام (فاسدہ) کوی چہ .. پہ دیکنبں ”ابوالخصیب“ چہ نوم ئی.. زیادہ بن عبدالرحمن“ دہی اومجهول دہی امام ذہبی فرمائی .. لایدری من هو“ (میزان)

الجواب: داللہ نہ اوپیریرہ داخواہش پرستی نہ کارمہ اخلہ کہ بالفرض پہ دیکنبں دغہ مذکورہ راوی مجهول ہم شی نود ادومرہ روایات چہ راجع کپری، نوبیاہم پہ دیکنبں دومرہ تقویت نہ

پیداگیری ----!؟

خوبس مرہ صفاخبرہ اوکرہ کنہ چہ زہ احادیث نہ منم، ہسی دے
خان تہ .. اہلحدیث نوم ایخے دے، “چہ خوک راتہ منکر الحدیث،“
اونہ وائی ... خو خلقوتہ ستاسوداتسمیہ معلومہ دہ ستاسوداتسمیہ
بالضدہ دمنکرین تقدیرطائفی غوندے!

زیاد بن عبدالرحمن القبی :

امام ابن حبان دائی پہ ثقاتوکنب شمارلی دے تہذیب ۲/۲۲۳
اودابن حبان دتوثیق متعلق مبارکیوری صاحب غیرمقلدلیکی .. ابن
حبان کی توثیق عندالمحدثین معتبرہے اوریہ بھی معلوم
ہوا کہ صرف ابن حبان کی توثیق سے بھی جہالت ختم
ہوسکتی ہے“ (تحقیق الکلام ۱/۸۲)

ترجمہ : دابن حبان توثیق دمحدثینوپہ نزد معتبر دے اوداہم معلومہ
شوہ چہ صرف دابن حبان توثیق سرہ ہم جہالت ختمیری --
اوگوری جی! آیا داکرامہ ددے مؤلف غیرمقلدااعتراض جواب نہ دے
-----؟ کہ انصاف دغیرمقلدینونہ اوتی نہ وی نوخپلہ دے اووائی
چہ دا مبارکیوری جواب چہ دخان دپارہ مفیدگنری آیا دا د
مخالفینودپارہ جواب نشی جوڑیدے!----

انصاف انصاف انصاف

او محمدگلاب حندولی غیرمقلد ددے متعلق لیکے چہ پہ کاشف کنب
ورثہ .. وثق، اوابن حجر ورثہ پہ تقریب کنب مقبول وئیلی دے
(الحق الصریح فی عددالتراویح صفحہ ۱۹۱)

عبدالقادرحصاری غیرمقلدلیکی :امام شوکانی نے نیل
الاطار جزء 1 صفحہ 12 میں فرمایا ہے ترجمہ اس کا یہ
ہے، “ابن حبان کی روایت صحیح ہے کیونکہ انہوں

نے التزام کیا ہے کہ ہم اپنی کتاب میں صحیح

روایت لائیں گے، (فتاویٰ حصاریہ ۵/۳۱۵)

بیاضیر مقلد پہ آخرہ کنب داسی سوالات کوی چہ . یوحدیث ہم ذکر نہ
کرو چہ صحیح وی، (صفحہ ۲۶)

الجواب: یوخل بیاد تیرشو صفحاتو مطالعہ اوکڑہ نودانشہ پہ دی
دسرنہ اوخی، شایدتاتہ ہم دنسیان مرض لگیدلی دی ستادکورنہ
بالخصوص ستادا ستاذنہ ہم مونبرہ حوالہ جات پیش کړیدی هغه بنہ
توجه سرہ اوگورہ،

ها! دابیلہ خبرہ ده چه ته غیرمقلدئی، او غیرمقلدین عموماً سخت
متعصبین اوضدی خلق وی هغوی حق نه قبلوی الاماشاء الله ! چه
ته ئی نه منی نوپه دنیا کنب دلانسلم خه علاج نشته، الله دی مونبرہ
لرہ په احادیثو باندی د عمل کولو توفیق راکړی، آمین

د سوال په شکل دویم تحریر بیاداسی لیکي .. دیو صحابی نه ئی هم
شل رکعتہ په صحیح سند سرہ ثابت نه کړی،

الجواب ! ددی جواب په برنی جواب په ضمن کنب دی غور سرہ ئی
دوباره سه باره مطالعه کړه، دریم تحریر د سوال په شکل داسی لیکي
.. او هرچه د تابعینو اقوال دی نوپه هغی کنب د سنت مؤکد والی ذکر
نشته، ځکه دا حنفو دعویٰ داده چه شل رکعتہ سنت مؤکد دی، او شل
تراویح نه کم جائز نه دی، (صفحہ)

الجواب: غیرمقلد د تابعینو اقوال کنب .. صحیح سند، سره قید ذکر نه
کړه، معلومیری چه غیرمقلد هم خاموشی سره دامنی (حالا) چه
د تابعینو اقوال په صحیح سند، سره ذکر دی، لیکن موصوف دخپل
مذهب د مجبورئ نه صفا اقرار نشی کولی،

او هرچه د سنت مؤکد والی خبره ده، نومخکنب په دی باندی بحث
اوشو چه دا صراحتاً په حدیث کنب نه وی چه دافرض دی واجب دی،
یاسنت وغیره، بلکه دا قول او حکم به تقلیداً د علماء کرامو قبلوی!

بیائندہ داسی جاہلانہ تپوس اونکری، ہسی پہ زورہ خپلی
بی عزتی تہ دعوت مہ ورکوه!

غیرمقلد! تاسوخودامام ابو حنیفہ m مقلدی، اوقانون دادی چہ
مقلدبہ خپل امام پسی شی، حکہ مقلدبہ قرآن وحدیث نہ استدلال نہ
کوی (احسن الفتاوی وغیرہ) نو----پکاردی چہ امام ابو حنیفہ
m نہ پہ صحیح سندسره شل رکعتہ ثابت کری، (صفحہ ۲۶)
الجواب: دلته کنس دوه خبری ﷺ یو داچہ مقلدقرآن وحدیث نہ
استدلال بہ نہ کوی

ﷺ دوئمہ داچہ دامام ابو حنیفہ m نہ پہ صحیح سندسره شل
رکعاتہ ثابت کری،.

نواولپ شق بہ قدری تفصیل سرہ ذکرکرو، حکہ چہ غیرمقلدین
اکثر داسی حوالہ پیش کوی، او عوامولرہ دھوکپی ورکولوکوشش
ورکوی نوچہ دلته ئی حقیقت بیان کرو بعون اللہ تعالی
نوداوپل شق جواب دادی چہ واقعی مقلدبہ دنوی حادثی مسئلپ
دپارہ بہ ډارک دقرآن وحدیث نہ بہ استدلال نہ کوی، بلکہ اوبہ
گورپ چہ آوازہ ترینہ چہ کوم استدلال کوم نودا استدلال مخکنس
زمانہ نورو علماء کراموکری دی کنہ، چہ زہ کوم استدلال ددی آیت
یادحدیث نہ کوم اوکو فہم ترینہ اخلم داخو غلط فہم ترینہ خونہ اخلم
نومقلد بہ دشریعت داصولوماتحت دفعہ حنفی اصول بہ راواخلی
پہ ہغی سرہ بہ استدلال اوکری اواصل بہ ہم دقرآن وحدیث نہ بہ
خلاف نہ وی ورنہ قابل قبول بہ نہ وی نوچہ پہ اصل کنس ئی
دامستلہ راویستلہ نواوس بہ دقرآن وحدیث نہ ہم استدلال کولپ
شی ورنہ کہ ډارک دقرآن وحدیث نہ استدلال کوی، اودانہ گوری چہ
زہ کوم استدلال ددی آیت کریمہ یادحدیث شریفہ نہ کوم نوداستدلال
زمانہ مخکنس اسلافوکری دی کہ نہ، نوپہ دغہ کس کنس بقول دامین

اللہ غیرمقلدخارجیت پیدا کیری انسان ورسره خارجی کیری (الحق الصریح)

اگرچہ حدیث بہ استعمالوی، داحدیث نہ بہ سہارااخلی لکہ چہ امین اللہ غیرمقلدہم لیکي مفہوم ئی دادی چہ انسن یوحدیث راواخلی اوبل تہ نہ گوری نوانسان پری گمراہ کیری (الحق الصریح)

مثال: دخپلی خبری دتوضیح دپارہ بہ مثال ذکرکوؤ، ددی داسی مثال دی لکہ بریلیان چہ داڈان مخکنس... الصلوٰۃ والسلام ----- الخ“ وائی چہ تپوس ترینہ اوشی چہ داتاسوولی وائی خہ دلیل دی تاسوسرہ؟ یہ باوجوددی چہ دوی بہ خان تہ مقلدین ہم وائی نو دغہ وخت بریلیان دخپلہ دعوی بالا ئی طاق کری دامام قول راورلونہ بہ داسی عاجزشی لکہ چہ دغیرمقلدینونہ داسی مطالبہ اوکری شی چہ خپل سنددی پیش کرہ چہ انتہاء پوری اوری (یعنی محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم پوری) لیکن یہ دی واسطو کنس دی مقلدین نہ وی

دغہ وخت بریلیانونہ عملاً غیرمقلدین جوپرسی، نوزربہ درتہ د درودشریف فضائل دحدیث پاک نہ پیش کری اواستدلالات فاسدہ بہ پیش کری نودغہ وخت کنس۔ دلته غت سوالي نشان راخی چہ دی اگرچہ احادیث نہ ئی سہارا راوغستہ دخپل مدعا دپارہ، لیکن ددغی حدیث نہ ددوی امام (مقلد) یانوروا سلافودغہ فہم ترینہ اغستی دہ -----؟

دغسی کہ جنازی نہ پس داجتماعی دعامتعلق تپوس ترینہ اوکری شی چہ داپہ کوم خائی کنس۔ دامام صاحب نہ منقول دی-----؟

نوبیابہ خان نہ زرغیرمقلدجوپرسی اودقرآن کریم یاداحادیث پاک نہ بہ خودستاختہ دلائل شروع کری، اوخان بہ داسی پہ ناجانرہ کوی گویاچہ امام صاحب دقول مطالبہ ترینہ ہدو شوی نہ دہ

یادغسی غیرمقلدین بدعتیان چه درفع الیدین دستتیت مطالبه ترینه اوکری شی نوپه خپل مزعومه دلائلوکبن به بیا اول دلیل دقرآن کریم نه پیش کری نودلته هم سوالی نشان دې چه دخپل مدعی دپاره اگرچه دآیت کریمه نه استدلال (فاسده) مو اوکرو، لیکن ستاسونه مخکبن اسلافوپه دې آیت کریمه سره درفع الیدینو دپاره استدلال کری وؤ---؟

یادغسی غیرمقلدین خواهش پرست قوم په سینه باندي لاسونه ایخودودپاره هم دقرآن کریم نه سهارااخلی نوآیاداچرته داسلافونه صحیح السنسدر منقول دې چه ددې آیت کریمه نه ئې په سینه باندي لاس ایخودودپاره استدلال کری وی

نوددې ټولوبحث خلاصه داه ده چه حق پرست علماء کرامودداسې بدعتیانودبدعت دسدباب دپاره ئې داقانون ایخې دې چه هر مقلد به دخپل امام قول پیش کری، ځکه چه بقول امین الله مقلد خو دخپل امام داسې پابنددې چه امام ورته کوم شی حلال (جائز، ناقل) اووائی نومقلدهم ورته حلال وائی اوکه امام ئې حرام (ناجائز، ناقل) گنری نومقلد به ئې هم حرام گنری (مفهوماً) (التحقیق السدیدصفحه) اوداخوبنه بنکاره خبره ده چه امام صاحب خودشریعت نه خلاف ورزی نه کول، بلکه دغه مؤلف هم خپله رساله صفحه 6 کبن وائی چه دامامانودعوت قرآن وحديث ته وؤ، نوآخری خبره دا راوته چه مونبره نفس قرآن وحديث داستدلال نه منکرین نه یو، بلکه دغه پاسنې وجې نه داسې قانون وضع شوې دې.

په دوئم طرزکبن جواب :

په دوئم طرزکبن هم حواب ملاحظه کړه چه مونبره دمنقول دلائلو دپاره قرآنکریم یاحديث نه اخذکوؤ، نه ددلیل تفصیلی په حیثیت - ---دلیل تفصیلی څه شی دې او دچا دپاره وی دهغې تفصیل نه

قطع نظر، ہنہ بہ پہ بلہ موقع پیش کړې شی انشاء اللہ البتہ
 اختصاراً ئې دخپل کورنہ ملاحظہ کړه اوگوره فتاویٰ ثنائیہ
 ورنہ دومره خبرہ خودنیاتہ معلومہ ده چه مقلدین حضرات دقرآن
 وسنت خومره خدمت کړې دی په دې باندي دغیرمقلدینودکورنہ ہم
 مونږہ سرہ کثیرحوالہ جات شتہ، چه دلته ئې نشونقل کولې تفصیل
 ئې په ..غضب الباری“ کنب مرقوم دې البتہ دومره به عرض اوکړو
 چه ﴿ شرح معانی الآثار﴾ فتح الباری ﴿ نصب الرايه ﴾ عمدة
 القاری ﴿ فتح الملهم ﴾ اعلاء السنن ﴿ بذل المجهود ﴾ معارف
 السنن ﴿ فیض الباری ﴾ الجواهرالنقی
 کوم کوم کتاب په مثال کنب پیش کړم، داسې کتابونوتہ دنیا حیرانہ
 اومحتاجہ ده اوددې فائدي نہ به کوم منصف پسند انکار اوکړی الا
 من سفہ نفسہ،

خلاصة التحقيق : نومعلومہ شوه چه مونږہ اصل مستدل (قرآن
 وحديث) نه منکر نہ یو، اونه دنفسِ مستدل نہ منکر نہ یوبلکہ د یو
 خاص استدلال دخاص کسانودپارہ نہ منو، باقی دا ستاسو د نور
 بہتانونو پشان یوبہتاند عظیم دې چه مقلدین قرآن وحديث نہ منی
 اودې مسئلې لره غلط رنگ ورکوی اوالزام تراشی کوی، ورنہ ددې
 مسئلې حقیقت بس ہم دومره دې
 اوس راشې غیرمقلدینو! خپلہ آئینہ ہم اوگورې چه تاسوقرآن
 وحديث نہ استدلال کولې شی؟

غیرمقلدین دقرآن وحديث نہ استدلال نشی

کولې:

غیرمقلدلرہ داجائزہ دی چه د قرآن وحديث نہ استدلال اوکړی، په
 خووجوؤسرہ لاندینی دلائلو په روسرہ په ټولوکنب اول دلیل قران

کریم دی نو غیرمقلد قرآن کریم لره گوتې ہم نشی وړلې په
خو وجوؤ سره

اولاً: داموجوده قرآن کریم مصحف دغیرمقلدینوپه نزدبدعی مصحف
دی (العیاذبالله) دهغې تفصیل دادې چه په قرآن کریم کښن چه کوم
رموز اوقاف قائم دی یعنی په آیت کریمه یادآیت کریمه په مینخ کښن
چه کوم..ط، یا ..لا، یا..ز، اویادوقف وغیره نشانات دی اوشکلونه
دی دادغیرمقلدینوپه نزدبدعت دی، ددې وجې نه ئې ځان له بل قرآن
کریم اومصحف والاجورکړېدې اوهغې له ئې ..مسنون قرآن والا قرآن
مجیدنو ایخې دې لکه چه عبدالوهاب دهلوی غیرمقلدمتعلق سوانخ
نکاران ئې لیکي ددې دتصانیفو متعلق ..مسنون قراءت والا
قرآن مجیدمعری یعنی قرآن مجید کو

مسنون قراءت کسے مطابق طبع فرمایا. اورمروجه بدعیه
رموزاوقاف مثل ..ط، م، ج، لا، وغیره کوخارج کردیا،
(مکمل نمازصفحه ۳۱ و مولانا عبدالوهاب اور انکا خاندان صفحه
65)

ثانیاً: دغیرمقلدین هزاربارکوشش په باوجودهم، چه هر مصحف
وی، نوهغه بیا هم دامت محمدیه صلی الله علیه وسلم تیارکرده
مصحف دی مونبره به دلیل کښن دداسې مصحف نه پیش کوي چه په
هغې کښن دکوم امتی څه دخل نه وی لکه مونبره ته به هغه مصحف
ښائې چه هغه خپله شارع وضع کړې وی، ورنه ځان ویونکو
اهلحدیثو، تقلیدته به ضرور محتاجه کیرې که موخوبه وی اوکنه -
!--!

ثالثاً: په قرآن کریم باندې چه کوم اعرابات لگیدلې دی داه دامت
احسان دی، بالفاظ دیگر وتقلیدبرکت دی په ..الْحَمْدُ، کښن مونبره
..د، باندې ولې پیش وایو، وغیره وغیره نوغیرمقلدین دی مونبره ته
صراحتاً په دلیل پیش کړی چه الله وئیلې دی اوکه رسول الله صلی

اللہ علیہ وسلم! دقاعدو وغیرہ نہ بہ سہارا نہ اخلیٰ چہ دامبتداء دہ، نوخکہ ئی مرفوع وایو وغیرہ کہ چرې دقاعدو نہ ہم سہارا واغستلیٰ شی نوبیابہ ہغہ قاعدہ بہ ددلیل محتاجہ وی، اوکہ دبل خہ عموماتونہ استدلال اوکرہ، نویادساتہ امین اللہ لیکي چہ

اودحدیث نہ ہم استدلال نہ شی کولیٰ پہ شووجودہ سرہ اولاً: غیرمقلدین چہ دکوم محدث نہ ہم استدلال کوی نواول دې دہغہ غیرمقلدیت بہ ثابتوی چہ ہغہ خپلہ وئیلیٰ وی چہ زہ نہ مجتہدیم، اونہ مقلدبلکہ غیرمقلدیم -----

خکہ چہ ہغہ خپلہ وئیلیٰ وی چہ زہ نہ مجتہدیم، اونہ مقلدبلکہ غیرمقلدیم -----

خکہ چہ مقلدین حضرات دغیرمقلدینوپہ نزدمشرکین وی (حقانیت مسلک اہحدلیث صفحہ، سلفی تحقیقی جائزہ صفحہ) اوبقول امین اللہ غیرمقلد دفاسق گواھی معتبرہ نہ دہ (الحق الصریح ۶/۵۳۸)

نودمشرکینوبہ خرنگہ روایت اوگواھی بہ قابل حجت شی ---!! نودمحدث نہ دروایت اغستلویہ وخت کبس ددوی غیرمقلدیت بہ ثابتوی، ورنہ مقلدگرخیدو سرہ بہ ئی روایت قابل التک گرخی -

توضیح: یادساتي! دغیرمقلدینوخیل اصولومطابق ----(رحمۃ الباری صفحہ) چہ خپلہ محدث وئیلیٰ وی چہ زہ نہ مجتہدیم اونہ مقلد، بلکہ غیرمقلدیم ----- دیدہ باید-----!

ہغہ محدث چہ کوم دنور راویانونہ اخذکوی نودہغہ راویانونہ بہ ہم شرط بالا بہ ثابتوی ورنہ داکارخان تہ ویونکی.. غیرمقلد، لپارہ مناسب نہ دی، چہ یوطرفتہ پت پہ پتہ عملاً تقلیدہم کوی اولابیہم تقلید محمودپسی خبرې کوی!

چہ کلہ دمحدث اودیگر راویانونہ خبرہ اوتلہ، اوخبرہ نبی علیہ الصلوٰۃ والسلام پوری راغلہ نودنبی علیہ الصلوٰۃ والسلام خبرہ بہ ہم دغیرمقلدینودپارہ ہغہ حجت وی، کومہ خبرہ چہ نبی d بعدالنبوة

کری وی ءکھ چہ دغیرمقلدینوپہ نزد د پیغمبر d خبرہ قبل النبوت قابل حجت نہ ده لکہ چہ امین اللہ غیرمقلد لیکی ..داخبرہ واورہ چہ دنبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم زرو احوالوباندی بہ استدلال نہ کیری کوم چہ دنبوت نہ مخکبن وؤ---(سیرت الرسول جلد۱صفحہ ۱۷۵)

☞ اودپیغمبرعلیہ الصلوٰۃ والسلام بعدالنبوت والا هغه قول بہ پیش کوی چہ کوم قول ئی اجتهادآنہ وی کری، بلکہ ڍارک ئی دالله نہ نقل کری وی ءکھ چہ دغیرمقلدینوپہ نزدنبی علیہ الصلوٰۃ والسلام اجتهاد ہم نہ دی حجت -----

لکہ چہ مشهورغیرمقلدجوناکڑھی لیکی چہ : ..

بزرگوں، مجتهدوں اور امام کی رائے اورقیاس اجتهادواستنباط اوران کے اقوال توکھان شریعت اسلام میں خود پیغمبر d بھی اگراپنی طرف سے بغیروحی کے کچھ فرمائیں تووہ بھی حجت نہیں..(طریق محمدی صفحہ ۱۴)

ترجمہ: د بزرگانو، مجتهدینو اودامام رائی قیاس اجتهاد او استنباط اودھغوی اقوال خولا پریردہ پہ شریعت اسلام کبن چہ خپلہ پیغمبر d ہم کہ دخپل طرفنہ بغیردوحی خہ اوفرمانی نوھغہ ہم حجت نہ دی بغیردوحی یعنی اجتهاداقیاس دنبی d ہم حجت نہ دی، ناقل) دغسی دزبیرعلیزئی غیرمقلد د کتاب پہ مقدمہ کبن لیکلی شوې دی چہ ..مقام غورھے کہ جب نبی کی خواہشات اور رائے کی پیروی بھی لازم قرارنہ پائے توپھرکسی اورامام یا شخص کی ذاتی آراء کسطرح دین بن سکتی هے“ (مقدمہ نورالعین صفحہ ۲۱)

ترجمہ : دغور مقام دے چہ کلہ دنبی دخواہشاتواو درائے پیروی لازمہ نشوہ، نوبیادبل کوم امام یادیوشخص ذاتی آراء خنگہ دین جویریدی شی،

نومعلومہ شوہ چہ دغیرمقلدینوپہ نزدنبی d ہرہ رائے دین نہ دے، اونہ ئے تابعداری لازمہ دہ ہمدغ وجہ دہ چہ امین اللہ دنبی d بعضی افعال شادگنری، لکہ لیکے چہ .. کلہ کلہ پہ معین (شخص) باندے ہم نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم لعنت وئیلے دے ہغہ پہ طریقہ دشدوذرہ، انسان بہ ترینہ عادت نہ جوپروی“

(الحق الصریح ۱/۳۴۶ جدیدایپیشن) اودغسے بل خائے لیکے .. صحابہ کراموبہ دنبی d دا دا تابعداری ہم کولہ اگرچہ دغہ بہ دین ہم نہ وؤ، (سیرت الرسول ص ۵۷)

نوددے حوالہ جاتونہ معلومہ شوہ چہ دغیرمقلدینوپہ نزدنبی d ہر قول یافعل محمود و حجت نہ دے بلکہ مقیداً ئے وختی طورسره

حجت گنری، نود.. قدبدت البغضاء من افواہم“ مصداق باندے دوی لیکے چہ .. سب افعال واقوال آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے تشریعی و محمود نہیں ہیں اور عصمت مطلقاً آپ کے واسطے ثابت نہیں ہے ورنہ صحابہ z آپ کے بعض خطاؤں پر اعتراض نہ کرتے“ (تحقیق الکلام فی مسئلہ بیعة والالہام صفحہ ۴۴)

ترجمہ : دنبی d قول افعال واقوال تشریعی او محمود نہ دے، اونہ پیغمبر d تہ مطلقاً عصمت ثابت دے، گنی صحابہ کرام z بہ دپیغمبر d پہ بعضی خطاگانوباندے اعتراض نہ کولو،

قارئین کرام! مونبرہ بہ درتہ دغیرمقلدینوکوم کوم عبارات اونبایوچہ دوی دپیغمبر d خبرہ مقیدہ اودخپل خواہشاتو مطابق ئے منی، ورتہ چہ کلہ ئے دمزاغ او یادمذہب خلاف راشی نوتہ بیا دنبی d ہم نہ منی،

نودلته دي بحث بنه طول واغسته، لیکن انشاء الله دفائدي
 نه به خالی نه وی، اگرکه مونبره دغیرمقلدینوته دیرشرائط پکبن
 لاپریخوده هم، باقی تعاقب به ئی مختصرًا ذکرکوؤ، انشاءالله
 دغیرمقلدوئم شق والا سوال داوؤ چه دامام ابوحنیفه m نه په
 صحیح سندسره شل رکعاته ثابت کره، نودافرمایشی سوال به دي
 هم قبول کرې شی په دي خاطرکه جرې دمونخ چورنه بچ شی
 اوشل رکعاته دي شروع کرل -----!

دامام ابوحنیفه m نه دشل رکعاته ثبوت :

امام حسن بن زیاده دخپل استاذامام ابوحنیفه m نه نقل کوی چه
 فرمائیلی ئی دی :

..القیام فی شهررمضان سنة لاینبغی ترکها یصلی
 لاهل کل مسجدفی مسجدهم کل لیلۃ سوی
 الوترعشرین رکعة خمس ترویحات بعشرتسلیمات
 یسلم فی کل رکعتین“ (فتاوی قاضی خان ۱/۱۲۱)

ترجمه : په رمضان المبارک کنب تراویح کول سنت موکده دی ..
 ددي پریخودل جائز نه دی دهرمسجدوالادپاره دهغوی په مسجد کنب
 هرشپه دوترونه علاوه شل رکعاته دي اوکړې شی داسل رکعته پنځه
 ترویحوسره اولس سلامونوسره دی وی چه دهردوه رکعاته نه پس
 دي سلام اوگرخولې شی،

(۲) دغسې امام سرخسی فرمائی چه ..قال ابوحنیفه یصلی
 عشرين رکعة كما هو السنة“ (المبسوط ۲/۱۴۲)

ترجمه : تراویح دي شل رکعاته اوکړې شی لکه څنگه چه سنت دی

(۳) امام ابو یوسف فرمائی چه ماد حضرت امام ابو حنیفہ m نہ د تراویح اود عمر h (شل رکعاتہ پہ جماعت سرہ مقررول) عمل متعلق تپوس اوکرو، نو امام صاحب پہ جواب کنبس او فرمائییل :
 ..التراویح سنة مؤكدة ولم يتخرصه عمررضی اللہ عنہ من تلقاء نفسه ولم یکن فیہ مبتدعا ولم یامر بها الا عن اصل لديه وعهد من رسول الله صلى الله عليه وسلم .. (مراقی الفلاح شرح نورالایضاح صفحہ ۲۲۴ مع حاشیہ طحطاوی)

ترجمہ : تراویح سنت مؤکدہ دی او حضرت عمر h (شل رکعاتہ بجماعت مقرر کولوباندی) خپل طرفنہ خہ اختراع نہ دہ کړې اونه پہ دې معاملہ کنبس دبدعت ایجاد کونکې وؤ، او چه هغوی کوم حکم هم کړې دې هغه د خہ ددلیل پہ بنیاد وؤ چه کوم هغې سرہ موجود وؤ، اود هغې دا حکم درسول الله صلى الله عليه وسلم خہ زمانې باندي مبنی وؤ،

☞ امین الله پشاورى غیرمقلدلیکی .. تراویح خورکعاتہ دی؟ په دې کنبس اختلاف دې سلفاً خلفاً --- ابوحنیفہ m فرمائی: شل رکعاتہ دی (الحق الصریح ۴/۷.۴)

مونبرہ خود امام صاحب قول هم پیش کړه نو اوس به کتلې کیرى چه د غیرمقلداوس په شل رکعاتو باندي عمل کوی او کنه دیهودیت سنت .. لانسلم“ په ډیری لا ولاړوی ---!

غیرمقلد! غیرمقلد بیارالگی او غیر مربوط قول ذکر کوی لیکى چه هغه الفاظ چه سائب بن یزید وغیره احادیثو کنبس دی، مثلاً علی عهد عمر رضی اللہ عنہ بعشرین رکعةً وعلی عهد عثمان وعلی وغیره، دی الفاظو باره کنبس امام نیموی

حنفی فرمائی چه .. قول مدرج لایوجدفی تصانیف

البيهقي“ (آثارالسنن صفحه ۳۵۲)

الجواب: ددی خبری اذکره تا په خپله کتابچه صفحه ۲۱ کښن هم کړیده چه دهغې جواب هلته ذکر شوي دې تکرارته ضرورت نشته، البته دومره به عرض اوکړو، چه دامام نیموی m داخبره هم مضرنه ده ځکه چه دامام نیموی دخبرې نه زیات دامعلومیری چه د امام بیهقی په تصانیفوکښن نه موندلې کیری اود نورو کتابونو د احادیث نه پکښن نفی نشته، اودنوروکتابونونه هم دشل رکعاتو ثبوت موجوددې کنه لکه دشرمرغ به ترینه سترگې نه پټو، هم دې حدیث ته محمدايوب صابرغیرمقلدبلکه دامین الله غیرمقلدهم ورته صحیح وئیلې دی کما مرّ تفصیله فلیراجع

بیاغیرمقلدیوضعیف روایت رانقل کړدې چه احناف داروایت هم پیش کوی“ (صفحه ۲۸)

مونبرسره په دې باب کښن صحیح بلکه اصح روایات موجود دی الحمدلله مونبرته دې طرفته مجبوری نه پیدا کیری چه مونبره دضعیف نه سهاراواخلو، البته دغیرمقلدینو ډیرداسې اعمال شته، چه هغه په موضوع اومنگهړت دلائلوباندې بناء دې ورنه هغه په هم په مطالبه باندې به حاضر خدمت شی انشاء الله بیا غیرمقلدپه جوش کښن راغې اوپه داسې الفاظوسره چلینج ورکوی چه ..زمونبره چلینج ال دیوبند---ته،

چوده سوه کال دیومحدث ثقه نه ثابت کړې چه حدیث دعائشه رضی الله عنها تعلق تراویحوسره نه دې --- (صفحه ۲۸)

الجواب: واه شاباش! ستاپه دې منطق ---خوزه ---بیا هم ستا د چلینج جواب حاضر خدمت دې مونبره خوپه دې موضوع تیرشوې صفحاتوکښن بحث کړې دې لیکن دچلینج جواب صرف په یو

حوالی سرہ کوم، دغیرمقلدینوممدوح حضرت شاہ عبدالعزیز محدث دہلوی m (چہ غیرمقلدین ئی غیرمقلد گنہری) دعائشی رضی اللہ عنہا حدیث متعلق لیکی .. حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا چہ د کوم مونخ ذکرکوی دہغی نہ مراد دتہجدو مونخ مراد دی چہ کوم پہ رمضان کنب برابری دی، دیتہ صلوة الیل وائی لیکن د تراویحو مونخ ددینہ علاوہ دی چہ کوم دمحدثینوپہ عرف کنب ورتہ قیام رمضان وئیلی شی (حاشیہ مالابدمنہ صفحہ ۷۸)

غیرمقلد! چودہ سوکال کنب دیومحدث ثقہ نہ ثابت کرہ، چہ تراویح اوتہجد(من حیث کل الوجوہ) جداجدامونخ دی“ (صفحہ ۲۹)

الجواب: ددی جواب ہم مخکنس تیرشو، ہلتہ بہ مومطالعہ کرپی وی خوہسی نہ چہ بیاکلہ اوکپی چہ مونبرتہ دنسیان مرض ہم لگیدلی دی اوبیاہم ماتہ وائی چہ یوئل مخکنس تیرشوی دی نود یاد د خاطرہ مختصرًا دومرہ غرض دی چہ محدثینودتہجدودپارہ جدا باب ایخی دی او تراویحو دپارہ جدا باب ایخی دی نوددی تقسیم نہ واضحہ شوہ چہ د محدثینوپہ نزدہم دا جدا جدا مونخونہ دی وللہ الحمد

غیرمقلد: چودہ سوکال کنب دیوثقہ محدث نہ ثابت کرپی چہ شل رکعاتہ تراویحوپہ سنت کیدوبانداجماع دہ (صفحہ ۲۹)

الجواب: شارح مسلم امام محی الدین نووی لیکی .. اعلم ان صلوة التراویح سنة باتفاق المسلمین وهی عشرون رکعةً“ (کتاب الاذکارصفحہ ۱۱۳)

ترجمہ : پوہہ شی پہ دی خبرہ چہ دتراویحومونخ دتولو مسلمانانو پہ اتفاق باندي شل رکعاتہ سنت دی،

توضیح: ته هم داسی یوه حواله پیش کړه چه په اته رکعاتو تراويحو په سنتیت کیدوباندې اجماع ده--! هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین

غیرمقلد! په چوده سوه کال کښ د یومحدث نه ثابت کړه چه اته رکعاته سنت نبوی نه دی -

الجواب: شاباش! مدعی ته ئې چه اته رکعاته سنت دی، او دلیل دبل نه غواړی---!!! ياللعجب!

داخو تاله پکاروؤ چه ته دنبی d نه دائائبت کړی چه .. اته رکعاته تراويح سنت دی.. نوتاله به نقد 5000 ريال ---! ورنه خپلو عوامولره په دې احمقانه چیلنجوباندې تسلی مه ورکوه اومه ترینه .. واه واه، حاصلوه!

توضیح: ستامشران خو تراويحوته نفلی او استحبابی عمل وائی (لکه نورستانی، زبیرعلیزئی، امین الله وغیره) ورته سنت وائی، نوچه تراويح هم ستامشران هم سنت نه گنړی، نو آيا ستادا چیلنج هم ستادکورنه مات نشو--؟ اوکنه ته نفل او سنت یوشئ گنړی! غیرمقلد: امام ابوحنیفه m نه په صحیح السندسره دشل رکعاتو سنت مؤکدوالی ثابت کړې؟

الجواب: ددې جواب اوس لگ مخکښ تیرشو، هلته ئې اوگوره هسې دتکراردوجې نه خپل کتاب مه غټوه!

غیرمقلد! دیوتابعی نه دشل رکعاتوسنت مؤکدوالی ثابت کړې الجواب: داستا بیا تکراراً سوال دې چه ددې جواب تیرشو، یعنی امام ابوحنیفه m تابعی دې بالاتفاق عندنا وعندکم، نود امام صاحب (تابعی) حواله تیره شوې ده

غیرمقلده! دیوصحابی نه دشل رکعاتوسنت مؤکدوالی ثابت کړې؟

الجواب: زماپہ خیال تاسرہ باقی لیکل ختم شو، نواوس دے پہ تکرار سرشوی، دحضرات صحابہ کرام ؓ اجمعین آثار مخکین تیرشو، البتہ دلفظ .. سنت مؤکده“ قید، نوددی وضاحت ہم مخکین تیرشوی دے

توضیح: تہ ہم اتہ رکعاتہ تہ .. سنت“ وائی یادستانورمشران ورته نفل واستحابی عمل وائی نوچہ تہ خرنگہ مونرتہ تراویحوسرہ د .. سنت مؤکده“ قیدغواہی، نوتہ ہم پہ خپل دلیل کین د .. سنت“ یاد .. نفل“ یاد .. استحباب“ قیداونبایہ ----! دیدہ باید ----!

بیاغیرمقلداسی عنوان ایخے دے .. شل تراویحوباندے اجماع دعویٰ باطلہ ده“ اوبیائی دامام مالک ناقص قول راغستی دے چہ ماتہ یولس رکعتہ غورہ دی اوداماتہ پتہ نشتہ چہ دازیاتی رکعاتونہ خلقوکوم خائی نہ پیداکری دے 20 رکعتونہ، 30 وغیرہ (کتاب التہجدصفحہ ۱۷۶)

الجواب: داجماع بحث مخکین تیرراروان دے، انشاء اللہ! هلته بہ قارئین کرام بیافیصلہ اوکری چہ واقعی داجماع دعویٰ باطلہ ده اوکنہ ددغه غیرمقلددادعویٰ باطلہ ده،

اوپاتی شودامام مالک قول: نوداروایت غیرمعتبردی حکہ چہ ستانقل کردہ حوالہ کین خوداصراحت دے چہ امام مالک وائی چہ دیولس رکعاتونہ زیاتی رکعاتومتعلق ماتہ پتہ نشتہ، چہ دا زیاتی رکعات خلقو دکوم خائی نہ پیداکری دے -- حالانکہ د نورو اقوالو نہ قطع نظر ---- صرف ہم دخپل دکورنہ شہادت درواخلہ چہ امام مالک m دیولس رکعاتہ نہ دزیاتی رکعاتہ قائل دے مثلاً

ﷻ امین اللہ پشاوری غیرمقلدلیکی .. اومشهورروایت دامام مالک نہ دادے چہ (۴۶) تراویح او درے ﷻ وتربہ کوی .. (الحق الصریح ۵/۴۱۵)

ابويزيد عبدالقادر غير مقلديكى.. امام مالك (۳۶) (ركعاته تراويح، ناقل) وائى (التحقيقات صفحه ۴۲۹)

عبدالعزيز نورستاني غير مقلديكى.. امام مالك سے قولى اور فعلى روايات موجود هيں، قولى روايت ۳۹ ركعت مع الوتر هيے“ (الحق الصريح فى عدد التراويح صفحه ۱۵)

دغسي په بل كتاب كين دى چه .. امام مالك نے كهاهه مستحب هيے كه لوگ رمضان ميں اڑتيس (۳۸) ركعت پر هيں“ (فتاوى علمائى حديث ۶/۳۱۸)

نوددي روايت حيثيت درته معلوم شوكنه، ددي خپل مشرانو تكذيب به او كړي چه دوى امام مالك غلط بيان كړي دي اودخپل مسلك به مشكوك كړي ----؟

ثانياً: داروايت سنداً منقطع دي هغه داسې چه تادكوم كتاب نه حواله پيش كړي ده يعنى .. كتاب التهجد“ ددي مصنف عبدالحق اشبيلي دي چه په ۵۱۲ هجرى كين پيداشوي دي او په ۵۱۱ هجرى كين وفات شوي دي اوگوره سير اعلام النبلاء ۲۱/۱۹۸ مکتبه الشاملة (

نودغه مصنف امام مالك داقول چه رانقل كړي دي نوپه آخر كين بياليكى چه .. دي (روايت) لره ابن مغيث المالكي ذكر كړي دي او ابن مغيث المالكي ۳۳۸ هجرى كين پيداشوي دي او په ۴۲۹ هجرى كين وفات دي نوگوياء عبدالحق اشبيلي دابن مغيث مالكي دوفات نه ۸۵ كاله پس پيداشوي دي او بيا هم اشبيلي دارك بلاحواله ابن مغيث المالكي نه نقل كول قولى انقطاع ده چه

قابل قبول نه ده،

بلکه ----- بلکه په بله طريقه هم انقطاع ده، هغه داسې چه عبدالحق اشبيلي داقول منقطع ابن مغيث نه چه نقل كړي دي

نودامام مالک داقول مذکورناقل دامام مالک شاگرد.. اشهب بن عبدالعزيز“ گرخی، او حال دادې چه .. اشهب بن عبدالعزيز“ په ۲۰۱ هجرئ کښ پیداشوې دې اوپه ۲۰۲ هجرئ کښ وفات شوې دې اوداخومخکښ تیرشوچه ابن مغيث په ۳۳۸ هجرئ کښ پیدادې اوپه ۴۲۹ کښ وفات دې گویاچه ابن مغيث د.. اشهب“ دوفات نه ۱۲۳ کاله پس پیداشوې دې نودومره کړې پکښ نشته، نودلته هم منقطع شو، نوداسې منقطع اقول پیش کول هم دغیرمقلدینوسره مناسب دی،

توضیح : زبیرعلیزئي ليکي چه :-----

خلاصة التحقيق دامام مالک نه داروايت غيرمعتبر، منقطع اوداناقابل حجت دي

غيرمقلد: بياغيرمقلدعلامه عيني قول په دې الفاظو کښ رانقل کوي چه .. وقيل احدى عشرة ركعة وهو اختيار مالک نفسه واخياره ابوبکرالعربي“ (عمدة القاری ۱/۱۲۶)

ترجمه : اووئیلی شوې دی چه یولس رکعتہ تراویح امام مالک خپل خان دپاره غورکړې دی

الجواب: تانه بیاخپل اصول هیرشو---- تاخوپه صفحه ۲۵ کښ لیکلې وؤ، چه داروايت په رُوی سره ذکر دې نوضعیف شو، نو دا تا چه کوم روایت رانقل کړه، خوداهم په مجهولې صیغې سره منقول دي اوستاپه اصولومطابق داروايت ضعیف ومخدوش دي

ثانیاً: امام مالک طرفته منسوب کلام حقیقت خومعلوم کړې شوچه بحث پرې اوشو، خوعلامه عینی دامام مالک طرفته داحواله بلاسنده پیش کړه چه قابل قبول نه ده

ثالثاً: علامه عینی فقط دمام مالک طرفته دامنسوب کلام ذکر کړې دي ورنه علامه عینی بل خائي کښ دامام مالک مسلک متعلق

فرمائی چہ .. فالمشهور عن مالك ست وثلاثون والوتر بثلاث،

(عمدة القاری شرح البخاری ۸/۲۴۵)

چہ دامام مالك مشهور قول دشپیردیرش رکعاتواود درې رکعاتو وتردې -

پس معلومه شوه چہ علامه عینی صاحب صرف دامام مالك طرفته منسوب کلام ذکر کول مقصود وؤ حکه ئې خوږه .. قیل، "مجهوله صیغې سره ذکر اوکړو،

اوهرچہ دابوبکر العربی متعلق قول دې نوددې تحقیق لگ مخکښ راروان دې ان شاء الله

غیرمقلد: بیادې غیرمقلد دامام ترمذی قول راغستې دې .. واختلف اهل العلم فی قیام رمضان، (ترمذی صفحه ۴۰۸)

الجواب: دغیرمقلد مطلب دادې چہ بقول امام ترمذی چہ اختلاف دې نواجماع څرنګه شوه-----؟

نوددې خبرې خوجواب عنقریب بحث کښ راروان دې ان شاء الله تاهم دومره به عرض اوکړوچہ ستاکومه دعوی ده چہ درکعات تراویح عدد معین دې او هغه یولس رکعاته دی، (صفحه ۰۱)

نودترمذی داحواله خوالپاس تا سر مات کړو، اوتالا حواله زمونږه خلاف استعمالوله ----- داهل حقوسره دشمنی پریږده ګنی دغه حل به دوی-----

اومزیدداهم ملاحظه کړه چہ امام ترمذی خوفرمائی چہ .. اکثر اهل العلم علی ماروی عن علی وعمرو غیرهم من اصحاب النبی صلی الله علیه وسلم عشرين رکعة، (جامع الترمذی ۱/۹۹)

مطلب : اکثر اہل علم پہ شل رکعاتہ تراویحوباندی قائل دی
کوم چہ دعلی اود حضرت عمر اودنبی علیہ الصلوٰۃ والسلام
نورصحابہ کرامونہ مروی دی

اوامین اللہ غیرمقلد امام ترمذی متعلق لیکے..

امام ترمذی خود غیرمقلدینو غوندی مسلك باندي عظیمہ دهماکہ
کری دی چہ دصحابہ کرامونہ شل رکعاتہ ثابت دی او د غیرمقلدین
راپاسی اود امام ترمذی نہ خان پوهہ گنپری او وائی چہ نا، شل
رکعاتہ دیوصحابی نہ ہم صحیح سندسره نہ دی نقل -----!
عجیب -----!

غیرمقلد: ابوبکر العربی فرمائی ..والصحيح ان يصلى
احد عشر ركعة صلوة النبي صلى الله عليه وسلم
وقيامه فاما غير ذلك من الاعداد فلا اصل له
والاحد فيه ..(عارضۃ الاخوذی ۴/۴.۸)

الجواب: د ابن العربی پہ عبارت کنب دی ہم خپل غیرمقلدیت
(تحریف) اوچلولو، دابن العربی پورا عبارت به ذکرکرو خود بخود
ابن العربی دمسلک وضاحت به اوشی،

..واما صلوة النبي صلى الله عليه وسلم فلم يكن لها
حد واما التي بعد ذلك فرأى مالك عن ابي بن كعب
كان يقوم باحدى عشرة ركعة وخالفه الناس
فقالوا احدى وعشرين ركعة ورؤى مالك ايضاً انهم
كانوا يقومون في زمان عمر بن الخطاب بثلاث
وعشرين ركعة ورؤى ابن القاسم عن مالك تسع
وثلاثين وقال : هو الامر القديم والصحيح ان يصلى
احد عشر ركعة صلوة النبي صلى الله عليه وسلم

وقیامہ فاما غیر ذلك من الاعداد فلاصل له
 ولاحدفيه فاذا لم يكن بدمن الحدفما كان النبي صلى
 الله عليه وسلم زاد في رمضان ولا في غيره على
 احدى عشر ركعة وهذه الصلوة هي قيام الليل
 فوجب ان يقتدى فيها النبي صلى الله عليه وسلم
 (عارضه الاخوذى ٤/١٦)

ترجمہ: دنیبی علیہ الصلوٰۃ والسلام دتراویحومونخ کنب ہیخ حد
 مقرر نہ دی پاتی شوددی نہ بعد (دخلفائی راشدینوددور حال) نوپہ
 دی سلسلہ کنب امام مالک دحضرت ابی بن کعب نہ روایت کوی
 چہ هغوی بہ یولس رکعاتہ کول، لیکن نورومحدثینوپہ دیکنب ورسره
 مخالفت کپری دی هغوی دابی بن کعب مونخ یویشت رکعاتہ نقل
 کپری دی خپلہ امام مالک ہم روایت کپری دی چہ خلقوبہ دحضرت
 عمر h په زمانہ کنب درویشت (٢٣) رکعاتہ کول، اوعلامہ ابن
 القاسم دامام مالک مسلك یوکم خلویبنت رکعاتہ نقل کپری دی
 اوامام مالک فرمائیلې دی چہ داطریقہ (یوکم خلویبنت رکعاتہ)
 دقدیم زمانې) نہ راروان دی اوصحیح خبرہ دادہ چہ یولس رکعاتہ
 دی اوکپری شی، ہم دادنبی علیہ الصلوٰۃ والسلام مونخ اوقیام وؤ،
 ددی نہ علاوہ داعداد (شمار) ہیخ اصل نشتہ، اونہ پہ دی کنب خہ
 حدشتہ، بس کہ چری خہ حدمقررکول ضروری وونوبیابہ رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم پہ رمضان او غیر رمضان کنب دیولس رکعاتونہ
 زیات نہ کول دامونخ دنبی d قیام اللیل (تہجد) وؤ لہذا ضروری
 دہ چہ قیام اللیل (تہجد) کنب دنبی d اقتداء اوکپری شی“

داہغہ پورا عبارت دی دابن العربی: چہ غیرمقلدترینہ دخپل مطلب
 دپارہ نیمې نیمې کپری راغستی، ابن العربی خو صفا اعلان کوی چہ
 نبی d دتراویحوددمقرر نہ وؤ اوپہ کوم حدیث کنب چہ دی چہ نبی

d به دیولس رکعاتونه زیات نه کوؤ، نودهغې تعلق

تراویحوسره نه دې بلکه قیام اللیل یعنی تهجدوسره دې

اودابن العربی عبارت: ..والصحيح ان یصلی احدی عشرة

رکعة، تعلق هم دتراویحوپه ءائي دتهجدسره دې ءکه که چرې

ددې تعلق تراویحوسره شی نودابن العربی په کلام کښ خوبه صریخ

تناقض لازم شی، ءکه که چه یو ءائي کښ خو ءائي چه ..صحيح خبره

داده چه یولس رکعات دې اوکړې شی هم دادنبی d مونخ (تراویح د

غیرمقلدینوپه نزد، ناقل) اوقیام حالانکه هغې خوړومبئ ددې خبرې

نه انکارکړې دې چه ..واما الصلوة النبى صلى الله عليه

وسلم فلم یکن لهاحد، چه دنبی علیه الصلوة والسلام

دتراویحومونخ هیخ حدنه دې مقررشوي

فلهدا لازماً ددې تعارض نه دخلاصیدو هم دایوه لاره ده چه دابن

العربی دا کلام تهجدوسره دې نه تراویحوسره،

ثانیاً: علامه ابن العربی به دې ءائي کښ فرمائی چه دیولس رکعاتو

نه علاوه چه خومره رکعات دى د هغې هیخ اصل نشته نوکه

موصوف دا کلام په تهجدوسره متعلق نکړې نودې عبارت سره به ئې

بیاخه کوي چه هغې رومبئ دا اقرارکړې وؤ چه محدثینو دابی بن

کعب نه دیویشته اودشلورکعاتونقل کړې دې

نو موصوف ءه غیرمقلدخونه وؤ، چه په کلام کښ ئې تناقض وؤ،

تناقض خودغیرمقلدینو خاصیات دی فلهدا ضرور بالضرور د

موصوف دا کلام په تهجدومحمول دې یعنی دعلامه موصوف دعبارت

رومبې حصه تعلق دتراویحوسره دې اوددوئمې حصې ..والصحيح

ان یصلی - الخ آخری عبارت پورې تعلق د تهجدو سره دې

نو مطلب به داشی چه دنبی d مونخ تراویحو تعداد مقررنه

وؤ، اودتهجدوتعداد ئې یولس رکعاته وؤ، اوهم دابهتر دې

خلاصة التحقيق ! غير مقلد احواله زمونبره خلاف استعمالوله

ليكن په دې حواله هغه خپل مذهب دوره كړې پرې ځكه چه علامه صاحب دا اعلان كوي چه .. ولاحدفيه،” يعنى په تراويحوكښن څه تعدادنه دې مقرر او غير مقلدين بيا هم داته ركعاتوتعين كوي، غير مقلد! امام عيني حنفى فرمائى : تراويحومستحب والى باره كښن اختلاف دې دعلمانو، اوډيرا قوال دى اوچا وئيلې دى چه يولس ركعته دى،” (عمدة القارى ۱۱/۱۲۶)

الجواب: تاله شرم پكار دې، ته دخپل دعوى مطابق صرف او صرف قرآن وحديث پيش كوه، ستادعلماء كرامواقوالوسره څه كار دې-!
ثانياً: په دي كښن هم مجهوله صيغه ده،

باقى ستادامطلب ! چه اختلاف دې نواجماع څرننگه شوه، عنقريب ئي جواب راراون دې انشاء الله
غير مقلد! امام قرطبي فرمائى : اوډيرعلماء فرمائى چه تراويح يولس ركعته دى اودعائشه رضى الله عنها حديث نه ئي استدلال كړې دې كوم چه بخارى كښن دې، (الفهم لماشكل من تلخيص كتاب مسلم ۲/۳۸۹)

الجواب: مذكوره كتاب مونبرسره نشته چه تحقيق او كړې شى فلهدا دافيصله هم دلته معلقه شوه،

البته دومره وايوچه علامه قرطبي خودلته (بشرط ثبوت) فرمائى چه..ډيرعلماء فرمائى ----الخ نودعلمائوسره ستاخه كار دې اونه دا حواله په .. اجماع على عشرين ركعة، باندي څه اثرغورزوى اود حضرت عائشي حديث متعلق بحث مخكښن تير شو، اومزيد----دا..ډيرعلماء-----“دامجهول دى،

اومجهول دميدان تحقيق كښن هغه څوك پيش كوي چه هغه خپله مجهول وي

غیرمقلد: ددی ٲولو حوالونہ معلومہ شوہ چہ پہ شل رکعاتہ تراویحو بانڈی اجماع باطلہ دہ (حککہ چہ) خومرہ ٲیراختلاف دی ٲکبن نو ددی جواب دادی چہ پہ کوم روایاتوکبن داسلافونہ دشل رکعاتونہ زائدرکعات ثابت دی نوددی حقیقت دادی چہ دامونبرہ دموقوف اوددعوٰی نہ خلاف نہ دی حککہ چہ کوم اسلافوبہ زائد رکعات کولونودھغوی پہ نزدہم اصل شل رکعاتہ بہ مسنون وؤ، اوباقی رکعاتونہ بہ بطورنفل وؤ،

چنانچہ مشہور غیرمقلد مولانا عبدالمنان نورپوری صاحب د علامہ عینی ذکر کردہ اختلاف اقوال نقل کولو نہ ٲس لیکی چہ ..میں کہتاهوں عمدۃ القاری کے مصنف کے اس مسئلہ میں کلام سے واضح ہے کہ علماء کرام کا تقریباً دس اقوال ٲراختلاف قیام رمضان کے مستحب عدد کے بارے میں عدد کے بارے میں نہیں“ (تعداد تراویح صفحہ ۱۳۷)

ترجمہ : زہ وایم چہ د عمدۃ القاری مصنف پہ دی مسئلہ کبن دکلام نہ واضح دی چہ د علماء کرام تقریباً بس اقوال د قیام رمضان پہ استحباب عدد کبن اختلاف دی، ددی مسنون عدد پہ بارہ کبن اختلاف نہ دی

ہمدواجہ دہ چہ کو اسلاف دزائدرکعاتوقائل دی ہغوی ہم شل رکعاتودسنتیت ردنہ کوی بلکہ ہغوی ہم دااجماعی (شل رکعاتہ) تسلیم کولوسرہ سرہ دزائدرکعاتوعاملین دی حککہ دھغوی پہ نزدہم کم ازکم شل رکعاتہ مقرردی خودزائدخہ حدنشتہ بلکہ ثواب دی ٲکبن،

مثلاً امام مالک دشل رکعاتوقائل دی لیکن ددوی پہ نزدچہ داکوم زیاتی رکعات دی اصل تراویح شل دی اوشٲاٲرس رکعاتہ بطور نفل زیاتی شوٰی دی چنانچہ علامہ قسطلانی دبخاری شریف پہ شرحہ

کبن لیکی.. وقد قال المالک کانت ثلثا وعشرین

رکعة ثم جعلت تسعا وثلثین، (ارشاد الساری)

ترجمہ: مالکیان (دامام مالک مقلدین) وائی چہ تراویح او وترہم دریشت رکعاتہ دی بیا (شپارس رکعاتہ بطور نفل زیادتی کیدوسرہ) انتالیس رکعاتہ (۳۶ رکعاتہ تراویح او ۳ وتر) اوگر خیدل،

دزیاتی رکعاتواصل وجہ داوہ چہ مکې والاخلقوبہ هرخلوررکعاتہ پس آرام کولوپہ وخت کبن دکعبې مبارکې نہ طواف کولوپہ زیات ثواب حاصل کړی پہ دې میاشت کبن خصوصاً اوچہ کوم کسان دکعبې مبارکې نہ لرې وؤنوهغوی بہ چونکہ طواف نشوکولې نوهغوی بہ دطواف کولووالاخلقوسرہ دبرابری پہ نیت باندې بہ ئې پہ دې خلوررکعاتہ وقفہ کبن دآرام پہ ءائې نفل کول، اوددوی نواف مختلف تعدادکبن وؤ،

ددوی تراویحومجموعی تعداددنوافلوسرہ بغیرد وترونہ شپیر دیرش او وترو سرہ انتالیس رکعاتہ بہ کیدل کوم چہ دامام مالک اود اهل مدینئومعول وؤ، اوبعضې خلقوبہ ورسرہ دوه رکعاتہ مزید ہم کولونوددوی مجموعی تعدادبہ یوخلوینت رکعاتہ کیدل، او همدا وجہ ده چہ کوم حضرات دشل رکعاتوقائلین وؤ، مثلاً آئمہ ثلاثہ، نوهغوی بہ ہم شل رکعاتونہ بہ زیاتی رکعاتوقائلین نہ منع کول،

مثلاً امام ابوحنیفہ m فرمائی چہ .. یصلی عشرین رکعة بجماعة كما هو السنة ویصلی الباقي فرادی، (المبسوط للسرخسی ۲/۱۴۴، والبنایہ للعینی ۳/۲۰۱)

یعنی کوم کسان چہ شل رکعاتہ کوی نوهغہ دې پہ جماعت سرہ اوکړی لکہ څنگه چہ سنت دی اوکہ زیاتی شل رکعاتہ کوی نوهغہ

دی پہ جماعت سرہ اوکری لکہ خرنگہ چہ سنت دی، اوکہ زیاتی رکعات کوی نوهغه دی دبغیر جماعت نہ خان خانلہ اوکری خلاصۃ التحقیق : ددی تفصیل نہ معلومہ شوه چہ پہ ددی رکعاتو کنبں دائمہ کراموخہ غت اختلاف نہ وؤ، گویا چہ دتولوپہ شل رکعاتو کنبں اتفاق وؤ، خوپہ کثرت رکعاتوپہ بہتروالی کنبں اختلاف وؤ، نوددی وجہ نہ پہ اجماع باندي خہ اثر نہ پریوخی، اونہ پری دامت تعامل او توارث متاثرہ کیری اوچہ کوم خائی چہ شل رکعاتونہ کم ذکر دی یعنی دیولس رکعاتو یاد دیارلس رکعاتونوددی انتساب امام مالک طرفتہ کولی کیری لکہ چہ علامہ عینی m اوعلامہ سیوطی دانقل کری دی نو دا نسبت دھغوی طرفتہ صحیح نہ دی کم مرّ تفصیلہ، بلکہ صحیح مسلک دامام مالک شل رکعاتہ او یا شیر دیرش باقرار غیرمقلدی

دوئم شق : داسی دی چہ اختلاف دی پکنبں نواجماع خنگہ شوه--

نوددی جواب دادی چہ ارشادالحق اثری غیرمقلدلیکی چہ امام یحییٰ بن معین، ابن مدینی، احمد m پہ نزددبخاری شریف خلورروایات صحیح نہ دی، اودابن حزم پہ نزددوہ روایات ضعیف دی، (علمی محاسبہ صفحہ ۹۲، ۴۲ بحوالہ آئینہ اسلام صفحہ ۲) ۞ اودغسی امام دارقطنی دصحیحینوپہ متعّددروایاتوباندي اعتراض کری دی اوگورہ عبدالسلام رستمی صاحب رسالہ ..سیرة البخاری صفحہ ؟؟

بلکہ دیرحضراتوپہ امام بخاری m اودھغه پہ کتاب باندي جروحات کری دی خودھغی پہ باوجودبشمول غیرمقلدین حضرات ہم بیاہم بخاری شریف متعلق وائی چہ ..پہ بخاری شریف باندي اجماع دہ،

نودبخاری شریف بانڈی دومرہ اختلافاتو باوجودیہ دی

خرنگہ اجماع ده فما جوابکم فهو جوابنا

که ددی امثالو باوجودهم نه پوهیری نودعلماء کرامو خو تصریحات
ملاحظه کری

علامه ابن حجرمکی شافعی شارخ مشکوة فرمائی ..

اجمعت الصحابة على ان التراویح عشرون رکعة،

(مرقاة المفاتیح ۳/۱۹۲، واناة المصایح صفحہ ۱۸)

حضرت شاه عبدالعزیزمحدث دهلؤ هم په شل رکعاته اجماع

تصریح کوی لیکي چه .. بریں عدداجماع شد، (فتاویٰ عزیزى

صفحہ 120)

مشهورمحقق علامه شیخ منصوربن یونس الحنبلی لیکي :وهذا

فی مظنة الشهرة بخضرة الصحابة رضی الله عنهم

فکان اجماعاً، (کشف القناع عن متن الافناع ۱/۳۹۲)

ترجمہ : دصحابه کرامو په موجودگی کنب دحضرت عمرh په شل

رکعاتوحکم و رکول دعام شهریت په موقع بانڈی وؤ، نوددی وجی نه

په شل رکعاتوبانڈی اجماع شوه،

امام تقی الدین ابوبکرالجسی فرمائی .. فجمعهم على ابن

کعب وواظب لهم عشرين رکعةً واجمع الصحابة

معه على ذلك، (کتاب الاخيار۱/۱۷۳)

ترجمہ : حضرت عمرh صحابه کرامولره دحضرت ابی بن کعب په

امامت بانڈی جمع کرل اوشل، رکعاته تراویح ئی دهغوی دپاره

همیشه همیشه دپاره مقررکرل، اوتول صحابه حضرت عمرh سره په

شل رکعاتوبانڈی اجماع اوکره،

علامہ ابن عبدالبر المالکی فرمائی چہ.. وهو الصحيح
 عن ابی بن کعب من غیر خلاف من الصحابة،
 (الاستذکار ۲/۷)

ترجمہ: ہم شل رکعتہ دحضرت ابی بن کعب h صحیح طور سرہ
 ثابت دی اوہیخ صحابی ددی خلاف نہ دی،
 شارح بخاری علامہ قسطلانی لیکي.. وقد عدوا ما وقع فی
 زمن

عمر رضی اللہ عنہ کالاجماع“ (ارشاد الساری ۳/۴۲۶)
 ترجمہ: دحضرت عمر h پہ زمانہ کنس چہ کوم معمول (شل رکعتہ
 تراویح) جاری شوې وو، نوہغہ علماؤ پہ منزلہ داجماع شمار کړې دې
 اودغسې امام ولی الدین ابوزرعہ عراقی ہم داسې تصریح کړې ده
 چہ.. وعدوا ما وقع فی زمن عمر رضی اللہ عنہ
 کالاجماع“ (طرح التشریب ۳/۸۸)

محدث ابن قدامہ الحنبلی فرمائی.. لکان مافعله عمر رضی
 اللہ عنہ واجمع الصحابة فی عصره اولی بالاتباع،
 (المغنی ۱/۳۰۸)

ترجمہ: حضرت عمر h چہ کومہ طریقہ (شل رکعتہ بجماعہ)
 رائج کړہ اوصحابہ کرامودہغوی پہ زمانہ کنس پہ دې باندي اجماع
 کړې ده، ہغہ داتباع زیاتہ لائقہ ده،

فقہیہ کبیر علامہ علاء الدین کاسانی فرمائی.. ان عمر جمع
 اصحاب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فی
 شهر رمضان علی ابی بن کعب فصلی بہم کل لیلۃ
 عشرين رکعةً ولم ينکر علیہ اوفیکون اجماعاً منهم
 علی ذالک (بدائع الصنائع ۱/۲۸۸)

ترجمہ : حضرت عمر **h** دحضور صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ کرامو **z** لره په رمضان المبارک کنس دحضرت ابی بن کعب په امامت باندې جمع کړل نوهغوی صحابہ کرامو **z** ته هرشپه شل رکعاته تراويح ورکولې اوپه دې باندې هيڅ صحابی انکارنه دې کړې، دغسې دصحابه کراموپه شل رکعاته تراويحوباندې اجماع شوه،

☺ شيخ الاسلام حافظ ابن تيميه (چه غيره مقلدين ئې تارك التقليدگنړی) په خپله فتاویٰ کنس ليکی ..فاته قدثبت ان ابی بن کعب کان يقوم بالناس عشرين ركعة ويوتر بثلاث فراي كثير من العلماء ان ذلك هو السنة لانه قام بين المهاجرين والانصار ولم ينكره منكر.. (الفتاوى الكبرى ۱/۲۲۷)

ترجمہ : داخبره ثابت شده ده چه ابی بن کعب **h** خلقوته شل رکعاته تراويح او درې رکعاته وترکول،“ددې وجې نه د اکثر علماؤپه نزدهمداست دی، ځکه چه هغوی دا کار د مهاجرينو او د انصار صحابہ کرامو **z** په مخامخ کړې وؤ، او هيچا پرې هم انکارنه دې کړې

اوداخبره خوبسکاره اومعلومه ده چه انکارئې پرې اونکره هيچا هم، نوديته بقول امين الله اجماع سکوتی وئيلې کيږي دبرصغيرمشهورمحدث علامه قطب الدين محدث دهلوی فرمائی ..اجماع هواصحابه کاس پرکه تراويح کی بیس رکعات هيس“

انی رایت احدعشرکوکبا

مونبرسره په دې موضوع نورحواله جات هم شته لکه دنواب صدیق حسن خان غیرمقلد، چه هغه هم وائی ..وقدعدوماوقع فی

عهد عمر رضی اللہ عنہ کالاجماع ..(عون الباری شرح بخاری) (۴/۷.۳) پہ دې حوالہ جاتواکتفاء کوؤ، باقی مزیدطوالت لازمیری اوچہ خوک پہ ضدوعنادکنس وی نوهغوی له داحوالې نه بلکه که بې شماره حوالہ جات هم وروړاندې کړې نوهغه به حق نه قبلوی اوپه همدغه غیرمقلدیت کنبس به انختی وی اللہ دې مونبر. دغیرمقلدیت بدون اجتهادوالامرض نه بیچ کولوسره سره اللہ دې مونبر. ته حق رانصیب کړی آمین

توضیح : په دې حوالہ جاتوکنبس اکثرانتساب دشل رکعاتو تراويحو حضرت عمر **h** طرف ته اوشو، نود معترض (دغیرمقلدینو په شان) په ذهن کنبس حضرت عمرطرفته چرته بدخیال رانشی چه دوی داکارخرنگه ایجادکړې دې، معاذالله

نود دې جواب امام ال غیرمقلدیت نواب وحیدالزمان صاحب غیرمقلدلیکی چه..کوئی یه وهم نه کرے که حضرت عمر **h** نے اپنی طرف سے دین میں بات شریک کردی، جسکا اختیاران کونه تھا، اسی طرح بیس رکعات کاحکم اپنی رائے سے دے دیا، حاشا وکلا، کہ حضرت عمر **h** ایسا کرتے، بلکه انہوں نے طریقہ نبوی صلی اللہ علیہ وسلم کا اتباع کیا۔۔۔۔۔“ (لغات الحدیث جلد ۴ کتاب واؤ، مادہ ..وزع“)
اوس غیرمقلدپہ بل شکل باندي ليکل شروع کړه اوداسې نوم ئې ورله ايخې دې چه ..داحنافوپه يواشتهارباندي نظر، دهغې ماتحت ليکی

..احناف اوس اشتہاراتوتہ ناست دی کتابونہ خولیکلی نشی۔۔۔۔۔“
(صفحہ ۳۲)

الجواب: هائي مسکينه --ستا په دې نفل تسلی باندي تعجب دي!!!

ولې تاته تاریخ هیرشوچه سرزمین هندباندې دټولونه اول
اختلافی اشتہار تاسونہ وؤشائع کړې۔۔۔؟ چه دهغې جواب عظیم
مجاہداسلام او مناظر اعظم فقہیہ لامثال شیخ الہند حضرت مولانا
محمود الحسن دیوبندی نوراللہ مرقدہ ورکړې وؤ، او بیا دموصوف
جواب دپارہ خپلہ خوبتالوی کښں دومرہ جرات پیدانشو، چه جواب
ئې کړې وې نویوبل غیرمقلدراپاسیدہ او برائې نام جواب ئې شروع
کړہ چه ”من عادلې ولیا فقد اذنتہ بالحرب“ مصداق باندې
دهغہ غیرمقلدنه روستویا قادیانی جوړشو، (تحفہ حنفیہ صفحہ از
داؤد ارشد غیرمقلد)

خوبیاهم شیخ الہند دهغې جواب بالجواب اوکړہ، چه ترننہ پورې په
ذریت غیرمقلدیت کښں ددې جواب جرات پیدانشو، الحمدللہ
اوترننہ پورې غیرمقلدینو ته داعملی چلینج دې لیکن غیرمقلدین
ترننہ پورې .. صم بکم عمی“ دی!

شرم ----- شرم ----- شرم -----
! --

--- اوپاتی شو دکتابونولیکل----- نومزیدتفصیل ته حاجت نشته
هسې خبرہ نورہ ہم اوگدیبری دومرہ خبرہ بہ مختصراً ستاپہ جواب
کښں بہ اووايوچه .. قہر الباری علی امین اللہ بشاور کتاب چه کلہ
لیکلې شوې دې لیکن الحمدللہ ترننہ پورې بلکہ زمونږہ امید واثق
دې چه ترقیامت ترسحر ہ پورې بہ ستااستاذ.. امین اللہ، کښں
جرات پیدانشی چه ددې جواب اوکړی ان شاء اللہ الرحمن

نہ امین اللہ اٹھے گانہ اس کا قلم ان سے
یہ ہماری کتاب آزمائے ہوئے

توضیح : زمونبر دکتاب دامین اللہ پہ خائې دهنې یوبل معتقد برائې نام جواب کولوکوشش کړې دې بلکه التہ پکنس خیل گرفتار او رسوا شوې دې نوددې جوابات مونبرپه خپله رساله .. ماہنامہ ترجمان احناف، کنبس چندقسط کړې وؤ، او اوس باقی زیرتالیف دې وباللہ التوفیق

بلکہ په آخره کنبس به دومره ہم عرض اوکرم چه مونبره خوداللہ په مددسره ستادکتاب جواب ہم حرفاً اوکړو، نو زه به اوس ستا جرات ہم گورم چه ته به کله زما دکتاب جواب حرفاً کوي اوپه آخره کنبس یومشوره ہم درکوم چه خیال کوه دخپل استاذپه نقش قدم روان نشی اوزمونبره مقروض پاتې نشی ---
بیا غیرمقلد دوباره دشل رکعات تراویح والا روایات اخلی اود اعتراضاتو بمبارپرې کوی العیاذباللہ ---

چنانچه دتولونه رومبې ئې دا حدیث لیکلې دې په دې الفاظو کنبس .. حضرت عبداللہ بن عباس h فرمائی چه بیشکه نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم په رمضان کنبس په شل رکعت تراویح او وتر به ئې کول، (مصنف ابن ابی شیبہ ۲/۳۹۴)

نو غیرمقلد بیایه دې داسې جرحه کوی چه .. دا حدیث موضوعی منگھرت دې، په دې روایت کنبس .. ابراهیم بن عثمان، راوی دې علامہ زیلعی حنفی فرمائی ددې باره کنبس چه .. قال احمد منکر الحدیث، (نصیب الرايه ۱/۵۳)

فتاویٰ الحاوی ورته هم ضعیف وئیلې دې صفحه ۳۳
الجواب : چه غیرمقلدین خو پورې دروغ اونه وائی نوهغوی خپل مذهب نشی چلولي

تپوس نمبر ۷۵ : آخرداکوم ثقہ محدث دې چه دپته ئې موضوعی وئیلې دې دازمادرتہ چیلنج دې چه دیومعتبر او ثقہ محدث بادلیلہ

ددې حدیث موضوعیت بالدلیل ثابت کړه، او په انعام کښ

یومن کهجورې حاصل کړه! دیده بایده-!

هسی فقط په دعورؤ باندې کارنه کیری چه فلانی ورته موضوعی

وئیلې دې نوبس! اوبیاترینه تحقیق مه کوه،

ثانیاً: اکثر غیرمقلدین حضرات دروایانومیزان صرف اوصرف

سندگرخولې دې کوم چه غلط اصول دی، ځکه داسې ډیر احادیث

شته چه یوروايت به سنداً ضعیف وی

لیکن هغه روایت ته به تلقی بالقبول درجه حاصله شوې وی نوپه

هغه روایت باندې به عمل کولې کیری اودهغې سندته کښ بحث

کولوته هیڅ ضرورت نشته،

همدغسې دا حدیث هم دې دا حدیث ډیر اعلی اود صحیح درجې والا

حدیث دې ځکه چه محدثین اود فقهاء کرامودا اصول دی چه که

چرې په حدیث کښ کوم راوی ضعیف رانشی لیکن ددغه حدیث

مضمون داسې وی چه په هغې دامت مسلمه عمل وی نوداسې

حدیث دسندکتونه بې بنیاد کیری لکه چه داصول حدیث کښ

داقاعده مندرج ده چه .. اذا تلت الامة الضعیف بالقبول

يعمل به على الصحيح حتى انه ينزل منزلة

المتواتر في انه ينسخ المقطوع به“

ترجمه : چه کله په ضعیف حدیث قبولوباندې امت عملاً متفق

وی، نوپه هغې باندې دصحیح حدیث غوندې عمل کولې کیری تردې

چه هغه حدیث متواتر شمارلې کیری، اودې سره قطعی نص هم

منسوخ کیدې شی“ (فتح المغیث شرح الفیه الحدیث صفحه ۱۲۰)

نودې حدیث ته چه کوم حضراتو ضعیف وئیلې دې، نوهغوی دخپل

فنی لحاظ سره ورته ضعیف وئیلې دې دادهغوی فن وؤ، ورنه ددې

وچې نه ئې ورته ندې وئیلې چه دا حدیث خوشنداً ضعیف
شونوبس دسره قابل قبول نه دې حاشا وکلا

مثلاً : دغه غیرمقلدسیوطی نه هم ددې حدیث ضعیف ثابتولو
کوشش کړې دې لیکن همدغه علامه سیوطی m دشلو رکعاتو باره
کښن ډیرخوښه خبره کړې ده هغه دعلامه سبکی نه یواقتباس رانقل
کړې دې په خپل کتاب کښن فرمائی چه ..

مذهبانان التراویح عشرون رکعةً لماروی البیهقی
وغیره بالاسناد الصحيح عن السائب بن
یزیدالصحابی : قال کنانقوم فی عهد عمر بعشرین
رکعةً“ (المصابیح صفحه 350)

ترجمه : زمونږه مذهب دادې چه تراویح شل رکعاته دی ځکه چه
امام بیهقی وغیره په صحیح سندسره حضرت سائب بن یزید h
صحابی نه روایت دې چه مونږه دحضرت عمر h په زمانه خلافت
کښن شل رکعاته کول

بیاددې حکایت نه پس داعبارت لیکلې شوې دې چه ..استقرار
العمل علی هذا“ یعنی په آخره کښن په شل رکعاتو خبره مقررکړې
شوه

ثالثاً: پاتې په ..ابوشیبه ابراهیم بن عثمان“ باندې جرحه، نو
موصوف د..سنن ترمذی“ راوی دې لکه څنگه چه حافظ ذهبی او
حافظ ابن حجر وغیره ددې په ترجمه کښن ..ت“ ئې لگولې ده، چه
دې د..سنن ترمذی“ راوی دې (الکاشف ۱/۴۴ تقریب التهذیب
۱/۶۱)

او د ترمذی شریف متعلق غیرمقلدین څه وائی هغه هم اوگورئ
د غیر مقلدینو مشهور محقق عبدالرحمن مبارکپوری غیرمقلد دا

تصریح کړې ده چه په ترمذی شریف کبن یوه موضوعی حدیث هم نشته،

چنانچه لیکي ..قلت الاحادیث الضعاف موجوده فی جامع الترمذی وقذبین الترمذی نفسه ضعفها وایان علتها واما وجودالموضوع فیہ فکلا ثم کلا ---- (تحفة الاخوذی ۱/۱۸۱)

ترجمه : څه وایم چه په ترمذی کبن خوضعیف احادیث موجود دی اوخپله امام ترمذی دهغې ضعیف بیان کړې دې اودهغې علت ئې ظاهرکړې دې، باقی پاتې دموضوعی احادیثووجودنوهغه هرگزهرگز، (په ترمذی کبن) نشته،

دغسې په بل ځایي کبن په یوفتوی کبن لیکي “سنن اربعه، جامع الترمذی اودابوداؤد اورنسائی میں بهی کوئی حدیث موضوع نهی هے” (فتاوی نذیریہ ۱/۱.۳)

معلومه شوه چه په ترمذی شریف کبن یوموضوعی حدیث هم نشته نوبیاد..ابوشیبه“ (چه دترمذی شریف راوی دې) احادیث څرنګه موضوعی شو----!

دغه غیرمقلدې داصراحت اوکړی چه ته خپله کاذب ئې اوکه ستامشر-----؟

ب : ابراهیم بن عثمان“باندي اگرچه جرحه شویده لیکن دومره مجروح نه دې چه ددې روایت دې بالکل ترك کړې شی اوددې روایت دې موضوعی اوکنترلي شی ځکه چه آئمو د رجال دموصوف توثیق هم بیان کړې دې

چنانچه امام شعبه بن الحجاج هم ددې نه روایت اغستی دې (تهذیب الکمال ۱/۳۹)

اودغیرمقلدینودامسلّمه قاعده ده چه امام شعبی صرف دهغه

راوی نہ روایت اخلی چه کوم ثقہ راوی وی اودھغی
احادیث صحیح وی،

لکہ چه عبدالرؤف سندھو غیرمقلدلیکی.. شیخ
احمدشاگرد فرماتے ہیں کہ محمد بن مهران سے شعبہ
نے بھی روایت لی ہے اور وہ ثقہ ہی سے روایت لیتے ہیں
.. (القول المقبول صفحہ ۳۸۶)

﴿ شوکانی اومبارکپوری وغیرہ علمائے غیرمقلدین ہم دامام شعبی
پہ بارہ کتب لیکے چه .. وهولایحمل عن مشائخهم
الاصحیح حدیثہم ﴾ (نیل الاوطار ۱/۱۶۰. ابکارالمنن صفحہ
۱۲۷) چه امام شعبی دخپل مشائخونہ صرف ہغہ احادیث بیانوی چه
کوم صحیح وی،

اودغسی بل مشهور زبیر علیزئی غیرمقلدہم لیکے چه .. امام شعبی
صرف ثقہ راوی سے ہی روایت کرتے ہیں، (الحدیث
شمارہ ۱۷ صفحہ ۱)

خلاصۃ التحقیق: دغیرمقلدینوداصولو اودتحریراتونہ ہم معلومہ شوہ
چه .. ابوشیبہ، داسی مجروح نہ دے لکہ خنگہ چه غیرمقلدین
داحنافوپہ دشمنی کتب پری بی خایہ جرحی شروع کرے دے اودھغہ
روایات ئی بالکل قابل ترک کرو، سبحان اللہ ----!

﴿ حافظ ابن حجر عسقلانی الشافعی .. ابوشیبہ، ئی حافظ
الحدیث گنرلی دے، ﴾ (فتح الباری ۱/۹۶)

اوحافظ الحدیث دکوم صفت خاوندوی، ہغہ دمولانا محمد حنیف
ندوی غیرمقلد قلم نہ ملاحظہ کرہ،

(اکتفاء برترجمہ) دحافظ مقام ددے دواپرو (مسند اومحدث) نہ
اوجتوی ---- دھغہ مرویات ددے لائق وی چه دفن حدیث پوہہ والا

ددې په مرویاتو باندې دصحت اعتماد او کړې (مطالعه حدیث
صفحہ ۳۰)

او عبدالسلام الرستمی صاحب غیرمقلدلیکی دترمذی شریف متعلق
چه ..الکتب التي لم تبلغ في الصحة الى الدرّجة
الاولی ولكنها قريبة اليها---- (سيرة البخاری صفحہ
۴۹)

یعنی هغه کتب چه داوول درجې (بخاری شریف وغیره) ته نشی
رسیدلې په صحت کښ لیکن هغوی سره قریب دی
نورترمذی شریف چه بقول رستمی صاحب بخاری شریف ته نزدې
دی، نورزیات نه زیات پکښ ضعیف احادیث راغلل، موضوعی
احادیث پکښ خوبیا هم نشته

نو دې روایت مذکوره ته موضوعی روایت وئیل دا حدیثو خدمت دې
اوکنه پټ په پټه دمنکرین حدیثوگاډې چلول دی-----!

(۳) دغسې امام ابن عدی د..ابوشیبه، په پاره کش لیکي چه
..له احادیث صالحه“ (التهدیب الکمال ۱/۳۹۳)

(۴) مشهور امام ال غیرمقلدیت نواب وحیدالزمان لیکي
..اس کی سند میں ابوشیبه ابراهیم بن عثمان
منکرالحدیث هے مگر حضرت عمررضی الله عنه کا زمانه
اس سے بہت پہلے تھا، ان کو پسند صحیح یہ پہنچ گئی
هوگی، یا انھوں نے خود دیکھا هوگا“ (لغات الحدیث، کتاب
واؤماده ..وزع“)

ترجمہ: په دې سندکښ ابوشیبه ابراهیم بن عثمان منکرالحدیث دې
خود حضرت عمر h زمانه ددې نه ډیررومې وه، دینه به په صحیح
السند سره دا روایت رارسیدلې وی به، اویابه ئې خپله (پیغمبر d په
شل رکعاتو ناقل) لیدلې وی،

پاتی شو د غیرمقلد د جرحی جواب: نوددی بہ
 مختصر جائزہ واخلو، بتوفیق اللہ تعالیٰ
 غیرمقلد امام احمد متعلق دارانقل کولوکوشش ئی کړې دې چه امام
 احمدورته منکر الحدیث وئیلې دې
 الجواب: دلته ئی بیاخپله دعویٰ (چه مونږه صرف قرآن وحدیث
 منو) پریخوده اودحدیث تضعیف ئی دیوامتی په رائی سره اوکړه،
 ثانیاً: ددې روایت دضعیف کولوکوشش ئی کولو، خومسکین خپله په
 خپل حال کنب راکیرشو، هغه داسې چه مونږه مخکنب هم عرض
 کړې وؤ چه بقول ارشادالحق اثری غیرمقلد: امام احمدچاته
 منکر الحدیث وئیل جرحه غیرمفسره ده“ (توضیح الکلام ۱/۰۵)
 اوداقاعده مخکنب مونږه عرض کړې وه دامین اللہ په قلم سره چه
 جرح مبهم منل تقلیددې فلهدا دغه مؤلف هم دخپلواصولومطابق
 تقلید اوکړو، اودخپلوفتوؤ مطابق شرك یا کم از کم گمراه ضرور شو،
 (حکه دوی تقلیدته شرك کم از کم گمراهی ورته ضروروائی)
 ثالثاً: امام احمدچاته ..منکر الحدیث“ وئیلو حقیقت هم دخپل
 کور نه ملاحظه کړې
 ارشادالحق اثری غیرمقلدلیکی.. امام احمدنے کسی
 کومنکر الحدیث بالفرض کہا بھی ہے تو اس کو جرح
 مفسر قرار نہیں دیا جاسکتا، کیونکہ منکر الحدیث امام کی
 اصطلاح میں اس پر بولا جاتا ہے جو غریب حدیث
 لائے، اور غریب حدیث بھی ہو سکتی ہے“ (توضیح الکلام
 صفحہ ۰۵)
 دغسې بل مشهور غیرمقلد عالم مولانا حافظ محمد گوندلوی
 صاحب لیکي .. امام احمد اور اس قسم کے لوگ کسی
 کومنکر کہتے ہیں تو اس سے یہ لازم نہیں آتا کہ وہ قابل
 احتجاج نہیں ہے“ (خیر الکلام صفحہ ۴۵)

بیاد غیر مقلد بہ جرحہ دامام شعبہ نہ نقل کوی چہ دے ورتہ
کذاب وئی لے دے ۔

الجواب: امام شعبہ دابوشیبہ مطلق تکذیب نہ دے کړې بلکه صرف
پہ یوقصہ کنبس ورتہ دکذب نسبت کړې دے چنانچہ حافظ ابن
حجر فرمائی .. وکذبه شعبه فی قصة (تهذیب ۱/۴۵)

او هغه قصه کومه یوه ده نوهغه دخوف طوالت دوجې نه نشونقل
کولې میزان الاعتدال ۱/۲۳ اوگورئ اگرچہ دامام شعبہ په ابوشیبہ
باندي دتکذیب نسبت هم غلط دے

مزید: اومزیدلا دا هم اوگوره چہ بعضې اوقات .. کذب“ دخطاء په
معنی باندي هم رآخی لکه چہ امین الله غیر مقلدهم ددے تصریح
کړې ده، اوگوره الحق الصریح ۵/۵۵۱

راخو دوئم عنوان د غیر مقلد ته -----

غیر مقلد بل عنوان ئې په دے نوم ایخې دے .. اشتہار کنبس دویم حدیث
.. بیاد هغې دلاندې روایت نقل کړې دے، یحیی بن سعید فرمائی چہ
حضرت عمر **h** یوسړی ته حکم اوکړوچہ خلقتو ته شل رکعتہ
اوکړی“ (آثار السنن صفحه ۲۵۳)

غیر مقلد: نو غیر مقلد ددې په جواب کنبس لیکي چہ .. داسند منقطع دے
امام نیموی فرمائی چہ ددې راویان صحیح دی لیکن یحیی بن
سعید انصاری عمر **h** سره ملاقات نہ دے کړې (صفحه ۳۳)

الجواب: مړه! ته هم لاوائې چہ ماہم کتاب لیکلې دے او دکتاب دے
داحال دے چہ کتاب دے سراسر دتکرار نہ ډک دے کتاب دے هډو
دتکرار نہ مخ نہ اړوی-----

دے روایت باندي دجرحي جوابات تیرشو، دوبارہ ئې دلته ذکر کولو
حاجت نشته، البته دومره به اووايوچہ کہ دامنقطع هم شی نوداچہ

کوم دلائل مخکبن تیرشو، اوامین الله ورته صحیح هم
وئیلی وویا په هغه دلائلوسره ددی روایت دومره تائیدنه کیری--؟
آخر په دی غیرمقلدیت مذهب کنب دومره انصاف نشته -----!
دغیرمقلدبل عنوان .. اشتهارکنب دریم اثر“باندي

جائزه“

غیرمقلدداروایت نقل کړې دی چه .. امام حسن h فرمائی چه
حضرت عمرh په ابی بن کعب h باندي خلق راجمع کړل، اوشل
رکعاته به ئی کول. (ابوداؤد ۱/۲.۲۰۰)

نوددی په جواب کنب غیرمقلدخیل غیرمقلدنه اظهارداسې کوی چه
.. دا روایت دابوداؤد په نسخوکنب نشته دی، مصروالا نسخه کنب
۲/۱۳۶ کنب چه کوم روایت دی په هغې کنب .. فکان یصلی لهم
عشرین لیلۃ“ دی اودا الفاظ په سنن الکبری ۲/۴۹۸ کنب هم
شته، او دا الفاظ عشرین لیلۃ“ ابن کثیرمسندالفاروق ۱/۱۸۶
کنب، علامه عینی په نسخه ابوداؤد کنب هم عشرین لیلۃ الفاظ دی
دیرې حوالې دی، انصاف داروخلقوته یوه حواله هم کافی وی،
دیوبندیانو او بریلیانو تحریف کړې دی ابوداؤد په نسخو کنب،
بالخصوص محمودالحسن دیوبندی حیاتی .. (صفحه ۳۴ و ۳۵)

الجواب: ددی مختصراً جوابات ملاحظه کړه
اولاً: غیرمقلدچه کوم حواله جات ذکر کړې دی چه په دی دی
کتابونوکنب .. عشرین لیلۃ“ الفاظ دی،

نوداخوزمونبر ددعوی خلاف نه دی، مونبره کله وئیلی دی چه دسره
هډو .. عشرین لیلۃ“ الفاظ نشته، بلکه زمونبره خو وایوچه په
بعضی نسخوکنب .. عشرین لیلۃ“ هم شته، اوپه بعضی نسخو
کنب .. عشرین رکعتاً“ الفاظ هم شته دی،

دحضرت شیخ الہندپہ تصحیح سرہ چہ کومہ نسخہ طبع شوہی دہ پہ ہغہی کنبس ئی ..عشرین رکعۃ، الفاظ نقل کپری دی، اوپہ حاشیہ کنبس ئی داسی اولیکل چہ ..کذافی نسخہ مقروئۃ علی الشیخ مولانا محمداسحاق m“ یعنی داسی نسخہ اوقرات بہ د الشیخ مولانا محمداسحاق m پہ ورائدی بہ ہم لوستلی کیدلہ، او غیرمقلدین خوخیل شیخ الکل نذیرحسین صاحب خود مولانا محمداسحاق دهلوی صاحب شاگردگنپری نوکہ دمحرّفہ نسخہ وہ، نوولی نذیرحسین صاحب خپل استاذلہ تنبیہ نہ ورکولہ چہ ستامخکنبس دامحرّفہ نسخہ ولی وئیلی کیری۔۔۔۔۔؟

نوچہ پہ بعضی نسخوکنبس ..عشرین لیلۃ، الفاظ راغلی دی نو د ..عشرین رکعۃ، والانسخہ وسرہ محرّفہ نہ گرضی .

مشهور غیرمقلد عبدالرحمن مبارکپوری صاحب تصریح کپری دہ چہ ..کتب حدیث میں متعدد روایات اور عبارات ایسی ہیں جو بعض نسخومیں ہیں اور بعض نسخومیں نہیں مگر کوئی بھی ان کو الحاقی نہیں بتلاتا، (تحقیق الکلام ۲/۱۴۹)

پاتی شوپہ شیخ الحدیث محمود الحسن دیوبندی نوراللہ مرقدہ باندی دتحریف الزام نو غیرمقلدہ ! پہ ہوش کنبس راشہ اوپہ علم کنبس داخبرہ راولہ چہ امام شمس الدین ذہبی (المتوفی ۷۴۸ھجری) ہم دغہ روایت د..سنن ابوداؤد، پہ حوالی سرہ ..عشرین رکعۃ، الفاظ نقل کپری دی، (سیر اعلام النبلاء ۱/۴۰۴)

❦ دغسی حافظ ابن کثیر پہ جامع المسانید والسنن کنبس رقم الحدیث ۲۶ کنبس ۔

۞ اوامام ابن قدامہ الحنبلی پہ المغنی ۲/۵۸ کبس د..سنن
ابی داؤد پہ حوالی سرہ نقل کړې دی بحوالی تنبیه الغافلین ازمحقق
اسلام حضرت مولانا حبیب اللہ ډیروی صاحب (m ----)
دغسی بل مشهور محدث حافظ ولی الدین عراقی m (المتوفی
۸۲۶ھجری) هم داحديث د..سنن ابی داؤد پہ حوالی سرہ نقل کړې
دی..(الاطراف باوہام الاطراف صفحہ ۳۴)

دغیر مقلد دروغ بې فروغ : ددې ځانې نه موصوف غیر مقلد کذب او
دروغ هم ظاهر شوچه هغه وائی چه داد محمود الحسن دبو بندی m
تحریف دې دغه د ولی گستاخ ته داپته نشته چه

ظالمه! داد استاد الملاء والصالحین محمود حسن دیو بندی m رحمۃ
واسعۃ تحریف نه دې بلکه ددینه مخکسب هم علمائې اسلام دا
روایت دغسې نقل کړې دې حواله جات ئې بهتر شو، البته ضد او
تعصب ورله دومره سترگې ړندې کړې دی چه علمائې کرامو کتابونه
خوگوری نه، بس صرف دخپل غیر مقلدینو کتابونه اوگوری اودهغې نه
په شیخ الهند m باندي تبرا بازیانې رانقل کړې!----

دغه مذکورہ علماء کرامو حواله جات چه مخکسب تیر شوچه هغوی
هم ..عشرین رکعتۃ، الفاظ نقل کړې دی هغه دمحمود حسن
دیو بندی m نه وړاندې تیر شوې دی اوکه پس ----؟

چه دغه جاهل وائی چه داد دیو بندیانو تحریق دې!----

د غیر مقلدینو تحریفات : اوس راشې دغیر مقلدینو شو تحریفات
هم ملاحظه کړې دټولونه اول چه دوی په قرآن کریم کبس تحریفات
کړې دی

ﷻ امام اهل غیر مقلدیت وحید الزمان په قرآن کریم کبس دداسې
تحریف کولو جرات کوی ..قرآن میں ..عجلت لهم طيبالهم“
سے مراد وہ لوگ ہیں ---- الخ (لغات الحدیث ۲/۳۱ کتاب)

دغه الفاظ مذکورہ پہ کوم قرآن پاک دی، مونبرہ مسلمانانوسرہ
چہ کوم قرآن پاک دی پہ ہغی کبن خونستہ اوکہ غیرمقلدینوسرہ
لکہ دشیعہ گانودیل قرآن کریم قائل وی اوپہ ہغی کبن وی نونہ ئی
شم وئیلی ----؟

❧ دغسی ستاسومجتہدالذہر(فی التحریفات والکذبات،ناقل) امین
اللہ غیرمقلدہم پہ تحریفاتوکبن ریکارڈ پریخې دی چنانچہ ہغہ پہ
خپل کتاب کبن دسورۃ البقرہ آیت نمبر۱۶ داسی لیکی ..واللہ
بماتعملون خیبر“ (التحقیق السدیدصفحہ ۱۳۷،دتقلیدحقیقت
اودمقلدینواقسام صفحہ وحقیقۃ التقلیدصفحہ ----)

د غیرمقلدیل عنوان ..اشتہارکبن خلورم

اثر“باندي تعاقب“

غیرمقلدبیاداروایت راغستی دی ..یزیدبن رومان فرمائی چہ خلقو
به د عمر h پہ زمانہ کبن شل رکعاتہ کول او درې وتر“
نوددی پہ جواب کبن غیرمقلددخپل عمرمقلدیت اظہارداسی کوی
غیرمقلد: داروایت منقطع دی لکہ چہ علامہ عینی حنفی فرمائی پہ
عمدۃ القاری ۱/۱۲۸ کبن، اوامام نیموی ہم فرمائی (صفحہ ۳۵)
الجواب: ددی جواب ہم مخکبن، تکرارته ضرورت نشته دغیرمقلد
بس داخواہش دی چہ زماکتاب دی خرنگہ غت شی اواماتہ دی ہم
خلق محقق اعظم اووائی ----!!!

البتہ بیادی ہم تش نہ پریردو دلته درتہ دعلامہ ابن تیمیہ الحنبلی
حوالہ درتہ پیش کوم، ہغہ فرمائی ..ولمّا جمع عمرعلی ابی
بن کعب رضی اللہ عنہ کان یصلی بہم عشرين
رکعةً ثم یوتر بثلاث“ (مجموعۃ الفتاوی ۵۲/۱۱. طبع ریاض)

ترجمہ: چہ کله حضرت عمر فاروق **h** صحابہ کرام **j** دابی بن کعب **h** پہ اقتداء کنبں راجمع کړل نوهغه ورته شل رکعاته تراویح اوبیادری رکعاته وترئی ورته اوکړل، دغه غیرمقلد لره په خپل عقل ماتم کول پکاردی چہ علامه ابن تیمیہ خصوصاً کرام **j** په شل رکعاتو باندي قائل اوفاعل گنږی، لیکن دغه غیرمقلدخان دټولو اهل علمونه اعلم اومحقق اعظم گنږی چہ نه، صحابہ کرامو **j** به شل رکعاته نه کول، سبحان الله !

د غیرمقلد بل عنوان .. اشتها رکنب پنخم اثر "باندي تعاقب

غیرمقلد لیکي.. حضرت سائب بن یزید صحابی **h** فرمائی چہ حضرت عمر **h** او عثمان **h** په زمانه کنبں خلقوبه شل رکعاته کولې، (بیہقی ۲/۴۹۶)

نوددی په جواب کنبں مؤلف غیرمقلد داسې لیکي چہ غیرمقلد: بیہقی دوئم جلد کنبں دا الفاظ نسته دي چہ خلقوبه د عثمان **h** په زمانه کنبں

دادروغ دی ﷺ دیکنبں علی بن الجعد راوی دي شيعه دي معاويه **h** وغیره صحابؤ پسي خبرې به ئې کولې (تہذیب التہذیب)

الجواب: پورا روایت داسې دي .. (اکتفاء برترجمه) حضرت سائب بن یزید **h** فرمائی چہ صحابہ کرام **j** د حضرت عمر بن الخطاب **h** په دورخلاف کنبں شل رکعاته (تراویحو) سره به قیام کولو، او (قاریان حضرات به) سل سل آیاتونو والا سورتونه به وئیل او د حضرت عثمان **h** په دورخلاف کنبں خلقوبه د پیر قیام دوجي نه په همساگانو تکیه لگوله،

دا وؤ هغه پوره حدث ---ددې حدیث په اخری ټکره
 نظر و اوچوې چه .. او د حضرت عثمان **h** په دور خلافت کښ خلقو
 (صحابه کرام **j**) به ډیر قیام دوجې نه په همساگانو تکیه لگوله،
 دا ټکره چونکه دشل رکعاتو په ضمن کښ مروی ده فلها ددینه
 دا ظاهره شوه چه د حضرت عثمان **h** په دور کښ هم د حضرت
 فاروق اعظم **h** د دور خلافت غوندې به شل رکعاته تراویح کولې، ځکه
 چه دغه راوی حضرت سائب بن یزید **h** د حضرت عمر **h**
 د دور خلافت دشل رکعاتو ذکر کوی نوکه د حضرت عثمان **h** په
 دور کښ دشل رکعاتونه علاوه په بل تعداد کښ تراویح کیدلې نو هغه
 به ئې ضرور ذکر کړې وې

نوددې بحث نه دا خبره هم واضح کالشمس شوه چه د حضرت عثمان
h په دور کښ به هم شل رکعاته کیدل، لکه څرنګه چه به د حضرت
 عمر **h** په دور کښ به کیدل، فلله الحمد

ثانیاً: په دغه مذکوره روایت باندې ئې دوئم اعتراض ډاکړې وؤ چه
 په دیکښ علی بن الجعد راوی دې اوشیعه دې، معاویه **h**

وغیره صحابو پسې به ئې خبرې کولې

الجواب: د غیر مقلدینو متحقق صاحب! سترګې او غړوه، دامام بخاری
m استاذ دې او امام بخاری **m** دده نه دیارلس احادیث په خپل

صحیح کښ روایت کړې دی (تهذیب التهذیب ۱/۳۳۸)

همدغسې مشهور محدثین کرام مثلاً حافظ ابن حجر په تقریب
 التهذیب ۱/۶۸۹) کښ او حافظ ذهب په الکاشف ۲/۲۷۴ کښ،
 او علامه سیوط په تدریب الراؤ ۱/۲۷۹ کښ، .. علی بن الجعد،

د بخاری شریف په راویانو کښ ئې شمارلې دې

او دغسې امام حاکم نیشاپوری هم دده په باره کښ دا تصریح کړې ده
 چه دې د صحیح البخاری راوی دې (تسمیة من اخراج البخاری

بلکہ دغیرمقلدینوبل مشهورعالم زبیرعلیزئی غیرمقلدخپل کتاب-----تعاقب صفحہ ۶۶ کئیں د.. علی بن الجعد، پہ بخاری شریف کئیں چہ کوم کوم روایات راغلی دی دھغی جلد او دصفحات نشاندھی ئی ہم کرپدی

نوددی تفصیلی حوالہ جاتونہ معلومہ شوہ چہ .. علی بن الجعد، دبخاری شریف راوی دی او چہ خوک دبخاری شریف پہ راویانو اعتراض کوی، دھغی متعلق زبیرعلیزئی غیرمقلدلیکی چہ پہ بخاری شریف پہ راویانو باندی اعتراض کولووالا بدعتی دی (نورالعین صفحہ او محمد اسحاق گبرالی دسوات والا غیرمقلد لیکی .. امام بخاری اور مسلم کے کام کو جو نظر انداز کرے وہ مبتدع ہے“ (اهداء المذکر صفحہ ۱.۳)

متحقق صاحب! ہم خپل کورنہ دربان دی دبعتی تاپہ اولگیدلہ --- --! دومرہ خوش قسمتہ ئی

ثالثاً: علی بن الجعد ثقہ محدث دی چونکہ دلته خہ داسی موقع نہ مومو، چہ دموصوف توثیق دمحدثینونہ پیش کرو، خکہ چہ دی غیرمقلد دموصوف متعلق خہ مزید نہ دی نقل کرپ نومونبرہ بہ صرف یوہ حوالہ پیش کرو، او یوہ حوالہ دغیرمقلدینو دکورنہ ---- بتوفیق اللہ تعالیٰ

امام ابویعلیٰ خلیلی فرمائی .. ثقہ متفق علیہ“ (الارشاد فی علماء الحدیث صفحہ ۶۶) چہ دی بالاتفاق ثقہ دی اودغسی زبیرعلیزئی غیرمقلدہم ورتہ ثقہ وئیلی دی، اوگورہ تعداد رکعات قیام رمضان کا تحقیقی جائزہ صفحہ ۳۱ و ۷۷، و تعاقب صفحہ ۶۷)

اوبالفرض کہ چرتہ دبعضی محدثینونہ پرپ تنقیدہم رانقل کرپ شی نوزبیرعلیزئی غیرمقلد اتصریح کرپ دہ چہ دی دجمہورو

محدثينوپه نزدتقه دې (تعدادرڪعات -- صفحه ۳۱) اوبل
 ڄائڻي ڪنڀن زبيرعليڙئي دا اصل ليڪلي دې ڇهه .. د جرح اوتعديل ڪنڀن
 د تعارض په وخت ڪنڀن به ترجيح جمهور (اڪثريت) لره وي،
 (مقالات ۲/۱۲۳)

نواول خبره خوداده ڇهه زبيرعليڙئي غيرمقلديكي ڇهه ڇهه په يو
 روايت ڪنڀن شيعه هم راغي نوهغه روايت ته نقصان بياهم نه
 رسي، چنانچه ليكي:

.جس راوي ڪاتقه وصدوق هونا ثابت هوجائے، اس ڪا
 قدری، خارجي، شيعي، معتزلي، جهمي اورمجي وغيره
 هونا صحت حديث ڪے خلاف نهيس هے“ (نورالعينين صفحه
 ۶۳)

نوڪه چري .. علي بن الجعد“ شيعه هم شي نودزبيرعليڙئي قول
 مطابق روايت ته هيڄ نقصان ئي نه دې رسيدلي -----! فله الحمد
 نيز داهم ملاحظه ڪره ڇهه په دې ڪنڀن شيعه راشي هم نو غير مقلدينو
 لره پري خوشفگان نه دې پڪار، ځڪه ڪه خفاڪيري نه، او حقيقت
 بيانلوته مې پري دې نو غيرمقلدين هم دشيعو نه ڇهه ڪم نه دې
 اوس ئي دلته تفصيل نشوبيانولي، خودومره به اووايو ڇهه
 غيرمقلدينوبه اوسه پوري خوشان ته هم شيعه وئيلي ---- لکه ڇهه
 امام ال غيرمقلديت ليكي ڇهه .. اهل الحديث هم شيعه
 علي“ (نزل الابرار /) ڇهه اهل حديث شيعه دي اوهمداوجه ده
 ڇهه غيرمقلدين شيعه گانوته مسلمانان وائي (فتاويٰ نذيريه ج ۳
 ص ۳۱۷) نودغه غيرمقلدپه موصوف باندي ددي وجي وجي نه
 ترديدنه کوي ڇهه گني دې شيعه دې ځڪه شيعه گان خوددوي دترة
 ڄامن دي په موصوف باندي ترديددي وجي نه کوي ڇهه دا راوي

اہل حقوہ روایت کنس راغلی دے نوٹکہ پری تبرا بازی
 کوی، ورنہ دوی صحابہ کرام j پسی خبری نہ دی کری۔۔۔؟
 ہم دوی معاویہ h پسی خبری نہ دی کری۔۔۔۔۔؟
 شوحوالہ جات بطورمشت نمونہ ازخرواری مطابق اوگوری، اوہغہ
 ہم صرف چہ معاویہ h پسی ئی ردی بدی وئیلی دی
 لا دغیرمقلدینوپہ مشہورہ فتاوی کنس دی چہ.. حضرت علی h
 کے مقابلہ میں جہاں امیرمعاویہ کاتذکرہ ہووہاں لفظ
 .. حضرت، یادعائیہ الفاظ کھنادرست نہیں کیونکہ انہوں
 نے آخری خلیفہ راشدکے خلاف بغاوت کی ہے، لہذا ان
 کو غلط کار اورباغی سمجھنا چاہیئے“ (فتاوی نذیریہ
 ۲۴۶/۳)

ابوالاشبال احمدشاغف غیرمقلدلیکی .. امیرمعاویہ
 نے اجتہادوقیاس کاسہارا لیا، اوریزیدکی بیعت لی
 اورصریح کتاب وسنت کواس باب میں چھوڑا، (مقالات
 شاغف صفحہ ۲۸۲)

وحدالزمان غیرمقلدمعاویہ h تہ ئی فاسق وئیلی دی
 معاذاللہ، اوگورہ نزل الابرار ۹۴/۳

دغیرمقلدینوشیخ الحدیث رئیس ندوی ہم پہ متعہ دصحابہ
 کراموباندی دفسق الزام لگوی، چنانچہ ہغہ لیکی.. فرقہ صحابہ
 کرام میں سے متعددحضرات سے ایسے اعمال واقوال
 صادرہوئے ہیں جن کے مرتکب پرفاسق ہونے کا اطلاق
 ہوتاہے“ (مجموعہ مقالات پرسلفی تحقیقی جائزہ ---صفحہ
 ۶۳۷)

وحيذالزمان غيرمقلدبل حائي ليكي .. معاويه h
 نے عبدالله بن عمر h پر طنز کیا کہ اگر ان کو خلافت کی
 ہوش ہے تو ہمارا حق ان سے بلکہ ان کے والد سے بھی
 زیادہ ہے یا حضرت علی h کی بہ نسبت ہم خلافت
 کے زیادہ مستحق ہیں صریح جھوٹ ہے معاویہ کا خلافت
 میں ذرا حق بھی نہ تھا، (تیسرا الباری ۱۳۲/۳)
 بس پہ دی حوالہ جاتواکتفا کوؤ، مزید تفصیل دپارہ زمونبر کتاب
 .. دغیرمقلدینوگمراہ کن عقائد، اوگورئ،
 نوپکارده چه اوس خوفرقہ غیرمقلدین خوتول پہ تُول
 متروك شی کنه -----

....

د غیرمقلدبل عنوان .. اشتہار کنبں شیپرم

اثر "باندی تعاقب"

حضرت ابو عبدالرحمن اسلمی نہ روایت دی چه علی h قاریانوتہ
 حکم اوکرو چه خلقتہ شل رکعاتہ کوی، (سنن کبریٰ ۴۹۶/۲)
 نوغیرمقلددی پہ جواب کنبں داسی لیکی :
 غیرمقلد: پہ دی روایت کنبں .. حماد بن شغیب، راوی دی امام
 ابن معین، نسائی، ابوزرعہ وغیرہم ورتہ ضعیف وئیلی دی امام
 بخاری m فرمائی چه .. منکر الحدیث، (لسان المیزان
 ۳۴۸/۲)

الجواب: غیرمقلدبیاپہ خپل مسلک لکہ پہ خپل خان باندی ئی
 خودکشی حملہ اوکرو، حکہ چه صرف ضعیف یا متروك یا

منکر الحدیث وئیل داجرح غیر مفسرہ دہ لکہ چہ
 زبیر علیزئی غیر مقلد لیکی چہ .. صرف ضعیف یا متروک
 الحدیث یا منکر الحدیث کہہ دینا جرح مفسر نہیں ہے“
 (تعداد رکعات صفحہ ۴۳)

اوداصل مخکبن ئی دغیر مقلدینو دکورنہ پیش کړې شوہ چہ جرح
 مبہم منل گویا رائی منل دی اورائی منل تقلید دې فلہذا دغہ
 غیر مقلدہم پہ لاشعورې سرہ تقلید او کړہ-----

خسر الدنيا والاخرة !-----

حماد بن شعیب : حماد بن شعیب مختلف فیہ راوی دې بعضی آئمہ
 کرامو خود دې ضعف بیان کړې دې خوبعضوئی توثیق ہم بیان کړې
 دې -

امام ابن عدی فرمائی: ”یکتب حدیثہ مع ضعفہ“ (لسان المیزان
 ۲/۳۹۵)

یعنی ددې حدیث بہ لیکلې کیری سرہ دضعف نہ،
 او ارشاد الحق اثری غیر مقلد صاحب لیکی چہ .. یکتب حدیثہ الفاظ
 پہ تعدیل کنب شمارلې کیری (توضیح الکلام صفحہ ۵۴۷)
 او مولانا مبارکپوری صاحب غیر مقلدہم داالفاظ پہ تعدیل کنب
 شماری“ (مقالات مبارکپوری صفحہ ۲۱۹)

ﷺ امام ابن حبان دہ لره پہ ثقہ راویانو کنب شمارلې دې (الکمال
 للحسینی مع تہذیب الکمال ۵/۵۲۸)

ﷺ امام حاکم دوی یورویت تہ .. صحیح الاسناد“ وئیلې دې
 (المستدرک علی الصحیحین ۳/۵۸۲)

ﷺ امام ابو یعلیٰ خلیلی ددې یورویت تہ محفوظ وئیلې دې“
 (الارشاد فی معرفتہ علمائی الحدیث صفحہ ۱۵۳) اودا د زبیر
 علیزئی غیر مقلد پہ نزد ثقہ کیدل دی او گورہ القول المتین صفحہ ۲۶)

او دا د زبیر علیزئی غیرمقلدپہ نزدقہ کیدل دی اوگورہ
القول المتین صفحہ ۲۶

دغسی دغیرمقلدینوممدوح حافظ ابن تیمیہ پہ نزدہم دعلی **h**
حدیث ثابت دی لکہ چہ ہغہ دحمادبن شعیب والا روایت نہ
استدلال کوی چہ علی **h** دحضرت عمر **h** قائم کردہ جماعت (پہ
شل رکعاتہ تراویح) نہ دی مات کپری بلکہ برقرارئی ساتلې دی
(منہاج السنۃ ۲/۲۲۴)

امام ذہبی غوندې ناقداوماہررجال ہم پہ خپل مختصرکبن
مذکورہ روایت اودحافظ غوندې ہم خہ نقدنہ دی کپری اوگورہ
المثقی للذہبی صفحہ ۵۴۸ بحوالہ رکعات تراویح صفحہ ۷۲

اودا غیرمقلدینواصول دی چہ محدثین کرام یوروایت نقل کپری
اواستدلال ترینہ اوکپری اوپہ دی خہ جرحہ اونکپری نوداددی پہ
صحت باندې دلیل دی (التحقیق الراسخ صفحہ ۸۸)

امام ترمذی ..ہم دعلی **h** نہ مروی شل رکعاتہ ثابت گنپری لکہ
چہ فرمائی : ..واکثراهل العلم علی ماروی عن علی رضی
الله عنه وعمررضی الله عنه وغیرہما من اصحاب النبی
صلی الله علیه وسلم عشرون رکعةً“ (ترمذی ۱/۹۹)

اودغسی مشهورمحدث امام ابن قدامہ الحنبلی دغہ روایت
ذکرکولونہ پس فرمائی چہ ..وهذا کالاجماع ، (المعنی ۱/۸۰۳)

او دامین اللہ حوالہ ہم تیرہ شویہ چہ ہغہ وائی چہ دعلی **h** نہ
پہ صحیح السنندسرہ شل رکعاتہ ثابت دی“

پس ددی حوالہ جاتونہ معلومہ شویہ چہ د..حمادبن شعیب“ثقافت
ہم بیان کپری شوہدی یعنی دواہرہ قسمہ رائی پکبن دمحدثینو نہ
موندلې کپری و

اودنور صحیح احادیثونہ دشل رکعاتہ ثبوت پہ تائیدکنس روایت بالکل قابل قبول دی ، اوکے غیر مقلدین خامخاپہ دی ضددی چه .. حماد بن شعیب ضعیف دے نومونبرہ وایو چه دا روایت دعطاء بن سائب نہ د.. حماد، نہ علاوه محمد بن فضیل ہم روایت کړې دې کوم چه ثقہ راوی دې اود محمد بن فضیل نہ دا روایت نقل کولو والا اما م ابوبکر بن ابی شیبہ دې کوم چه ثقہ او امام المحدثین دې۔۔۔۔۔ فافهم، او مزید۔۔۔۔۔ دا چه دمحمد بن فضیل دطریق نہ علاوه دحضرت علی h دشل رکعاتو روایات نورهم په گنرطریق سره روایت دې فلہذا دا ټول طرق دحماد ددې روایت مؤیددی ، نوحماد دا روایت دضعف نہ بالکل ختم شو۔۔۔۔۔ فلله الحمد علی وضوء الحق --

دغیر مقلد بل عنوان “اشتہار کنس اووم اثر، باندي تعاقب ابوالحسناء فرمائی چه علی h یوسپری ته حکم اوکړو چه خلقوتہ شل رکعاتہ اوکړی“ (مصنف ابن ابی شیبہ ۲/۳۹۳) نوددې جواب کنس دغه غیر مقلد بیا زور بحث شروع کړه چه .. ابوالحسناء راوی دې پکنس چه هغه مجهول دې الجواب : بس دغیر مقلد دا کوشش دې چه زه څرنگه په کتاب کنس تکرار راولم چه کتاب مې غټ شی، اوماته ہم خپل عوام کالانعام متحقق ووائی۔۔۔۔۔

دابوالحسناء معرفت بحث مخکنس تیر شو هلته ئې اوکړی ! د غیر مقلد بل عنوان .. اشتہار کنس اتم اثر، باندي تعاقب غیر مقلد بل دا روایت راغستې دې چه امام حسین h فرمائی چه علی h حکم اوکړو چه شل رکعاتہ اوکړی“ (مسند زید صفحہ ۱۳۹)

نوددې په جواب کنس غیر مقلد داسې فرمودات ذکر کوی غیر مقلد: په دیکنس عمرو بن خالد الواسطی کذاب دې

الجواب : بی شک دمسنندزیدکوم جامع دې په هغې جرحه شوې ده، اگرچه ثقافت ئې هم بیان شوې دې، لیکن دمسنندزیدچه کوم راویان دی هغه ثقہ دی پس دکلام نه هم---- خوبیا هم وایوچه داروایت مونبره بطورتائیدپیش کوؤ،

البته ستامجتهدورته صحیح وائی چنانچه هغه وائی چه .. او دعلی بن ابی طالب **h** هم په مسندزیدکین باسنادصحیح نقل دی چه دعلی **h** په زمانه کین شل رکعاته شوې دی (سوال و جواب ۱۶،۵۷ منټ دوران کین)

نه تم اعتراض ہم پرکرتے نه ہم حواله یوں دیتے
نه کهلتے راز سر بسته نه یہ رسوائیاں ہوتیں
دغیرمقلدبل عنوان .. اشتہارکین نہم اثر، باندي تعاقب غیرمقلد
داروایت رانقل کرې دې چه .. حضرت عبدالله بن مسعود **h** به شل
رکعاته تراویح کولې“ (قیام اللیل صفحہ ۹۸)

نوددې په جواب کین غیرمقلداسې غیرمقلدانہ تحریرلیکی
غیرمقلد: داسندمنقطع دې په دیکین حفص بن غیاث عن الاعمش
په سندسره مذکورہ دې او عبدالله بن مسعود **h** سرہ نہ دې ملاؤشوی
اودمشهورمدلس دې مدلس اومنقطع دواړه ضعیف وی صفحہ ۳۸)
الجواب : اعمش خوہغه شخصیت دې چه ددې بارہ کین امام قاسم
بن عبدالرحمن فرمائی .. هواعلم بالناس بقول عبدالله بن
مسعودرضی اللہ عنہ“ (تاریخ بغداد ۹/۱۱)

چه اعمش دحضرت عبدالله بن مسعود **h** اقوال دتولو خلقونہ زیات
بنہ پیژندل ، اوس په دې روایت باندي دغیرمقلدوہ اعتراضات دی
یوداچه مدلس دې ،

نوجناب ! دمطلق مدلس روایت قبول نہ دې ----؟ اوکنہ چه کله
په .. عن“ سرہ روایت اوکری --؟

دلته خوبصورتاً دحضرت اعمش متعلق دی چہ .. قال
الاعمش ---- الخ اوگوره دامین اللہ غیرمقلد کتاب الحق الصریح
(۵/۴۱۰)

اوداعمش نہ چہ پہ .. عن“ سرہ ہم روایت نقل شی نودداسی روایت
پہ بارہ کنبس قانون یادساتہ ، علامہ خطیب لیکے .. وکان عامۃ
حدیث الاعمش عندحفص بن غیاث علی الخبروالسمع“
(تاریخ بغداد ۸/۱۹۵)

چہ داعمش ہغہ روایات چہ کوم حفص بن غیاث ترینہ بیان کری
ہغہ پہ خبرو پہ سماع بانڈی بہ محمول وی،
اوددغہ روایت سندھم تاخپلہ ہم لیکلی دی چہ .. حفص بن غیاث
عن الاعمش ---- الخ

اودغسی ستااستاذ امین اللہ پشاوری غیرمقلدہم وائی چہ ..
والراجح صحّٰتہ لان الاعمش عنعنّته مقبولة “ (حکمة القرآن
(۳/۲۱۰)

چہ راجحہ دادہ چہ داعمش عن عن مقبول دی ، اوپاتی شو د
غیرمقلد دااعتراض ! چہ پہ دی کنبس انقطاع دہ ----

نودابن مسعود h حدیث پہ بخاری شریف کنبس ہم دی چنانچہ دابن
مسعود h حدیث سندداسی دی .. اخبارنا حفص بن غیاث عن
اعمش عن زیدبن وہب قال کان عبداللہ بن مسعودرضی
اللہ عنہ ---- الخ

ہمدغسی پہ بخاری شریف کنبس ہم سنددی چہ امام بخاری m پہ
خپل سندره داعمش نہ ، اودہغہ دزیدبن وہب نہ روایت کوی چہ
حضرت عبداللہ بن مسعودفرمائی چہ..... الخ (بخاری شریف
(۱/۴۵۶)

نواوس ستاخونبه ده چه په بخاری شریف باندې هم طعن کوی اوکنه دا حدیث قبولولې ----

بیا غیر مقلد د علامه کشمیری هغه زورقول راوغسته ، چه هغې جواب زمونږ مخکنې کړې دې اوبیائې د حضرت جابر h هغه حدیث راوړیدې چه په هغې هم مونږه مخکنې بحث اوکړه ، البته دومره دې چه ددې حدیث سندې هم ذکر کړې دې اوپه تیر شوې صفحاتو کښې ئې صرف متن پیش کړې وؤ غیر مقلداسې سند پیش کوی .. حدیثنا محمد بن حمید الرازی حدیثنا یعقوب بن عبدالله

حدیثنا عیسیٰ بن جاریه ---- الخ

الجواب : د یعقوب بن عبدالله اود عیسیٰ بن جاریه متعلق مخکنې بحث شوې وؤ دوباره ئې مکرر کوؤنه ، صرف دمحمد بن حمید الرازی متعلق دومره مختصرًا اوگوره چه ستا استاذ امین الله غیر مقلد محمد بن حمید الرازی متعلق نقل کوی چه موصوف متهم بالکذب والسرقة دي (حکمة القرآن ۴/۷۲)

اود غسې زبیر علیزئې غیر مقلد پرې هم جرحه کړې ده اوگوره تعداد رکعات ---- صفحه ۱۰۳

مزید حواله جات بیابل وخت ---- انشاء الله !

بیا غیر مقلد بې فاندې حواله جات مع التکرار ذکر کړې دې نو دهغې نه قطع نظر ---- به آخره کښې بیالیکې چه .. خلاصه ددې ټولو خبرو مجموعه داده چه مذکورہ حدیث کښې تراویحو عدد ثابت دې اود اد علماء و اقوالونه معلومه شوه (صفحه ۴۲)

الجواب : حدیث اوبنایه ، د علماء و اقوال پر پرده کوم احادیث چه دې ذکر کړې دې په هغې مفصل بحث اوشو ، په یو کښ هم ستامکمله دعویٰ نه ثابتیږی ، هسې ځان لکه د ماشومانومه خوشالوه ،

غیر مقلد بیا د تراویحو اود تہجدوپہ ترادف (یووالی) باندی خبری شروع کری، نومونبرہ پہ دی مخکین بحث کری وؤ، نودوبارہ تکرار تہ حاجت نشتہ، البتہ بعضی خبری ئی پکین جدید کری دی نوہغہ بحث بہ مونبرہ ہم اوچیرو۔۔۔۔ بتوفیق اللہ تعالیٰ غیر مقلد یوسوال کوی چہ تراویح دشیپہ پہ شروع کین کیری اوتہجدو دشیپہ پہ آخرہ کین نودافرق شو۔؟

نوددی پہ جواب کین لیکي چہ۔۔ دا اعتراض پہ غلط فہمی باندی بناء دی، تہجدو او تراویحو وخت یو دی۔۔۔ (صفحہ ۴۳)

الجواب: ہمداخبرہ چہ تراویح دشیپہ پہ اولہ حصہ اوتہجدو دشیپہ پہ آخرہ کین کیری ستاسو شیخ الاسلام ثناء اللہ امرتسری ہم کری دہ، اصل عبارت ئی دخوف طوالت دوجی نشو لیکلی مخکین عبارت تیر شوہلتہ اوگورہ، دفتاویٰ ثنائیہ ۱/۶۸۲ حوالی سرہ، اودفتاویٰ علمائے حدیث ۶/۲۵۱ پہ حوالہ ہم دغہ خبرہ تیرہ شو، (۳) بلکہ ستادامین اللہ نہ تصدیق شدہ ہم حوالہ تیرہ شو دی دہ مخکین بحث یوخل بیا اوگورہ

ها! دومرہ مختصروایو، چہ تداخل صلوتین کولی شی، اوتداخل صلوتین سرہ جداجدا مونخونہ یو کیری نہ، اودتداخل تعریف مع الامثال ہم دخپل مسلك عالم کین (اوگورہ فتاویٰ اہلحدیث ۲/۵۳۷)

دوئم اعتراض ئی داسی کری دی دسوال اوجواب پہ شکل کین چہ۔۔ تراویحو مونخ پہ جماعت سرہ ادا کیری اوتہجدو مونخ پہ غیردجماعت نہ ادا کیری۔۔۔، نوددی پہ جواب کین داسی لیکي۔۔ دا اعتراض ہم پہ غلط فہم باندی بناء دی دواپہ مونخونہ پہ جماعت سرہ ہم جائز دی۔۔۔ الخ (صفحہ ۴۴)

الجواب غیر مقلدہ! خان اول پہ اعتراض پوہہ کرہ بیا جوابات کوہ دجائزونا جائز خبرہ نہ دہ بلکہ مونبرہ وایوچہ غیر مقلدین درمضان

تولہ میاشت پہ جماعت سرہ تراویح کوی اوتہجدو خان خان
 له کوی — دافرق دکومه ----؟ آیا داپہ تراویحو اوتہجدو کنبس د
 تغایر صفا عملی اقرارنہ دی؟ ----؟

بیا غیرمقلد د سعودی علماء کرامونہ داتہ رکعاتو تراویحو ثابتولو
 کوشش کوی ، لیکي چه ..دسعودی په ټولو جماعتونو کنبس صرف
 اته رکعتہ تراویح کیری هغه خلقوته شرم پکار دی چه وائی چه په
 شل رکعتوباندې اجماع ده اوحال دادې چه ټول سعودی
 اوماراتوکنبس اته تراویح کیری نو داخنګه اجماع شوه ؟ (صفحه ۲۵)
 الجواب : هائے الله! دافرقه څومره کاذبہ ومخترعه ده ، دغه وخت
 کنبس خوبه شیطان هم غورونه نیولې وی، اوشرمیدلې به وی چه
 دادومره بنکاره دروغ چه په ټول سعودی کنبس اته رکعاته کیری ---
 -انا لله وانا اليه راجعون ----!

د مسجد نبوی مشهورمدرس اودمدینې منوری سابق قاضی الشیخ
 عطیه سالم m په مسجدنبوی کنبس دشل رکعاتوپه تاریخ باندې
 بهترین اولاجواب کتاب لیکلې دی په نوم د..التراویح اکثرمن
 الف عام فی الحرمین الشریفین “ چه داټول کتاب دکتلولائق
 دی نو زه دلته بطورثبوت یواقتباس ترینه نقل کوم، اگرچه ددی
 کتاب ټول بحث ډیرمفیدواقابل نقل دی موصوف لکی چه ..
 (اکتفاء برترجمه وتلخیص) په عهده خلافت راشده کنبس په
 مسجدنبوی کنبس دننه به شل رکعاته تراویح کیدلې اوبیاروستوزیاتې
 شوې سپیردیرش ته اورسیدلې اود دریمې صدې درمیانه پورې په
 مسجدنبوی کنبس شل رکعاته تراویحو باندې عمل جاری وؤ، اود اتمې
 صدې دنیمې نه واخله ترڅوارلسمې صدې دنیمې پورې به دشیپې په
 اوله حصه کنبس شل رکعاته کیدل اودشیپې په آخره حصه کنبس
 شپاړس رکعاته کیدل بیاچه کله دخوارلسمې صدې دنیمې نه

حکومت سعودیہ پہ قیام عمل کنبس کنبس راغی نوپہ مسجدنبوی کنبس پہ شل رکعاتوباندی اکتفاء اوشوہ اوس رومی لس رکعاتہ پنخہ سلامونوسره شیخ عبدالعزیزصاحب کوی اوآخری لس رکعاتہ پنخہ سلامونو سره شیخ عبدالمجیدصاحب کوی ،فیکون العشرون رکعة كاملة-----فلله الحمد

اودغسی الشیخ عیسیٰ بن عبدالله بن مانع الحمیری الشافعی (نائب مدیرالاقواف دبئ متحده عرب الامارات) ہم پہ دی موضوع لیکل کړې دی چه په هغې کنبس دمختلف تحقیقی مضامین نه علاوه داعبارت ہم دی فرمائی چه کله حافظ زین الدین عراقی الشافعی (المتوفی ۸۰۶) دمسجدنبوی امام وؤ، نوهغوی دخلفاء راشدینوسنت ژوندی کړه..فکان یصلی التراویح اوّل اللیل بعشرين رکعة علی المعتار-----واستمرذالك علی اهل المدينة بعده فهم علیه الى الآن “ (القول الصحيح فی صلوة التراویح صفحہ ۱۸)

یعنی په اوله شپه کنبس همیشه به شل رکعاته تراویح کول اوددینه پس ترینه پورې داهل مدینوؤ په دی باندې عمل جاری وؤ دا خبره ہم دیادساتلوقابله ده چه دحکومت سعودیہ قیام ۱۳۴۶ بمطابق ۱۹۲۶ء کنبس راغلی وؤ، چه کله سلطان عبدالعزیز بن سعودمملک حجازاقتدارسنیہال کړه،گویاچه دخلافت راشده نه راوخله ترحکومت سعودیہ پورې په مسجدنبوی کنبس دننه دمقلدینو عمل جاری شوې وؤ، الحمدلله!

اودغیرمقلدعمل (اته رکعاته) هلته دعنقاء مارغہ وؤ،همداوجه ده چه الشیخ عطیه سالم بنه په زوردار الفاظوسره داته رکعاتو تراویح

قائلینوتہ چیلنج ورکوی چہ ..ایاپہ دے خوارلس کالوکبن
دنه په مسجدنبوی کبن کله هم اته رکعاته تراویح کول ثابت دی --
؟--

لیکن غیرمقلدین ترننه پورے ددے چیلنج نه عاجزو بے بس دی ---
؟

او ورسره زمونبره چیلنج هم جمع کرے چہ په ټوله دنیا کبن صرف
اوصرف پنخه داسې کسان او پنخه جماعتونه اوبنایئے چہ په هغے
کبن اته رکعاته په نیت دست نبوی (ستاسودطرز مطابق) شوې وی
نوفرغه غیرمقلدیه لره نقداک هزارریال به هم انعام ورکړو، او ورسره
ورسره به مونبره دغیرمقلدیت اعلان به هم اوکړو----!

هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین

نه امین الله اٹھے گانه کوئی اور غیرمقلدان سے

یہ میرے لوہے کا چیلنج آزما یا ہوا

ہے

اودغسې په مگه مکرمه کبن هم شل رکعاته تراویح کیری، کمې به
پکبن نه کیدلې چنانچه امام مالک فرمائی..وبمکة بثلاث

وعشرین“ (فتح الباری ۴/۲۲۵، نیل الاوطار ۳/۶۱)

یعنی په مکه مکرمه کبن خلقوبه درویشت رکعاته تراویح(شل
رکعاته تراویح اودرے وتر) به کول اوامام شافعی فرمائی ..رایت
الناس یقومون بمکة بثلاث وعشرین“ (فتح الباری ۲/۲۰) وکتاب
الام ۱/۱۲۵)

ماپه مکه مکرمه کبن خلقولره په درویشت رکعاته تراویح باندي

لیدلې دی

اودغسې بل مشهورتابعی اودمکه مکرمې مفتی اعظم حضرت

عطاء بن ابی رباح فرمائی چه .. ادرکت الناس وهم يصلون ثلاثة وعشرين ركعةً“ (ابن ابی شیبہ ۲/۳۹۳ قیام اللیل صفحہ ۱۵۸)

ماخلقولرہ پہ درویشت رکعاتہ تراویحوباندی موندلی دی ،
 او حضرت عطاء پہ ۱۱۵ھجری کنبس وفات شوې دی گویا چه
 ۱۱۵ پورې پہ مکہ مکرمہ کنبس شل رکعاتہ تراویح کیدلې دا د
 خیرالقرون زمانہ وه، ددې وجې نه دجامعہ ام القرى مکہ مکرمې نه
 ..کلیة الشریعة والدراسات الاسلامیة“ مکې مکرمې
 استاذالشیخ محمدعلی صابونی m یوه رسالہ لیکلې ده په نوم
 ..الهدی النبوی الصحیح فی صلوة التراویح“ چه په دیکنبس
 ئې دعهذخلافت راشده نه واخله ، تر حکومت سعودیہ پورې په مکہ
 مکرمہ اوپه مسجدحرام کنبس دشل رکعاتوتراویح کولواثبات ئې
 پکنبس کړې دي اوبیاپه آخره کنبس فرمائی چه ..فکم تودی فیہما
 صلوة التراویح من عهدالصحابہ الی زماننا هذا؟ الست توی
 فیہما الصلوة عشرين ركعة (صفحہ ۵۶)

چه دصجابوؤ دزمانې نه واخله تردننه پورې تاسوپه حرمین شریفین
 کنبس خومره رکعات تراویح کوي؟ آیاتاسوهلته شل رکعاته پکنبس نه
 کوي؟

اوگورې غیرمقلدینو----! یو طرفته خودمسجدنبوی مدرس الشیخ
 عطیة سالم m للکارخلیری بل طرفته دکلیة الشریعة مکې مکرمې
 استاذالشیخ محمدعلی صابونی m چیلنج د غیرمقلدینوپه
 ختیونوباندې پروت دي -

اوس تمام دنیائے غیرمقلدیت په ذمه باندې دافرض اوقرض دي چه
 هغوی په مسجدنبوی یاپه مسجدحرام کنبس اته رکعاته تراویحو
 جماعت ثابت کړې ----!

بیا غیرمقلد دسعودی علمائے کرامونہ اقوال پیش کړې دی
 چه ..ولا فضل ماکان النبی صلی الله علیه وسلم یفعله
 غالباً و هو ان یقوم بثمان رکعات سلم (صحیح یسلم دې ناقل)
 من کل رکعتین ویوتر بثلاث مع الخشوع والطمانیة وترتیل
 القراءة لما ثبت فی الصحیحین عن عائشة رضی الله عنها “
 (مجموعه فتاوی اللجنة الدائمة ۷/۳۱۲) (صفحه ۴۵ و ۴۶)

الجواب : او غیرمقلده -----داعبارت چه دې لیکه ، په تاکنښ
 دومره امانت اودیانت نه وؤ، چه ته ئې ددې سنت یهودیت نه ئې
 منع کړې وې چه دمیخ نه عبارت رواخلې اومخکنښ او
 روستوعبارت ، چه دغیرمقلدیت مورپرې مړه کیری ، هغه دې رانقل
 نه کړه داوولې --؟

آیا غیرمقلدیت اواهلحدیثیت ددې نوم دې چه ناخبره خلقولره په
 دهوکه کښ واچوې اوخپل مذهب پرې چمکاؤکړې
 واقعی چه دهوکه دروغ اوخیانت چه ټول راجمع کړی نوددې نه
 غیرمقلدیت بدون اجتهاد مذهب جوړشی،
 غیرمقلدچه دکوم کتاب اوکوم جلدبلکه دکوم صفحې نه کوم مطلوبه
 عبارت رانقل کړې دې په همدغه صفحه کښ دی چه ..ولیس فی
 قیام رمضان حدمحدود ، لان النبی صلی الله علیه وسلم لم
 یوقت لامته فی ذالک شیئاً“

یعنی په قیام کښ هیخ رکعات نه دی مقررځکه چه نبی d خپل
 امت ته په دیکښ هیخ شې (تعداد رکعات) نه دې مقررکړې ،
 اوحالانکه دغه غیرمقلدخودا زورلگوی چه تعدادمعین دی ، او هغه
 اته رکعاته دی،

نو غیرمقلدپورا عبارت ذکر نه کړه، ددې وجې نه چه هسې نه چه

زما دھوکہ خلقوتہ معلومہ نشی---انالله وانا الیه
راجعون---!

اوپہ ہمدغہ صفحہ کنبں داہم دی چہ ..فمن احبّ ان یصلّی
عشرین رکعة ویوتر بثلاث فلا یاس“

یعنی چہ دچاخونبہ وی نوهغہ دې شل رکعاتہ اودرې رکعاتہ
وتراو کړی ہیخ حرج پکنبں نشته، نودلته خودشل رکعاتواجازہ
ورکوی، اوحال دادې چہ غیرمقلدین شل رکعاتہ نارواگنرې ---
گویا چہ ..افتؤمنون ببعض الکتاب وتکفرون ببعض ..آیت داسې
خلقودپارہ نازل شوې دې

توضیح : غیرمقلد فتاوی اللجنۃ ۳۱۲ صفحہ درج کړې ده حالانکہ
دا صفحہ ۲۱۳ ده ، دادکمپوزنگ غلطی ده اویادغیرمقلد جهالت او
پوند تقلید دې واللہ اعلم بحقیقۃ الحال

اومزیدپہ ہمدغہ فتاوی اللجنۃ الدائمہ “ کنبں ئې د عمر h
اودنورو صحابوؤ j. نہ ئې ہم شل رکعاتہ تراویح ئې ثابت کړی دی
چنانچہ لیکي ، ،

..لان عمر رضی اللہ عنہ والصحابة رضی اللہ عنہم فی
بعض اللیالی عشرین سوی الوتر، وهم اعلم الناس بالسنة“
یعنی د عمر h اودنورو صحابہ کرامو j. نہ پہ بعض شپوکنبں سیوا
دوترنہ شل رکعاتہ ثبوت شته ، اوہم دوی بہ سنت ډیرپوہہ دی ،
واہ ! اوگورہ غیرمقلدہ -! خرنگہ ئې ستاسومذہب پُرزې پُرزې کړہ

نہ تم صدمے ہمیں دیتے نہ ہم فریادیوں کرتے
نہ کھلتے راز سربسته نہ یہ رسوائیاں

ہوتیں

غیر مقلد ددی ٲولوحوالو نہ لکہ دشتر مرغ سترگہ ٲتہ ٲہہ ٲہہ
وی اودادومرہ حوالہ جات مذکورہ نہ ئہ سترگہ ٲتہ ٲہہ وی
خلاصۃ التحقیق : غیر مقلدین چہ دسعودی علماء کرامو نہ داتہ
رکعاتودپارہ کوشش کولو، نوٲہ دہ کبن ناکامیاب شو، چہ ددی
حشرتاسواوکتل ،

اوفرچہ ٲہ دغہ فتاوی کبن داتہ رکعاتو ذکر دہ اوہغہ ئہ ہم د
عائشہ رضی اللہ عنہا نہ استدلال ٲہہ وی، نوحدیث دعائشہ رضی
اللہ عنہا نہ استدلال کولودتراویحودپارہ دااستدلال ناقص دہ چہ
بحث ٲہہ تیرشو اوفرچہ داتہ رکعاتو ذکر دہ نو-----

ددہ تعین بہ ٲہ حدیث کبن راغلی وی اویابہ دا اجتہاداً وی
(۱) کہ ٲہ حدیث کبن اومنلی شی، نوٲہ فتاوی کبن خوددہ تعین
نفی شوہ وہ، چہ ددی تعین نبی d نہ دہ ٲہہ

(۲) اوکہ داخبرہ ئہ اجتہاداً ٲہہ وی اوغیر مقلدینوداخبرہ بیہم
دہغوی ئہ اومنلہ نودا اصل بیادرتہ دامین اللہ نہ ٲیش کوم چہ ہغہ
وائی چہ دچارئہ (اجتہاد) منل دانقلیددہ (التحقیق السدیدص ۳۸)
نوگویا چہ دوی اوس دسعودی علماء کرامو مقلدین شو-----

توضیح : مونبرہ چہ کلہ دیوعالم قول رانقل ٲہہ، نو بیادوی وائی چہ
دغہ فلانہ عالم بہ خوفلانہ عمل ہم کوؤ اوگورہ ددغہ مقلد کتابچہ
صفحہ ۲۵ ----

نومونبرہ ہم ورتہ ددوی اصول مطابق وایوچہ ٲہ دہ فتاوی کبن
خوٲہ امامت باندہ داجرت اغستلو
فتوی ہم شتہ اوگورہ فتاوی اللجنة جلد حصہ نمبر ۲ صفحہ ۳۲۰
اودغسہ ٲکبن دتقلیدتصریح ہم شتہ.. من لاقدرة له علی
الاستنباط یجوز له ان یقلد ----

اوبیا یو خو صفحات ورپسې لیکې چې ..وان کان غیر قادر علی استنباط الاحکام ، قَلْدَامًا مِّنْ أُمَّةِ الْمُسْلِمِينَ الْمُقْتَدِي بِهِمْ----- الخ (فتاویٰ اللجنة ۵/۳۷ و ۴۴) دغسې په همدغه جلدپه صفحه ۴۶، کښې ئې لیکلې دی چې په حنفی شافعی وغیره نسبتونو کښې هېڅ حرج نشته-----
 ..علامه عثیمین m فرمائی : دامت سلف صالحینو د تراویحو باره کښې مختلف رائے گانے ښکاره کړې دی چې ۲۱، ۳۹، ۲۳، ۱۳، ۱۱، نوخپله فتویٰ داسې لیکې ..وارجح هذه الاقوال انما احدي عشر (!!) لمافی الصحيحین عن عائشة ---- (صفحه ۳۶)

الجواب : زه په دې ډیر زیات حیران یم چې دا غیر مقلدین څرنګه د عقل نه فارغه جدیده طبقه ده دوی دا سوچ نه کوی چې زه دا خبره د خپل تائید او دخپل (دجولاګی نه هم کمزوری) مسلک پرې مطبوظومه، اوکنه، زه الله په خپل سر باندې هم خپله سټک رابغوم. د غیر مقلدنقل کرده حواله کښې دا خبره ښکاره څلیرې چې د امت سلف صالحینو د تراویحو په باره کښې مختلف رائے گانې وی -----

نوچه د سلفوپه خاص تعداد باندې اتفاق نه دې راغلې (ستا د لاشعوری تحریر مطابق) نوته څرنګه بیا وائې چې رکعات تراویحو تعداد معین دې-----؟

آیا ته هم ځان ته سلفی وائې---؟ اوکنه په دې ..سلفیت “نوم باندې هسې د سعودی نه مال راټولوی-؟

اوبیا عجیبه داده چې خپله ئې د قلم نه تیر کړل چې سلفوپکښې مختلفې رائے گانې دی اوددې په باوجود ئې هم د علامه عثیمین m فتویٰ ئې قبوله کړه -----؟

پہ دے سلفیت نوم خان تہ اغستلو باندے تالہ شرم نہ درعی
 -----؟

لمحہ فکریہ ده-----!!!

دوبارہ ئی بیادفتاویٰ اللجنة الدائمہ نہ حوالہ راوغستہ نوددے جواب
 مخکنس تیرشو، تکرار تہ ئی ضرورت او حاجت نشتہ،
 البتہ تالہ بہ دنورستانی صاحب غیرمقلد جواب پہ حوالہ کنس پیش
 کرم، ہغہ لیکے چہ :

..(اکتفاء برترجمہ) “ اصولی اعتبار سرہ دیومقام اودیومقام کنس
 اوسیدونکودپارہ داسے شرف اومزیت حاصل نہ دے چہ ہغہ دے
 شرعی اوقانونی وی، ددے وجے نہ دتراویحوپہ مسئلہ کنس دہغوی
 عمل (یاقول) پہ تلہ کنس دایخودوپہ خائی د رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم اسوہ حسنہ معیارگرخول بہتر دے، (الحق الصریح فی
 عدالتراویح ص ۱۱)

بیاغیرمقلد سوال او جواب پہ شکل کنس داسے اعتراضات کوی چہ
 سوال : مکہ اومدینہ کنس شل رکعاتہ کیری

جواب: حرمینوکنس ہرامام لس رکعاتہ کوی، نہ شل رکعتہ، او بیا
 دویم امام راخی او وتروسرہ دیارلس رکعتہ کوی (صفحہ ۲۸)

الجواب ! اللہ دے عقل نصیب کرہ پہ خپلولیکلوہم نہ پوہیرے کہ
 چرے ستادا خبرہ اومنلے شی چہ دمکے اودمدینے امام لس رکعاتہ
 تراویح کوی نودا خبرہ بیاہم ستامذہب ترینہ نہ ثابتیری، حکہ چہ تہ
 خواتہ رکعاتہ معین منے ---- اوداخولس رکعاتہ کوی ----؟ پہ اتہ
 رکعاتو اولس رکعاتوکنس خہ فرق شتہ کنہ-----؟

ثانیاً: مخکنس دمسجدنبوی مدرس اودمدینے منورے سابق قاضی
 الشیخ عطیہ سالم m حوالہ تیرہ شوہ، چہ ہغہ لیکلے وؤ.. پہ
 سعودی کنس پہ شل رکعاتوباندے اکتفاء اوشوہ،

اوس پومبنی لس رکعاتہ شیخ عبدالعزیز صاحب کوی
 اوآخری لس رکعاتہ شیخ عبدالمجید صاحب کوی“
 اودا خونن صباقاریان حضرات ہم کوی چہ یوقاری خہ رکعات
 اوکری اوبیابل قاری رامخکبن شی نوخہ رکعاتونہ ہغہ اوکری ---
 نو ددینہ دشل رکعاتونفی اوداتہ رکعاتوثبات لہ کومہ راغی ---؟
 اودغسی دامین اللہ غیرمقلدنہ تقریظ شدہ کتاب کبن دی چہ .. لکہ
 چہ نن پہ حرمینوشریفینوکبن ہم شل رکعتہ کولپ شی“ (انتخاب
 مشکوٰۃ جلد ۱ صفحہ ۵۴۹)

لاکھ انکار کرو، لاکھ بہانے ڈھونڈو

تم گدا گر کے گدا کر رہی ہے

بیا غیرمقلدلیکی چہ .. پہ مکہ اومدینہ کبن خوآمین بالجہراو رفع
 الیدین، سنگل اقامت اوپہ سینہ لاسونہ ہم ایردی --- (صفحہ
 ۴۸)

الجواب : ستاسواودھغوی پہ عمل، کیفیت اوکمیت پہ ہراعتبارسرہ
 د زمکپ اودآسمان فرق دی ہغوی داسپ اعمال دخپل امام پہ تقلید
 کبن کوی دانہ وائی چہ زمونبرداعمل بس تھیک دی اوچہ خوک رفع
 الیدین وغیرہ نہ کوی نودھغہ مونخ باطل دی --- داسپ دعوی
 خوتا سوکوی ---

خکہ چہ ہغوی حنبلی المذہب دی، لکہ چہ مشهور غیرمقلدرئیس
 ندوی پہ خپل کتاب کبن لیکلپ دی چہ .. سعودی والا اصلاً حنبلی
 (مجموعہ مقالات پرسلفی تحقیقی جائزہ صفحہ)
 اوھغوی --- مثلاً الشیخ عبدالرحمن السدیس صاحب حفظہ اللہ
 وغیرہ پہ سینہ ہم لاس نہ ایردی --- ویڈیوگانپ موجود دی ہسپ
 خپل عوامو نہ پہ زورہ بے وقوفہ مہ جوڑوہ ---

اودغسی ہغوی رفع الیدین وغیرہ استجابی عمل گنہری
اومخالف پہلوتہ باطل نہ وائی-----

اوتاسو خو رفع الیدین، لاسونہ پہ سینہ ایخودل وغیرہ فرض و
ضروری گنہری!-----

مزید بحث رروان بحث کنبس اوگوری-----

بیا مسکین خپل خان تہ کتلہی دی اومونبرہ ئی پہ خپل خان قیاس
کری وئلیکی چہ.. ای احنافوستاسو خوعقیدی ہم خرابی دی۔ (صفحہ
۴۸)

الجواب : دهغه پښتومتل دې چه غلبیل راپاسی اوکوزې ته وائی چه
په تاکنبس خوسوری دی، همدغسی مثال ددغه غیرمقلدینوهم دی،
چه دیتہ خوبنہ پتہ ده چه دنوجوانان احناف زمریان خوزمونبرہ.
عقائد طشت ازبام کری دی اوزمونبرہ اصلیت ئی خلقوتہ دنمرپہ
شان دنیا تہ نبودلې ده خوراشہ اول گوزارپرې تہ اوکرہ چه ستاسو
عقائد خو خراب دی، نوپہ رعب کنبس به راشی اومونبرہ به ترینہ
خلاص شو،

حالانکہ دی غیرمقلدینودخپل مسلك اودخپل خان فکرپکاردې تہ
خولک خپل کورکنبس جارو اواخہ، چه ستاسوعقائدنہ خوشیطان ہم
پناہ غواری ستاسوپہ مونبرہ داسې تاپې لگول چه ستاسوعقیدی
خرابی دی داخومعمولی خبرہ ده، ظالمانو-----! تاسوخوپہ نبی d
باندې ہم تاپہ لگولې ده العیاذباللہ چه دهغی ایمان به ہم خرابیدہ
(معاذللہ) (الحق الصریح ۴/۱۶۳)

نوخہ چل اوشوچه پہ مونبرہ ہم داسې الزام اولگولې-----
دغیرمقلدینودومرہ گندہ عقائدوحرافات چه دخوف طوالت دوجې
نہ ئی نشوڈکر کولې ددې دپارہ زمونبرکتاب.. دغیرمقلدینوگمراہ کن
عقائد، طرفتہ رجوع اوکری اوهرچه زمونبرہ عقائددی نوالحمدللہ
هغه عقائددمخالفینوپہ کورکنبس ہم لکہ دخوارلسمی شپې

دستورغونڈی خلیری، الحمدللہ -----چہ دھغی تفصیل دلتہ ئی نشوبیانولی البتہ دخپلی خبری ثبوت دپارہ بہ زہ مختصراً دومرہ عرض کرم چہ غیرمقلدین خپلہ وائی چہ احناف دیوبندی حضرات پہ اهل السنة والجماعة کنب شامل دی اوگورہ فتاوی اهلحدیث جلد۱صفحہ ۶، واهلسنت کامنہج تعامل صفحات ۲۹۲۹، ۴۵ و ۵۵ بلکہ ڈاکٹرشفیق الرحمن صاحب غیرمقلدپہ خپل کتاب (چہ دادرستی صاحب اونورستانی غیرمقلدہ ہم تقریظ شدہ دی) کنب دخپل مسلک شیخ الحدیث حافظ محمدگوندلوی صاحب پہ حوالی سرہ لیکي چہ زمونبرہ اوداحنافو پہ مینخ کنب خواصولی اختلاف لاشہ کړی چہ فروعی اختلاف ہم (پیر) نشته، اصل عبارت ئی دادی

..اهلحدیث اورحنفیه مین نہ اصولی اختلاف هے نہ فروعی “
(اهلسنت کامنہج تعامل صفحہ ۲۶۶، والاصلاح صفحہ ۱۳۵)

هم ددی وجی نہ خودوی مونبرپسی مونخ هم روا گنری “ (فتاوی اهلحدیث جلد۱صفحہ ۶ واهلسنت کامنہج تعامل صفحہ ۲۹۲ بلکہ مونبرپسی عملاً مونخونہ هم کوی (اهلسنت کامنہج تعامل ۲۹۳ واهلحدیث اورسیاست صفحہ ۳۹۲) نوددی پہ باوجودهم داحنافوعقیدی خرابی -----!!! معاذالله

آئینہ : اوس هم دخپل کورنہ هم مختصراً دخپل فاسد عقائدو فتوی اوگورہ

(۱) مشهورغیرمقلدعبدالقادرحصاری صاحب دخپل هم مسلک عالم مولاناعبدالجلیل صاحب رحمانی غیرمقلدته پہ خط کنب لیکي چہ....یہ آپ کی خرابی عقیده...پردال هے۔(فتاوی حصاریه ۷/۵۱۹)

او پروفیسر عبدالحکیم سیف غیرمقلدلیکی .. اہلحدیثون
میں بھی خرافات داخل ہو رہی ہیں “ (ہفت روزہ اہلحدیث
۱ مارچ ۱۹۹۱ء صفحہ ۱۰)
غیرمقلد: خوک صوفیان دی

الجواب : ڈاکٹر شفیق الرحمن صاحب غیرمقلد عبداللہ بہاولپوری
غیرمقلد نہ نقل کوی چہ .. میان نذیر حسین اور ان کے شاگرد سب
تصوف کے قائل تھے “ (اہل توحید کے لیے لمحہ فکریہ صفحہ ۲۲)
اودغسی عبدالقادر حصاری غیرمقلدلیکی .. ہمارے اہلحدیث
بھی لکھوی ، غزنوی خاندان میں اسی بیعت محدثہ
کاشکار ہیں “ (فتاویٰ حصاریہ ۷/۷۶)

اوپہ آخرہ کبن داحوالہ ہم درواخلہ ، ستاسوشیخ الاسلام ثناء اللہ
امرتسری صاحب لیکی .. صوفیاء کرام کی وجہ سے اسلام
کو بہت ترقی ہوئی “ (فتاویٰ ثنائیہ ۱/۱۴۹)
مزید حوالہ جات د کتاب پہ ابتدائی صفحات کو کبن ذکر دی ہلتہ
مراجعت او کرہ

غیرمقلد: خوک بریلیان دی خوک دیوبندیان -----

پہ دی خائی کبن دیتہ خہ حاجت دی -----

الجواب : البتہ بیادی ہم تش نہ پریردم ددیوبندی حضرات اود
بریلیانو تعریف ہم دخیل کورنہ ملاحظہ کرہ ، غیرمقلدینوشیخ
الاسلام ثناء اللہ امرتسری صاحب ددیوبندیانو اود بریلیانو تعریف
داسی کوی..... ددیوبندی حنفی کی تعریف یہ کیجاتی
ہے کہ جوشخص مسائل میں امام ابوحنیفہ
کاپیرو ہو، کتب فقہ کے علاوہ کس قسم کے رسم و رواج
کو داخل مذہب نہ سمجھے اور بریلوی حنفی کی تعریف

مین مجموعہ رسوم مولود وغیرہ داخل ہوگا، (مظالم روپری صفحہ ۵۶)

اودغسی پروفیسر محمد مبارک صاحب غیر مقلدلیکی .. احناف دو جماعتون میں تقسیم ہیں بریلوی اوردیوبندی ، ان کو کوئی بھی ایک جماعت تسلیم نہیں کرتا“ (آئینہ غرباء اهلحدیث صفحہ ۱۱۴)

پہ آخرہ کنب کنب درتہ داهم عرض کوم چه اے غلبیلہ ! خپلی پارتیانی او دلې دې لیدلې ، په تاسوکنب خومره فرقې دی چه دهغې شمارکول هم مشکل دی زماپه علم کنب چه خومره دی زه هغه ذکر کوم،

(۱) جمعیت اهلحدیث (۲) مرکزی جمعیت اهلحدیث (۳) مرکزی جماعت اهلحدیث (۴) جمعیت تبلیغ اهلحدیث (۵) یوتہ فورس اهلحدیث (۶) اهلحدیث یوتہ فورس (۷) متحدہ جمعیت اهلحدیث (۸) جمعیت تنظیم اهلحدیث پنجاب (۹) آل انڈیا اهلحدیث (۱۰) آل انڈیا اهلحدیث مونمبر (۱۱) شبان اهل حدیث (۱۲) جماعت غرباء اهلحدیث (۱۳) فرقہ روپریہ (۱۴) فرقہ ثنائیہ (۱۵) فرقہ غزنویہ (۱۶) فرقہ لکھنویہ (۱۷) جمعیت اشاعۃ التوحید والسنة علی منهاج السلف الصالحین (۱۸) جماعۃ الدعوة (۱۹) لشکر طیبہ (۲۰) سپراهلحدیث (۲۱) جماعت سلفیہ (۲۲) جماعت محمدیہ

ددې وجې نه خو عبدالعزیز نورستانی غیر مقلدہم دې لیکلوتہ مجبورہ شوې دې چه نن سباخومره فرقې دی اوخومره دلہ بندی شروع دی، حتی چه په اهل حدیث کنب هم گروه بندی ده ----- اوهره یوه فرقہ خپلی خپلی دلې ته حق اوبلې ته باطل وائی -----

(دپیغمبر مونخ صفحہ ۱۲)

غیر مقلد: خوک ماتریدیان دی -----

الجواب : بس تفصیل بہ ئی نہ کوؤچہ ماتریدیان خنگہ خلق دی، البتہ دغیرمقلدخہ بندولو دپارہ بہ داحوالہ ذکرکرو، ددوی پہ فتاوی کنب دی چہ ..میں اپنے ہم عصر علماء (غیرمقلدین ،ناقل) کوچیلنج دیتا ہوں کہ وہ میری اس بات کو غلط ثابت کر کے انصافاً بتادیں کہ آپ لوگ اشعری قدیم اور ماتریدی کے عقائد کے پابند نہیں ، پھر تمہیں اپنے آپ کو اہل حدیث خالص کہتے ہوئے شرم نہیں آتی ، سورج پر خاک ڈالنا چاہتے ہو۔۔۔۔۔ الخ (فتاوی ستاریہ جلد ۳ صفحہ ۲۶)

غیرمقلد: خوک قبرونہ ہم بنکلوی ، اودھغی طواف ہم کوی
الجواب : استغفر اللہ ۔۔۔۔۔ داعمل زمونبرہ پہ کوم کتاب کنب دی
چہ طوافونہ جائزدی۔۔۔۔۔؟ ورنہ پہ خان باندی روزانہ کم از کم
سل (۱۰۰) خلہ .. لعنة الله على الكاذبين “ وردکوه، اوپہ خان
باندی ئی چف کوه،

کچری داکارپہ بریلیانو کنب وی نومونبرہ لره پری خہ طعنی راکوی
ہم ستاسودکورنہ حوالہ تیرہ شوہ چہ دیوبندیان رسم ورواج
اوبدعات نہ کوی، اوداہم تیرشوچہ دیوبندیان حضرات اوبریلیان
جدا جدا جماعتونہ دی،

اوهمدواجہ دہ چہ الحمد لله خومرہ چہ علماء دیوبند (کثرالہ
سوادہم) دبریلیانو آپریشن کری دی اوموجودہ وخت کنب ئی کوی
نوداسی یوجماعت ہم بشمول جماعت غیرمقلدیہ ئی ہم نہ ئی کری
دی اونہ ئی کوی بلکہ کولی ئی ہم نشی۔۔۔۔۔ بتجرب

همداوجه ده چه مشهور متعصب عبدالجليل سامرودی صاحب
غیرمقلد خپل ہم مسلک خلقو متعلق لیکی چہ :

..مگریہ حضرات (غیرمقلدین، ناقل) علماء

بریلویں سے کسی طرح بھی درجات میں کم نہیں آپ کو نظر آئیں گے، اگر کسی کو اس میں شبہ ہو تو موازنہ کر لیں“ (مولانا عبدالوہاب اورانکا خاندان صفحہ ۱۸۷)

نوموثرتہ خوپورا پہ پورا یقین دی چہ پہ غیرمقلدینو کنبں بریلویت پروت دی البتہ کہ کوم غیرمقلدینوتہ پکنبں خہ شک وی، نودخپل مشرتجویز کردہ قانون بانڈی دی عمل اوکری موازنہ دی اوکری

اوامے غیرمقلدہ! لگ دخپل کورنہ ہم خبرواخلہ چہ تاسوہم دبعض مقاماتونہ طواف کوپ چنانچہ ستاسوپہ کتاب کنبں دی چہ ..اکثراہلحدیث طلباء اس مقام کا طواف کیا کرتے تھے“

(تاریخ وتعارف دارالحدیث رحمانیہ دہلی صفحہ ۱۰۰)

غیرمقلد: اللہ فوق العرش دی اوتاسووائی چہ اللہ پہ ہر خائی کنبں دی

الجواب : زموثرہ اصل خہ جواب دی اودپ غیرمقلدپکنبں خہ دجل اوکڑہ، نوفی الحال پہ دی خائی کنبں ددی تفصیل موقع نشتہ، صرف دغہ غیرمقلدتہ ہم ددوی دکورائینہ بنائم چہ اوگورہ دا ستا حال دی اوکہ دشعیب d دقوم عادت درکنبں نہ وی نوپہ دغہ خیلومشرانو بانڈی دی ہم دفتوؤمشین اوگرخوہ،

(۱) مشهور غیرمقلد او دغیرمقلدینوشیخ الاسلام و مناظر اسلام ثناء اللہ امرتسری صاحب غیرمقلد دقاضی شوکانی (چہ حسین بتالوی غیرمقلد ددہ متعلق لیکی چہ .. فخرالمتاخرین امام محمدبن علی شوکانی، جن کا علم و کمال و امامت و استقامت اہل حدیثان زمانہ حال میں بالاتفاق مسلم ہے“ (اشاعۃ السنۃ ۱۳/۸) نہ حوالہ نقل

کوی چہ :....

..خداکی جن صفات کوسلف صالحین

نے ظاہرپر جاری رکھاہے جیسے کہ قرآن وحدیث میں آئی ہیں جیساہم استواء اورجہت میں ہونےکے متعلق کہتے اسی طرح ہم آیات معیت ..وہومعکم اینماکنتم “وغیرہ میں کہتے ہیں یعنی ہم ایسی آیات وہی کہتے ہیں جیساکہ قرآن میں آیاہے کہ اللہ ان لوگوں کے ساتھ ہے ہم اس کی تاویل ہے جو مذهب خلف کے مخالف ہے اور صحابہ وتابعین اور تبع بھی بالکل خلاف ہے، جب توسلامتی کے راستے پر پہنچ گیا جس کا ہم نے ذکر کیا ہے تو اس سے آگے نہ گزر“ (رسالہ التخف فی مذهب السلف صفحہ ۱۳ و ۱۴)

اوس پہ دی عبارت باندی دغیر مقلدینوشیخ الاسلام ومفتی ثناء اللہ امرتسری صاحب تبصرہ کوی چہ ..اس عبارت کامطلب صاف ظاہر ہے کہ امام شوکانی نہ تو استواء کی تاویل کرتے ہیں اور نہ معیت خداوندی کی تاویل کے قائل ہیں بلکہ ہر قسم کی تاویل پر صحابہ اور سلف صالحین کے مذاہب کیخلاف بتاتے ہیں یعنی ان کے نزدیک ..ہم معکم“ کی تاویل علم کے ساتھ کرنے والے مذاہب سلف کے ایسے ہی مخالف ہیں جیسے وہ لوگ جو استواء علی العرش کی تاویل کرتے ہیں“ (مظالم روپری صفحہ ۱۳)

(۲) ہمدغہ امرتسری صاحب دمشہور غیر مقلدنواب صدیق حسن خان یوحوالہ نقل کوی ..ہمارے نزدیک راجح بات یہ ہے کہ استواء علی العرش اور اللہ کا آسمان پر ہونا اور مخلوق سے مبائن ہونا اور اس کا قرب اور معیت اور جو بھی

صفات ائی ہیں، کیفیت بتانے اور علم و قدرت کے ساتھ تاویل کرنے کے بغیر ظاہر پر جاری ہیں کیونکہ تاویل کرنے کی کوئی دلیل شرعی وارد نہیں ہوئی“ (کتاب الجوائز الصلوت صفحہ ۲۶۲)

نو پہ دی عبارت باندی ہم امرتسری صاحب تبصرہ کوی لیکے چہ : میں کہتا ہوں یہ عبارت قاضی شوکانی سے بھی واضح تر ہے مطلب اس کا وہی ہے کہ خدا تعالیٰ جیسا کہ عرش پر ہے ایسا ہی زمین پر ہے رہا یہ امر کہ کیسے ہے؟ سو یہ سوال کیفیت سے ہے جو حوالہ بخدا ہے“ (مظالم روپری صفحہ ۱۳)

(۳) دغسی امرتسری صاحب دحسین بتالوی صاحب نہ ہم داسی نقل کری دی“ (ایضاً صفحہ ۱۲)

بیا امرتسری صاحب خپلہ عقیدہ داسی بیانوی چہ .. میں خدا کی صفت قرب و معیت کو اور اللہ تعالیٰ کا آسمانوں اور زمینوں میں ہونا بلاتاویل یقین کرتا ہوں“ (ایضاً صفحہ ۱۱)

(۵) اودغسی بل مشہور غیر مقلد عبدالجبار غزنوی صاحب ہم پہ تفصیل سرہ دا خبرہ کپیدہ چہ اللہ تعالیٰ پہ عرش سرہ سرہ پہ ہر خائی کنبں بذاتہ موجود دے“ (فتاویٰ علمائے حدیث ۹/۵۱ و ۵۲)

(۶) اودغسی بل مشہور متعصب زبیر علی زئی غیر مقلد لیکے ---- بس دا حوالہ جات کافی دی اوس پہ غیر مقلد باندی دافرض و قرض دی چہ پہ دی مذکورہ نظریات تو پوزیش دی ہم اونبائی، اوچہ ہر فتویٰ پری لاگو کیری، ہغہ فتویٰ پری دا اولگوی ورنہ پہ د بے انصافی سرہ خپل غیر مقلدیت مشکوک نہ کری ---- غیر مقلد: بلکہ بعضی خلق پسے مونخونہ ہم نہ کوی“

الجواب : ستاپہ دي عبارت سرہ ڇہ مقصددي پوهہ نشوعبارت دي مبہم دي ، کہ دامقصددي وي ڇہ مونرپسي خلق مونڇونہ نہ کوي نوپہ ديکنس ڇہ تعجب خبرہ ده بلکه ضروري ده ڇہ نہ به ئي کوي ڇہ داموقع ئي اوس نہ ده اوکہ دامطلب دي وي ڇہ دحرمينوشريفينوامانوپسي مونڇونہ نہ کوي، نومونبرہ به درلہ مشورہ درکروچہ کہ چرتہ په گنج کنبس د دروغو مقابلہ کيدلہ نوضروريکنس حصہ واخلہ ،تہ به پکنس ضرور ايوارڊ حاصل کرڀي

البتہ ستاسومونڇ ورپسي نہ کيري ڇڪہ ڇہ هغوي خود تقليد قائل دي لکہ حوالہ ڇہ تيرہ شوہ ، او تقليد خو ستاسو په نزدشرك کم ازکم بدعت خوضروردي ----

نو مقلدينو پسي مونڇونہ تاسوکلہ نہ رواکرڀل ----؟ اوکنہ هغه ځائي دريابونو مسئلہ ده ،دهغه مقلدينوپسي مونڇ کيري خود نور مقلدينو پسي مونڇ نہ کيري ----؟

غيرمقلد: ستاسوخودلائل څلوردي قرآن وحديث ،اجماع ،قياس --
- په هغي کنبس خومکہ اومدينہ نشته----(صفحة ۴۸، و ۴۹)

الجواب : بي شك ڇہ زمونبر. دلائل همدغه دي اوڇہ ددي دلائلونه د ڇا خبرہ مخالفه وه ،هغه مقلدين حضراتوته هرگزقبول نہ ده او دا مونبرہ ڇہ درته دمکي اودمدينې عمل بنايو،نودامونبرہ استدلالاً درته نہ بنايوبلکہ مونبرہ دادرته د ردعمل په صورت کنبس بنايوڇہ عوام کالانعام لره دادهوکه ورکوي ڇہ مونبرہ دمکي اودمدينې والا خلقو پشان اعمال کوؤوغيره ،

نو مونبرہ درته وايوڇہ هلته خوتراويح هم شل رکعاته کيري کنه، د اولي نہ مني----؟

غیرمقلد بیا زوربحث راواغستہ چہ ..احنافواقوال داتہ
رکعاتہ پہ بارہ کنبں “نوپہ دے بانڈے بحث کول ہسے ترضیع اوقات
دی فائدہ پکنبں نشتہ ،البتہ بعض دحوالوجوابات دافادے پہ صورت
کنبں ذکر کوؤ،بتوفیق اللہ تعالیٰ----

غیرمقلدداہن ہمام نہ حوالہ رانقل کریدہ چہ تراویح اتہ رکعاتہ دی
الجواب : تاخومخکنبں دافرمان عالیشان لیکلے وؤ،چہ د احنافو
دلائل خلوردی نودابن الہمام داقول پہ دے خلوردلائلوکنبں کوم یو
دے اوکنہ اوس دخپل قول خلاف کولوسرہ خان دروغجن ثابتوی--

ثانیاً : دموصوف ڀیرداسے نظریات دی چہ ہغہ ددلائلونہ خویدلے
دے ددلائلونہ ہت کردہ دی نوہغہ مونبرہ نہ منو،اگرچہ موصوف لوی
عالم دین دے خوچہ کلہ یے خبرہ ددلائلونہ خلاف وی نومونبرہ
بیاددلائلومحتاجہ یو،اودغہ وقت بیادنصوصوپہ مقابلہ کنبں لوی نہ
لوی عالم اوامام ولے نہ وی دہغے ہغہ خبرہ نہ منو-----

نودوموصوف ڀیرتفرادات دی چہ زمونبرہ اکابرینوپہ خپل کتب کنبں
ددے خبرے تصریح کریدہ البتہ دلته بہ دمخالفینودکور نہ بہ
چندحوالہ جات ذکر کرو،چہ واقعی دموصوف ڀیرتفرادات داسے
شتہ چہ ہغہ احناف (کثراللہ سوادہم) ورسرہ نہ منی-----

مشهورغیرمقلدارشادالحق اثری لیکے ..علامہ ابن الہمام کوفقہ
حنفی میں اجتہادی مقام حاصل تھا انہوں نے کئی
مسائل میں اپنے ہم فکر علماء سے اختلاف کیا ہے، لیکن
انکے اختلاف کو خود علمائے احناف نے بنظر استحسان
نہیں دیکھا، چنانچہ انہی کے شاگرد علامہ قاسم قطلوبغا
اپنے فتاویٰ میں فرماتے ہیں..شیخ ابن الہمام کے وہ
مباحث جو مذهب کے مخالف ہیں ، ان پر عمل نہ

کیا جائے علامہ قاسم کایہ قول علامہ کشمیری نے العرف الشذی صفحہ ۵۰، مین بھی نقل کیا ہے لہذا حنفی مذهب کے خلاف ان کا بھی قول ہوگا وہ مقبول نہیں ہوگا، چہ جائیکہ اسے حنفی مذهب باور کر لیا جائے“ (توضیح الکلام صفحہ ۸۸۰)

(۲) دغسی حافظ محمد گوندلوی صاحب غیر مقلد لیکے.. علامہ ابن الہمام حنفی باوجود فقیہ ہونے کے اس سواد اعظم سے شذوذ فرماتے ہیں، (التحقیق الراسخ صفحہ ۲۲)

(۳) جلال الدین غیر مقلد (مفرور) تہ یوکتاب منسوب دی پہ ہغی کنبں لیکلے شوہد ی چہ ... آپ کے مذهب میں بھی بہت علماء کے تفردات مشہور ہیں جیسے ابن الہمام ----- (رحمة الباری صفحہ ۶۸) ددی حوالہ جاتونہ معلومہ شوہ چہ دابن الہمام تفردات پہ حنفی مسلک کنبں قابل قبول نہ دی ---- البتہ ابن الہمام خود اہم فرمائی کنہ چہ .. ثم استقرار الامر علی العشرین فانہ المتوارث“ فتح القدير (۴۰۷)

یعنی بالآخر تراویح پہ شل رکعاتہ بانڈی مستقر شو، پس داعمل پہ توارث سرہ روان دی قارئین کرام ! معلومہ شوہ چہ علامہ ابن الہمام ہم شل (۲۰)

رکعاتہ تراویح منی، خوبعض نظریاتو کنبں ترینہ بتقضائے بشریت خہ خطاء شویدہ نوغیر مقلدین ددی علامہ ابن الہمام دچھتری د لانڈی اودریدو کوشش نہ کوی، بلکہ دخپل ادلہ نہ دی ثبوت واضحہ پیش کری اوداسی غیر مقلدنور حوالہ جات ہم قطع وبرید سرہ پیش کری دی چہ جواب ذکر کولو کنبں ئی ہیخ فائدہ نشتہ ورنہ دلته بہ دھغی جوابات ہم شوہی وؤ، البتہ کہ غیر مقلد دوبارہ دخپل خان دشرمولود پوارہ قلم اوچت کرہ، اوزمونبرہ ددی کتاب جواب کولو

ڪوشش ئي ڪولو، اودغه حواله جات ئي پڪين دوپاره
ذڪر ڪرل، نومن تور جوابات سره به حقيقت اُشڪاره ڪرو بتوفيق الله
تعالی

غير مقلديه دغه بحث باندې ئي ڪتاب ختم ڪره، نومونبره غوبنستل چه
مونبره دشل رڪعاته تراويحو مزيددلائل سره داسلافو گواهي پيش
ڪرو، ليڪن مونبره طوالت نورنه پريدي مزيددلائل به ئي په بل ايديشن
ڪين را شي انشاء الله نويه دي ڄاڻي مونبره هم خپل بحث ختموؤ،
مزيدملاقات به بل وقت ڪين اوشي، انشاء الله ياران زنده صحبت
باقي

غير مقلدسره آخري ملاقات

په آخره ڪين يوئل بيا آخري ملاقات دغير مقلدسره ڪوؤ په دي
خاطره چه دي ڄان ته اهلحديث وائي نوداهلحديث (في زماننا)
اڪابرينوچندنظريات ذڪر ڪوم چه دهغوي دادعوى وي چه داهل
حديث هر مسئله دقرآن وحديث نه معلومه ده (تحفة المناظر صفحه
۱۸۸ الامين البشاوري غير مقلد)

- (۱) نوچه دنيا فيصله اوڪري چه ڄان ته ويونكي اهلحديث
حضرات دادعوى ترڪوم حده پوري صحيح ده،
- (۲) اومزيدڄان ته ته امين الله پشاوري شاگرد هم وائي، اوفخرهم
پرې ڪوي (العياذبالله) نودامين الله ته به هم چنده حواله جات ذڪر
ڪرو، بقضل الله ---- فلهاذا مونبره له دي جواب ضرور راڪري او د
خپل اڪابرينو دفاع دي اوڪري خپل مشران دشڪوڪ نه ڪرڄوي --!
- (۳) (۱) دمفتي اهلحديث نذير حسين دهلوي صاحب په فتاوى
ڪين دي چه په تراويحو ڪين قرآن مجيد وئيلوباندي اجرت اغستي
شي (فتاوى نذيريه ۱/۶۴۲)

- (۴) نودی دا خبرہ دکوم ایت یادکوم حدیث پہ رنرا کنب
کریدہ اوکنہ دی پکنب دلتہ دچاتقلید کری دی ----؟
- (۵) ستااستادامین اللہ پشاوری لیکي چه ..افضلہ طریقہ دادہ چه
تولہ شپہ عبادت اوشی“ (الحق الصریح ۷/۳۵۲)
- (۶) آیا واقعی تولہ شپہ عبادت جائز دی، ستاسوپہ نزد ----؟
- (۷) امین اللہ غیرمقلدلیکی شل رکعاتہ چه خوک کوی دھغی
دلائل ہم شتہ (الحق الصریح ۵/۴۰۷)
- (۸) نوبرائے مہربانی شاگردی پہ خاطر صرف دری دلائل ذکر کرہ
چه دامین اللہ خبرہ دی ربتیاصفت نہ اونہ غورزیبری -----
- (۹) امین اللہ غیرمقلدلیکی ..تراویح نفلی عبادت دی ..(الحق
الصریح ۵/۴۰۶)
- (۱۰) اوتہ ورتہ سنت وائی آیا پہ نفل اوسنت کنب خہ فرق شتہ
او کنہ کہ وی نوستا خبرہ صحیح اودامین اللہ خبرہ کاذبہ کہ
بالعکس اوکنہ فرق پکنب نہ وی نوددواپرو تعریفونہ دقرآن وحدیث
نہ اوکرہ ،
- (۱۱) سیدعلی حسن خان بن نواب صدیق حسن خان غیرمقلد
لیکی ..تراویح کے وقت شیرینی اورطعام تقسیم
کرنے کاریاست کی جانب سے اہتمام کیا گیا،(ماثرصدیقی
۳/۹۸)
- (۱۲) آیا تراویحوپہ وقت شیرینی یانورطعام تقسیمولوخہ ثبوت پہ
شریعت کنب شتہ
- (۱۳) د عبدالله فانی غیرمقلدحوالہ تیرشوه چه هغه لیکي چ پہ
حرمینو شریفینو کنب ہم شل رکعاتہ تراویح کیری (انتخاب
مشکوٰۃ) آیا واقعی پہ حرمینو شریفینو کنب شل رکعاتہ تراویح کیری
----؟
- (۱۴) دتراویحو دپارہ بہ بنھی ہم جماعتونوتہ عی

(۱۵) کہ عی ---نوهلته به هم دسپرو پشان امین

بالجهرکوی-؟

(۱۶) ستااستاذامین الله لیکی چه اجنبی سپری زنانه ته کتلی شی

اونه دزنانه آواز عورت دی (الحق الصریح)

(۱۷) نوآیا زنانه اوسپری په یومسجدکنب اوپه یومقام کنب تراویح

کولی شی

(۱۸) امین الله غیرمقلدلیکلې دی چه ..(نبی d) دانه دی

فرمائیلي چه صلوة اللیل ثمان رکعات فتدبر!،(الحق

الصریح ۱/۴۱۲ طبع جدید)

وأخر دعوانا ان الحمد لله ربّ العلمين والصلوة

على رسوله محمد وآله وصحبه وتابعيهم اجمعين

هذا ما ظهر لي في هذه الرسالة بظاهر النظر

وقد بقي فيها امور بعد تظهر بامعان النظر

.....

فیس بوک پیج: نوجوانان احناف Nojawan E Ahnaf

د مکتبه نوجوانان احناف نور مفید کتابونه
قهر الباري علي امين الله البشوري [طبع دوم] طبع شده
يعني
د امين الله پشوري گمراه کن عقائد [اردو، پشتو]

الامذهبيّة تعريفها وعقائدها [اردو...زيرتاليف]
يعني
د غيرمقلدينو گمراه کن عقائد [بزبان پشتو طبع شده]

تسكين الاتقياء في مسئلة عصمة الانبياء [بزبان پشتو... طبع شده]
يعني
د غيرمقلدينو او د مودوديانو د مسئله عصمة الاتبياء متعلق سوالونو محققانه جوابات

بدعات اللامذهبيّة
يعني
د غيرمقلدينو گمراه کن بدعات [زيرتاليف]

غيرمقلدين او خلفاء راشدين
بجواب
احناف او خلفاء راشدين [زيرتاليف]

غضب الباري علي امين الله البشوري
بجواب
رحمة الباري [زيرتاليف]

ماهانامه رساله [ترجمان احناف] په مطالعه کښې ياد ساتئ!
مکتبه نوجوانان احناف پشاور پاکستان
(0092) 0333-3300274